

Az Efézusi levél

Írta: John K. McVay

Szombatiskola és Személyes Szolgálatok
Hetednap Adventista Egyház

©2023 General Conference of Seventh-day Adventists®.

Minden jog fenntartva.

Senki vagy semmilyen intézmény nem jogosult arra, hogy a Bibliatanulmányok bármely részét vagy egészét átszerkessze, megváltoztassa, módosítsa, adaptálja, lefordítsa, kinyomtassa vagy kiadja a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® előzetes, írott engedélye nélkül. A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® divízióirodái kaptak felhatalmazást arra, hogy meghatározott irányelvek mellett intézkedjenek a Bibliatanulmányok fordításával kapcsolatban. A fordítás és a kiadványok szerzői joga továbbra is a Generál Konferenciánál marad. A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® bejegyzett védjegye a „hetednap adventista” és az „adventista” kifejezés, valamint a lángot ábrázoló logó, amelyek a Generál Konferencia előzetes engedélye nélkül nem használhatók.

Írta: John K. McVay

Fordította: dr. Zarka Dávid

Korrektor: Fűrjné Simon Edina

Felelős szerkesztő: Zarkáné Teremy Krisztina

A romániai magyar kiadás koordinátora: Szász Ernő

A romániai magyar kiadás szerkesztője: Zakariás Loránd

A tanítói melléklet fordította: Zakariás Loránd

Borítóterv: Liliana Dincă

Tördelőszerkesztő: Szőcs Erzsébet

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MCVAY, JOHN K.

Az Efézusi levél: Szombatskola és Személyes Szolgálatok

– **Hetednap Adventista Egyház: Bibliatanulmányok tanítói melléklettel: 2023. július, augusztus, szeptember / Írta: John K. McVay.**

– **Pantelimon: Viața și sănătatea, 2023**

ISBN 978-606-087-365-5

<i>Efézus: Jézus követése nehéz időkben</i>	4
<i>Ímholt vagyok én, küldj el engemet!</i>	6
1. Pál és az efézusiak.....	11
2. Isten hatalmas, Krisztus-központú terve	22
3. A felmagasztalt Jézus ereje.....	34
4. Hogyan ment meg bennünket Isten?	46
5. Engesztelés az emberek között: a keresztt és az egyház	59
6. Az evangélium titka	71
7. Krisztus testének egysége	83
8. Krisztus által formált élet és Lélek-ihlette beszéd	96
9. Bölcsen élni.....	109
10. Férj és feleség – együtt a keresztnél.....	121
11. Maradéktalan hűség Krisztus iránt	134
12. Álljatok meg!.....	147
13. Békeharcban	159
14. Az Efézusi levél mondanivalója.....	171

Efézus: Jézus követése nehéz időkben

Az Efézusi levélben Pál azokról a hívókról számol be, akik keresztény hitük jelentőségével küzdöttek a misszióknak a városukban történt izgalmas korai eseményeit követően.

Korábban Pál hatására felbolydult a Római Birodalom negyedik legnagyobb városának a gazdasági élete. Ekkorra viszont már félreállították az útból az apostolt, börtönbe vetették. Az onnan írt levélben aggodalmát fejezte ki, hogy a hívők talán elcsüggednek (Ef 3:13) és elfeledkeznek arról, mit jelent Jézus tanítványának lenni Efézus kifinomult, nagyvárosi és velejéig pogány kultúrájában. A hallgatóság már kereszténnyé lett, Pál levelének hangneme mégis toborzó jellegű. Újra meg akarja őket nyerni a hit számára, hogy ismét feltelje a Krisztus iránti buzgalmukat és felkeltse a lelkesedésüket, mivel a részei lehetnek Isten nagy földi vállalkozásának, az egyháznak.

A keresztény hit teljes mértékben Krisztusról szól, Pál szavaiból is sugárzik az iránta érzett csodálat és imádat. Ha az ingatag tanítványok újból szilárd lábakon akarnak állni, azt úgy tudják elérni, ha visszاسzerzik első szeretetüket Jézus iránt, és újult erővel bíznak kegyelmében, hatalmában. Ezért az apostol kiemeli Krisztus mennyei felmagasztaltatását mindazon hatalmak és istenek fölé, amiknek az imádata csábította az efézusi hívőket. Jézus személyére összpontosul a korszakokra szóló isteni terv. A hívők alkotta egyház pedig fontos szerepet játszik abban a tervben, hogy Isten mindeneket egyesítsen Krisztusban.

Pál szándéka az volt, hogy az efézusi hívők megújítsák hűségüket az Úr iránt. Nem egyszerűsíti le számukra a tanítványság követelményeit. Részletesen taglalja, hogy milyen a keresztény magaviselet és közösség. Újból és újból példákkal érzékelteti, hogy a hívők Lélektől vezérelt, Krisztust tisztelő és Isten által irányított istentiszteletre hi-

vatottak. Jézus tisztelete hat a tetteikre és a beszédeikre. Ha szeretik Őt, a társaikat is tisztelik és értékelik, ellent tudnak állni a kultúránkban olyannyira elterjedt rosszindulatú és szexuálisan romlott magatartási mintáknak. Gyülekezeti és családi kapcsolatainkban Jézus önfeláldozó példáját veszik alapul, így tisztán be tudják mutatni az emberi élet új mintáját Efézus többi lakosának.

Levele java részében az apostol kifejezi, mennyire lelkesíti az új életforma, amit Isten egyházának tagjaiként élhetünk meg. Főként az a gondolat tölti el friss erővel, hogy az egyházban Isten eggyé kívácsolja az emberiség egymástól eltávolodott szegmenseit – zsidókat és pogányokat. Lehetőségük van bemutatni Isten új társadalmának és eljövendő országának tulajdonságait, ha egységben élnek ott, ahol általában ellenségeskedésre számítanak az emberek.

Pál négy metaforát fejleszt ki az egyházra, miközben azt kutatja, hogy mi a jelentősége az Isten egyházához való tartozásnak. A hívők alkotják Krisztus testét, így fejezik ki Jézus iránti elkötelezettségüket és egymással való egységüket. Ők az élő templom, amit Krisztus gólgotai áldozatával épített fel Isten tiszteletére. Ők Jézus menyasszonya, aki várja a nagy esküvőt, amikor a Vőlegény eljön, hogy magával vigye. Az utolsó metaforával azt fejezi ki Pál, hogy újra be akarja vonni a hívőket a keresztény hit körébe, mivel ők Krisztus serege, ami az Ő nevében és Isten erejéből küzd a sötétség erőivel a békéért, miközben várja Jézus visszajövetelét.

Az Efézusi levél tehát kifejezetten olyan időre szól, mint amiben mi is élünk, amikor a világ csábítása és az idő múlása azzal fenyeget, hogy eltompítja a keresztény tanítványok éberségét. Ez az irat Krisztust magasztalja, és azt hangsúlyozza, hogy mi a jelentősége annak, ha az egyház tevékeny és aktív tagjaiként követjük Őt, visszajövetele reménységében élve. Ebben a negyedévben kiváltságunk, hogy imádságos szívvel hallgathatjuk az Efézusi levelet, miközben újból átéljük, milyen lelkesítő Jézust követni kihívásokkal teli korunkban.

***John K. McVay PhD.** a Walla Walla Egyetem elnöke és teológia professzora az Amerikai Egyesült Államok Washington államában, College Place-ben. 2006 óta szolgál az intézményben.*

”

**És hallám az Úrnak szavát,
aki ezt mondja vala: Kit küldjek el,
és ki megy el nekünk?**

(Ézs 6:8)

A Romániai Hetednapos Adventista Egyház átfogó, egyhetes evangelizációs kampányt szervez országunk fővárosában, 2023 őszén. Ha Bukarestben tartózkodsz abban az időszakban, és szeretnél részt venni a rendezvényen, kérj információkat a gyülekezeted lelkipásztorától, vagy az egyház osztályigazgatóitól.

Tervezd úgy, hogy te is egyike légy annak a több ezer önkéntesnek, aki egy vagy több napon keresztül bizonyosságot tesz adventista azonosságáról, az egységről, amelyről ebben a negyedévben tanulunk, és nem utolsósorban az Úr Jézus Krisztus hitéről! Válaszolj az Úr hívására!

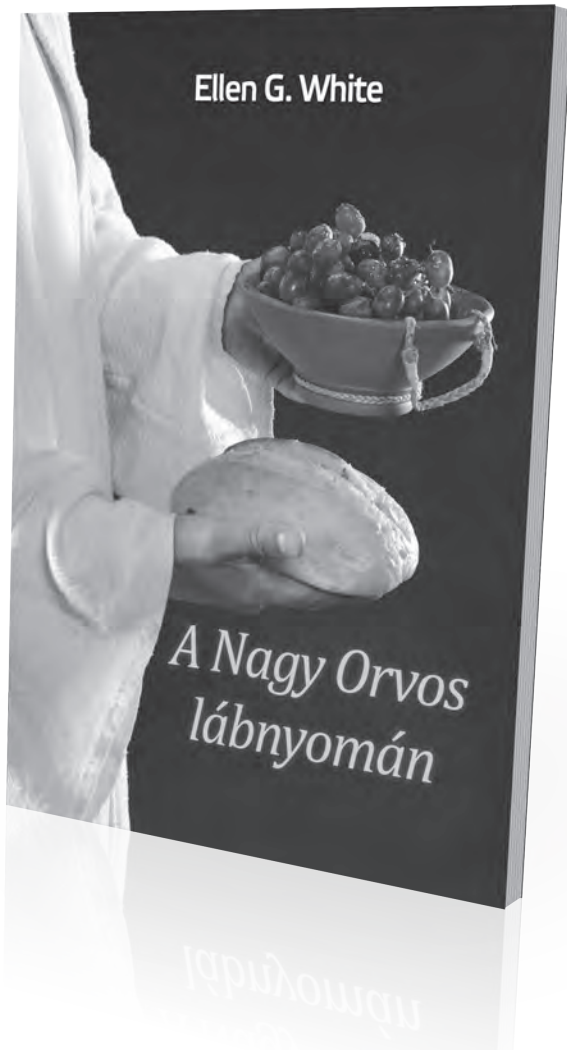
”

Ímhol vagyok én, küldj el engemet!

(Ézs 6:8)

AJÁNLÁS

A következő negyedévtől a tanulmányok pénteki részének ötödik kérdése *A nagy Orvos lábnyomán* c. könyv anyagára vonatkozik. Rendeljétek meg Ellen G. White e könyvét a gyülekezet irodalomfelelősénél, ára 15 lej.

NE FELEDJÉTEK:

KÖZÖSSÉG (5–10 perc)

1. Üdvözljük mosollyal és kedves szavakkal a Szombatiskola minden tagját, de a vendégeket is!
2. Bátorítsuk egymást tapasztalatainkkal, meghallgatott imáinkkal, missziós tevékenységeink sikerélményeivel!
3. Megoszthatjuk csoporttársainkkal az imalistánkon szereplő személyek nevét, hogy együtt imádkozhassunk értük.

MEGBESZÉLÉS (20–25 perc)

1. Beszéljük meg a napi részek központi gondolatait, és azok alkalmazási lehetőségeit.
2. Vegyen részt mindenki a megbeszélésen!
3. A Biblia és a Prófétaság Lelke írásainak napenkénti olvasása segít ébren tartanunk lelki életünket.

MISSZIÓ (5–10 perc)

1. A tanulmány megbeszélése mindig gyakorlati határozatokkal ér véget!
2. Minden csoport készítsen missziótervet, amelyben a csoport minden tagja részt vehet.
3. A Szombatiskola híreit a következő weboldarról tölthetjük le: www.resurse.adventist.pro. A videoállományban értékes, gyakorlatba átültethető missziós ötleteket találhatunk.

IMALISTA

A következő személyekért imádkozom:

Családtag _____

Rokon _____

Barát _____

Szomszéd _____

Gyülekezeti tag _____

Adventista jelenlét nélküli település lakója _____

Kutassátok az Írásokat!

„Ha többet olvasnánk a Bibliát, ha jobban értenénk igazságait, nagyobb világossággal és bölcsességgel rendelkező nép lennénk. A Szentírás tanulmányozása folytán a lélek erőt nyer.” (*Tanácsok a gyülekezetnek*, 113. o.)

Július

- 1 Zsoltár 50
- 2 Zsoltár 51
- 3 Zsoltár 52
- 4 Zsoltár 53
- 5 Zsoltár 54
- 6 Zsoltár 55
- 7 Zsoltár 56
- 8 Zsoltár 57
- 9 Zsoltár 58
- 10 Zsoltár 59
- 11 Zsoltár 60
- 12 Zsoltár 61
- 13 Zsoltár 62
- 14 Zsoltár 63
- 15 Zsoltár 64
- 16 Zsoltár 65
- 17 Zsoltár 66
- 18 Zsoltár 67
- 19 Zsoltár 68
- 20 Zsoltár 69
- 21 Zsoltár 70
- 22 Zsoltár 71
- 23 Zsoltár 72
- 24 Zsoltár 73
- 25 Zsoltár 74
- 26 Zsoltár 75
- 27 Zsoltár 76
- 28 Zsoltár 77
- 29 Zsoltár 78
- 30 Zsoltár 79
- 31 Zsoltár 80

Augusztus

- 1 Zsoltár 81
- 2 Zsoltár 82
- 3 Zsoltár 83
- 4 Zsoltár 84
- 5 Zsoltár 85
- 6 Zsoltár 86
- 7 Zsoltár 87
- 8 Zsoltár 88
- 9 Zsoltár 89
- 10 Zsoltár 90
- 11 Zsoltár 91
- 12 Zsoltár 92
- 13 Zsoltár 93
- 14 Zsoltár 94
- 15 Zsoltár 95
- 16 Zsoltár 96
- 17 Zsoltár 97
- 18 Zsoltár 98
- 19 Zsoltár 99
- 20 Zsoltár 100
- 21 Zsoltár 101
- 22 Zsoltár 102
- 23 Zsoltár 103
- 24 Zsoltár 104
- 25 Zsoltár 105
- 26 Zsoltár 106
- 27 Zsoltár 107
- 28 Zsoltár 108
- 29 Zsoltár 109
- 30 Zsoltár 110
- 31 Zsoltár 111

Szeptember

- 1 Zsoltár 112
- 2 Zsoltár 113
- 3 Zsoltár 114
- 4 Zsoltár 115
- 5 Zsoltár 116
- 6 Zsoltár 117
- 7 Zsoltár 118
- 8 Zsoltár 119
- 9 Zsoltár 120
- 10 Zsoltár 121
- 11 Zsoltár 122
- 12 Zsoltár 123
- 13 Zsoltár 124
- 14 Zsoltár 125
- 15 Zsoltár 126
- 16 Zsoltár 127
- 17 Zsoltár 128
- 18 Zsoltár 129
- 19 Zsoltár 130
- 20 Zsoltár 131
- 21 Zsoltár 132
- 22 Zsoltár 133
- 23 Zsoltár 134
- 24 Zsoltár 135
- 25 Zsoltár 136
- 26 Zsoltár 137
- 27 Zsoltár 138
- 28 Zsoltár 139
- 29 Zsoltár 140
- 30 Zsoltár 141

Pál és az efézusiak

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Apostolok cselekedetei 18:18-21; 19:13–20:1, 17-38; Efézus 1:1-2, 9-10; 3:13; 6:21-24

Alapige: „Megismertetvén velünk az Ő akarátának titkát az Ő jó kedve szerint, melyet eleve elrendelt magában, az idők teljességének rendjére nézve, hogy ismét egybeszerkeszt magának mindeneket a Krisztusban, mind amelyek a mennyekben vannak, mind amelyek a földön vannak” (Ef 1:9-10).

Amikor leírunk valamit, azt okkal tesszük, és az ok elég komoly is lehet. Például Abraham Lincoln 1863-ban írta híres gettysburgi beszédét, az amerikai polgárháború ottani csatája után, amiben mintegy hétezeren haltak meg. Beszédében Lincoln az alapító atyákra utalva kifejtette, szerinte a polgárháború a végső próba, ami eldönti, hogy az 1776-ban alapított nemzet vajon megmarad vagy eltűnik a föld színéről.

Pált szintén rendkívül súlyos ok vezette levele megírásához. Az efézusiak majdnem elcsüggedtek, részben az apostol bebörtönzése (Ef 3:13, 6:20), részben az üldözések és kísértések miatt. Pál emlékezteti őket, hogy mi történt, amikor megtértek, amikor elfogadták Jézust Üdvözítőjükként, és az egyház tagjaivá váltak. Krisztus teste (Ef 1:19-23, 4:1-16), a tempom építőkövei (Ef 2:19-22), Krisztus menyasszonya (Ef 5:21-33) és jól felszerelt serege lettek (Ef 6:10-20). Stratégiai szerepet játszanak Isten nagy tervének véghezvitelében, ami által mindent egyesíteni akar Jézusban (Ef 1:9-10). Pál azért írt, hogy ráébressze az efézusiakat: Krisztus követésében találhatják meg teljes identitásukat és kiváltságaikat.

1 Mit tesz Pál első efézusi látogatása során, a második misszióútja végén (ApCsel 18:18-21)?

Efézus volt a Római Birodalom egyik legnagyobb városa. Körülbelül kétszázötvenezer lakta. A birodalom egyik leggazdagabb provinciájának, Ázsiának a fővárosa volt. A tartomány területe a mai Kis-Ázsia nagy részét tette ki. Pál napjaiban a tartomány tovább fejlődött és gazdagodott. Efézus nemcsak kikötőváros volt, fontos szárazföldi útvonalak is ott kereszteződtek. Lakói számos istenséget imádtak, de Artemisz volt közöttük a fő, akit a város védelmezőjének tartottak. Őt tisztelték a polgári szertartásokon, a sporteseményeken és az éves ünnepeken. (Artemiszt a rómaiak Diánának nevezték; lásd ApCsel 19:24, 35.)

Később, harmadik misszióútja során Pál visszatért Efézusba (ApCsel 19:1-12), és „három évig” maradt ott (ApCsel 20:31, ÚRK). Jelentős időt töltött a városban azzal a szándékkal, hogy szilárd alapot vessen a kereszténységnek.

2 Milyen különös esemény vezetett oda, hogy „az Úr Jézus” tisztelete széles körben elterjedt Efézusban (ApCsel 19:13-20)?

Lukács elbeszéli a város hét vándor zsidó ördögűzőjének különös történetét, akik Jézus és Pál nevét említve akartak ördögöt űzni, de próbálkozásuk kudarcba fulladt. Az eset híre futótűzként terjedt a városban, „félelem szállt mindnyájukra, és magasztalták az Úr Jézus nevét” (ApCsel 19:17, ÚRK). A történetek olyanokra is komolyan hatottak, akik már hívókká lettek. Nyilvánosan elégették drága, „ötvenezer ezüstpénzre” értékelt varázskönyveiket (ApCsel 19:19). A város többi lakóival együtt a hívők is megtanulták, hogy Jézus imádatát nem lehet bármi vagy bárki más tiszteletével elegendíteni.

Mit jelképezett a könyvek elégetése, főként annak fényében, hogy mekkora árat fizettek értük? Mit mond ez az Úr iránti teljes odaadásról?

3 Olvassuk el ApCsel 19:21–20:1 szakaszát! Milyen tanulságokat vonhatunk le ebből a történetből?

A hatalmas, kifinomult városban Pál eredményesen tett bizonyosságot, aminek a hatása megmutatkozott a település egyik fontos gazdasági motorja, az Artemisz templom köré épülő idegenforgalom helyzetében is. Micsoda templom volt az! A lenyűgöző épület százhuszonhét oszlopon állt, mindegyik hat méter magas volt, a szobrászat szempontjából nagyra értékelt hófehér, hibátlan pároszi márványból készült. Harminchat faragott oszlopát arannyal borították, az ókori világ hét csodája között tartották számon.

Egy Demeter nevű ötvös lázadást szított a kézművesek között, mivel attól tartott, hogy Pál bálványellenes szónoklatai miatt elapad a templomból érkező anyagi támogatás (ApCsel 19:27). A hirtelen duzzadó és tettere kész tömeg a piacról a huszonötezer embert befogadó amfiteátrumba özönlött. Ott folytatódott a zavargás, ami során két órán keresztül üvöltöttek, hogy „Nagy az efézusi Diána” (ApCsel 19:34)! Miután a város jegyzője feloszlatta a tömeget, Pál beszélt a hívőkkel, majd elhagyta a várost.

4 Pál a harmadik misszióútja végén találkozott az efézusi gyülekezet vénjeivel. Hogyan összegeznénk a gondolatait (lásd ApCsel 20:17-38)?

Pál Efézussal kapcsolatos történetének időrendi vázlata:

- Kr. u. 52: Pál először tesz rövid látogatást Efézusban (ApCsel 18:18-21).
- Kr. u. 53-56: Pál hároméves efézusi szolgálata (ApCsel 19:1–20:1). Ennek vége felé írta meg Első korinthusi levelét (1Kor 16:5-9).
- Kr. u. 57: Pál Milétoszban találkozik az efézusi vénekkel (ApCsel 20:17-38).
- Kr. u. 62: Pál megírja az Efézusi levelet, minden bizonnyal római fogásából.

„Azért vigyázzatok, emlékezzetek arra, hogy én három évig nem szüntem meg éjjel és nappal könnyek között inteni mindenkit” (ApCsel 20:31). Vajon mire figyelmeztetné ma Pál az egyházat? Miért?

Pál azért írta az Efézusi levelet, hogy hangosan felolvassák a hívők házi-gyülekezeteiben. Az apostol távozását követő években tovább növekedett a városban a keresztény mozgalom, megsokszorozódott a gyülekezetek száma. A korai hívők számára fontos esemény lehetett, amikor Tükhikosz, az alapító apostol személyes képviselője ismertette velük a levelet. Maga a levél is arra utal, hogy az összegyűlt csoport tagjai között ott volt az egész háznép: apa, anya, gyerekek és szolgák is (Ef 5:21–6:9). Abban az időben mások is a *háznép* részét képezték, így a pártfogoltak (olyan szabadok, akiknek a támogatása a házigazdától függött), de még vásárlók is. Tehát ők is ott lehettek, sőt más családok tagjai is.

5 Az alábbiakban találjuk a levél vázlatát, de olvassuk el az egész iratot, lehetőleg hangosan (körülbelül tizenöt percbe fog telni)! Milyen főbb gondolatok visszhangzanak benne?

-
1. Köszöntés (Ef 1:1-2)
 2. Bevezető áldásmondás (Ef 1:3-14)
 3. Ima a hívőkért, hogy Krisztus-központú bölcsességet kaphassanak (Ef 1:15-23)
 4. Egykor lélekben halottak voltak, most Krisztussal felmagasztaltattak (Ef 2:1-10)
 5. Krisztus az egyházat zsidókból és pogányokból hozta létre (Ef 2:11-22)
 6. Pál a pogányoknak hirdette Krisztust (Ef 3:1-13)
 7. Ima a hívőkért, hogy megtapasztalják Krisztus szeretetét (Ef 3:14-21)
 8. Ragaszkodni az egyház Lélek-ihlette egységéhez (Ef 4:1-16)
 9. Új, az egységet erősítő élet (Ef 4:17-32)
 10. Szeretetben, világosságban és bölcsességben járni (Ef 5:1-20)
 11. Krisztusi élet a keresztény otthonban (Ef 5:21–6:9)
 12. Álljunk meg együtt: az egyház Isten serege (6:10-20)
 13. Záró köszöntések (Ef 6:21-24)

Mi az a meghatározó téma, ami végigfut a levélen? Mit jelent ez nekünk? Mely gondolatok ütnek szíven?

- 6** Hogyan kezdi és zárja Pál az efézusi hívőknek írt levelét? Ezek szerint mi volt a leghőbb kívánsága velük kapcsolatban (lásd Ef 1:1-2; 6:21-24)?

Pál már a levél legelején önmagát jelöli meg szerzőként (Ef 1:1). Az irat közepe felé ismét utal magára úgy, hogy „*Krisztus Jézus foglya*” (Ef 3:1, ÚRK), apostoli munkájára vonatkozó elmékedésének bevezetésében (Ef 3:1-13). Zárásként pedig újból említi bebörtönzését (Ef 6:20), majd személyes szavakkal búcsúzik (Ef 6:21-22). Bár egyes kutatók tagadják a páli szerzőséget, fontos megjegyezni: az irat egyértelműen jelzi, hogy tőle származik, és a legtöbb keresztény igen helyesen el is fogadja ezt.

- 7** Hogyan fejezi ki Pál az aggodalmát amiatt, hogy milyen hatással lehet a fogsága az efézusi hívőkre (Ef 3:13)?

Az Efézusi levelet Pál nagyjából azonos időben és hasonló körülmények között írta, mint a fogságából írt többi levelét, így a kolossébelieknek (lásd különösen Kol 4: 7-8) és a Filemonnak szólót is. Már hosszabb idő telhetett el az apostol efézusi szolgálata óta (Ef 1:15; 3:1-2), valószínűleg Rómában írhatta a levelet, úgy Kr. u. 62-ben.

Az Efézusi levél kevés részletet közöl a hallgatóság helyzetéről. Figyelme számos dologra kiterjed. Átfogó képet mutat az időről, kezdi az Úrnak „*a világ teremtése előtt*” (Ef 1:4, ÚRK) meghozott döntésével, majd nagy vonalakban végigvezeti a Krisztusban felkínált üdvösség témáit. A levél nyelvezete magasztos, irodalmi, hosszú mondatokkal, ismétlődő kifejezésekkel és kiforrott metaforákkal. Pál stílusa másutt is hasonló (pl. Róm 8:31-39), de ezek a jellemzők az Efézusi levélben sűrűbben jelennek meg. Több dicsőítést, imát találunk benne, a nyelvezete olyan, mint az istentiszteleté (Ef 1:3-14, 15-23; 3:14-21), illetve gondosan megszerkesztett, emelkedett hangvétellű szónoki szakaszokat is tartalmaz (pl. Ef 4:1-16; 5:21-33; 6:10-20).

8 Hogyan jelenti be Pál a levele témáját (Ef 1:9-10)?

Hogyan foglalnánk össze az Efézusi levél üzenetét? Pál a börtönben felvázolja az idő teljességére vonatkozó isteni terv jövőképét, amelynek Krisztus a központja, illetve az egyház abban betöltött szerepét, Istennek a Krisztusban elindított terve végrehajtását, miszerint „[Krisztusban] mindeneket egybeszerkeszt, mind amelyek a mennyben, mind amelyek a földön vannak” (Ef 1:10, ÚRK). Ezt pedig úgy tette, hogy zsidókból és pogányokból új emberi közösséget alkotott: az egyházat (Ef 2:14). A hívőket arra szólítja, hogy az isteni tervvel összhangban cselekedjenek, így jelezve a gonosz erőknek, hogy Isten végső terve már halad (Ef 3:10).

Ef 1:9-10 versei azt hirdetik, hogy Krisztus a középpontja az egységnek, amit Isten tűzött ki célul. Nem meglepő tehát, hogy az Efézusi levél egészét Krisztus hatja át, mindenütt dicsőíti Isten Krisztusban végbevitt tetteit. Hálát mond azért, hogy a hívők számára elérhetővé váltak a Krisztusban felkínált lelki erőforrások. Pál harmincnál is többször használja a „Krisztusban” és az ehhez hasonló kifejezéseket, és mindenütt Jézust magasztalja. A levél olvasása közben keressük ezeket a fordulatokat! Figyeljük meg, hányféleképpen összpontosít az apostol Jézusra!

Pál újból fel akarja ébreszteni az efézusi hívők lelki elkötelezettségét, amikor emlékezteti őket, hogy ők az egyház tagjai, amelyben terve szerint Isten mindeneket Krisztusban akar egyesíteni. Amikor az „egyház” szót használja (görögül *ekkleszia*) a levélben, akkor az „egyetemes” egyházra, vagyis általában az egyházra (nem a helyi gyülekezetre) utal.

Egyik fő stratégiája, hogy az egyházzal beszél, mégpedig élénk metaforákkal. Ezek közül négyet nagyobb részletességgel fejt ki:

1. Az egyház mint test (Ef 1:22-23; 2:16; 3:6; 4:1-16, 25; 5:23, 29-30).
2. Az egyház mint épület/templom (Ef 2:19-22).
3. Az egyház mint menyasszony (Ef 5:22-27).
4. Az egyház mint hadsereg (Ef 6:10-20).

Mindegyik kép a maga nemében érzékelteti, hogy Istennek mi a célja és a szándéka az egyházzal.

A Hetednapi Adventista Egyházban – aminek mi is a tagjai vagyunk – Isten olyan nemzeteken, nyelveken, fajokon, kultúrákon átívelő közösséget hoz létre (Jel 14:6-7), ami előre mutat tervének teljesedésére, miszerint mindeneket egyesít Jézusban (Ef 1:9-10). Hogyan működhetünk együtt Isten nagy tervével?

A Jézus és Pál nevével visszaélő ördögűzők története (ApCsel 19:13-20; lásd a vasárnapi részt) segít megértenünk, hogy az apostol miért ejt olyan sok szót a hatalomról az Efézusi levélben. Jézus hatalmáról való friss meggyőződésük miatt egyes új hívők a tűzbe vetették drága varázskönyveiket. Körülbelül kétszázötven varázslással foglalkozó papirusznak és egyéb régészeti leletnek köszönhetően ma is bőven találni példát olyan szertartásokra, varázsigékre, átkokra stb., amelyekhez hasonlóak a könyvekben lehettek.

Lukács elmondja, hogy az elégetett iratok értéke ötvenezer ezüstpénz, avagy ötvenezer napi bér volt. (Mai áron egy képzett munkás esetében 80 dollár/nap bérral számolva ez 4 millió dollár lenne!) Ez jól mutatja, milyen fontos és központi szerepet játszottak az iratok a mindennapi életben. „Isten hatalmas közbelépésére volt szükség ahhoz, hogy eléggé meggyőződjenek: teljesen meg kell térniük a talizmánok, a bűbáj és a varázsigék folytonos használatából, illetve a lelki hatalom szerzésének tradicionális módszereiből” (Clinton E. Arnold: *Ephesians*. Grand Rapids, MI., 2010, Zondervan, 34. o.). Ebből megértjük: az Efézusi levelet olyan hívőknek írta Pál, akiknek segítségre volt szükségük ahhoz, hogy „megbirkózzanak a gonosz kozmikus »erőinek« folytonos befolyásával és támadásaival” (Clinton E. Arnold: *Power and Magic: The Concept of Power in Ephesians*. Grand Rapids, MI., 1992, Baker Books, 165. o.). Pál válasza az Efézusi levél, amiben rámutat, hogy Krisztus az egyetlen, akit Isten felmagasztalt minden hatalom fölé (Ef 1:20-23). Hangsúlyozza annak az erőnek a felsőbbrendűségét, amit Isten biztosít a hívők számára (Ef 2:15-19; 3:14-21; 6:10-20).

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 43–49;

Ellen G. White: Az imádság, 24. fejezet

1. Mi volt a zsoltáros vigassága és öröme? _____
2. Milyen ruhát visel a király leánya? _____
3. Kinek kell tapsolnia Istennek vígságos szóval? _____
4. Mi képezi az egész föld örömét? _____
5. **Hogyan imádkozik, aki csak önmagának kér áldást?**

Általános áttekintés

E negyedév első tanulmánya felvázolja az Efézusbeliekhez írt levél elemzéséhez szükséges keretet, és megemlíti a levél néhány meghatározó témáját. Elsősorban látni fogjuk, milyen céllal írta Pál ezt a levelet: segíteni akart az efézusiaknak emlékezni azonosságukra és szerepükre Isten tervében és országában. Másodsorban megismerjük az efézusiakat: ellátogatunk Efézusba, sétálunk az utcáin, halljuk az embereket, amint a varázslatokról és a túlvilágról beszélgetnek. A kikötőben több száz hajó vesztegel, Artemisz temploma kecsesen emelkedik a magasba, és emberek tömegei – idősek és fiatalok, szegények és gazdagok – özönlenek az amfiteátrumba csatlakozni a felkelőkhöz. Harmadsorban megvizsgáljuk a levél irodalmi szerkezetét, hogy jobb rálátásunk legyen a szerző gondolataira és fontosabb kérdéseire, amelyek foglalkoztatják. Negyedsorban felfedezzük Pál e levelének mindenütt jelenlévő hármastémáját: Jézus Krisztust, az Üdvözítő egyháza iránt tanúsított szeretetét, valamint az egyház által az emberiség megmentéséért végzett munkáját.

Pál Efézusbeliekhez írt levele az egyház legjobb és legrendszeretesebb teológiája, ami nem jelenti azt, hogy hideg, elméleti, elszigetelt, elvont teológiai szöveg. Az egyház valóságos, élő és szeretetteljes kapcsolatban áll Teremtőjével és Üdvözítőjével, az Úr Jézus Krisztussal, aminek eredményeképpen Isten követeként végezheti küldetését a világban.

A tanulmány témái:

- 1 Megismerni az Efézusbeliekhez írt levél szerzőjét
- 2 Megismerni az efézusiakat, a levél címzettjeit
- 3 Megismerni Pál Efézusbeliekhez írt levele üzenetének központi témáját

Magyarázat

Az Apostolok cselekedetei Efézusról és az efézusiakról

Sokkal könnyebben megérthetjük Pál Efézusbeliekhez írt levelét, ha az Apostolok cselekedetei kontextusában közelítjük meg. A Cselekedetek könyve néhány narratív része különleges módon rávilágít az efézusi gyülekezet megalakulásának körülményeire:

1. Akvila és Priscilla kíséretében (ApCsel 18:18–19) a jelek szerint Pál volt az első, aki Jézus Krisztus evangéliumát prédikálta Efézusban, előbb a zsidóknak, majd a görögöknek is (ApCsel 18:19). A korinthusi zsidók-

tól eltérően, akik elutasították és üldözték Pált (ApCsel 18:6, 12–13), az efézusi zsidók az elején nyitottabbak voltak az evangélium iránt (ApCsel 18:20), a későbbiekben viszont egyesek közülük megmakacsolták magukat, és elvetették Pál üzenetét (ApCsel 19:8–9). Arra azonban nem vete-medtek, hogy feljelentsék Pált a hatóságoknál, és távozásra kényszerít-sék a városból.

2. Pál Efézusból való első távozása után Akvila és Priscilla folytatták az elkezdett evangéliumi munkát, s a későbbiekben az alexandriai Apollós is csatlakozott hozzájuk (ApCsel 18:24–26). Szolgálatuk gyümölcse-ként egy új hitközösség jött létre (ApCsel 19:1).

3. Apollós, Akvila és Priscilla tehetséges keresztény tanítók voltak. Apollós rövid idő múltán távozott a városból, talán ez az oka annak, hogy az efézusi tanítványok keveset értettek meg az evangéliumból és a ke-reszténység lényegéből. A Szentlélekről például tudomásuk sem volt (ApCsel 19:2–3). Ezen oknál fogva Pál visszatért Efézusba, ezúttal hosz-szabb időre, hogy az újonnan alakult keresztény közösségben, a város-ban és a kis-ázsiai térségben megvesse az egyház szilárd teológiai alap-jait (ApCsel 19:10).

4. Pál megvizsgálta az efézusiak kereszténységének hitelességét és mi-nőségét. Megkérdezte a gyülekezet tagjaitól, hogy betöltekeztek-e Szent-lélekkal (ApCsel 19:2), tisztában voltak-e azzal, hogy ki Jézus és ki Isten, és hogyan üdvözülnek az emberek a Jézus Krisztusban való keresztség által (ApCsel 19:2–5). Ez a magyarázata annak, hogy évek múltán, ami-kor levelet írt az efézusiaknak, visszatért ezekhez a lényeges témákhoz, és hosszasan foglalkozott velük (lásd Ef 4). A keresztény identitás és élet szempontjából fontos kérdések voltak ezek, mind egyéni, mind közös-ségi szinten a családban és a gyülekezetben. Nincs keresztény egyház Jé-zus Krisztus, a Szentlélek és az Atya nélkül!

5. Amikor a Szentlélek alászállt az efézusi tanítványokra, közösségük Jézus Krisztus gyülekezetévé vált, melyet a Szentlélek vezetett, és küldet-süket irányította. Azonnal felkészítette őket a munkára és a misszióra, kiárasztva rájuk a lelki ajándékokat, így a nyelveken szólás ajándékát is. Ezért szentelt teret Pál Efézusbeliekhez írt levelében a lelki ajándékok-nak, és hangsúlyozta ezek lényeges voltát az egyház életében és küldeté-sében.

A könyvek elégetése

Kortárs értelmiségiek – köztük Rebecca Knuth, a Hawaii Egyetem könyvtári és informatikai osztályának volt elnöke – a „Burning Books

and Leveling Libraries: Extreme Violence and Cultural Destruction” (Westport, CT: Praeger, 2006) c. közös tanulmányban egyetértettek abban, hogy a könyvek elégetése egyenlő a kulturális örökség megsemmisítésével. Richard Ovenden, az Oxford Egyetem Bodleian könyvtárának igazgatója „Burning the Books: A History of the Deliberate Destruction of Knowledge” (Cambridge, MA: The Belknap Press / Harvard University Press) c. könyvében kijelenti, hogy az emberiségnek fel kell lépnie a könyvégetés gyakorlatával szemben, és óvnia, védenie kell a kultúrát és az ismereteket. A németországi nemzetiszocialisták 1933-ban elégették a zsidó könyveket, Mao Ce-tung Vörös Gárdái 1966-ban megsemmisítették a nyugati kapitalizmus ideológiáját támogató műveket – csupán két példa arra, hogy a hatalom miként próbálja meg politikai céllal ellenőrzés alatt tartani a lakosság információhoz való hozzáférését, és új ideológiák, történelmi szemléletek és világnézetek bevezetését. 2013-ban a mali Timbuktúban fegyveres felkelők több ezer ókori afrikai kéziratot semmisítették meg, ami a felbőszült vallási extrémizmus szomorú példája. Abban az időszakban különböző felekezetű keresztény lelkészeket az a bírálat érte, hogy vakbuzgók és intoleránsak, mivel könyvégető istentiszteleteket tartottak, melyek keretében mágiával foglalkozó könyvek elégetésére buzdították a híveket.

Hogyan értelmezzük a Cselekedetek 19:19 versében említett könyvégetést? Jegyezzünk meg néhány fontos gondolatot!

1. A könyvek itt leírt elégetése az egykor mágiát űző, pogányságról kereszténységre áttértek önkéntes cselekedete volt. Nem mások könyvtárait, javait semmisítették meg, hanem a saját, varázslásról szóló könyveiket, melyeket ők maguk használtak pogány vallásuk gyakorlásakor. Ezen önkéntes cselekedetükkel – miután elfogadták Jézus Krisztus meghívását, hogy csatlakozzanak az Ő országához – nyilvánosan is megvallották, hogy megszakítottak minden kapcsolatot bűnös múltjukkal. Semmi köztük nem volt többé Sátánhoz és démoni tevékenységeihez.

Kétszázötven év múlva Diocletianus római császár megparancsolta a keresztényeknek, hogy hozzák és égessék el az összes szent könyveiket, ha nem akarják, hogy ők maguk végezzék a tűzben.

Egyes keresztények engedelmeskedtek a parancsnak, és átadták a római hatóságoknak szent írsaikat elégetés céljából. Őket „traditores”-oknak nevezték el, mivel „átadták” a könyveiket. Más keresztények azonban inkább önként adták fel magukat, minthogy árulóknak bizonyuljanak és lemondjanak Isten Igéjéről. A Cselekedetek könyve 19. fejezetében említett könyvégetés tehát büntől és Sátántól megtért személyek önkéntes,

örömteli cselekedete volt, ezzel szemben a Diocletianus parancsára történt könyvégetés kegyetlen politikai-ideológiai üldözés következménye volt, melynek célja Isten népének megsemmisítése és a pogány vallás erőszakos elfogadtatása.

2. Isten felszólítja az övéit, hogy határozottan utasítsák el a bálványimádást és a varázslást otthonaikban (lásd 1Móz 35:2–4; 5Móz 18:10).

3. Habár Izrael behatolt más országok területeire és megsemmisítette az ott élők bálványait, nem ez volt elsődleges célja. Küldetése, megbízása volt hirdetni, hogy a bálványimádás romboló hatású és halálba vezető út (Zsolt 135:15–18; Ézs 44:9–10; 45:20; Jer 2:11–13; 16:19–20; Jón 2:8; Gal 5:19–21; Jel 9:20–21). Nemzetként példaként kellett szolgálnia a környező népek előtt, hogy azok is elúzzék életükből a bálványokat, megtagadják a bálványimádást, és kiszabaduljanak Sátán és a halál uralma alól.

4. Ez nem azt jelenti, hogy Isten elvenné az embertől a művészet gyakorlásának vagy az írásnak, egyszóval az alkotásnak az örömét. Ellenkezőleg, Isten örvend az ember kreativitásának és a könyvekben felhalmozódott kultúrának, de szigorúan csak azoknak az alkotásoknak, amelyek a bűntől és Sátántól szabad élet tapasztalatait rögzítik. Mi is ilyen kultúra fogyasztói legyünk, különben újra Sátán fennhatósága alá kerülünk.

Alkalmazás

- 1** *Üdvösség, küldetés, nevelés.* Az Apostolok cselekedetei az efézusi gyülekezet eredetét a neveléssel hozza összefüggésbe, amely „tanításként” és „meggyőzésként” van bemutatva. Kezdetben Pál tanította a zsidókat, beszélt nekik, megpróbálta meggyőzni őket a zsinagógáikban, amelyek nemcsak az imádat helyei voltak, hanem közoktatási terek is (ApCsel 18:19; 19:8). Ezt követően Pál egy helybéli iskolában – Tirannus tanodájában – folytatta a tanítást, és a zsidók mellett görögök is hallgatták üdvösségről szóló beszédét (ApCsel 19:9–10). Csoportod tagjai gondolkozzanak el azon, hogy közösségként mi módon járulhatnak hozzá, hogy gyülekezetük az evangélium iskolájává váljon a társadalom számára. Hogyan válhatna a gyülekezet közösségi térré, amelyben az evangéliumot magyarázzák?
- 2** Pál Efézusbeliekhez írt levelében csodálatos egyensúlyban van egymással az értelem, az érzések, az érzelmek, a teológiai elmélkedések és az élet gyakorlati vonatkozásai. Biztasd csoportod tagjait, hogy azonosítsanak két módszert, amely révén gyülekezetük bevonható egy az emberi élet említett szempontjait összegző evangéliumi szolgálatba.
- 3** Mit tehet a gyülekezeted azért a városért/negyedért, amelyben a tagjai élnek?

Isten hatalmas, Krisztus-központú terve

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 5Mózes 9:29; Efézus 1:3-14; 2:6; 3:10;
Kolossé 1:13-14

Alapige: „Áldott legyen az Isten, és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja, aki megáldott minket minden lelki áldással a mennyekben, a Krisztusban” (Ef 1:3).

Huszonöt évvel azután, hogy Neil Armstrong az emberek közül elsőként járt a Holdon, köszönő üzenetet írt a csapatnak, amely megtervezte az űrruhát (Extravehicular Mobility Unit, rövidítve EMU), amiben megtette a történelmi lépéseket. A „történelem legtöbbet fényképezett űreszközének” nevezte az öltözéket, amiről tréfásan azt mondta, hogy „csúnya viselőjét” sikerült elbújtatnia a tekintetek elől. Armstrong köszönetet mondott a Johnson Űrközpont „EMU csapatának” a „szívós, megbízható és szinte simogató” öltözetért, ami az életét védte. „Negyedszázadnyi köszönetet és dicséretet” küldött nekik.

Pál emelkedett köszönő szavakkal kezdi az Efézusi levelét, Istent dicsőíti minden kiírástott áldásáért, ami nélkülözhetetlen a hívők életéhez – mint az űrruha annak, aki a Holdon jár. Kifejti, hogy Isten már „a világ teremtése előtt” (Ef 1:4, ÚRK) munkálkodott ezekért a hatalmas áldásokért. Hálát ad neki mindenért, amit a történelem során a hívőkért tett.

Az apostol bevezetője még értékesebbé teszi a levelet, főként mivel bemutatja, hogyan kell Istent dicsőíteni és hálát adni neki a tőle kapott áldásokért.

Július 8. – **A Világmisszió napja** (adakozás a világmisszió számára)

Egy köszönőlevél általában tartalmazza a kapott ajándék, ajándékok leírását. Ef 1:3-14 verseiben Pál hosszú felsorolásban ad hálát Istennek az evangélium áldásaiért.

Dicsőíti az Urat azért, mert *„megáldott minket minden lelki áldással a mennyekben, a Krisztusban”* (Ef 1:3, ÚRK). Az áldások *lelki* (görögül *pneumatikosz*) jellege arra enged következtetni, hogy a Szentlélektől (*pneuma*) származnak. Pál záró áldásmondásában is dicsőíti a Lelket a hívők életében végzett munkájáért (Ef 1:13-14).

Ef 1:3-6 szakasza megindító módon taglalja, hogyan tekint ránk Isten Krisztusban. Már a világ teremtése előtt kiválasztott bennünket Jézusban, és elhatározta, hogy mint drága gyermekei szentül és feddhetetlenül álljunk meg előtte (Ef 1:4; vö. Ef 5:27), a Krisztusban való teremtés és megváltás érdeméért (Ef 1:5). Már azelőtt azt tervezte, hogy elfogad bennünket *„a Szeretettben”* (Ef 1:6, ÚRK), mielőtt ragyogni kezdett a nap. Dióhéjban: Isten azt akarja, hogy megmeneküljünk, tehát az üdvösséget csakis a saját bűnös döntéseink miatt veszíthetjük el.

- 1** Mit jelent *„a mennyekben”* kifejezés az Efézusi levélben (ez a szó az Újszövetségben csak itt fordul elő)? Vizsgáljuk meg a használatát (lásd Ef 1:3, 20; 2:6; 3:10, 15; 4:10; 6:9, 12)!

Az Efézusi levélben a *„mennyekben”* és a hasonló kifejezések Isten lakóhelyeként mutatnak a mennyre (Ef 1:3; 6:9), a lelki hatalmak székhelyére (Ef 1:10, 20-21; 3:10, 15; 6:12), ahol Krisztus felmagasztaltatott az Atya jobbán (Ef 1:20). A hívők már most járulhatnak a mennyhez, hogy lelki áldásokat nyerjenek Krisztusban (Ef 1:3; 2:6). Bár a menny az áldások helyszíne lett a hívők számára, továbbra is tart a küzdelem a Krisztus uralmával szembeszegülő gonosz erők ellen (Ef 3:10; 6:12).

Időzzünk még Ef 1:4 versénél, ahol az áll, hogy Isten már *„a világ teremtése előtt”* kiválasztott bennünket Krisztusban! Mit jelent ez? Hogyan mutat ez rá Isten irántunk való szeretetére, illetve arra, hogy mennyire vágyik a megmentésünkre?

Pál hallgatósága életében a bűn sötét, mindent lehengerlő erő volt. Élő halottak – az apostol így jellemezte korábbi létüket, „*halottak voltak vétkeitek és bűneitek miatt*” (Ef 2:1, ÚRK). Úgy éltek, avagy „járkáltak”, ahogy Sátán parancsolta (Ef 2:1-3). A bűn és Sátán rabjaiként maguktól nem szabadulhattak, meg kellett őket menteni. Isten ezt Krisztus kegyelme által tette meg, Pál ezért az Úr kegyelmének két új áldását magasztalja a hívők életében: a megváltást és a bűnbocsánatot.

2 Olvassuk el Ef 1:7-8 verseit! A „megváltás” fogalma gyakran megjelenik az Újszövetségben. Hasonlítsuk össze az alkalmazását Kol 1:13-14, Tit 2:13-14 és Zsid 9:15 verseivel! Milyen gondolatok köszönnek vissza Ef 1:7-8 szakaszából?

Ef 1:7 versében a „váltásnak” fordított görög szó az *apolütrószisz*, ami eredetileg arra vonatkozott, amikor megvásárolták egy rabszolga szabadságát, vagy fizettek egy fogoly kiszabadulásáért. Szinte halljuk a rabszolga-kereskedő hangját, aki árusítja a *portékáját*, vagy azt, ahogy a rabszolga bilincsei dermesztően csikorognak. Amikor az Újszövetség a *megváltást* tárgyalja, hangsúlyozza a rabszolgák szabadságának nagy árát.

Elképesztően magas volt a szabadságunk ára: „*Benne [Jézusban] van a mi váltásunk az ő vére által*” (Ef 1:7, ÚRK). A *megváltás* gondolata Isten kegyelmét, nagylelkűségét méltatja, amiért megfizette a hatalmas árat. Isten szabadságot és méltóságot ad nekünk, többé már nem vagyunk rabok! „A megváltás azt jelenti, hogy emberként és nem tárgyként kezelnek bennünket. A menny polgáraivá válunk, ahelyett, hogy a föld rabszolgái lennénk” (Alister E. McGrath: *What Was God Doing on the Cross?* Grand Rapids, MI., 1992, Zondervan, 78. o.).

Figyeljünk fel arra, hogy középkori, nem biblikus eredetű az a gondolat, miszerint Isten Sátánnak adja a megváltás árát! Az Úr semmivel nem tartozik az ördögnek, nem is fizet neki semmit! A Golgota biztosította áldások közé tartozik a bűneink bocsánata (Ef 1:7). Krisztus a kereszten magára vette mind múltbeli, mind jövőbeli bűneink árát, „*Eltörölte az ellenünk szóló rendelkezéseivel minket terhelő adóslevelet*” (Kol 2:14, ÚRK). Isten nagylelkű Atyaként járt el, amikor Krisztus által megváltott és megbocsátott nekünk „*kegyelmének gazdagsága szerint. Melyet nagy bőséggel közölt velünk*” (Ef 1:7-8).

Mit jelent nekünk, hogy megbocsátást és megváltást nyertünk Krisztus engesztelő áldozata révén? Mi van, ha méltatlannak érezzük magunkat? (Támpont: méltatlanok vagyunk, éppen ez a kereszt lényege!)

3 Mi a terve Istennek az „*idők teljességének rendjére nézve*” (Ef 1:9-10)? Mennyire átfogó ez a terv?

Pál háromféleképpen jelöli Isten tervét. 1) Az Ő akaratának titka, 2) amit előre elhatározott, illetve 3) ami az idők teljességére vonatkozik. Mi tehát a végső, legfőbb terve? Az, hogy Jézusban egyesít mindeneket mindenütt!

Az apostol igen kifejező szót használ a terv jellemzésére (görögül *anakephalaiószaszthai*), ami azt jelenti, hogy mindent „összeadni”, vagy „összegezni” Krisztusban. Az ókori számvitel szerint a számok oszlopát „összeadták”, az összeget pedig a tetejére írták. Jézusban összegződik Isten eszkatológiai terve. Ez a Krisztus-központú terv megvolt már „*a világ teremtése előtt*” (Ef 1:4), és olyan széles, hogy átfog minden időt (az idők teljességét) és teret („*mindeneket... mind amelyek a mennyekben vannak, mind amelyek e földön vannak*”). Az apostol kijelenti, hogy a Krisztusban való egység a világegyetemre vonatkozó nagy isteni cél.

Pál bemutatja a témát, ami az egész levelet átszövi: az „*idők teljességének rendjére*” (Ef 1:10) vonatkozó isteni tervet tárgyalja. Isten azal kezd a mindenség egyesítésére vonatkozó, Jézus halálában, feltámasztásában, mennybemenetelében és felmagasztalásában gyökerező tervét (Ef 1:15-2:10), hogy megalapítja az egyházat, és egyesíti benne az emberiség egymástól elkülönült részeit: zsidókat és pogányokat (Ef 2:11–3:13).

Az egyház így jelzés a gonosz erőknek, hogy Isten terve már a végrehajtás fázisában van, vége lesz megosztó uralmuknak (Ef 3:10). Ahogy azt a Biblia másutt is írja: „*Mert leszállott az ördög ti hozzátok, nagy haraggal teljes, úgymint aki tudja, hogy kevés ideje van*” (Jel 12:12).

Az apostol levelének második fele az egységre mutató lelkesítő felszólítással kezdődik (Ef 4:1-16), amit hosszas buzdítás követ, hogy tartózkodjanak az egységnek ártó viselkedéstől, inkább építsék a közösséget hívó társaikkal (Ef 4:17–6:9). Pál azzal a felemelő képpel zár, hogy az egyház egységes seregként harcol a békéért Krisztus nevében (Ef 6:10-20).

Hogyan ismerhetjük el és örülhetünk annak, hogy a Krisztus Jézusban nyert megváltás szerves része valami még átfogóbbnak, hatalmasabbnak, Isten kidolgozott, legfőbb tervének, ami szerint mindeneket egyesít majd Krisztusban?

„Őbenne kaptunk örökséget, ahogyan az előre el volt rendelve annak végzése szerint, aki mindent az ő akaratának tanácsából munkál, hogy dicsőségének magasztalására legyünk, mint akik előre reménykedtünk Krisztusban” (Ef 1:11-12, ÚRK).

Úgy tűnik, az efézusi hívők elfelejtették, hogy kik is ők keresztényekként, ezért elcsüggedtek (lásd Ef 3:13). Pál a korábban írtakkal összhangban (Ef 1:3-5) ismét meg akarja szilárdítani őket keresztény identitásukban. A hívők nem különféle istenségek vagy égi erők véletlenszerű és önkényes döntéseinek áldozatai, hanem Isten gyermekei (Ef 1:5), akik számtalan áldáshoz férhetnek hozzá Krisztus által az Úr mélyeséges tanácsai és örökérvényű döntései révén. Isten célja, tanácsa és akarata (Ef 1:11) valósul meg az életükben annak a nagyobb tervnek a keretében, ami alapján mindent egyesíteni fog Krisztusban (Ef 1:10). Rendületlen lehet a bizalmuk az Isten előtti helyzetüket és az általa nyújtott áldások hatássonágát illetően. Az életüknek Ef 1:3-14 üzenetét kell hangosan hirdetnie: áldott legyen az Isten és az Úr Jézus Krisztus Atyja!

4 **Vessük össze az „örökség” témáját Ef 1:11, 14 és 18 verseiben! Vajon miért lehetett olyan fontos ez a gondolat Pálnak?**

Kaptunk már örökséget valakinek a halála után? Talán egy rokonunk hagyhatott ránk valamilyen értéket vagy jelentősebb pénzüsszeget. Az apostol szerint Jézus halála révén a keresztények örökséget kaptak Istentől (Ef 1:14), ugyanakkor az Ő örökségévé is lettek (Ef 1:18).

Az Ószövetség időnként úgy utal a népre, mint Isten hagyatékára vagy örökségére (5Móz 9:29; 32:9; Zak 2:12). Egyértelmű Ef 1:18 versében az Úr örökségének vagy az azzá válásnak a gondolata, minden bizonynyal ezt jelenti Ef 1:11 versében a kifejezés (amit úgy is fordíthatnánk: „Benne váltunk örökséggé”). Pál a keresztényi énképük központi elemeként szeretné a hívők tudtára adni, hogy mennyire értékesek Isten szemében. Nemcsak örökséget kaptak az Úrtól (Ef 1:14; 3:6; vö. 5:5), hanem ők lettek Isten öröksége!

Mi a különbség aközött, amiért megdolgozunk és amit örökölni kapunk? Hogyan segíthet ez a gondolat felmérni, hogy mit kaptunk Jézusban?

5 Ef 1:13-14 szakaszában Pál röviden összefoglalja az olvasói megtérési történetét. Milyen szakaszokat említ?

Pál két képet vagy metaforát használ a Szentlélekre, amikor a hívők életében megmutatkozó jelentőségét kutatja. Először is pecsétet hasonlítja, ami a Lélek elpecsételése jelenlétét jelképezi, ez a megtérés idején történik. Az ókorban széles körben használtak pecsétet különféle céllal: hitelesítették vele törvények és megállapodások másolatait, vagy valamilyen tároló eszköz tartalmának kiválóságát, mennyiségét (pl. Ez 28:12). Pecséttel tanúsítottak adásvételt (pl. Jer 32:10-14, 44), szerződéseket, leveleket (pl. 1Kir 21:8), végrendeleteket és örökbefogadást. A Szentlélek jelenléte az ember életében Istenhez tartozóként jelöli meg a hívőt, valamint biztosítja védelmének ígéretéről (vö. Ef 4:30), megpecsételtetett „a megígért Szentlélekkel” (Ef 1:13, ÚRK).

„Pál egyértelműen kijelenti, hogy amint valaki átadja az életét Jézusnak és hisz benne, a Szentlélek elpecsételi (görög ige: *szphragidzo*) Krisztusban a megváltás napjára. Milyen csodálatos, felszabadító és megnyugtató ez az igazság! Isten Lelke már a hitük megvallásának legelső pillanatában megjelöli Krisztus követőit az üdvösség pecsétjével” (Jiří Moskala: *Misinterpreted End-Time Issues: Five Myths in Adventism. Journal of the Adventist Theological Society*, 28, 1. sz. 2017, 95. o.).

A második kép a zálog, amit az apostol a Szentlélekre használ. A Lélek az örökségünk záloga, előre mutat a pillanatra, amikor teljes egészében megkapjuk az örökséget (vö. 2Kor 1:22; 5:5).

A „zálognak” fordított héber jövevényszót (*arrabón*) az újszövetségi időkben gyakran használták a koiné, vagyis a görög köznyelvben. Az „első részlet”, a „letétet” jelezte, ami után a fizető félnek még többet kell majd teljesítenie.

Figyeljük meg, nem a hívőknek kell megfizetniük ezt az összeget, hanem ők kapják Istentől! Pál elmondja, hogy a Szentléleknek a hívők életében való jelenléte az üdvösségük és megváltásuk örökségének első törlesztőrészlete, aminek a teljességét Krisztus visszatérésekor vehetik át. A mi feladatunk hálával és alázatos szívvel elfogadni, amit Isten felkínál nekünk Jézusban.

Vajon Ef 1:3-14 szakasza azt tanítja, hogy Isten határozza meg az emberek jövőjét, egyeseket örök életre, másokat pedig örök halálra rendel? Többen sajnos így hiszik. Viszont gondoljuk csak át a következőket!

1. Az igeszakaszban Krisztus szerepe meghatározó, mivel Isten úgy döntött, hogy „*Jézus Krisztus által*” (Ef 1:5), „*Őbenne*” (Ef 1:4, 11) fogad bennünket örökbe. Ez arra enged következtetni, hogy mindazokat kiválasztja és eleve elrendeli, akik a Krisztusban való hitet választják, és nem válogatja ki már az emberek születése előtt, hogy ki üdvözüljön vagy vesszen el. Isten döntése a megfontolt és előre elrendelt isteni válasz azoknak, akik Krisztusba vetett hittel élnek.
2. Továbbá Ef 1:3-14 része élénk, kapcsolatokra utaló szóhasználattal érzékelteti az Úrnak az üdvösségért végzett munkáját. Isten az Atya, mi pedig a fogadott gyermekei vagyunk (Ef 1:3-5), és bőségesen kapunk az áldásaiból (Ef 1:8). A gazdag, kapcsolati szóhasználat fényében kell értelmezni Isten döntését és eleve elrendelését. Az Úr nem távolságtartó, érzéketlen bíró, aki csak a messzeségből rendelkezik, hanem minden gyermekének gondoskodó Atyja (lásd Ef 3:15).
3. Isten tiszteletben tartja az ember döntését, ezt tükrözi Ef 1:3-14 szakasza (különösen a 13. vers, ami kiemeli a hallás és a hit fontosságát), mint ahogyan a levél más részei (Ef 2:8; 3:17; 4:1-6:20, e szakaszok hangsúlyozzák vagy feltételezik a döntést és a hit választást) az Újszövetség egyéb szakaszaival együtt (pl. ApCsel 17:22-31; 1Tim 2:4). „Isten az Ő Fiának felbecsülhetetlen adományozása által körülvette a Földet kegyelmének légkörével, és ez olyan valóságos, mint az a légkör, amely a Földet övezi. Mindazok, kik ezt az életadó levegőt választják, Krisztus Jézusban érett férfiakká és nőkké növekednek” (Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. Budapest, 2008, Advent Irodalmi Műhely, 51. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 50–56;

Ellen G. White: *Az imádság*, 25. fejezet

1. Hogyan áldozunk az Úrnak?
2. Kicsoda olyan, mint a zöldellő olajfa?
3. Kik nem élik meg még életük felét sem?
4. Mivel dicsekedett Dávid, amikor Gáthban a filiszteusok kezébe került?
5. Kiket bízott meg Isten az imákban megfogalmazott kérések megoldásával?

Általános áttekintés

E heti tanulmányunk során látni fogjuk, hogy Pál miként tanította az efézusiakat – és bennünket – az áldások számlálására. Nem azokról az áldásokról van szó, amelyek számunkra fontosak, hanem azokról az igazi áldásokról, amelyekre az emberiségnek kétségbeesett szüksége van. Amint Pál is hangsúlyozza, Isten az, aki Krisztusban felajánlja ezeket az áldásokat. Isten Krisztusban választott ki és fogadott el minket, az övéi vagyunk, és Ő a mienk. Értékel minket, örökségének tart, s a magunk során mi is értékeljük és örökségünknek tartjuk Őt. Krisztusban lettek megbocsátva a bűneink, és nyertük el megváltásunkat. Krisztusban kapjuk meg Isten megváltási tervét. Az emberiségnek Krisztusban van az egyedüli esélye az egységre és a harmóniára. Krisztusban öröm- és dicsőítésteljes életet élhetünk. Neki köszönhetően kapjuk meg Isten pecsétjét, és ízlelhetjük meg az örök üdvösség előízét. A Szentlelket és ajándékait is Krisztusnak köszönhetően kaphatjuk meg. Isten ajándékai elsősorban lelkiek, abban az értelemben, hogy a Szentlélek adja azokat a mennyből. E gazdagság Isten ajándéka mindannyiunk számára, semmit sem teszünk azért, hogy kiérdemeljük – nem is tehetnénk. Ingyen adja nekünk, irántunk való szeretetéből. Isten elpecsétel mindenkit, aki elfogadja az ajándékait, és megadja neki a lehetőséget, hogy megízlelje országa örök áldásait.

A tanulmány témái:

- 1 Isten számos ajándékot adott nekünk Krisztusban: a választás lehetőségét, Isten elfogadását, megváltását, megbocsátását, az üdvösség örömét, az emberiség egységét és harmóniáját, a bennünk lakozó Szentlélek jelenlétét, mely megelőlegezi mindazt, amiben Krisztus eljövetelekor fogunk részesülni.
- 2 Isten ajándékaira adott válaszuk az Őt dicsőítő és imádó élet.
- 3 A Szentlélek által megtapasztaljuk az eljövendő örök életet.

Magyarázat

Jézus Krisztus, a mi Urunk

Fontos megjegyeznünk, hogy Pál ritkán utal csak Jézusként az Üdvözítőre (Ef 4:21). Számára a Megváltó az „Úr Jézus” (Ef 1:15), az „Úr Jézus Krisztus” (Ef 1:2–3, 17; 5:20; 6:23–24), „Krisztus Jézus, a mi Urunk” (Ef 3:11), „Jézus Krisztus” (Ef 1:5), „Krisztus Jézus” (Ef 1:1; 2:6–7, 10, 13, 20; 3:1, 6, 21), „Krisztus” (Ef 1:10, 12; 2:5, 12–13; 3:4, 8, 17, 19; 4:7, 13, 15, 20,

32; 5:2, 5, 21, 23–25, 29, 32; 6:5–6), vagy egyszerűen „az Úr” (Ef 2:21; 4:1, 5; 5:8, 10, 17, 19, 22; 6:7–8, 10, 21).

Nyilvánvaló, hogy a tisztelet az egyik oka annak, hogy Pál ekképpen nevezi meg az Urat, ez a fajta nyelvhasználat része a keresztény magatartásának, főként a keresztény teológusénak. Ezek az utalások azonban többet fejeznek ki a Tanító iránti tiszteletnél. „Úrként” utalva Jézusra, Pál magasztatja a Feltámadottat, az Üdvözítőt, akiben feltámadtunk a bűneinkből, és aki által a végső feltámadásban is részünk lesz. Jézus Krisztus feltámadása és a saját feltámadásunk lényeges fontossággal bír Pál életében és teológiájában, mivel Isten megváltási tervének központi elemét képezi (Ef 2:1–6). A feltámadás témája megváltoztatja Pál életről és üdvösségről alkotott teljes szemléletét, s a feltámadás témájának a mi szempontunkból is lényegesnek kell lennie.

Doxológia

Pál Efézus 1:3–14 szakaszát a doxológia stílusában írja meg. A teológusok megfigyelték, hogy a keresztény hittudománynak a doxológiával (dicsőítéssel) kell kezdődnie és végződnie, sőt, a teljes keresztény teológiának doxológiának kell lennie. Mivel Pál az első doxológus hittudósok egyike, teológiája nem egy fogalom hideg, tisztán értelmi és semleges kifejtése. Pál nemcsak az akkor megszokott levélíró stílus miatt ír doxológiai hangnemben az efézusiaknak. Amikor írásban rögzíti, hogy kicsoda Isten és mit tett értünk, hogyan nyilvánul meg az Ő szeretete, majd testet öltéséről, haláláról, feltámadásáról értekezik, a tőle áradó örömről, békéről, reménységről és az emberiség Krisztusban megvalósuló, mély átalakulásáról, Pál hosszan megfigyeli, majd leírja e földi és a majdan eljövendő élet legmagasztosabb, ugyanakkor legalapvetőbb csodáit. Eből az okból kifolyólag amikor ezekről a dolgokról ír efézusi testvéreinek, nem tudja visszafogni magát: dicsőíteni, imádni kezdi Istent.

Pál számára Isten nem egyszerű fogalom; Isten az Atyánk, a Teremtőnk és az Üdvözítőnk. Isten telve van szeretettel, erővel, hatalommal, igazsággal és kegyelemmel, kész megvédeni és üdvözíteni minket, elárasz-tani ajándékaival és áldásaival, hogy örvendhessünk az életünknek az Ő országában most és az örökkévalóságban. Hogyan írhatott volna Pál egy ilyen Istenről úgy, hogy ne tört volna fel belőle az örömteljes dicsőítés?

Mennyből jövő áldások

Pál kitartóan állítja, hogy a mi Istenünk alapvetően az áldások Istene. Ezek az áldások nem egyszerűen csak anyagi vagy földi áldások, amelyeknek semmi kapcsolatuk a lelki, örök valóságokkal. Isten áldásai a

mennyből áradnak ránk. Ezt a gondolatot hangsúlyozva, Pál kiterjeszti az üdvözítés jelenetét. Az üdvözítés nem egy ideiglenes emberi probléma parányi megoldása, jöllehet ezt a szempontot is magába foglalja. Az üdvözítés nemcsak a világ egy adott pontján történik (habár bizonyos értelemben igaz ez az állítás, hiszen Jézus a világegyetem és a Római Birodalom egy bizonyos pontján halt meg). Pál számára az üdvözítés folyamat, amely egyetemes szinten zajlik. Az apostol felemel minket az *epouranios* magasságaiba, a mennyei világba.

A görög *epouranios* szónak több értelme van. Egyrészt „lelki”-t, „isteni”-t jelent, a „földi” vagy a „bűnös” ellentétéként (lásd Jn 3:12; Zsid 3:1), másrészt egyetemes, világuőrbeli kiterjedésre utal (1Kor 15:40–41). Pál vegyíti az *epouranios* e két jelentését (1Kor 15:48–49). Efézus 1:3 versében, például, úgy tűnik, lelki valóságra utal: minden lelki áldás Krisztusban van. Ugyanabban a fejezetben viszont a mennyet világuőrbeli vidéknek írja le, ami nem a Föld (Ef 1:10). Efézus 1:20-ban Krisztusnak az Atya trónjára való felemeltetése *epouranios*-áról ír. Levonhatjuk a következtetést: a Pál által leírt menny nem valami neoplatonikus, éteri gömbbe zárt, anyagtalan világ, amelybe szintén anyagtalan, testtelen lelkünk távozik a halálunk után.

Szélesebb bibliai kontextusban a „menny” nagyon gazdag bibliai fogalom. Egyrészt az Isten által teremtett egész világegyetemet jelenti (1Móz 1:1; Zsolt 8:4; 19:2; 2Krón 6:18), annak minden szépségével. Másrészt, a Biblia a „menny” szó egy másik jelentését tárja fel, amely közelebb áll a Pál által az efézusi levélben használt jelentéshez, ahol a mennyet összekapcsolja a teremtéssel és az üdvösséggel. Amikor Isten megalkotta a világegyetemet, nem maradt az univerzumon kívül, a Biblia nem karolja fel a deizmus talaján kibontakozó nézeteket. Isten úgy döntött, hogy Teremtőként, Fenntartóként és a világmindenség Királyaként belép az univerzumba (Zsolt 11:4), és személyes kapcsolatot létesít az emberrel, akit a saját képmására alkotott (1Móz 1:26–28). Ez a kapcsolat többféleképpen valósul meg, például Isten mindenütt és mindenkor jelenvaló volta révén (Zsolt 139:7–8), ami lehetővé teszi, hogy bárhol és bármely helyzetben imádkozhatunk Istenhez, valós időben meg fogja hallani kérésünket.

A Szentírás egy másik módot is feltár előttünk, amely által Isten találkozik, kapcsolatot tart fent az univerzum lakosságával. Több bibliai szerző hangsúlyozza, hogy Isten választott magának egy helyet az egekben, ahol megalapította szeretete és igazsága trónusát (Zsolt 103:19–20). Ezen a helyen Isten szüntelenül kinyilatkoztatja látható jelenlétét és kormányzását. Isten arról a helyről küldi áldásait szerető gondviselése által.

Trónjánál találkozott az univerzum összes értelmes lényével („Istennek fiai”, Jób 1:6), akik – válaszolva jelenlétére, gondviselésére, szeretetére és igazságos kormányzására – tisztelték és imádták Őt.

A Biblia Isten trónját Isten templomával társítja (Zsolt 11:4; 103:19–20; vö. 2Móz 25:8–9), ez Isten lakhelye, a menny (2Krón 6:21, 23, 25, 30, 33, 35, 39). Odaszentelődési imájában Salamon Isten templomát Isten mennyei lakhelyével hozza összefüggésbe (lásd 2Krón 6:2, 18, 40–41). Lucifer a mennyei szentély ellen harcolt, azzal vádolva Istent, hogy hiányzik belőle a szeretet, és igazágtalan a jelleme és a kormányzási módszere. Ez tehát az a trón, ahová felemeltetett Jézus, miután teljességgel kinyilatkoztatta és igazolta Isten szerető és igazságos jellemét.

A Zsidókhoz írt levélben Pál újfent Isten trónjával és a mennyei szentéllyel azonosítja a mennyet: „Fődolog pedig azokra nézve, amiket monduk, az, hogy olyan Főpapunk van, aki a mennyei Felső királyi székének jobbára üle, mint a szent helynek és amaz igazi sáternak szolgálója, amelyet az Úr és nem ember épített” (Zsid 8:1–2; lásd 1:8; 4:16; 9:23–25; 12:2, 22–24). Következésképpen, akár a Zsidókhoz írt levélben, Dániel (Dán 7) és Salamon (2Krón 6), később pedig János esetében (Jel 4–5), Pál olvasói figyelmét Isten mennyei lakhelye, a trón és a szentély felé irányítja, ahonnan Isten megáldja népét, ahogy azt eredeti megváltási tervében lefektette.

Szemléltetés

A múltban sokan veszítették életüket áramütés következtében. Az újonnan épített házakat azonban már automata árammegszakító biztosítókkal látják el. Ez a kis szerkezet néhány milliszekundum alatt megszakítja az áramot, ha bármely ingadozást észlel a hálózatban. Például, ha egy gyermek hegyes fémtárgyat dug a csatlakozóba, az automata árammegszakító azonnal megszakítja a ház áramellátását, megmentve a gyermek életét.

Isten értelmes és szabad embereket teremtett, akik választhatták azt is, hogy elutasítják Istent, és bűnt követnek el. A bűn következménye (mint a feszültség alatt lévő villanykábel végének megérintése) a bűnös halálát jelenti. Isten megmondta Ádámnak és Évának, hogy abban a pillanatban, vagy azon a napon, amikor vétkeznek, meg fognak halni (1Móz 2:17). Ennek ellenére nem haltak meg, viszont tudatosult bennük tetük súlya, és megpróbáltak elmenekülni Isten elől (1Móz 3:6–7). Úgy is mondhatnánk, hogy lelki értelemben haltak meg, az ítélet végrehajtását az esetükben hosszú időre kitolták.

Habár érdemes figyelembe venni ezeket a válaszokat, az evangélium – főként ahogy azt Pál az Efézusi levélben magyarázza – összetettebb vá-

laszt ad a kérdésre, hogy Ádám és Éva miért nem halt meg azonnal a bűn elkövetése után. Pál szerint, még a világ megalapítása előtt (Ef 1:4), Isten egy biztonsági „szerkezetet”, egy „automata árammegszakítót” épített a megváltási tervébe. Amikor az első emberpár bűnbe esett, meg kellett halnia, mivel megérintette a bűn „elszigeteletlen szálát”. Ennek ellenére Ádám és Éva nem halt meg azonnal, mert nyomban működésbe lépett a megváltási terv, melyet Isten még a világ megalapítása előtt kidolgozott. Ez a terv Krisztus volt, és bárki hisz benne és dönt úgy, hogy elrejtőzik benne, megszabadul a bűn hatalmától és következményeitől: a vétesség érzetétől, az elidegenedéstől és a büntől.

Alkalmazás

- 1 Hogyan szervezhetünk hálaadó istentiszteleteket a személyes életben, a családban és a gyülekezetben? Ezen istentiszteletek témája lehet a megváltási tervért és életünk átalakulásáért kifejezett hálaadás, Krisztusnak a személyes és a gyülekezeti életünkben megnyilatkozó szeretetéért és a bűnbocsánatért mondott köszönet.
- 2 Kérd meg csoportod tagjait, hogy gondolkodjanak el a következő kérdésen: Mennyire fennkölt a többiekkel való kommunikációjuk? Más szavakkal: **mindennapi szóbeli, írott vagy képi kommunikációjuk** hogyan tükrözi, hogy életüket átalakította Isten kegyelme és dicsőített Uruk világnézete, teológiája? Mennyire hatja meg őket a menny örök valósága? **Mennyire hasonlít beszélgetéseik tartalma és természete Pál beszédének tartalmához és természetéhez?** Kérd meg csoportod tagjait, hogy **elemezzék, miként kommunikálnak a családjukkal, barátaikkal, munkatársaikkal és az ismeretlenekkel.** Milyen e-maileket írnak, milyen üzeneteket váltanak a különböző internetes közösségi oldalakon? **Idézzék fel családjukkal, barátaikkal, munkatársaikkal folytatott beszélgetéseiket!** Milyen mértékben van jelen ezekben Krisztus?
- 3 Efézus 1:5 versében Pál azt írja, hogy [Isten] „eleve elhatározván, hogy minket a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által az Ő akaratanak jó kedve szerint.” Sok keresztény úgy hiszi, hogy e szerint a szöveg szerint az apostol az eleve elrendelés fogalmáról tanít (azaz hogy Isten választása alapján üdvözülünk, és semmit sem tehetünk, amivel megváltoztathatnánk a döntését e tekintetben). Csoportod tagjai hogyan értelmeznék ezt a szöveget (1) predesztinációban hívó keresztény barátaiknak és (2) nem keresztény ismerőseiknek, szomszédaiknak?
- 4 Hogyan tehetnének bizonyosságot a gyülekezeted tagjai azokon a településeken, ahol nincs adventista jelenlét?

A felmagasztalt Jézus ereje

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 5Mózes 9:29; Zsoltárok 110:1; 1Korinthus 15:20-22; Efézus 1:15-23; 3:14-21; 1Thesszalонika 5:16-18

Alapige: „És mi az Ő hatalmának felséges nagysága irántunk, akik hiszünk, az Ő hatalma erejének ama munkája szerint, amelyet megmutatott a Krisztusban, mikor feltámasztotta Őt a halálból, és ültette Őt a maga jobbára a mennyeiben” (Ef 1:19-20).

Az ember mind nagyobb és nagyobb erőre akar szert tenni. A Devel Motors autógyár például bemutatta a Devel Sixteen 16 hengeres prototípusát, 12.3 literes motorral, több mint 5000 lóerő teljesítménnyel. Vagy ha ez még nem lenne elég, gondoljunk a Peterbilt nyerges vontatóra, a motorházában három Pratt & Whitney J34-48 sugárhajtású motorral! 36000 lóerővel büszkélkedik, és 6.5 másodperc alatt tesz meg 400 métert, csúcsebessége 605 km/h, és két fékezőernyőre van szüksége a megálláshoz.

Pál viszont azért imádkozik, hogy a kultúrájuk különféle hatalmainak és istenségeinek csodálata révén megkísértett efézusi hívők a Szentlélek által tapasztalják annak az erőnek a nagyságát, amit Isten a rendelkezésükre bocsát Krisztusban. Ez nem lóerőben vagy varázserőben mérhető, hanem a világmindenséget megrengető négy üdvtörténeti eseményben mutatkozik meg, amelyek a következők: 1) Jézus feltámadása, 2) az Isten trónjára való felmagasztaltatása, 3) mindeneknek Krisztus uralma alá rendelése és 4) az, hogy Krisztus lett az egyház Feje (Ef 1:19-23).

A hívők e négy esemény alapján kezdenek felismerni és tapasztalni Isten felmérhetetlen hatalmát, amit az érdekükben gyakorol.

Pált lelkesítette a hír, hogy az efézusi hívők erősödtek a Jézusba vetett hitben és az egymás iránti szeretetben (talán éppen Tükhikosz számolt be neki erről; Ef 6:21-22), ezért elmondja, hogyan imádkozik értük.

1 Hasonlítsuk össze Pál két imáját Ef 1:15-23 és 3:14-21 szakaszaiban! Mely témákban egyezik a két rész?

Az imáink hangneme időnként talán túl borús, mivel ilyen vagy olyan kihívás, gond miatt bánkódunk. Pálnak az Efézusi levélben feljegyzett imája azonban arra enged következtetni, hogy a hálaadás az ima természetes nyelve. Számba vesszük Isten áldásait, és hálát adunk neki értük. Igyekszünk észrevenni, hogyan munkálkodik az Úr a nehéz körülmények között, és dicsőítjük Őt az életünket átformáló jelenléteért. Ünnepeljük a felmagasztalt Jézus kegyelmét és erejét (Ef 1:20-23), megköszönjük neki, hogy megáldja a befolyási körünkbe tartozókat. Az az apostol imaéletet átformáló titka, hogy *az ima a kulcsa a dicsőítésnek és a hálaadásnak*.

Pál elmondja: *„Nem szűnök meg hálát adni értetek imádságaimban, megemlékezve rólatok”* (Ef 1:16, ÚRK; lásd még Fil 1:3-4; 1Thessz 1:2; 5:16-18).

Mit jelent valójában az, hogy *„Szüntelen imádkozzatok!”* (1Thessz 5:17)? Azt nem jelentheti, hogy folyton térden állva fohászunk az Úr előtt. Arra utal, hogy Isten Lelke által az Ő jelenléte és ereje előtt kitárt szívvel éljük az életünket, így keressük a hálaadás lehetőségeit. Azt jelenti, hogy hajlandóak vagyunk az Ő jelenlétében feldolgozni az élethelyzeteket, isteni tanácsot keresni a váratlan fordulatok között, vagyis nem Istentől elidegenedve élünk, hanem állandóan nyitottak vagyunk az isteni vezetésre.

Túl gyakran csupán valami „kedves” dologként gondolunk az imára, mint a tanítványság egy adalékára, amit akkor gyakorolhatunk, amikor éppen jól esik. Pál más megközelítésre ad példát. Komolyan veszi az efézusi hívőkért való imádkozás feladatát, annak során pedig egyszerre hálát ad (Ef 1:16; vö. 1:3-14) és közben is jár értük (Ef 1:7-23; vö. 3:14-21). Szerinte az imádság központi a keresztény életében, avagy az a központi feladat. E versekben megindító felhívást tesz az imádkozásra. Az apostol eltökéltségének példáját szem előtt tartva mi is gondolkodjunk el a saját „imaszolgálatunkról”!

Miért fontos imánkban mindig megköszönni Istennek azt, amiért hálával tartozunk neki?

„...nem szűnök meg hálát adni értetek imádságaimban, megemlékezve rólatok, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus Istene, a dicsőség Atyja adja meg nektek a bölcsesség és a kijelentés Lelkét, hogy őt megismerjétek” (Ef 1:16-17, ÚRK).

Pál az imái feljegyzése között leír egy fontos kérést, amit Isten trónja elé visz. Korábban megjegyezte, hogy a Szentlélek már a megtérésük idején belépett a hívők életébe (Ef 1:13-14). Most a Lélek új áldásáért imádkozik, hogy olyan lelki bölcsességet kapjanak, ami Jézus alaposabb ismeretében gyökerezik („*hogy őt megismerjétek*” Ef 1:17, ÚRK).

2 Milyen három területért imádkozik Pál, hogy azokban a Szentlélek különleges bölcsességet adjon a hívőknek (lásd Ef 1:17-19)?

Pál azért imádkozik, hogy az efézusiak megtudják, „*mi az Ő elhívásának a reménysége*” (Ef 1:18). Ezzel azt kéri, hogy felismerjék, mit tett már meg Isten az üdvösségük érdekében (Ef 1:3-9, 11-13), és milyen dicsőséges jövőt tervezett a számukra (Ef 1:10, 14).

Amikor imájában kéri, hogy megismerjék, „*milyen gazdag az ő örökségének dicsősége a szentek között*” (Ef 1:18, ÚRK), akkor azt az ószövetségi gondolatot idézi fel, miszerint a hívők jelentik Isten örökségét (5Móz 9:29; 32:9; Zak 2:12; vö. Ef 1:11). Szeretné, ha tudnák, nemcsak örökséget kaptak az Úrtól, hanem ők lettek Isten öröksége. Pál azt akarja, hogy felismerjék, mennyire értékeli őket az Úr.

Az apostol azért is imádkozik lelki bölcsességért, hogy megérthessék, „*milyen mérhetetlenül nagy az ő hatalma bennünk, akik hiszünk hatalma erejének ama munkája szerint*” (Ef 1:19, ÚRK). Ezalatt azt érti, hogy a Szentlélek újonnan meggyőzi majd őket arról, milyen óriási hatalma van az Úrnak, amit az Ő érdekükben használ fel.

Pál ezekkel az imákkal azt szeretné elérni, hogy az emberek maguk is tapasztalják, mit kaptak Jézusban.

Hogyan szerezhetünk még több tapasztalatot azzal, hogy „milyen mérhetetlenül nagy az ő hatalma bennünk, akik hiszünk hatalma erejének ama munkája szerint” (Ef 1:19, ÚRK)? Mit jelent ez a mindennapokban?

Pál imádságának következı részében, Ef 1:20-23 szakaszában kifejti azt a harmadik kérdést, amiben szeretné, ha a Szentlélek bölcsességet adna a hívıknek: milyen hatalmas Isten ereje, amit az ő érdekükben használ. Kezdeként két üdvtörténeti pillanatra mutat rá, amiben felvilant Isten hatalma: 1) Jézusnak a halottak közül való feltámadása és 2) Krisztus felmagasztaltatása a világegyetem trónján (Ef 1:20).

3 Hogyan nyilvánult meg Isten hatalma Jézus feltámadásában (1Kor 15:20-22; Ef 1:20; Fil 3:8-11; Zsid 13:20-21; 1Pt 1:3)?

Jézus feltámadása a keresztény hit vitathatatlan eleme (1Kor 15:14, 17). A húségesek azért várhatják Krisztus visszajövelekor a nagy, jövőbeli feltámadást az örök életre, mert Ő feltámadt (1Kor 15:20-23). Azért kaphatjuk tőle az evangélium áldásait, így a Szentlélek jelenlétét is az életünkben, mert Ő él.

Zsolt 110:1 verséből származik az a kép, hogy Isten „*a maga jobb-jára ültette [Krisztust]*” (Ef 1:20, ÚRK). Ez a legtöbbet idézett szakasz az Újszövetségben (mindegyik imént idézett igeszakasz abból merít). Jézus felmagasztalása az Efézusi levél kiemelkedő témája. A hívők vele [Krisztus Jézussal] ülnek le a mennyekben (Ef 2:6). Továbbá Pál úgy utal Krisztus felemeltetésére, mint annak előjelére, hogy Ő mindeneket beteljesít, és egyházát ajándékokkal halmozza el (lásd Ef 4:8-11).

Ef 4:8-11 szakaszában az apostol óv bennünket: ne állóképként teinktsünk arra, hogy Krisztus az Atya trónján ül, hanem inkább „a felmagasztalt Krisztus dinamikus újszövetségi képét lássuk, aki Lelke által meghódítja az egész világot” (F. F. Bruce: *The Epistles to the Colossians, to Philemon, and to the Ephesians*. Grand Rapids, MI., 1984, Eerdmans, 133. o.). Pál tehát nemcsak a hívıknek felkínált isteni hatalom példájaként emlegeti Krisztus felmagasztaltatását/megkoronázását, hanem annak forrásaként is.

Milyen helyzetekben van most szükségünk Krisztus hatalmára? Hogyan vehetjük még inkább igénybe az erejét? Az életmódunkban mi akadályozhatja, hogy erőt kapjunk tőle?

Pál örömmel szól Jézus felmagasztalásáról, hogy már az Atya jobbján ül a világmindenség trónján. Miután tisztázta Krisztusnak az Atyával való kapcsolatát („ültette Őt a maga jobbjára a mennyekben” Ef 1:20), rátér a „hatalmakhoz” való viszonyára. Jézus minden földi hatalom felett áll, mivel társuralkodó az Atya mellett (Ef 1:21).

4 Hasonlítsuk össze azokat az igeszakaszokat, amelyekben Pál a gonosz lelki erőket említi meg Ef 1:21, 2:2 és 6:12 verseiben! Vajon miért foglalkozhatott az apostol ennyit ezekkel?

ApCsel 19:11-20 részében Skéva hét fiának a története példázza, hogy Pál korában Efézus a varázslás egyik központja volt. „A görög világban a varázslás gyakorlásának az volt a lényege, hogy úgy tartották, a szellemvilágnak befolyása van az élet szinte minden egyes részére. Az volt a varázslók célja, hogy megkülönböztessék a segítő szellemeket az ártó lelkektől, és megtanulják, hogyan tevékenykednek az egyes lelkek, illetve azok milyen erő és hatalmi viszonyban állnak egymással. Ezzel az ismerettel olyan szóbeli vagy írott varázsigéket találhattak ki, olyan talizmánokat stb. készíthettek, amelyekkel képesek voltak manipulálni a lelkeket egyes emberek érdekében. A megfelelő varázsigével meg lehetett gyógyítani a lelki eredetű betegségeket, [vagy akár azt is] biztosíthatták, hogy ki nyerje meg a fogathajtó versenyt” (Clinton E. Arnold: *Power and Magic: The Concept of Power in Ephesians*. Grand Rapids, MI., 1992, Baker Books, 18. o.).

Az efézusi vallási élet egyik jellegzetessége, hogy varázslataikban megnevezték az istenségeket és az erőket (lásd ApCsel 19:13), és ezt ma is hasonlóan gyakorolják bizonyos körök. Pál egyértelművé akarta tenni a Krisztus és más erők közötti viszonyt: a felmagasztalt Jézus messze „felül [áll minden] fejedelemségen, hatalmasságon, erőn, uraságon” (Ef 1:21, ÚRK). Hogy pedig teljesen biztosra vegye, a hallgatósága megérti: nincs más hatalom a Jézusén kívül, utal a varázsigékben szereplő istenségek megnevezésére is: „és minden néven, amelyet valaki kap” (Ef 1:21, ÚRK). A térről az időre átváltva Pál kiemeli Krisztus felmagasztalt uralmának korlátlanságát is. Jézus uralma „nemcsak e világon, hanem az eljövendőben is” (Ef 1:21, ÚRK) minden erő felett áll.

Milyen megnyilvánulási formái vannak ma a gonosz hatalmaknak? Hogyan lehetünk biztosak abban, hogy nem kerülünk kapcsolatba velük?

A korai keresztények Jézus felmagasztalásának ígérését látták Zsolt 110:1 versében: *„Így szól az Úr az én uramhoz: Ül a jobbjomra, amíg ellenségeidet a lábad alá nem vetem zsámolyul”* (ÚRK). Ugyanígy olvasták a 8. zsoltárt is, ami alátámasztja, hogy *„mindent lábai alá vetettél”* (Zsolt 8:7) az embernek (Zsolt 8:5). Azt hitték, hogy a sötétség erői a fejük fölött voltak a mennyekben, leigázással fenyegették őket, viszont belekapaszkodtak abba az igazságba, hogy a gonosz erők Krisztus lábai alá vették.

Figyeljük meg, hogy az Atya *„az ő lába alá vetett mindent, és őt [Jézust] rendelte mindenek fölött való fővé az egyházban”* (Ef 1:22, ÚRK; vö. *„Őt tette mindenek fölötte az anyaszentegyháznak fejévé”*, KAR). A *„mindenek”* egyetemes, mindent felölelő kifejezés, de Pál itt az Ef 1:21 versében említett „erőkre” utal. Isten mindent Krisztus lába alá rendelt – a kozmikus, természetfeletti és lelki hatalmakat is.

5 Mi az előnye az egyház számára annak, hogy Isten felmagasztalta Krisztust a világegyetem trónjára, és Ő uralkodik mindenek fölött mennyen és földön (Ef 1:22-23)?

Az Úr győzedelmessé tette Krisztust minden gonosz hatalom fölött. A Jézussal szoros összeköttetésben álló egyház, aminek a szükségleteiről Ő gondoskodik, már megkapta a győzelem ígérését az ellenségek fölött. Az egyházáért munkálkodik Isten ereje, ami a feltámadáskor és a világegyetem erői fölé magasztalásakor nyilvánult meg. Isten a győztes Krisztust adta az egyháznak, ami egygé vált benne, ezért nevezik az Ő testének.

Hogyan ismerhetjük meg hívóként a felmagasztalt Krisztust? Hogyan tapasztalhatjuk Isten erejét az életünkben? Pál nem nevez meg semmi-féle stratégiát erre. Az viszont sokat elárul, hogy ez a szakasz egy „imákérés” része. Az apostol hiszi, hogy az Úr válaszolni fog az imájára. Megerősíti, hogy milyen hatása van annak, ha Istennek a Krisztusban megmutatkozott hatalmát magasztaljuk az Ő színe előtt, és kérjük, hogy tevékenykedjen tovább az életünkben.

Hogyan tapasztaltuk már az ima erejét? Nem csupán a meghallgatott imák esetében, hanem általában. Hogyan von minket közelebb Istenhez az imádság és a Jézusban felkínált erő?

„Miután Krisztus a mennyei kaput átlépte, angyalok imádata közben megkoronázták. Amint ez a szertartás véget ért, a Szentlélek gazdagon áradt a tanítványokra, és Krisztus valóban megdicsőítettett azzal a dicsőséggel, amellyel öröktől fogva rendelkezett Atyjánál. A Lélek pünkösdi napi kiárasztásával a menny azt üzenté: a Megváltó ünnepélyes felkenése megtörtént. Ígérete szerint elküldte követőire a mennyből a Szentlelket annak jeléül, hogy mint pap és király, átvett minden hatalmat mennyen és földön, és népének Felkentje lett” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 25. o.).

„Az Atya karjaival átöleli Fiát, és azt mondja: »Imádják őt az Istennek minden angyalai« (Zsid 1:6). Kibeszélhetetlen örömmel a fejedelemségek és hatalmasságok elismerik az élet Fejedelmének a felsőbbségét. Az angyalok serege arcra borul Krisztus előtt, miközben boldog kiáltás tölti meg a menny összes udvarát. »Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen erőt és gazdagságot és bölcsességet és hatalmasságot és tisztességet és dicsőséget és áldást« (Jel 5:12).

A diadalénekek összekeverednek az angyalok hárfáinak a muzsikájával, míg a mennyből kicsordulni látszik az öröm és a dicséret. Az elvesztett megtalálták. A mennyből fenséges hangok csendülnek, amelyek azt hirdetik: »A királyiszékben ülőnek és a Báránynak áldás és tisztesség és dicsőség és hatalom örökkön örökké« (Jel 5:13)” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 740–741. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 57–63;

Ellen G. White: *Az imádság*, 26. fejezet

1. Kik „tértek el” a fogantatásuk óta? _____
2. Melyik bibliavers ismétlődik az 59. zsoltárban? _____
3. Kinek a segítsége hiábavaló? _____
4. Hogy érezte magát Dávid Isten szárnyainak védelme alatt?

5. Kik az istentiszteletek és imaórák „gyilkosai”?

Általános áttekintés

Egy összefoglaló részt követően, amelyben dicséri Isten Krisztusban megvalósított megváltási tervét, Efézus 1:15–23 szakaszában Pál biztosítja efézusi hittestvéreit, hogy imádkozik azért, hogy a Szentlélek munkája révén a továbbiakban is részük legyen az üdvösség tapasztalatában. Arra kéri az Atyát, hogy kinyilatkoztatása által adja meg az efézusiaknak (1) az Isten ismeretének tapasztalatát, (2) a reménységet, mely Isten elhívása és ígéretei nyomán születik meg az emberi szívben, valamint (3) a hitet, mely által megtapasztalhatják az Úr Jézus Krisztus végtelen erejét (Ef 1:17–19).

Krisztus ereje kétféleképpen nyilvánul meg. Mindenekelőtt a feltámadása révén: lelkileg egy új életre támadunk fel Krisztusban itt és most, továbbá ígéletünk van arra, hogy majdan a végső feltámadáskor örök életre ébredünk. Másodsorban mennybemenetele által: Krisztus Istenként – a mi Istenünként – ül a világmindenség trónján, és megáld bennünket mennyei lakhelyéről, mennyei szentélyéből. Jézus Krisztus alkotta meg a világegyetemet és az összes benne lévő fizikai és lelki erőt, következésképpen ezek mind alárendeltek Őneki. A fellázadt lelki erők, akik ideiglenesen azt állították, hogy hatalmuk van a föld felett, szintén alá vannak rendelve a teremtő Istennek.

Továbbá annak a ténynek az ismerete és elfogadása, hogy Jézus Isten tróntermébe emeltetett fel, a menny örökösévé, lakóivá tesz bennünket. Krisztusban a világegyetem összes dolga a mienk! Egy napon fizikálisan mi is felemeltetünk a mennybe, és az egész univerzummal együtt dicsőíteni fogjuk Istent az Ő trónusa körül (Jel 4:1–4, 8–11; 5:6, 9–14; 15:2–4).

A tanulmány témái:

- 1 A dicsőítő és hálaadó imák rendkívül fontosak a keresztény életében.
- 2 A keresztény számára elengedhetetlen Krisztus és a Szentlélek átalakító erejének megtapasztalása.
- 3 Igazi keresztényekként Krisztus erejének ismerete és megtapasztalása által szabadon élhetünk Őbenne, anélkül hogy félnénk e világ fellázadt hatalmasságaitól.

Magyarázat

„Annakokáért”

Az Efézusbeliekhez írt levélben Pál több helyen is következtető kijelentéseket használ, úgymint:

- *dia touto* (Ef 1:15; 5:17; 6:13 – „annakokáért”)
- *dio* (Ef 2:11; 3:13; 4:25; 5:14 – „annakokáért”, „azért”)
- *oun* (Ef 4:1; 5:1, 7; 6:14 – „azért”, „annakokáért”, „hát”)
- *toutou charin* (Ef 3:1, 14 – „ezért”, „ezokáért”).

Pál előbb kijelent, leír egy valóságot vagy egy teológiai igazságot, amit egy konklúziv, gyakorlati szakasz követ. Ily módon fokozatosan kiterjeszti, tovább fejleszti és gazdagítja gondolatai horizontját az evangéliumra, az egyházra és a keresztény életre vonatkozóan.

Efézus 1:11–14 szakaszában Pál összefoglalja az evangélium lényegét, létrehozza a platformját, amelyre felépíti az „annakokáért”-teológiáját, és megmutatja, hogyan viszonyul az evangélium az egyházhoz (Ef 1:15–23), amelyet szentek alkotnak (Ef 1:15, 18). A keresztények vagy a szentek hisznek Jézusban (Ef 1:15), megvan bennük a „bölcességnek és kijelentésnek lelke az Ő megismerésében” (Ef 1:17), és világosságot kaptak, hogy felismerjék Krisztus elhívását, az örökséget, amelyet ránk akar hagyni, továbbá feltámadásának rendkívüli erejét (Ef 1:18–19). Ezek a szentek alkotják Krisztus egyházát vagy testét (Ef 1:22–23). Pál „annakokáért”-teológiájának e példája az egyház lényege.

Az egyház arra az evangéliumra támaszkodik, amelyet Pál Efézus 1:1–15 szakaszában leírt. A levél többi része az egyházzal szól, amely viszont az evangélium – Pál evangéliuma – helyes megértésére épül, amint azt az apostol más helyeken említi (Róm 2:16; 16:25; 2Tim 2:8). Láthattuk, hogy Efézusban mindent egy másik dologhoz való viszonyítás útján határoztak meg. A város kozmopolita kontextusában könnyen megtörtént, hogy valakinek az identitását az efézusi kultúra, bizonyos vallási és filozófiai áramlatok keveréke alakítja. Pál azonban itt hajthatatlan: az egyház alapját, azonosságát az evangélium határozza meg, Isten evangéliuma vagy terve, amelyet Ő fektetett le a világ megalapítása előtt, s amelyet Jézus Krisztus által nyilatkoztatott ki. Az egyház a maga azonosságával, üzenetével és küldetésével nem egy alakulásnak, fejlődésnek alávetett kulturális fogalom. Az egyház Isten tervének és munkájának eredménye, melynek célja a bűnös emberiség megmentése.

Az egyház, a kinyilatkoztatás és a filozófiák

Pál imádkozik a gyülekezetéért (az efézusi hívők közösségéért), és hála ad Istennek, hogy dolgozik bennük, és bölcsessége és kinyilatkoztatása ajándékai által világosságot áraszt a gyülekezetre (Ef 1:17–18). Ez az ima az egyház két fontos szempontját tárja fel az olvasó előtt.

Az egyház elsősorban az isteni kinyilatkoztatáson, nem pedig az ember elgondolásain alapul. Habár Pál jártas volt a kor filozófiai rendszereiben (ApCsel 17:18), nem használt fel semmilyen filozófiai elemet az egyház alapjainak felépítéséhez. Meggyőződése szerint az egyház „nem emberek bölcsességén, hanem Isten erején” nyugszik (1Kor 2:1–5), ami nem jelenti azt, hogy nincs szükség emberi bölcsességre az egyház építésénél.

Ellenkezőleg, az egyház bölcsességre épül, de ez a bölcsesség nem ennek a világnak, sem e világ veszendő fejedelmeinek a tudása, hanem Isten titkon való bölcsessége, melyet öröktől fogva elrendelt az Isten a mi dicsőségünkre, melyet e világ fejedelmei közül senki sem ismert (1Kor 2:6–8). Ezért figyelmezteti Pál a kolossébelieket is: őrizkedjenek attól, hogy „senki ne legyen, aki bennetek zsákmányt vet a bölcselkedés és üres csalás által, mely emberek rendelése szerint, a világ elemi tanításai szerint, és nem a Krisztus szerint való” (Kol 2:8, lásd Jn 1:12–13; 1Kor 1:20–27; 3:19; 1Tim 6:20–21).

Ez az emberi filozófiával szembeni magatartás nem azt sugallja, hogy Isten, Pál vagy a kereszténység elvetné a logikát és az értelmet. Ellenkezőleg, a ráció az egyik legértékesebb tulajdonság, amivel Isten megáldotta az embert, amikor saját képére megalkotta őt. Pál itt azt akarja közölni a címzettjeivel, hogy az egyház vagy a keresztény vallás nem emberi filozófiák feltevésén és következtetésein nyugszik. A nyugati klasszikus filozófia, s újabban a modern tudomány nagyrészt abból a feltevésből indul ki, hogy nincs semmilyen szándékos, szeretetből fakadó, különleges, propozicionális isteni kinyilatkoztatás. A nyugati filozófia és a modern tudomány alapelve az értelmén alapuló, misztikus vagy lélektani emberi erőfeszítés Isten vagy valamilyen mennyei terület elérése érdekében. Ez a fajta gondolkodásmód a keresztény hit ellentéte.

Pál erősen kitartott azon meggyőződése mellett, hogy az egyház nem lehet az emberi bölcsesség, tudomány vagy feltevések és következtetések terméke. Az egyház Isten világunkba való közvetlen beavatkozásának, Jézus Krisztus kinyilatkoztatásának, valamint Isten Szentíráson keresztül különleges revelációjának az eredménye. Krisztus és a Szentírás által Isten visszahívta az emberiséget Őhozzá és az Ő országához. Amikor az emberek válaszolnak erre a hívásra, Isten egyházává válnak, amely egyház Jézus Krisztus és a Szentlélek bennünk végzett közvetlen munkáján alapszik. Ebből az okból kifolyólag egy sikeres filozófia az isteni kinyilatkoztatást alapul tekintve fogja felépíteni a világnézetét és a feltevéseit.

Másodsorban, az egyház nem egy kétszintes társadalom, amelyet egyrészt a bölcs, megvilágosodott, értelmiségi elit, másrészt pedig az egy-

szerű, tudatlan emberek alkotják. Ellenkezőleg, az egyházban minden tag világosságban, Isten kinyilatkoztatásában és bölcsességében részesül. Ez a gondolat a kegyelem és egység keresztény alapja. Az üdvözültek vagy a szentek nem megérzéseknek, különböző képességeknek vagy erőfeszítéseknek, hanem Isten kegyelmének köszönhetően nyerték el az üdvösséget, hiszen Isten az, aki minden embernek kinyilatkoztatja Önmagát és üdvösségre hív. Az egyház *minden tagja ugyanabban a kinyilatkoztatásban részesül*, ugyanaz az üdvösség van felajánlva mindenkinek, és ugyanazt a küldetést kell, hogy végezze. Ezért egységes az egyház, és nem két-, három- vagy négyzetes közösség.

A hatalmasságoktól való félelem és győzelem felettük

Világunk állandóan az erőt keresi. Ha erő alatt energiát értünk, láthatjuk, hogy az energiaforrások szüntelenül feszültségeket táplálnak, sőt, háborúk is kirobbannak miattuk.

A világ azonban többre vágyik, mint energiaforrásokra. Különösképpen lelki erőforrások után kutat, amelyek biztosítják számára a sikert, a befolyást, a békét, az ellenőrzést és a beteljesülést. Amint közeledünk bűnös történelmünk végéhez, sok ember – tudatosan vagy tudattalanul – démoni forrásokban keresi az erőt, amelyek romboló, rabul ejtő erők. Milliók vannak tisztában azzal, hogy ezek az energiák tönkreteszik az embert, mégsem tudnak megszabadulni tőlük. Sokan nem is tudják, hogy más erő is létezik.

Sokan félnek a földrengésektől, cunamiktól vagy a fekete lyukaktól. Vannak, akiket az égítetek pozíciói tartanak rettegésben. Egyesek a saját étvágyuktól vagy a haragjuktól félnek. A legújabbán a mesterséges intelligencia okoz pánikot.

Pál azonban kitartóan hangsúlyozza, hogy Krisztus ereje végtelenül nagyobb ezeknél az erőknél. Ő teremtette az egész világegyetemet a benne rejlő összes erő- és energiaforrással, így hát ezek mind az Ő ellenőrzése alatt állnak. Minket is Ő alkotott, helyreállíthat minket, és segíthet ellenőrzés alatt tartanunk magunkat és minden belső érzésünket, mely félelmet kelt bennünk. Krisztus teremtette az angyalokat is, azokat az angyali lényeket is, akik fellázkodtak Isten ellen, és a világ ellenőrzésére tett kísérletük során démoni lelkekké váltak. Isten azonban legyőzte lázadásukat Krisztus első eljövetele alkalmával, és a nagy küzdelem végzetével a hatalmukat is végleg megsemmisíti. A démoni angyaloknak most sem lehet hatalmuk felettünk mindaddig, amíg Krisztusban vagyunk.

A Hetednapí Adventista Egyház vezetősége szükségét érezte hivatalosan is megfogalmazni az evangélium eme igazságát. A 11. hitalapelv címe: „Növekedés Krisztusban”.

„Jézus kereszthalála által győzedelmeskedett a gonosz erői felett. Ő, aki földi szolgálata során legyőzte a démoni lelkeket, megtörte hatalmukat és biztossá tette végső megsemmisülésüket. Jézus győzelme nekünk is győzelmet ad a gonosz erők felett, amelyek még most is arra törekszenek, hogy irányítsanak minket, miközben Vele járunk békességben, örömben és szeretetének bizonyosságában. Most már a Szentlélek lakozik bennünk és felhatalmaz minket. Jézus mint Megváltónk és Urunk mellett szüntelen elkötelezve, szabaddá tettünk múltbeli tetteink terhétől. Többé már nem a sötétségben élünk, félve a gonosz erőktől, a tudatlanságtól és korábbi életünk értelmetlen voltától. Ebben az új szabadságban, amit Jézusban nyertünk, arra hívtunk el, hogy növekedjünk az Ő jellemének hasonlatosságában azáltal, hogy naponta ápoljuk a Vele való bensőséges kapcsolatunkat az imádság és az Ige tanulmányozása által, elmélkedve tanításai és az Ő gondviselése felett, valamint az Őt dicsőítő éneklés, a közös istentisztelet és az egyház missziójában való közreműködésünk által. Miközben a körülöttünk lévők szerető szolgálatára szenteljük magunkat, és bizonyosságot teszünk az Ő megváltói munkájáról, Szentleke általi állandó jelenlétével minden percünket és minden feladatunkat lelki tapasztalattá alakítja át.”

Alkalmazás

- 1 Az adventista imaházak egy része hétköznapokon zárva van, szombaton azonban az istentiszteleti programok néha olyan zsúfoltak, hogy kevés idő jut az egyéni és közösségi imádkozásra. Bátorítsd a csoportod tagjait, hogy a gyülekezettel közösen egy olyan tervet készítsenek, mely lehetővé teszi, hogy az imaház épülete a hét többi napján is nyitott, folyamatos imádati hely legyen mind a gyülekezeti tagok, mind a látogatók számára.
- 2 Beszéld meg csoportod tagjaival, hogy családjaitok és gyülekezetetek miként válhatna olyan közösségi központtá, amelyben az emberek megtapasztalhatják Krisztus erejét. Hogyan segíthetnél a környezetekben élő embereknek legyőzniük a félelmeiket, amelyek által a világegyetem hatalmai, a technológia, önmaguk, más emberek vagy a démoni erők magukhoz kötik őket?
- 3 Kérd meg csoportod tagjait, hogy képzeljék el, amint a 11. adventista hitalapelvről prédikálnak. Melyik három alapgondolat képezné igehirdetésük gerincét?

Hogyan ment meg bennünket Isten?

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Róma 5:17; Efézus 2:1-10; 5:6, 14; 2Timóteus 1:7

Alapige: „De az Isten gazdag lévén irgalmasságban, az Ő nagy szerelméből, mellyel minket szeretett, minket, kik meg voltunk halva a vétkek miatt, megelevenített együtt a Krisztussal (kegyelemből tartattak meg!)” (Ef 2:4-5).

1987. október 14-én a tizennyolc hónapos Jessica McClure a nagynénje hátsó kertjében játszott, amikor beleesett egy hét és fél méter mély kútba. Az eset az egész világ figyelmét a texasi Midlandre terelte. A világ közönsége figyelte, amint a kis Jessica aludt, sírt, énekelt és az anyukáját hívta. Nézték, ahogy a különleges mentőszolgálat tagjai friss levegőt pumpáltak a kút mélyére.

Jessica az esése után ötvennyolc órával, a világszéles nézőközönség szeme láttára szabadult ki a húsz centiméter széles átmérőjű kútból, ahová több mint két napra beszorult. Scott Shaw Pulitzer-díjas fényképész megörökítette a pillanatot, amint a mentőkötél mögül aggódva néznek le a mentők a dráma középpontjában levő, bekötözött kis „csomagra”, Jessicára.

Semmi nem ragadja úgy magával az embert, mint egy mentőakció története. Pál pedig Ef 2:1-10 szakaszában közeli képet mutat minden idők legnagyobb, legátfogóbb mentőakciójáról – Istennek az emberiséget megváltó munkásságáról. A történet még izgalmasabb lesz attól, hogy nem csupán mások megmentését nézzük végig, hanem a sajátunkénak is a szemtanúi vagyunk.

1 Olvassuk el Ef 2:1-10 szakaszát! Milyen fő gondolatot közöl itt Pál azzal kapcsolatban, amit Jézus tett értünk?

Pál már bemutatta a keresztyének üdvösségét (Ef 1:3-23), és röviden összefoglalta az efézusi hívők történetét (Ef 1:13). Ef 2:1-10 szakaszában aztán részletesebben kifejti a megtérési történetüket, immár személyesebb megközelítéssel. Múltbeli bűnös életüket (Ef 2:1-3) szembeállítja Isten üdvösségének áldásaival, amelyeket Krisztus feltámadása, mennybemenetele és felmagasztalása részeként ábrázol (Ef 2:4-7). Az Úr kegyelmét és teremtői munkásságát méltatja, mert az az üdvösség alapja (Ef 2:8-10).

Ezt a három szakaszt szépen összegzi Ef 2:5 verse: 1) „*halottak voltunk vétkeinkben*”; 2) „[Isten] *Krisztussal együtt megelevenített*”; 3) „*kegyelemből van üdvösségetek*” (ÚRK).

Ef 2:1-2 szakaszában Pál kiemeli, hogy megtérésük előtt milyen szomorú volt a hallgatóságának az állapota, lelkileg halottak voltak, rendszeresen vétkeztek, és bűnben (Ef 2:1), Sátán uralma alatt éltek (Ef 2:2). Pál természetesen élő embereknek írta a levelét, akiket úgy szólít meg, mint akik egyszer átvitt értelemben „*halottak*” voltak (ÚRK; vö. Ef 5:14). A helyzetük elég kétségbeejtő és súlyos volt, mivel elszakadtak Istentől, az élet Forrásától (vö. Róm 5:17; 6:23; Kol 2:13).

Az apostol két külső erőt nevez meg a hallgatóság múltbeli életére gondolva, amelyek uralták őket. Az első ezek közül „*e világ folyása*” (Ef 2:2). Ez az efézusi szokásokat és viselkedést jelenti, ami az emberi életet Isten elleni lázadássá torzította el.

Sátánt kétféleképpen is úgy mutatja be, mint aki az életüket uraló második külső hatalom. Ő a „*levegőbeli hatalmasság fejedelme*” (Ef 2:2), mivel a „levegő” (avagy „a mennyek”) a természetfeletti erők helyszíne, így a gonoszoké is (vö. Ef 1:3; 3:10; 6:12). Ugyanakkor a földön is tevékenykedik, mivel ő az a lélek, „*mely most az engedetlenség fiaiban munkálkodik*” (Ef 2:2).

Mit tanítanak ezek a versek a nagy küzdelem valóságával kapcsolatban? Ugyanakkor hogyan találhatunk vigaszt és reményt abban a gondolatban, hogy Jézus már győzött, és osztozhatunk a győzelmében?

„Egykor mi mindnyájan ezek között [az engedetlenek között] forgo-
lódtunk, követve a test és a gondolatok akaratát, és természet szerint
a harag fiai voltunk, mint mások is” (Ef 2:3, ÚRK).

Isten közbeavatkozása nélkül az emberi életet nemcsak az Ef 2:2 ver-
sében említett külső erők uralják, hanem belsők is: „Követve testünk kí-
vánságait, cselekedve a test és a gondolatok akaratát” (Ef 2:3, ÚRK; vö.
Jak 1:14; 1Pt 1:14).

**2 Mit ért Pál azon, amikor kijelenti, hogy egyszer „a harag fiai voltunk, mint
mások is” (Ef 2:3, ÚRK)? Vö. Ef 2:3 és 5:6 verseit!**

Elég csüggesztő már az elveszett élet jelen valósága is, de a végidei
következmények még félelmetesebbek. Az emberek „természet szerint
a harag fiai”, „mint mások is” (Ef 2:3, ÚRK), Isten végidei ítéletének fe-
nyegete alatt élnek.

Egy másik ijesztő valóságra mutat a „természet szerint a harag fiai”
kifejezés. Bár az Úr képmásai vagyunk, felismertük magunkban, hogy
valami mélységesen elromlott bennünk. A keresztyén élet tehát nem ar-
ról szól, hogy felülkerekedünk egy-két rossz szokáson, vagy legyőzzük
a vétkeinket, bűneinket (Ef 2:1). Nem csupán *bűnökkel* küszködünk, ha-
nem *a bűnnel!* Hajlunk az Isten elleni lázadás és önpusztítás felé. Em-
berként alaphól az önpusztító, bűnös magatartás csapdájában vagyunk,
és Sátán utasításait (Ef 2:2), illetve a saját belső, bűnös vágyainkat kö-
vetjük (Ef 2:3). A hívők egykor „természet szerint a harag fiai” voltak.

Fontos megjegyezni, hogy Pál múlt időt használ – „természet szerint
a harag fiai voltunk” (Ef 2:3, ÚRK). Ez nem azt jelenti, hogy a hívőknek
már nem kell megküzdeniük a belső rossz hajlamukkal. Az apostol a le-
vele jelentős részét – Ef 4:17–5:21 szakaszát – azzal tölti, hogy figyelmez-
tet: a bűnös természetben gyökerező gonosz cselekedetek továbbra is ve-
szélyt jelentenek a keresztyének számára. Ugyanakkor nem kell többé az
„ó embernek” irányítania a hívőket, akik Krisztus erejéből már levethetik
„a korábbi életviteletek szerinti ó embert”, és felöltözhetik „az új embert,
amely Isten szerint teremtett igazságban és valóságos szentségben”
(Ef 4:22-24, ÚRK).

**Ki ne tapasztalta volna már, mennyire romlott a természetünk, még az-
után is, hogy átadtuk magunkat Jézusnak? Ezek szerint mennyire fontos
életünk minden pillanatában belé kapaszkodnunk?**

Krisztussal feltámadni, mennybe menni és trónra ülni

„De az irgalomban gazdag Isten az ő nagy szeretete által, amellyel minket szeretett” (Ef 2:4, ÚRK). A „de” és „Isten” két meghatározó szóval Pál elfordul hallgatói múltbeli szomorú életének ábrázolásától (Ef 2:1-3), hogy az új, reményteli élet valóságát tárja eléjük (Ef 2:4-10).

3 Milyen értelemben vesznek részt a hívők Krisztussal a feltámadásában, a mennybemenetelében és a felmagasztaltatásában? Mikor lesz erre lehetőségünk (Ef 2:6-7)?

Már megjegyeztük, hogy az Efézusi levelet teljesen áthatja Krisztus, kiemeli, milyen összetartás van a hívők és az Úr között. Ef 2:5-6 verseiben Pál kiterjeszti ezt a témát azzal, hogy három ige segítségével érzékelteti a káprázatos igazságot, ami szerint Isten jóvoltából a hívők is részesei lehetnek azoknak a fontos üdvtörténeti eseményeknek, amelyek a Messiásban, Jézusban összpontosulnak.

Isten a hívőket Krisztussal együtt 1) megelevenítette; 2) feltámasztotta (ami alatt az apostol a Jézus mennybemenetelében való részvételüket értette); 3) „a mennyekbe” ültette, ami azt jelenti, hogy a hívők Krisztus mellett lehetnek a világegyetem trónján. Jézussal felmagasztaltatnak.

Hogy megfelelő módon értékelhessük Pál érvelését, vissza kell tekintenünk Ef 1:19-23 szakaszára! Emlékezzünk rá, hogy halála, feltámadása, mennybemenetele és felmagasztalása által Krisztus győzelmet aratott minden olyan gonoszság és lelki erő fölött, ami egykor a hívők életét uralta! Jézus a feltámadásával, mennybemenetelével, illetve felmagasztalásával fölé kerekedett e hatalmaknak – bár azok még mindig aktívak, és fenyegetik az emberek életét. Megváltozott a világegyetem helyzete, már nem ugyanolyan, mint korábban volt. A hívők többé nem pusztá szemlélői az eseményeknek, hanem személyes és közvetlen részeseivé váltak. Új lehetőségek egész skáláját tárja elénk az, hogy Krisztussal együtt feltámadtunk, a mennybe mentünk és felmagasztaltak bennünket. Jogunk van elfordulni az ördögök uralta élettől a Krisztusban található lelki bőség és erő élete felé (2Tim 1:7).

„Mert nem félelemnek lelkét adott nekünk az Isten; hanem erőnek és szeretetnek és józanságnak lelkét” (2Tim 1:7). Hogyan segítenek a ma megvizsgált versek megérteni, hogy miről ír itt Pál?

4 Vessük össze Ef 1:3-4 részéből Isten üdvösségre vonatkozó tervét az Ef 2:7 versében foglalt örökkévaló következményekkel! Milyen lényeges részei és céljai vannak az isteni üdvözítő tervnek?

A ballagás nagyszerű alkalom, akár az óvodáról, akár egy PhD-ről van szó. Fontos teljesítményt jelez, amikor az életben vagy a karrierünkben egy következő lépcsőfokhoz érünk. Hívóként azonban meg kell értenünk az evangélium alapvető igazságát: a kegyelemből sosem ballagunk el! Sosem ünnepeljük azt, hogy doktori fokozatot szereztünk volna kegyelemből, mindig szükségünk lesz rá.

Ef 2:7 versében Pál ezt az igazságot támasztja alá és hangsúlyozza tág időskálával. Isten a múltban megváltott bennünket Krisztusban, így a Fiával, Jézus Krisztussal azonosít. Tehát már a jelenben a társai lehetünk a feltámadásban, a mennybemenetelben és a felmagasztaltatásban (Ef 2:4-6)! Az Úr terve viszont nem ér véget a kegyelemmel teli múlttal és az irgalommal átítatott jellel. Időtlen idők isteni tanácsából eredő terve (Ef 1:4) átível a jövőn, az „*eljövendő*” korok (Ef 2:7, ÚRK) is a részét képezik. Az örök jövőre vonatkozó terve ugyanabban az elvben gyökerezik, mint a múltbeli és a jelenkori tettei – a kegyelem elvében. Isten alig várja, „*hogyan megmutassa a következő időkben az Ő kegyelmének felséges gazdagságát hozzánk való jóságából a Krisztus Jézusban*” (Ef 2:7).

Az apostol felbecsülhetetlen értékű kincsként, vagyonként gondol az Úr kegyelmére (vö. Ef 1:7; 3:8), amiből a hívők bátran meríthetnek, amikor csak szükségük van rá. A nagylelkű Isten ilyen ékes, kortalan és kozmikus módon fejezi ki kegyelmét.

„Jézus eljött, hogy közöttünk lakozzék, s kinyilatkoztassa az Atyát mind az emberek, mind az angyalok előtt... De ez a kinyilatkoztatás nem csupán földi gyermekeinek szól. Kicsiny világunk az egész mindenség tanácskönyve. Isten kegyelmének csodálatos terve, a megváltó szeretet titka az a tantárgy, amelybe »*angyalok vágyakoznak betekinteni*« (1Pt 1:12), és amelyet végtelen időközön át kutatni fognak. Mind a megváltottak, mind az el nem bukott lények számára Krisztus keresztye lesz az ismeret és a dicséret forrása. Meglátszik majd, hogy a Jézus arcán ragyogó dicsőség az önfeláldozó szeretet fénye” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 11. o.).

- 5** Olvassuk el még egyszer **Ef 2:1-10** részét, és összpontosítsunk arra a gondolatra, amivel Pál összegzi azt a **8-10.** versekben! Mire hívja fel a figyelmet, amikor lezárja a szakaszt?

Ef 2:1-3 verseiben Pál feljegyezi, hogy nem a jó magaviseletük vagy meggyerő tulajdonságaik miatt üdvözülnek az efézusi hívők. A történet elején lelkileg halottak voltak, szikrája sem volt bennük az életnek, értékeknek (Ef 2:1). Teljesen leigázta őket a bűn (Ef 2:1). Semmit nem maguktól tettek, hanem alantas ösztöneik, képzeleik és maga Sátán irányította őket (Ef 2:2-3).

Nem is tudtak róla, de a helyzetük sokkal rosszabb volt annál, hogy egyszerűen hiányzott belőlük a lelki élet és érdem. Az egész emberiséggel együtt az igaz Isten ellenségeiként haladtak a végzetük és az isteni ítélet napja felé, *„harag fia [voltak]... mint mások is”* (Ef 2:3, ÚRK).

Az üdvösségük nem a saját jellemtulajdonságaikban gyökerezik, hanem Isten felfoghatatlan szeretetéből fakad – abból, amit lehetetlen a szeretet tárgyának értékéből kiindulva magyarázni. Isten Krisztus Jézus által cselekszik értük irgalomban és szeretetben (Ef 2:4), feltámasztja őket a lelki halálból. Közbelépése nyomán csodálatos folyamaton mennek át, ami maga Jézus pályáját követi. A lelki halál és a felemésztő rab-szolgaság elképesztő mélységéből feltámadnak és *„a mennyekbe”* (ÚRK) vitetnek, ahol Krisztus oldalára ülnek a világegyetem trónján (Ef 2:5-6). Ez a villámcsapásszerű isteni közbelépés azonban nem csupán egy szempillantásra marad meg, hanem örökké tart, mert az Úr az egész örökkévalóságot át ki akarja fejezni kegyelmét irántuk (Ef 2:7).

Ef 2:1-10 szakaszának összefoglalásában, a 8-10. versekben az apostol ismét végigmegy az eddigieken, mert szeretné, ha megértenék a mondanóját: a hívők üdvössége Isten munkája, nem az övéké. Nem tőlük ered, hanem Isten ajándékából. Nincs az az ember, aki azzal büszkélkedhetne, hogy belőle pattant ki a szikrája (Ef 2:8-9). Hívőként Isten kegyelmének a bizonyosságai vagyunk, csakis az Ő kegyelme által. Az Ő remekművei vagyunk, akiket *„Krisztus Jézusban”* (Ef 2:10) teremtett.

Miért olyan fontos megérteni, hogy az üdvösségünk Istentől jön, nem a saját érdemeinkben vagy tetteinkben gyökerezik?

Az Efézusi levél háttérében meghúzódó történet részei gyakran előke-
rülnek, utalást találunk rájuk. Íme a főbb események:

1. Isten „a világ teremtése előtt” kiválasztotta az embereket (Ef 1:4-5, 11).
2. Múltjuk, elveszett állapotuk (Ef 2:1-3, 11-12; 4:17-19, 22; 5:8).
3. Isten közbeavatkozott Krisztusban a megmentésükért (Ef 1:7-8; 2:4-6, 13-19; 4:1, 20-21; 5:2, 8, 23, 25-26).
4. Elfogadták az evangéliumot (Ef 1:12-13, illetve máshol is utal rá). A hívőknek egykor nem volt reménységük (Ef 2:12), de már van, afelé haladnak (Ef 4:4; vö. 1:18).
5. A hallgatóság most tanítványként él. Bár veszélyekkel és a gonosz erők ellenállásával teli időkben élnek, meríthetnek a felmagasztalt Úr által felkínált erőforrásokból (Ef 1:15-23; 2:6; 3:14-21; 4:7-16; Ef 6:10-20).
6. A jövőben, a világ történelmének lezárulásakor hozza meg gyümölcsét a Szentlélek munkássága, az, hogy Ő a „zálog” (Ef 1:13-14) vagy „pecsét” (Ef 4:30). Abban a magasztos pillanatban a levél címzettjei megkapják hűségük jutalmát, birtokba vehetik a Krisztusban nekik felkínált örökséget (Ef 2:7; 6:8-9). Krisztusba vetett hitük által helyet kapnak az eljövendő korban, amelynek Ő a középpontja (Ef 1:21; 2:7, 19-22; 4:13, 15; 5:27).

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 64–70;

Ellen G. White: Az imádság, 27. fejezet

1. Miért folyamodik minden ember Istenhez?
-

2. Hogyan vesznek el a gonoszok Isten elől?
-

3. Kinek zengjünk dicséretet? _____

4. Mely áldozat kedves az Úr előtt?
-

5. **Mit nem szabad abbahagynunk még akkor sem, ha gonosz gondolataink támadnak?**
-

Általános áttekintés

Míg Efézus 1. fejezetében Pál Istennek a Krisztusban, egyetemes szinten megvalósuló általános megváltási tervéről ír, a 2. részben részletesebben megmagyarázza, hogyan dolgozik Isten egyéni üdvösségünk érdekében. Miután az ember elhagyta az Éden-kertet, olyan állapotba került, amelyet Pál ekképpen ír körül: „... holtak valátok a ti vétkeitek és bűneitek miatt” (Ef 2:1). Az ember abban az értelemben halott a bűneiben, hogy belső erők (bűnös hajlamok) és külső hatások (az ördög és a világ) ellenőrzése alatt áll. Ilyen feltételek között nem reménykedhet az örök életben, hanem a teste kívánságaiban forgolódik, a harag fia (Ef 2:3).

Egyetlen reménye, hogy Krisztussal együtt feltámad, felmagasztaltatik és megdicsőül (Ef 2:6–7).

Egyedül azonban nem támaszthatjuk fel, magasztalhatjuk és dicsőíthetjük magunkat. Ebből az okból kifolyólag hangsúlyozza Pál, hogy „kegyelemből” üdvözülünk (Ef 2:5, 8). Mindez Isten munkája, kezdeményezése, az Ő irgalma és ereje által valósul meg (Ef 2:4). Pál számára ez a munka az evangélium alapja, viszont rögtön hozzát teszi, hogy „hit által” (Ef 2:8) tartatunk meg. Noha üdvösségünk teljességben Isten munkája, nem viheti véghez ezt a munkát, ha mi nem akarjuk. Az üdvözültek nem isteni eleve elrendelés alapján mennek a mennybe. Inkább arról van szó, hogy az Isten által felajánlott üdvösség akkor valósul meg bennünk, ha gyakoroljuk a hitünket, azaz elfogadjuk az Isten által felkínált üdvösséget, és megengedjük Neki, hogy feltámasszon minket, felmagasztalja életünket és felhatalmazzon a Jézus Krisztusban való életre.

A tanulmány témái:

- 1 Mit jelent holtak lenni a bűnben? Milyen a bűnös élet természete?
- 2 Mit jelent Krisztussal együtt új életre feltámadni?
- 3 Mit jelent kegyelemből és hit által üdvözülni?

Magyarázat

Meghalni a bűnben, üdvözülni kegyelem által – Ellen G. White szerint

A „Jézushoz vezető út” c. könyv 2. fejezetében Ellen G. White elmagyarázza a bukott ember állapotát. „A bűnbeesés után [Ádám] többé nem lelte örömét a szentségben, és mindinkább elrejtőzött Isten jelenléte elől.

A meg nem újult szív ma is hasonló állapotban van. Miután nem él összhangban Istennel, nem is talál örömet a vele való közösségben. A bűnös nem tudna örülni Isten jelenlétének, visszariadna a szent lények társaságától. Még ha szabadon léphetne is be a mennybe, nem volna öröm számára. Az önzetlen szeretet, amely ott uralkodik, és amely a legszorosabb összeköttetésben áll Isten végtelen szeretetével, nem találna visszhangra a szívében. Gondolatai, érdekei és indokai épp az ellentétét képeznék azoknak, amelyek a menny ártatlan lakóinak szívét uralják. Zavaró hang lenne a menny összhangjában. Számára a menny kínszenvedés lenne, vágyakozna elrejtőzni Isten elől, aki maga a világosság és minden öröm és boldogság központja. Nem Isten önkényes határozata zárja ki a gonoszokat a mennyből; alkalmatlanságuk folytán önmagukat zárják ki a boldog közösségből. Isten dicsősége reájuk nézve emésztő tűz lenne. Inkább választanák a pusztulást és a halált, csakhogy elrejtőzhessenek annak tekintete elől, aki értük a kereszten meghalt” (17–18. o.).

Majd ekképpen folytatja: „Lehetetlen, hogy saját erőnkől kimenekülhessünk a bűn örvényéből, amelybe beleestünk. [...] A nevelésnek és képzésnek, az akaratfejlesztésnek és igyekezetnek megvan a maga kellő hatásköre, de e tekintetben teljesen tehetetlen. Külsőleg kifogástalan magaviseletet előidézhetnek ugyan, de a szívet átalakítani és a cselekvés titkos rugóit megtisztítani nem tudják. Előbb egy felsőbb hatalomnak kell a szívből működni; felülről jövő új életre van szükség, mielőtt a bűnös ember a szentség állapotába juthat. Ez a hatalom: Krisztus. Egyedül az Ő kegyelme képes a lélek holt erőit megeleveníteni és Istenhez, szentséghez vezetni” (18. o.).

„Nem elég Isten atyai gondoskodását, szeretetét és irgalmasságát látnunk, nem elég, ha a törvény igazságát és bölcsességét felismerjük, és nem elég tudnunk, hogy azok a szeretet örökkévaló alapelveire épültek. Pál apostol ezt mind felismerte, amikor levelében kijelenti: »Megegyezem a törvénnyel, hogy jó.« »Azért ám a törvény szent, és a parancsolat szent és igaz és jó« (Róm 7:16, 12). Azonban szomorúan és elkeseredetten fűzi hozzá: »... de én testi vagyok, a bűn alá rekesztve« (Róm 7:14). Vágyakozott ama tisztaság és megújulás után, amelyet saját erejéből soha el nem érhetett, s azért így kiáltott fel: »Óh én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?« (Róm 7:24). E fájdalmas kiáltás tört ki minden időben, mindenütt az aggódo lelkek ajkán. Ezek számára csak egyetlen felelet van: »Ímé az Istennek ama Báránya, aki elveszi a világ bűneit!« (Jn 1:29)” (19. o.).

Holtak a bűnben és feltámadtak a Krisztusban

Pál kifejezése – „holtak valátok a ti vétkeitek és bűneitek miatt” (Ef 2:1) – az elbukott ember állapotának három fontos szempontját hangsúlyozza.

A kifejezés elsősorban szó szerinti halálra utal. A bűn lényegében Istennel és az étellel ellentétes fogalom. Bűnben lenni azt jelenti, hogy tagadni Istent és az életet. Pál másutt megemlíti, hogy „a bűn zsoldja halál” (Róm 6:23). Aki bűnben él és kitart a bűnben, meghal (lásd 1Jn 5:16), szó szerint, teljes emberi lénye megsemmisül. Ez a halál tehát nemcsak a testre vonatkozik; a bűnt választó és abban kitartó ember teljességgel meghal, minden szempontból, egyetlen része sem éli túl a megsemmisülést.

Másodsorban, a „holtak... a ti vétkeitek és bűneitek miatt” kijelentés lelki, erkölcsi állapotot fogalmaz meg. A bűnben holtak Isten számára halottak. Az emberek számára ez a páli kifejezés nem jelenti azt, hogy nem érzékelhetik Isten szeretetét, igazságát és elhívását, vagy hogy képtelenek elismerni bűnös állapotukat. Bármely más állítás a predestináció gondolatához vezetne. Az emberek azonban érzékelik Isten kinyilatkoztatását és hívását, „úgyhogy ők menthetetlenek” (Róm 1:19–21; lásd 2:1, 9–16). Akkor van gond, ha megértvén Isten kegyelmének hívását, mégis úgy döntenek, hogy nincs szükségük segítségre, és a saját útjukat járják, vélvén hogy egyedül is megváltozhatnak, egyedül is helyreállíthatják a világot (Ézs 5:21; Róm 1:212–23; lásd 1Móz 11:1–5). Ez az eltorzult gondolkodás azonban még mélyebbre húzza őket a bűn mocsarában (Róm 1:24–32).

Az Efézusbeliekhez írt levélben Pál az ember bukott állapotát „a világ folyása szerint” való járás, az étvágy és a kívánságok – „a test kívánságai” – kielégítésének metaforájával szemlélteti (Ef 2:2–3). Az újjá nem született, bukott emberek „a gonoszt jónak mondják és a jót gonosznak”, a sötétséget világossággal helyettesítik, a világosságot pedig sötétséggel (Ézs 5:20). Ez az állapot nemcsak erkölcsi zavar, hanem egyenesen lázadás Isten ellen.

Harmadsorban és következtetésképpen a „holtak... a ti vétkeitek és bűneitek miatt” kifejezés a bűn képezte „fekete lyuk” gravitációs vonzerejével szembeni védekezőképtelenségünkre utal. Ez a tehetetlenség annak a ténynek a következménye, hogy a bűn mindenütt jelenvaló erővé vált, amely ellenőrzése alatt tartja lényünket, „egy másik törvény” az ember tagjaiban, mely ellenkezik az elme törvényével, „és rabul ad a bűn

törvényének” (Róm 7:23). Természetünk visszafordíthatatlanul megromlott, olyannyira, hogy „a halál testévé” vált (Róm 7:24).

Ezért írja Pál, hogy egyedül a feltámadás („megelevenedés”, Károli) menthet meg minket attól, hogy holtak maradjunk a bűneinkben (Ef 2:5–6). Pál azonban nem az ókori mitológia főnixmadarának feltámadásához hasonló „megelevenedésről” beszél. Halálunk a bűnben és a bűn miatt végleges, visszafordíthatatlan. Nincs bennünk semmilyen belső erő a feltámadáshoz. Egyedül a minket alkotó Isten teremthet újjá, vagy támaszthat fel.

Pál számára a feltámadás nem egy egyszerű, biológiai regenerálódás, hogy néhány évtizeddel többet élhessünk ugyanazon bűnös állapotunkban. Pál szerint a feltámadás a bűn uralma és a világ romboló hatalma alóli szabadulás. Pál feltámadásba vetett hite egy másféle örök életet jelent, az örök életnek egy másfajta minőségét (Róm 6:23). Ez az egyedi megújító erő Krisztus feltámadásában nyilvánult meg (Ef 1:20), majd mi is részesültünk belőle, abban az értelemben, hogy Isten meghívott, Szentlelke által vegyünk részt Krisztus feltámadásában (Ef 2:5–6).

A Római levélben Pál elmagyarázza, hogy mivel a bűn olyannyira jelen van bennünk, a halál elkerülhetetlen, viszont Isten kegyelmének köszönhetően nem kell elpusztulnunk a bűnben, hanem a bűnnel szemben kell meghalunk. Krisztus helyettünk halt meg, a mi bűnünkért. Most Krisztusban, Krisztussal együtt halunk meg a bűnnek (Róm 6:2–4). Pál később levonja a következtetést: „Ha az Ó halálának hasonlatossága szerint vele egyggyé lettünk, bizonyára a feltámadásáé szerint is azok leszünk. Tudván azt, hogy a mi ó emberünk Ő vele megfeszítettett, hogy megerőtelenüljön a bűnnek teste, hogy ezután ne szolgáljunk a bűnnek: Mert aki meghalt, felszabadult a bűn alól” (Róm 6:5–7).

Kegyelemből és hit által

Pál azt írja, hogy „kegyelemből, hit által” üdvözülünk (Ef 2:8), nem azt, hogy vagy kegyelemből, vagy pedig hit által. E kettő mindig együtt munkálkodik az üdvösség érdekében. Ennek ellenére lényeges szkenvenciális rend van a működésükben. Az evangéliumban nem a hit az, amely a kegyelmet szüli. A hit nem a mi belső energiánk, amely életet és erőt ad nekünk, amely felemel minket Istenhez, megváltoztatja Isten készségét irántunk, vagy amely üdvösséghez vezet. Pál szerint a hit akkor születik meg és kezd el működni bennünk, amikor Isten felajánlja nekünk a kegyelmét (Róm 10:17). A kegyelem szüli a hitet. A hit Isten irántunk való kegyelmének elfogadása.

Ennek az értelmezésnek legalább három nagy velejárója van. Az első: a hit nem érdemleges, nem is lehet az. Tulajdonképpen a hit is Isten ajándéka, mivel Isten mindannyiunknak megadta a lehetőséget kegyelmének elfogadására. Mind a kegyelem, mind a hit Isten ajándéka (Ef 2:8), ezért hangsúlyozza Pál, hogy cselekedeteinknek semmilyen szerepük nincs az üdvösségünket illetően (Ef 2:9). Mi mint üdvözültek „az Ő alkotásai vagyunk, teremtetvén általa a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre” (Ef 2:10). Következésképpen a jó cselekedetek sem a mieink, nem hitünk ereje szüli őket, hanem „előre elkészítette azokat Isten, hogy azokban járjunk” (Ef 2:10).

A második: Pál összekapcsolja a megigazolást és a megszentelődést. Miközben a megigazulás azt jelenti, hogy felöltöttük Krisztus feddhetetlenségének ruháját, a megszentelődés Krisztus jó cselekedetei ruhájának viselését jelenti.

A harmadik: a kegyelem és a hit az egyház egységének alapja, mely Pál egyházra vonatkozó teológiájának egyik központi témája. Az egyház a kegyelem isteni kinyilatkoztatása elfogadásának ugyanazon tapasztalatában egyesül, ugyanabban a hitben, mert „egy az Úr, és egy a hit” (Ef 4:5). Ebben a közös tapasztalatban minden egyháztag egyenlő. Még egyszerűen: az egyház nem egy többszintes közösség, amelyben egyes tagok azért jobb keresztények, mert több kegyelemben részesültek. Az egyház nem oszlik különböző táborokra, annak függvényében, hogy ki milyen fokú hittel rendelkezik. Az egyház – és az egyház egységének – alapja ugyanaz a kegyelem, valamint e kegyelem ugyanazon hit általi elfogadása.

Efézus 4:7 versében Pál látszólag a különböző szintű vagy típusú kegyelemről beszél. Itt azonban nem az üdvözítő kegyelemről van szó, hanem a lelki ajándékok sokszínűségéről, melyek Isten egyházának építését és küldetésének teljesítését szolgálják. Hasonlóképpen, amikor Pál 1Korinthus 12:9 versében azt írja, hogy a Lélek egyeseknek hitet ad, másoknak pedig gyógyító ajándékokat, tulajdonképpen a lelki ajándékokra utal, nem pedig a mindenki számára felajánlott üdvözítő hitre.

Alkalmazás

- 1** Habár egyesek számára a keresztény Isten szigorú és bosszúálló, sok kortárs ember egyszerűen képtelen a szerető és kegyelmes Istent a haraggal, az ítélettel és a büntetéssel társítani. Efézus 2:3 versében Pál a bűnösöket a „harag fia”-nak nevezi, ami azt jelenti, hogy ha megmaradnak bűnös állapotukban, büntetésképpen Isten bűnnel szembeni haragja zú-

dul rájuk (Róm 1:18). Kérd meg csoportod tagjait, hogy gondolkodjanak el, miként magyaráznák meg Isten haragját a következő embercsoportok számára: (1) gyermekeiknek, (2) nem adventista szomszédaiknak, (3) világi, ateista munkatársaiknak.

- 2** Kérd meg csoportod tagjait, hogy emlékezzenek vissza Krisztussal való „megelevenedésük” tapasztalatára. Hogyan írnák le e tapasztalatukat a barátaiknak, gyülekezetük tagjainak? Hogyan tarthatják életben e tapasztalatukat keresztény életükben?
- 3** Sok hetednapí adventista nőtt fel elszigetelt, „tisztá” keresztény légkörben, amelyben nem volt kitéve a világi környezet számos kísértésének. Mindezek ellenére ezek az adventisták továbbra is ugyanolyan halottak a bűneikben, és még nem élték át az újjászületés tapasztalatát. Melyek azok a módszerek, amelyek által ezeket az adventista testvéreket is be lehetne vonni a Krisztussal élt élet tapasztalatába (Ef 2:5)? Más szavakkal, csoportod tagjai hogyan bátoríthatnák e hittestvéreiket, hogy újjászülessenek, anélkül hogy át kellene menniük a bűnös élet okozta szenvedéseken?
- 4** Miről árulkodik az egyház ügyosztályai és szolgálói közötti együttműködés Krisztus testének egységére vonatkozóan?

Engesztelés az emberek között: a keresztt és az egyház

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Ézsaiás 52:7; 57:19; János 14:27; Róma 3:31; 7:12; 1Korinthus 3:9-17; Efézus 2:11-22

Alapige: „Most pedig a Krisztus Jézusban ti, kik egykor távol valátok, közelvalókká lettetek a Krisztus vére által. Mert Ő a mi békességünk, ki egyg ette mind a k et nemzets eg, és lerontotta a közbevetett választófalat” (Ef 2:13-14).

Képzeljünk el egy pogány, görög embert, aki megtanulta értékelni a zsidók Istenét! Elfordult a t bbistenhitt l, és elfogadta az egy igaz Istent. Miközben a jeruzsálemi templom gy ny r  udvarai és bordázott oszlopai között s t l, az istentisztelet hangjára   is dics iteni kezd  az Urat. Hirtelen azonban egy másfél méter magas k torlasszal találja szemben magát, amire görögül és latinul s r n r v st k a következő feliratot: „Idegen nem léphet e fal, illetve a templomot övező kerítés mögé! Akit elfognak, az csakis önmagát vádolhatja a halála miatt.” Abban a pillanatban az ember azt érzi, hogy kizárták, kirekesztették, idegen.

Ef 2:11-22 szakaszában Pál  gy tekint Krisztus kereszttj re, mint ami hatalmas változást idézett elő, lerombolta a g tákat és a falakat. Függőleges értelemben a keresztt véget vet az elidegenedésnek, megb kíti az embereket Istennel, vízszintes irányban pedig kibékíti az embereket egymással. Véget vet az ellenségeskedésnek, békességet teremt zsidók és görögök között, akiket „ j emberré” teremt (Ef 2:15).  j templomot alkotnak együtt, „Isten hajlékává [válnak] a Lélek  ltal” (Ef 2:22).

Mit jelent ez az igazság a s z munkra ma?

- 1** Vessük össze Ef 2:11-12 verseivel az 1-3. verseket, ahol Pál korábban jellemezte a hallgatósága múltját! Mit emel ki az új összefoglalásban?

A pogányok, akik egykor teljesen elkülönültek Izraeltől és az Úr által felkínált üdvösségtől, hitre jutottak Krisztusban, és Isten „testének”, az egyháznak a tagjaivá váltak. Pál fontosnak tartja megemlíteni nekik: „*emlékezetek meg*” (Ef 2:11) a múlttól! Akkoriban „*Krisztus nélkül*” (Ef 2:12), a Felkent, Izrael Messiása nélkül éltek. „*Izrael közösségéből kirekesztve, és az ígéret szövetségétől idegenek*” (Ef 2:12, ÚRK) voltak, mit sem tudtak az üdvösség ígéreteiről, amelyeket az Úr adott a megváltás története során. Kirekesztetésük Izraelből és az Izrael népén keresztül felkínált üdvösségből azt jelentette, hogy egykor „*reménységetek sem volt, mert Isten nélkül valók voltatok ezen a világon*” (Ef 2:12, ÚRK).

Korábban ráadásul a pogányok viszályban álltak a zsidókkal. Az apostol úgy utal a régi ellenségeskedésre, hogy megnevezi az egyik tünetét: a csúfolódást. A zsidók „*körülméletleneknek*” (ÚRK) nevezték a pogányokat, akik pedig ugyanolyan megvetéssel utaltak a zsidókra, akiket „*kézzel metéltek körül*” (Ef 2:11, ÚRK).

Ef 2:13 verse valami másra is rámutat. Pál így ír: „*Most pedig a Krisztus Jézusban ti, akik egykor távol voltatok, közeliékké lettetek a Krisztus vére által*” (ÚRK).

Amikor az apostol azt mondja a pogány hívőkre, hogy „*távol voltatok*”, Ézs 57:19 verséből merít: „*Békesség, békesség a messze és közel valóknak, így szól az Úr; én meggyógyítom őt*” (vö. Ef 2:17-18). Krisztusban és a keresztségben a pogány hívők közel kerültek mindahhoz, amihez korábban nem volt hozzáférésük: Istenhez, a reménységhez, illetve zsidó testvéreikhez. Ez a jó hír, amire Pál leírása utal: Krisztus keresztség gyógyulást képes hozni a zsidók és a pogányok közötti nagy szakadék után, ami azt jelenti, hogy Isten képes megszüntetni minden viszályt és pártoskodást. Gondoljuk tehát végig, hogy mely kapcsolatokban tapasztalunk megoszlást a saját életünkben és a gyülekezetünkben, illetve gondolkozzunk a keresztség erején, ami felülemel a széthúzást okozó nehézségeken!

Milyen állapotból váltott meg minket Jézus? Miért fontos rendszeresen felidézni, hogy hol voltunk, amikor ránk talált, és hol lennénk most, ha nem találkoztunk volna vele?

„Mert ő a mi békességünk, aki a kettőt egyg  tette, és ledöntötte a v laszfatat, az ellenségeskedést az   testben... Meb k ltette Istennel mind a kettőt egy testben a kereszt  tval, meg lve azon az ellenségeskedést” (Ef 2:14, 16,  RK).

- 2** Hogyan jellemzi Pál a keresztet, továbbá Krisztusnak az azon elvégzett művét az Efézusi levél következő szakaszaiban: **Ef 1:7-8; 2:13-14, 16; 4:32; 5:2, 25?** Hogyan  szegezn nk azt, amit az apostol a keresztéről mond? Hogyan formálja ez  t a kapcsolatainkat?

Az e heti igeszakaszunk, Ef 2:11-22  szenf gg s ben a kereszt három kérdésben fejt ki hatást a hívők életére: 1) az Istentől és a népétől egykor „távol” levő pogányok immár „k zeli kk ” lettek (Ef 2:13,  RK), mivel az  r gyermekeivé és a zsidó hívők testvéreivé váltak (Ef 2:19); 2) véget vett a zsidó és görög hívők közötti ellenségeskedésnek (görögül *ekhthran*, ami kapcsolatban áll az *ekhthrosz*, „ellenség” szóval; Ef 2:16). Krisztus keresztje megsz nteti azt az állandó ellenségeskedést és háborúságot, ami miatt a zsidók és a pogányok egymás esküdt ellenségei voltak (Ef 2:17); 3) az ellenségeskedés helyét a meb k l s vette át. Az volt Jézus célja, hogy meb k ltesse „Istennel mind a kettőt egy testben a kereszt  tval, meg lve azon az ellenségeskedést” (Ef 2:16,  RK; v . Kol 1:19-22).

Hogyan kell elképzelni a meb k l st? Milyen  rz s? K pzelj k el, hogy nagy az ellentét egy anya és a lánya között, ami ráadásul évekig egyre csak nőtt! Aztán a nagy harag eloszlik a kegyelem és a megbocsátás hullámában, majd a két f l újra egymásra talál. Ez a meb k l s. Abban a pillanatban tapasztaljuk, amikor az egyik gyülekezeti tag félretesz mindent, ami elválasztja a másiktól, és szeretett testvéreként fogadja el. A másik fél pedig úgyszintén elfogadja azt, amit felk n ltak neki. A meb k l s nem technikai vagy jogi kifejezés, a megt rt emberi kapcsolatok helyreállitását emeli ki. Pál még azt is bátorkodik felvázolni, hogy Krisztusnak a keresztben elvégzett hatalmas munkája nemcsak egyes emberek, hanem népcsoportok kapcsolatára is hatással van. Elképzelni, ahogyan ez a hatás az életünket  tj rva lerombolja a g tákat, feloldja a köztünk kialakult viszályokat, és megújítja a kapcsolatainkat egymással azzal, hogy segít jobban meg rten nk egymást.

Hogyan alkalmazhatjuk ezeket az elveket a meb k l s érdekében?

3 Pál szerint mit tett Krisztus azért, hogy eltörölje a „tétéles parancsolatokból álló törvényt” (ÚRK)? Mi volt az indítéka (lásd Ef 2:14-15)?

Pál valószínűleg arra a kerítésre utal, ami Izrael udvarát övezte Heródes templomában, amin a halálos fenyegetés is állt. Maga előtt látja, amint a fal leomlik, és a pogányoknak teljes hozzáférést biztosít Isten tiszteletéhez (Ef 2:18). Elmondja: a kereszt minden ilyen falat lebontott, és ott értjük meg, hogy valójában egy ez a két nép – a zsidók és a pogányok.

Némelyek szerint Ef 2:14-15 szakaszában Pál azt tanítja, hogy a kereszt „eltörölte”, „félretette” a Tízparancsolatot, így a szombat parancsolatát is. Ugyanakkor az Efézusi levélben az apostol hangot ad mély tiszteletének a Tízparancsolatát iránt, amit a keresztény tanítvány életét formáló eszköznek tart. Idéz az ötödik parancsolatból (Ef 6:2-3), és utal a többire is (pl. a hetedikre: Ef 5:3-14, 21-33; a nyolcadikra, Ef 4:28; a kilencedikre, Ef 4:25; a tizedikre, Ef 5:5). Ez egybevág a törvényre vonatkozó korábbi kijelentéseivel is (Róm 3:31; 7:12). Szót ejt a helytelen alkalmazásról, de magát a törvényt tiszteletben tartja, és annak folytonosságából indul ki. Tehát szándékának egyértelmű félreértelmezése volna ezeket a verseket a Tízparancsolat eltörlésére vonatkoztatni, különösen az összes többi olyan bibliavers mellett, ami a törvény állandóságára utal.

Pál szerint megengedhetetlen, illetve a parancsolatok mögött húzódó isteni szándéknak ellentmondó volna a törvényt úgy alkalmazni, hogy éket verjenek a zsidók és a pogányok közé, különösen ha azzal kirekesztenék az utóbbi csoportot Isten népének közösségéből, és megtagadnák a hozzáférésüket az istentisztelethez. Ef 2:14-15 verseiben a „törvény” vagy annak ceremóniális oldalára utal, ami megkülönböztette a zsidókat a pogányoktól (ezt jelöli az apostol összetett kifejezése: „*A tétéles parancsolatokból álló törvényt*”, ÚRK), vagy az egész ószövetségi törvényrendszerre, arra, ahogyan értelmezték, egyre bővítették és helytelenül alkalmazták, ezzel elkülönítve egymástól a zsidókat és a pogányokat.

Milyen feszültségek vannak a hetednapi adventisták és tágabb értelemben más keresztény közösségek között? Hogyan lehet felülkerekedni azokon? Miért kell elegendőnek lennie a feszültségek feloldásához annak, hogy mindannyian szeretjük Krisztust?

4 Hogyan foglalja össze Pál Krisztus szolgálatát Ef 2:17-18 verseiben?

Fontos a békesség gondolata az Efézusi levélben, ami az „Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól” származó békesség áldásával kezdődik és végződik (Ef 1:2; vö. 6:23). Korábban, Ef 2:11-22 részében Pál úgy érvelt, hogy Krisztus megismerésével a békességet, „mert Ő a mi békességünk”, a kereszt miatt (Ef 2:14-16). Nemcsak leront valamit – a zsidók és a pogányok közti ellenségeskedést (Ef 2:14-15) –, hanem új emberiséget is teremt, amit a helyreállított kapcsolatok és a békesség jellemeznek (Ef 2:15-17). Ezt a békességet nem csupán a viszály hiánya határozza meg, ez egybecseng a *salom* héber kifejezéssel, a teljesség és a jólét tapasztalatával is, úgy az Istennel (Róm 5:1), mint a többi emberrel való kapcsolatainkban.

5 Pál szerint hogyan terjeszthetik a hívők Jézus békességéről szóló üzenetét (Ef 4:3; 6:14-15; vö. Ézs 52:7; 57:19; Róm 10:14-15; Ef 2:17-19)?

Az evangéliumokban Jézus a békesség hirdetője. A tanítványokhoz intézett búcsúbeszédében megígérte nekik – és nekünk is –, hogy „Békességet hagyok nektek, az én békességemet adom nektek” (Jn 14:27, ÚRK). Még hozzáteszi: „Azért mondtam ezeket nektek, hogy békességetek legyen énbennem. E világon nyomorúságok lesz, de bízzatok, én legyőztem a világot” (Jn 16:33, ÚRK). Feltámadása után szintén ezt mondta, amikor ismét megjelent a tanítványoknak: „Békesség nektek” (Jn 20:19, 21, 26, ÚRK).

Ef 2:17-18 szakaszában Pál határozottan kihangsúlyozza, hogy Krisztus békességéről szóló üzenete túlmutat földi szolgálata idején. Ő „békességet hirdetett” mind a távolvalóknak (a pogány hívőknek még a megtérésük előtt), mind a közel levőknek (a zsidóknak; vö. Ef 2:11-13). Minden hívő gazdag áldásban részesül ezt a kijelentést elfogadva.

Hogyan tanulhatunk meg mi is a békesség hírmondói lenni ahelyett, hogy viszályok okozói volnánk? Milyen helyzetekben segíthetjük elő a gyógyulást már most?

- 6** Ef 2:11-22 részében milyen képvilágot használ Pál arra, hogy jelezze a zsidók és a pogányok egységét az egyházban?

Az Efézusi levél 2. fejezetének áttekintéséből visszaemlékezünk arra, hogy az 1-10. versekig terjedő szakasz tanítása szerint közösségekben élünk Jézussal, míg a 11-22. versek az egyházban a többi hívővel való közösségünket tanítják. Krisztus halálának mind függőleges, mind vízszintes értelemben jótékony a hatása, mivel megalapozza az Istennel (Ef 2:1-10) és megszilárdítja az emberekkel való kapcsolatunkat (Ef 2:11-22). A kereszttel által Jézus lerombolta mindazt, ami elválasztotta a pogány hívőket a zsidóktól, így a törvénynek azt a félreértelmezését is, amivel tovább szélesítették a két csoport közti szakadékot (Ef 2:11-18). Jézus ráadásul meg is építette a hívőkből álló csodálatos templomot. A pogányok, akiket egykor kirekesztettek a templom szent helyiségeiben folyó istentiszteletből, immár csatlakozhatnak a zsidó hívőkhöz, és ők is új templommá válhatnak. Mindannyian részeivé leszünk Isten egyházának, az Úr szent templomának (Ef 2:19-22), és kiváltságunk, hogy egységben élhetünk Jézussal és a testvéreinkkel Krisztusban.

- 7** Pál templomhoz hasonlítja az egyházat Ef 2:19-22 szakaszában. Hogyan viszonyul ez ahhoz, ahogyan azt a következő igeszakaszokban láthatjuk: 1Kor 3:9-17; 2Kor 6:14-7:1; 1Pt 2:4-8?

Az apostol a templom metaforáját alkalmazza az egyházra annak a gondolatnak a kiteljesedéseként, hogy a pogányok is teljes joggal beletartoznak az egyházba. Egykor kirekesztették őket a templomban „Izrael udvarának” istentiszteletéből, most azonban nemcsak bemehetnek, hanem ők maguk is építőköveivé lettek az új templomnak, ami „a Lélek által Isten hajlékává” vált (Ef 2:22, ÚRK).

Az újszövetségi írók a templom képével ábrázolják az egyház szentségét, Isten szerepét annak megalapításában és növelésében, illetve az egyházon belüli hívők szolidaritását. A hasonlathoz élettani kifejezések is kapcsolódnak (lásd Ef 2:21, ahol a templom „növekszik”), és az építés folyamatát is gyakran hangsúlyozzák (Ef 2:22, „ti is együtt épültök”, ÚRK). Az egyház úgy azonosíthatja magát, hogy ők az „élő Istennek temploma” (2Kor 6:16), nem csak egy statikus kép.

Milyen konkrét helyzetben mutatja be Pál Ef 2:11-22 szakaszában azt, ahogyan a kereszt az emberi kapcsolatokra hatott? Az egyházat közösen alkotó zsidó és görög hívők kapcsolatát nevezi meg. Nyilván fontos számára, hogy megértsék: Isten házanépének tagjaiként egymással megbékélve kell élniük (Ef 2:19). Az apostolnak a levél egészével azonban még tágabb, messzebb ható célja is van. A témája Istennek az a nagy terve, hogy mindent egyesít Krisztusban (Ef 1:9-10) – ebbe pedig beletartozik „minden nemzetség, mennyen és földön” (Ef 3:15).

Amikor a hívők között megvalósul az egység, amit Krisztusnak a kereszten aratott győzelme tesz lehetővé, az azt jelzi, hogy már folyamatban van Isten nagy terve, ami szerint mindent egyesít Krisztusban. A helyreállt kapcsolataik mutatják be, hogy mi a terve Istennek a Krisztusban egyesített világegyetemmel. Tehát jól tesszük, ha az Efézusi levél szövegkörnyezetébe ágyazott részhez, Ef 2:11-22 verseihez fordulunk azért, hogy olyan bibliai elveket találjunk, amelyek egy ma is fontos témát érintenek: a népcsoportok vagy fajok közti kapcsolatokat!

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 71–77;

Ellen G. White: Az imádság, 28. fejezet

1. Mit kívánt a zsoltáros vénsége idejére?

2. Mikor érezte magát Aszáf balgatagnak és tudatlannak?

3. Ki volt az Úr gerlicéje?

4. Mit tegyenek az Úr körül lakozók?

5. Főként miért fognak imádkozni a kiscsoportok a megpróbáló időkben?

Általános áttekintés

Efézus 2:1–10 szakaszában Pál rendkívül szép és felemelő képet fest arról, hogy miként dolgozik Isten egy ember egyéni üdvösségén. Üdvözülni azt jelenti, hogy a Messiás által elhívott személy a Messiással együtt feltámad, felmagasztaltatik és megdicsőül. Ez a leírás azonban általában a zsidókra vonatkozott, akik türelmetlenül várták a Szabadítót. A zsidó értelmezés szerint, eljövetelekor a Messiás megszabadítja és megdicsőíti a zsidókat, a népeket pedig megalázza és megsemmisíti. Pál azonban a megdicsőítés nyelvezetét – melyet a zsidók üdvösségének leírására használtak – a pogányokra alkalmazza.

Ugyanakkor szögezzük le: Pál nem azt hirdeti, hogy mostantól a pogányok azért üdvözülnek, mert pogányok, a zsidók pedig azért, mert ők zsidók. Az Istenhez „közelvaló” zsidók (Ef 2:13) ugyanazt az „isten nélkül való” életet élhették, mint a pogányok (Ef 2:12; Ef 2:1–10; Róm 2:17–26). A maguk során a népeknek nem szabad elfelejteniük, hogyan éltek azelőtt, hogy találkoztak Krisztussal és elfogadták Őt. Mindkét embercsoport tehát Isten Krisztus által a kereszten kinyilatkoztatott kegyelméből üdvözült. Mind a zsidók, mind a pogányok csakis Krisztusban üdvözülhetnek. Másfelől Pál hangsúlyozza, hogy az üdvösség az izraelitáktól jön (Ef 2:12; lásd Róm 9:4–5; Jn 4:22). Végsősoron „Isten választotta ki a zsidó népet, hogy képviselje Őt a földön. [...] Rájuk bízta a mennyei próféciákat, és [...] a Messiás is zsidó volt (Róm 9:4–5)” (*Adventista Bibliakommentár*, 5. köt., 940. o.).

A tanulmány témái:

- 1 Jézus Krisztus ugyanolyan mértékben üdvözíti a zsidókat, mint a pogányokat, habár Isten előbb a zsidókat hívta el az üdvösség hirdetésére.
- 2 Az Úr Jézus által mindenkinek felajánlott üdvösség egyetemes, mivel Jézus a kereszthalálával mindenki számára biztosította az üdvösséget, aki hisz Őbenne (Jn 3:16). Ilyen értelemben a zsidókat és a népeket elválasztó fal jelentőségét veszítette.
- 3 Jézus Krisztus nemcsak hogy lerombolta a zsidók és a pogányok közötti falat, hanem egy új valóságot épített, Isten egy új templomát, az egyházat, amelyben zsidó és pogány egyenlő félként és együtt képezi az egyházat.

Egyes keresztények tévesen állítják Efézus 2:16 alapján, hogy Pál a zsidók és a pogányok közötti békét a mózesi törvény eltörlése által képzei el. Azokról a keresztényekről van szó, akik a kereszténység szempontjából jelentéktelennek tartják az Ószövetséget és a törvényt. Ez a perspektíva nemcsak Pál teológiájának téves értelmezése, hanem a Pál által leírtakkal ellentétes következtetés.

Lényeges itt kiemelni két fontos dolgot. Az első: Efézus 2:16 kontextusa alapján az Isten népéhez csatlakozni kívánó pogányok valóban falba ütköztek, amely megakadályozta közeledésüket. Ez az elválasztó fal felért egy tragédiával, hiszen Isten arra hívta el Izraelt, hogy kegyelmét hirdesse a világnak. Az izraeliták azonban a kegyelemből számukra felajánlott szentség megtapasztalására történő elhívást összetévesztették az elszigetelődéssel és az elitizmussal, következésképpen nem sikerült teljesíteniük Isten rájuk bízott küldetését.

Egyesek hajlamosak az itt leírt ellenségeskedés problémájának felszítását a zsidók számlájára írni, akik ugyanis távol akarták tartani a népet Istentől. E perspektíva egyik fontos következtetése, hogy a problémát maga Jézus oldotta meg úgy, hogy eltörölte a zsidó törvényeket, és megalapított egy új vallást. Nem fér kétség ahhoz, hogy a zsidók ellenséges érzéseket tanúsítottak a népekkel szemben. Mindezek ellenére azonban az Ószövetség arról is beszámol, hogy az ókori világ népei is ellenségesek voltak Izraellel és Júdával szemben.

Pál azonban itt nem két népcsoport hagyományos nemzetközi megbékélési tervét dolgozza ki, nem keres közös nevezőt és lehetséges, kölcsönös politikai kompromisszumokat a felek között. Az apostol kijelenti, hogy mind a zsidóknak, mint a népeknek megvan a maguk vétké, azt viszont nem állítja, hogy a felek közötti legnagyobb gondot egyedül az egyszerű, kölcsönös ellenséges indulat jelentené, vagy hogy a két népcsoport nem találja az együttélés gyakorlati megvalósításának lehetőségeit. Efézus 2. fejezetében Pál azt írja a népek közül keresztényekké vált hívőknek, hogy holtak voltak a bűneikben és a vétkeikben, de nem a zsidók miatt, hanem mert engedtek bűnös természetük és Sátán nyomásának, és mert arrogánsak voltak, és azt hitték, mindenkinél jobban tudják, miként üdvözülhetnek (Ef 2:1–3; lásd Róm 1:21–32).

Másrészt a zsidók számára nem jelentett gondot, hogy a népek felől állandóan támadások veszélye fenyegetett, hiszen Isten megígérte, hogy megvédi őket, ha teljesen megbíznak benne. Az sem jelentett gondot,

hogy Isten az ígéreteit, törvényeit és parancsolatait a zsidóknak adta, és velük kötött szövetséget, nem a népekkel. A zsidók nem azért váltak a népek ellenségeivé, mert Isten erre képezte volna ki őket. Az izraeliták és a pogányok közötti feszültségek oka másban keresendő.

Pál kitartóan hangsúlyozza: a két fél közötti kölcsönös ellenséges indulat oka abban rejlik, hogy mindkét tábor egyenlő módon vétkezett és fellázadt Isten ellen (Róm 3:9–19). Míg a népek üdvösséghez vivő útja mindig is a cselekedeteken keresztül vezetett (legalábbis ők így hitték), a zsidók kinyilatkoztatást kaptak Istentől a kegyelem általi üdvösségre vonatkozóan. A Jézus korában viszont a zsidók és a pogányok közötti különbség már nem a kegyelem és a cselekedetek általi üdvösség egymásnak feszülésében állt; a vita a körül forgott, hogy mely cselekedetek vezetnek üdvösségre. A népek azt hitték, hogy kezdeményezéseik, cselekedeteik és hősies életmódjuk helyezi őket az emberiség üdvösségének útjára, míg a zsidók azért voltak meggyőződve, hogy az üdvösség – a saját üdvösségük – útján haladnak, mert követték Isten tanításait, és engedelmeskedtek az Ő törvényének (Róm 9:31–32; 10:3).

Következésképpen a két tábor közötti animozitás felszínes és mesterkelt volt. Egy szó mint száz: mind a zsidók, mind a pogány népek egyformák voltak: bűnösök, akik fellázadtak Isten kegyelme ellen (Róm 1:21; 2:4–5), azt állítván magukról, hogy a cselekedeteik révén üdvözülnek. Az izraeliták és a népek a cselekedetek vallása miatt harcoltak egymással. Lényegében a zsidó vallás hasonlóvá vált a pogányok vallásához; ezen okból kifolyólag, miután hosszasan megfeddte a zsidókat a törvény betű szerinti betartása és a Szentírás téves értelmezése miatt (Mt 23), Jézusnak el kellett mondania a zsidó vezetőknek, hogy „pusztán hagyatik néktek a ti házatok” (Mt 23:38).

Isten elhívta Izraelt, hogy hirdesse a világnak a kegyelem vallását. A kegyelem elhívása – a kegyelemhez hívás – volt Izrael azonossága és küldetése. Ezen okból kifolyólag Pál kitartóan küzdött azért, hogy a kegyelem megmaradjon a keresztény vallás alapjaként. Galáciabeliekhez (népekhez) és Zsidókhoz (izraelitákhoz) írt levele lelkes felhívás a kereszténységhez, hogy ne kövesse Izraelt legnagyobb tévelygésében.

A második fontos észrevétel: Pál megoldása erre a lényeges problémára nem a társadalmi és politikai egyeztetésekben rejlett, amelyek által az ószövetségi törvényt részben vagy teljesen megrontják, hogy helyet biztosítsanak a zsidók és a népek közötti megbékélésnek. Pál mindkét tábor felől szólítja a saját cselekedeteibe vetett bizalmában gyökerezett po-

zícíója feladására, és arra kéri a feleket, hogy fogadják el Jézus Krisztusban Isten kegyelmét. E két feltétel teljesítésével megbékélnek Istennel, és egyesülnek egymással Isten országában; felfedezik, hogy Isten ugyanazon népet alkotják, ugyanannak az országnak a polgárai, ugyanannak a családnak – az egyháznak – a tagjai.

Következésképpen a zsidók és a pogányok egymásközi vízszintes megbékélését a függőleges megbékélésnek kellett megelőznie. Ez Krisztus által valósulhat meg, aki azért öltött emberi testet, „hogy megbékéltesse az Istennel mind a kettőt, egy testben a keresztfá által” (Ef 2:16). Az egyház tehát – a hely, ahol a zsidók és a népek békében élnek egymással – nem Isten törvényének érvénytelenítésére épül, hiszen Isten törvénye a szeretet és a kegyelem törvénye (Jn 14:15; Róm 13:8–10).

Ha Isten a saját törvénye érvénytelenítése folytán békélne meg az emberiséggel, nem lett volna szükség Jézus kereszten kifolyt vérére, ahogy a megváltási terv is szükségtelen lett volna. Isten megbékéltette magát mind a zsidókat, mind a népeket, magához hívta, és Krisztus és a Szentlélek által üdvösségre vezette őket (Ef 2:16, 18).

Alkalmazás

- 1** Többezer év távlatában a zsidók és a pogányok közötti kapcsolat lényegtelenné vált számos keresztény egyház számára. Szinte biztos, hogy a gyülekezetekben fel sem merül ez a kérdés. Mindazonáltal a zsidókhöz hasonlóan megtörténhet, hogy mi, keresztények is falakat építünk magunk köré, amelyek nem engedik, hogy az evangélium eljusson az emberekhez. Kérd meg csoportod tagjait, hogy vizsgálják meg, vannak-e ilyen elválasztó falak a saját és a gyülekezetük életében. Hogyan tehetné lehetővé a gyülekezetet az ilyen falak lebontását Krisztusban és Krisztus által?
- 2** Egyes emberek a zsidók és a pogányok közötti fal leomlását úgy is értelmezhetik, hogy nincs többé különbség az egyház és a világ között, illetve hogy az egyház most már élhetne a világ mércéi szerint. Miért nem biblikus ez a megközelítés? Egy ilyen magatartás az evangélium hirdetését hátráltatná. Miért jogos az az elvárás, hogy az egyházban megőrizzük Isten szentségét, és az egyházon kívül tartsuk a bűnt és a bűnös életmódot? Beszélgessetek erről a csoportban!
- 3** Egyes keresztények megjegyezhetik, hogy a zsidók és pogányok közötti válaszfalat maga Isten építette, elsősorban és főként azért, hogy az izraelitákat elkülönülésre biztassa a pogányoktól. Végsősoron maga Jézus mutatta be úgy Istent, mint aki kerítéssel veszi körül Izraelt (Mt 21:33).

Továbbá Isten egyértelműen megtiltotta az izraelitáknak, hogy más népek közül valókkal kössenek házasságot (lásd 5Móz 7:1–6). Még Pál is figyelmeztet a hitetlenekkel való házasságra vonatkozóan (2Kor 6:14). A jelenkori társadalom többsége úgy tűnik, befogadóbb, kevésbé megkülönböztető a felekezeti házaságokat illetően. Figyelembe véve ezeket az észrevételeket, csoportod tagjai hogyan magyaráznák Pál kijelentését, miszerint Jézus lebontotta a zsidók és a pogányok közötti válaszfalat, holott a Biblia egyértelműen kijelenti, hogy Isten emelte a válaszfalat Izrael köré?

- 4 Valóban léteznek válaszfalak a hívők között, vagy egy bizonyos földrajzi területen belül a különböző adventista gyülekezetek között? Mit tehetünk külön-külön mindannyian Isten akaratának teljesítéséért?

július 29 – augusztus 4.

Az evangélium titka

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Jób 11:5-9; Ezékiel 43:13-16; Ámósz 7:7-8; Efézus 3; Jelenések 11:1-2

Alapige: „Annak pedig, aki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk, a mi bennünk munkálkodó erő szerint, annak légyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetségről nemzetségre, örökkön örökké. Ámen!” (Ef 3:20-21).

Az Efézusi levél 3. fejezetét Pál egy olyan témával kezdi, amit már korábban is érintett: *„Hogy a pogányok örököstarjak, és ugyanannak a testnek tagjai, és részesei az ígéletnek a Krisztus Jézusban az evangélium által”* (Ef 3:6, ÚRK). Ami ma nem meglepő a leginkább pogányokból álló egyházban, az akkori olvasók szemében szélsőségesen új gondolatnak tűnhetett.

Az apostol ezek után folytatja ihletett kijelentéseit, rátér arra, hogy szenvedélyesen hirdeti Jézus evangéliumát a pogányoknak.

Közben hallunk az akkori nehézségeiről, amelyek a szolgálata végzésével együtt járnak, így a római börtönben eltöltött idejéről is.

Olvasunk továbbá arról is, hogy elkötelezett a titok iránt, ami az evangélium szíve, ami szerint az egyházban a pogányok egyenlő szinten állnak zsidó testvéreikkel. Tapasztaljuk, mennyire lelkesíti őt az egyház és annak egyetemes küldetése. Figyelünk az imájára is, amiben dicsőíti Istent az egyház által kinyilvánított kegyelméért!

Röviden összefoglalva, mindez arra késztet, hogy az evangélium nekünk is a szívügyünké váljon, mint Pálnak.

1 Olvassuk el az **Efézusi levél 3. fejezetét!** Közben figyelhetünk egy-két fontos témára. Milyen főbb üzeneteket közöl Pál?

Az Efézusi levél 3. fejezetének érdekes a szerkezete. Az apostol a következő szavakkal nyit: *„Ezért vagyok én, Pál, a Krisztusnak foglya ti érettetek, a pogányokért”* (Ef 3:1). Majd belekezd egy hosszásra sikerült kitérőbe, ami a pogányokért végzett munkáját foglalja össze (Ef 3:2-13). Utána jelzi, hogy visszatér az eredeti gondolatmenetére, elismételve az *„ezért”* (Ef 3:14, ÚRK) fordulatot, majd a 14-21. versekben a megszakított imajelentését találhatjuk.

Ef 3:1 versében Pál azt mondja magáról, hogy ő *„Krisztusnak foglya ti érettetek”*. Ezzel azt üzeni, hogy bár római fogságban és a Római Birodalom fennhatósága alatt van, az életében egy mélyebb isteni szándék valósul meg. Ő nem is Róma foglya, hanem Krisztus Jézusé (vö. Ef 4:1)!

Az apostolt valószínűleg nem viszonylag kényelmes házi őrizetben tartották (vö. ApCsel 28:16), hanem börtönben volt, mivel utalt a nyomorúságaira (Ef 3:13), illetve később említette a láncait is (Ef 6:20). Ki-fejezetten nagy kihívást jelentett az 1. században a börtön, főleg egy római föld alatti zárka, ugyanis nem voltak jól szervezett, tisztasági felszerelést és rendszeres étkezést biztosító fogdák. Valójában a birodalomnak nem is kellett igazán, mivel az őrizetbe vétel nem számított büntetési nemnek. Csak azt zárták el, aki bírósági kihallgatásra vagy kivégzésre várt. A foglyoknak kellett gondoskodniuk önmagukról, és az ételt vagy egyéb szükségleteik biztosítását csak a rokonaiktól vagy a barátaiktól várhatták.

Pált talán leginkább az aggasztotta, hogy milyen érzelmi hatást gyakorol a hívőkre a bebörtönzése, mivel a becsület-szégyen kultúrájában hatalmas gyalázatnak számított, ha valaki fogoly lett. Attól tartott, hogy egyesek azt kérdezik majd: *„Hogyan lehet Pál a felmagasztalt Krisztus apostola és hírnöke és megvetett fogoly is egyszerre?”* Így más keretbe helyezte fogságát, hogy segítsen a hívőknek azt Isten terve részeként értelmezni. Elmondta, hogy értük szenvedett (*„értetek viselt nyomorúságaim”*, ÚRK). Ami első ránézésre a szégyen forrása, az tulajdonképpen az ő dicsőségükre szolgál (Ef 3:13).

Hogyan tanulhatunk meg bízni Istenben és az Ő útjaiban még megpróbáló körülmények között is?

2 Milyen titkot bízott Isten Pálra (Ef 3:1-6)?

Figyeljük meg a következőket, miközben Ef 3:1-6 szakaszát tanulmányozzuk:

Először is, Pál a levélnek ezt a részét kifejezetten az efézusi házi gyülekezetek pogány hívóinek írta (Ef 3:1).

Másodszor, amint mondja az apostol, „*a ti érdeketekben*”, azaz a pogány hívókért kapta meg „*Isten kegyelmének rendelkezését*” (Ef 3:2). Ezzel a *rendelkezéssel*, avagy az evangélium szolgálatával jellemzi küldetését, hogy hirdesse az evangéliumot (Isten kegyelmét) a pogányoknak (vö. Ef 3:7-8).

Harmadszor, Pál állítja, hogy Isten *titkot* jelentetett meg neki, „*Krisztus titkát*” (Ef 3:3-4, ÚRK), amiről már írt a levelében (lásd főként Ef 1:9-10; 2:11-22). Nem szeretné, ha azt gondolnák, hogy ő találta ki az evangéliumot, de Istentől kapott joga van annak hirdetésére.

Negyedszer, nemcsak az apostol kapott bővebb kijelentést erről a *titokról*, hanem a Szentlélek már kinyilatkoztatta azt Krisztus „*szent apostolainak és prófétáinak*” olyan módon, ami felülhaladja azt, ahogyan az előző nemzedékeknek fedte fel tervét (Ef 3:5). A *próféták* kifejezés itt valószínűleg azokra utal, akik rendelkeztek a prófétaság ajándékával, és gyakorolták azt a korai keresztény házigyülekezetekben, tehát nem az ószövetségi prófétákat jelöli. Az egykor elrejtett *titok* akkorra „nyílt titokká” vált.

Végül pedig kijelenti: „*A pogányok örökösársak, és ugyanannak a testnek tagjai, és részesei az ígéretnak a Krisztus Jézusban az evangélium által*” (Ef 3:6, ÚRK).

Pál szenvedélyesen beszél az evangéliumról, főként arról, ahogyan az megmutatkozik a mind zsidókból, mind pogányokból álló egyházban. Ez a két csoport Isten új közösségének, új emberiségének, az egyháznak az építőköve lett (lásd Ef 2:14-16). Azt mondhatnánk, hogy az evangélium ígéréteinek ellenségeiből „örökösársakká”, „testrészekké” (az egy test, Krisztus teste tagjaivá) és annak „részeseivé” lettek (lásd Ef 3:6).

Talán megbújhat bennünk olyan hozzáállás, akár a felszín alatt, ami ellentétes az evangélium által tanított befogadó lelkülettel? Hogyan szabadulhatunk meg attól?

3 Mit mond Pál Istenről és az Ő tetteiről Ef 3:7-13 szakaszában?

Pál ismét bejelenti, hogy „Isten kegyelmének ajándékából” lett szolgálattelvő (Ef 3:7, ÚRK; vö. Ef 3:1-2). Az evangéliumhoz hasonlóan az ajándékot sem azért kapja az ember, mert méltó volna rá, hanem az Úr kegyelméből. Az apostol azzal támasztja alá ezt a pontot, hogy magát „minden szentek között a legeslegkisebbnek” (Ef 3:8) tartja.

Érdekes, ahogy Pál egyre jobban megérti önmagát, amit észreveszünk, ha a leveleit a megírásuk sorrendjében olvassuk. Eleinte hangsúlyozza, hogy Isten rendelte őt apostolul (Gal 1:1). Később viszont úgy mutatkozik be, mint aki „a legkisebb az apostolok közül”, és nem „méltó, hogy apostolnak neveztesen” (1Kor 15:9). Az Efézusi levélben „minden szentek között a legeslegkisebbnek” (Ef 3:8) nevezi magát. Végül úgy utal magára, mint aki „első” a bűnösök között (1Tim 1:15).

Talán Pálnak ez a gondolatmenete segít megmagyarázni Ellen G. White jól ismert idézetét: „Minél szorosabb kapcsolatban állunk Jézussal, annál nyilvánvalóbb lesz saját bűnös voltunk; látásunk megtisztul, felismerjük fogyatkozásainkat, az Ő tökéletes jellemének éles ellentétéként” (Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. Budapest, 2008, Advent Irodalmi Műhely, 48–49. o.).

Ef 3:10 versében így ír Pál: „Azért, hogy most az egyház által megismertesse a mennyei fejedelemségekkel és hatalmasságokkal Isten sokféle bölcsességét” (ÚRK). Kik azok a mennyei fejedelemségek és hatalmasságok, akikre utal? Hogyan jelentheti ki nekik az egyház Isten „sokféle” vagy sokoldalú bölcsességét? Bár Ef 3:10 nem mondja el, milyen természetű hatalmakról van szó, azokat a gonosz erőket érthetjük ez alatt, amiket Ef 6:11-12 verseiben mutat be részletesebben. Amennyiben így van, a zsidók és pogányok korábban igen megosztott csoportjait egyesítő egyház hangoztatni fogja az ördögi hatalmasságok és fejedelemségek előtt Istennek a jövőre vonatkozó tervét, ami szerint „Krisztusban mindeneket egybeszerkeszt, mind amelyek a mennyben, mind amelyek a földön vannak” (Ef 1:10, ÚRK). Tudatja velük, hogy Isten terve halad, így a végzetük immár biztos. Éppen az egyház egysége jelzi a végső vereségüket.

Hogyan változna meg a többi gyülekezeti taggal való viszonyunk, ha a közösségünk komolyan venné a „munkaköri leírást”, amit Ef 3:10 versében adott Pál az egyházra vonatkozóan?

4 Vessük össze Pál korábbi imakérését Ef 1:16-19 részéből azzal, amit Ef 3:14-19 szakaszában kért a hívőktől! Mennyi a hasonlóság?

Ef 3:14-15 verseiben van egy fontos szójáték. Amikor Pál azt mondja, hogy meghajtja a térdét az Atya „előtt, *Akiről neveztetik minden nemzetség, mennyen és földön*”, akkor a görög „Apa”, *patér* és „család”, *patria* szavak közti hangtani kapcsolatot kutatja. Az Efézusi levélben Isten megváltási tervének minden részletre kiterjedő jellegét emeli ki, ami mindent (Ef 1:9-10) és minden időt (Ef 1:21) magába foglal. Itt pedig kijelenti, hogy az Atyához tartozik „*minden nemzetség, mennyen és földön*”. Minden család (*patria*) az Atyáról kapja a nevét (*patér*). Ez nagyon jó hír!

Gondolkozzunk ezen! Istenhez tartozik a családunk, annak minden tökéletlensége és hibája ellenére, nem a sors könyörtelen markában, hanem az Ő gondoskodó kezében van. Szereti a nem tökéletes családokat, az Ő nevét viselik, az övéi.

Ef 3:16-19 szakaszában az apostol azt kéri Istentől, hogy gazdag lelki életet adjon a hívőknek, amit jellemez a Szentlélek jelenlétének belső tartása (Ef 3:16), a bennük lakozó Krisztussal való bensőséges kapcsolat (Ef 3:17) és a megtisztult, határozott lelki öntudat („*a szeretetben meggyökerezve és megalapozva*”, Ef 3:17, ÚRK).

Miközben Pál dicsóítja Istent a hívőknek adott átfogó áldásokért, nem három, hanem négy dimenzióról ír: „*a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága*” (Ef 3:18). Nem mondja el, hogy mire vonatkoztatja e dimenziókat, bár egyértelműen valami fontosnak a roppant méretét írják körül. Érdekes fejtörő a Biblia tanulmányozói számára! Vajon ez Isten bölcsességét (vö. Jób 11:5-9, ami négy kiterjedést használ), hatalmát (vö. Ef 3:16-17) jelöli, vagy talán Ef 2:19-22 szakaszának lelki tempomára utal (vö. Ez 43:13-16, ami négy dimenziót használ; Ám 7:7-8; Jel 11:1-2)? Talán az lenne a legjobb, ha a négy dimenzióban Krisztus hatalmas szeretetének (Ef 3:19) leírását látnánk: „*megérthessétek... mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága*” (Ef 3:18) – ez párhuzamos a következő szakasszal: „*megismerjétek a Krisztusnak... szeretetét*” (Ef 3:19; vö. Róm 8:35-39). Akárhogyan is értelmezzük a szavait, jó hírt közvetítenek!

5 Pál doxológiával, rövid, Istent dicsőítő költői fordulattal zárja imáját. Miért ad hálát (Ef 3:20-21)?

Pál eddig a hívőkért mondott imádságát jegyezte fel (Ef 3:14-19), ami közvetlen és erőteljes. Rövid himnusza két kérdést vet fel: 1) Vajon helytelen az, ahogyan a következő mondattal ez a szakasz felemeli az egyházat, szinte Krisztus mellé: „*Annak légyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban*” (Ef 3:21)? Pál nagy érdeklődést tanúsít az efézusi gyülekezet iránt, de egyértelmű, hogy Krisztus annak az Üdvözítője, Ő lakik a hívők szívében (Ef 3:17). A doxológiában az apostol dicsőíti Istent az üdvösségért, amit Krisztus Jézus által kínált fel az egyháznak. 2) A „*nemzetségről nemzetségre örökkön örökké*” (Ef 3:21) fordulatot vajon az egyház végtelen földi jövőjének ábrázolásaként kell értelmezni, Krisztus visszatérése pedig felfüggesztésre került volna? Az Efézusi levél roppant nagy váradalmakat fogalmaz meg a jövőre vonatkozóan. Például Ef 4:30 verse előretekint a „*váltásnak napjára*”. Továbbá a hívők „*az eljövendőben*” (Ef 1:21, ÚRK) tapasztalják majd Krisztus határtalan királyi hatalmát. Az apostol dicshimnuszát úgy kell értelmeznünk, hogy az Jézus vég nélküli hatalmát ünnepli, amit a hívők érdekében gyakorol.

Ha visszatekintünk Pál második imájára (Ef 3:14-21; vö. 1:15-23), azt látjuk, hogy erőt merít az Atya gondoskodásának kozmikus mértékéből (Ef 3:14-15), a Szentlélek elérhetőségéből (Ef 3:16), a Krisztussal való kapcsolatból (Ef 3:17), illetve végtelen szeretetének felfoghatatlan nagyságából (Ef 3:18-19). Ez olyannyira igaz, hogy elképzeli, amint a hívők beteljesednek „*az Isten egész teljességéig*” (Ef 3:19, ÚRK). Dicsőítésében ezeket a lelki valóságokat ünnepli, továbbá újból rácsodálkozik, hogy milyen bőséges erőt kínál fel Isten a szenteknek (Ef 3:20-21).

Amikor csak nyomasztani kezdenek bennünket a gondok, a kísértések vagy a kételyek, Pál imáinak ehhez az élénk leírásához fordulhatunk. A bebörtönzött apostol felemeli a tekintetünket Isten nagy céljainak és kegyelmének horizontjára, arra emlékeztet, hogy részét képezzük Isten végső tervének (Ef 1:9-10), a hatalma pedig munkálkodik bennünk.

Istennek mely áldásai különösen értékesek a számunkra? Írjunk egy dicsőítő imát, úgy adjunk hálát az Úrnak azokért!

További tanulmányozásra: Ellen G. White, *A nagy küzdelem*, „Újkori ébredések” c. fejezet

„Hogyan hozhatjuk összhangba eltörpült lelki állapotunkat ezzel az igével [Ef 3:14-19], ami bemutatja az ismeret teljességét, azt, ami a miénk lehet? Hogyan tekinthet le a menny ránk, akiknek megvolt minden lelki és világi lehetőségünk arra, hogy növekedjünk a kegyelemben, mégsem javítottunk a helyzetünkön? Az apostol nem azért írta le ezeket a szavakat, hogy kínokat okozzon nekünk, megtévesszen bennünket vagy akár magasabbra tegye az elvárásaink mércéjét, majd utána csalódunkunk kelljen. Azért írta ezt, hogy megmutassa, mivé válhatunk és mivé kell lennünk, ha Isten országának örökösei akarunk lenni. Hogyan lehetnénk az Úr munkatársai, ha eltörpül a tapasztalatunk? Ismerjük a keresztények kiváltságát, és kutatnunk kellene Isten dolgait a mély, lelki ismeretért, amit az Úr szeretne, ha elsajátítanánk!

Valóban elhisszük a Biblia kijelentéseit? Hisszük, hogy eljuthatunk olyan istenismeretre, amit élénk tár ez a szöveg? Elhisszük Isten minden egyes szavát? Hiszünk a próféták és apostolok szavainak meg Jézus Krisztusénak, aki minden világosság és áldás szerzője, akiben minden gazdagság és teljesség megvan? Vajon tényleg hiszünk Istenben és az Ő Fiában” (Ellen G. White cikke, *The Advent Review and Sabbath Herald*. 1889. október 1.)?

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 78–84;

Ellen G. White: *Az imádság*, 29. fejezet, az első tizenhét bekezdés

1. Hány szerencsétlenséget okozó angyalt bocsátott az Úr Egyiptomra?

2. Mely vérért áll bosszút Isten?

3. Kik váltak a föld szemetévé?

4. Mivé válik a Siralom Völgye, és hogyan?

5. **Mikor bízhatunk abban, hogy Isten válaszolni fog a kéréseinkre?**

Általános áttekintés

Miután megosztotta a Krisztus keresztyére és a keresztnek a zsidókért és a pogányokért végzett szolgálatára vonatkozó dicsőséges nézetét, Pál az Efézusi levél 3. fejezetében szeretné biztosítani efézusi hittestvéreit, hogy imádkozik értük, és szeretné, hogy elmélkedjenek a keresztről és Isten kereszt által kinyilatkoztatott dicsőségéről, erejéről és szeretetéről, hogy megértsék ennek lényegét, és szüntelenül ez vezesse őket lelki átalakulásuk során. Ennek ellenére éppen akkor, amikor arról kezd írni, hogy imádkozik értük, Pál, „a Krisztusnak foglya ti érettetek, a pogányokért” (Ef 3:1), elhatározza, hogy időz még egy keveset a népekért végzett munkában, amely Isten azon dicsőséges titkának megértésében áll, hogy a pogányokat is belefoglalja egyházába és megváltási tervébe. Ez a titok, hangsúlyozza kitartóan az apostol, nem egy Isten törvényéhez utólag hozzáadott gondolat, hanem „örök eleve-elvegzés szerinti” terv (Ef 3:11), amelynek célját Isten a Krisztus korában kinyilatkoztatta a világ számára, teljesítve azt Krisztus által, majd pedig Pál, Krisztus apostola által.

A tanulmány témái:

- 1 Pál egyházra vonatkozó eszményképe az volt, hogy az egyház – beleértve a pogányokat is – legyen az új emberiség.
- 2 A népeknek az egyházba történő belefoglalása volt Isten ama nagy titka és meglepetése az emberiség számára. Pál e titok alázatos őrzője volt.
- 3 A népek és a teljes emberiség megváltási tervbe történő befogadásának köszönhetően az egyház Isten bölcsességének, szeretetének, erejének és dicsőségének expozíciója úgy a föld, mint az egész világegyetem előtt.

Magyarázat

Isten titka és az apostolok és próféták fundamentuma

A Krisztus testében egyesült zsidókról és a pogányokról szóló kérdés felveti az egyház és Izrael közötti kapcsolat problémáját. A keresztyének különböző mintákat dolgoztak ki az egyház és Izrael kapcsolatára. A hagyományos megközelítés szerint Izrael volt Isten szövetségének népe, de miután elutasította Jézust, a Messiást, Isten elutasította Izrael népét, és az egyházzal helyettesítette. Következésképpen Krisztus után Izrael többé semmilyen szerepet nem tölt be Isten megváltási tervében. Más teológusok a Szentírás szó szerinti értelmezését alkalmazták, és kidol-

gozták a diszpenzacionalista elméletet: Izrael és az egyház Isten két különböző népe, amelynek különböző elhívása és különböző szövetsége van, különböző úton közelít az üdvösséghez, és különböző célok vezérlik a megváltási terv struktúrájában.

Pál leveleinek és az Újszövetségnek még a felületes olvasata is felfedi előttünk, hogy mindkét elmélet problematikus, és hogy az Izrael-egyház kettősség diszpenzacionalista megközelítése szembehelyezkedik az apostol szemléletével. Említsünk meg néhány fontos gondolatot Pálnak az Izrael és az egyház közti kapcsolatára vonatkozó nézetei közül.

Először is Pál lényeges folytonosságot látott Izrael és az egyház között. Ez a kapcsolat az ígélet és teljesedés bibliai elve általános értelmezésének kontextusában értendő: Krisztus és Isten újtestamentumi népe a Mindenható ótestamentumi ígéreteinek a teljesedése. Az Ószövetségben Isten üdvözítette Izraelt, és elhívta, hogy hirdesse Isten szövetségét és kegyelmének ígéreteit a világban. Izrael révén Isten elhívása kegyelmi ígéreteinek elfogadására és a szövetségében való részvételre eljutott a föld minden népéhez és családjához. Izrael nem nagybirodalmi hódító úton volt, amely során magához kellett csatolnia a legyőzött területeket. Izrael inkább elvárta a nemzetektől, hogy csatlakozzanak Isten szövetségéhez és ígéreteihez, szemben a nemzeti vagy birodalmi entitáshoz való csatlakozással. Következésképpen, az Ótestamentum Isten népének nemzetek feletti struktúráját jelezte, amelyben minden nemzet és nép képviselve van, és ugyanannak a szövetségnek a része (1Móz 12:1–3; 1Kir 8:41–43; Ézs 56:3–7; 60:3). Ez a nemzetek feletti struktúra megvalósult Isten újtestamentumi népében, melyet zsidók és népek együttesen alkotnak.

Másodszor és az előzőkből következően, Izrael és az egyház nem Isten két, egymással párhuzamosan létező népe, mindenik a maga szövetségével, üdvösséghez vezető útjával és küldetésével. Krisztus elmagyarázta: küldetése abban állt, hogy a többi juhokat is – „amelyek nem ebből az akolból valók” – egybegyűjtse, hogy „egy akol és egy Pásztor” legyen (Jn 10:16).

Az egyház nem egyszerű helyettesítője Izraelnek mint népnek, abban az értelemben, hogy Izrael volt Isten népe egészen Krisztusig, most pedig, hogy Krisztus elutasította Izraelt mint nemzetet, az egyház lett Isten új népe. Inkább arról van szó, hogy Pál számára az egyház nem Isten egy másik népe, hanem az Ő hihetetlen ószövetségi ígéreteinek teljesedése: Isten az egész emberiséget az Ő kegyelméhez hívja. Ezért látja Pál Róma 9. fejezetében az egyházat zsidók és pogányok alkotta közösségként (Róm 9:23–26).

Valóban, egyedül Izrael egy kis maradéka csatlakozott a Jézus köré szerveződött közösséghez (Róm 9:27–29), de éppen ez a maradék bizonyítja, hogy Isten nem utasította vissza Izraelnek az egyházhoz való tartozását (Róm 11:1). Ez a maradék biztosítja a folytonosságot és az egységet Izrael és az egyház között. Ezen okból kifolyólag Róma 11:16–18 szakaszában Pál az egyházat egy olajfához hasonlítja: egyes ágai Izrael gyermekei, más ágai a népeket jelképezik, mégis mind ugyanarról a töről fakadnak, ugyanaz a gyökér táplálja őket: Isten Ábrahámmal kötött szövetsége. Istennek mindig is csupán egy megváltási terve volt, egy Magja, amely a Krisztus, egy ígérete, egy szövetsége és egy népe.

Isten egyedüli tervének, az Izrael és az egyház közötti folytonosságának, következképpen az egyház egysége természetének gondolata újra megjelenik Efézus 2. és 3. fejezetében. Pál megmagyarázza az efézusiaknak, hogy az egyházat körülmetéltek és körülmetéletlenek is alkotják (Ef 2:11). Az apostol nem azt mondja, hogy a zsidók és az egyház két külön nép, vagy hogy az egyház helyettesíti a zsidókat Isten népeként. Távol attól, hogy kizárja a zsidókat az egyházból. Pál Jézus teológiáját követi, és kijelenti, hogy az üdvösség „a zsidók közül támadt” (Jn 4:22). Ezért hangsúlyozza, hogy míg a népek a „távol valók”, addig a zsidók a „közel valók” (Ef 2:17). Egy másik helyen a „közeledést” Isten ígéretei és szövetségei, próféciái, a Messiás és a küldetés elfogadásának kifejezéseivel írja le (Róm 9:4–5). Így kerültek a népek közel Istenhez, és ugyanazon az alapon épültek tovább, mint a zsidó próféták, hátat fordítva a régi mítoszoknak és filozófiáknak.

Harmadsorban, még amikor az egyház alapjáról beszél is, Pál az Izrael és az egyház közötti folytonosság ugyanazon gondolatát használja, ezáltal a kinyilatkoztatás terminológiáját alkalmazva. Az egyház isteni reveláción alapszik, csak hogy Istennek nincs két külön kinyilatkoztatása, az egyik lévén az Ószövetség, a másik pedig az Új. Nem nyilatkozott ki valamit az Ótestamentumban, hogy aztán érvénytelenítse, és egy teljesen új kinyilatkoztatással helyettesítse. Terve egységes, kinyilatkoztatása egyedülálló és folyamatos. Ezért hangsúlyozza Pál, hogy az egyház egyenlő mértékben épül az apostolokra és a prófétákra (Ef 2:20; lásd, miként írja le János az Új Jeruzsálemet, ahol az apostolok nevei a város alapzatába vannak vésve, a pátriárkákéi pedig a város kapuira; apostolok és pátriárkák tehát együtt szerepelnek az Új Jeruzsálem, Isten lakhelye építményein [Jel 21:10–14]). Az apostolok nevei felsorolásának oka talán az, hogy az apostolok „nagyobbak” a prófétáknál, ahogy Keresztelő János is nagyobb volt a prófétáknál. Ezt a „nagyságot” szintén az ígélet-

teljesedés koordináta mentén kell értelmezni: míg a próféták megjövendölték a Messiás eljövetelét, addig az apostolok az igazi, valóságos, történelmi adventjét hirdették a világnak. A Messiás, akit az apostolok hirdettek, ugyanaz a Messiás volt, akiről a próféták jövendöltek. Apostolok és próféták egységesek voltak a bizonyágtevésükben, amely az egyház alapját képezi.

Noha Pál elismeri, hogy az apostolok és a próféták megkapták Isten hívását, hogy e fontos szerepet betöltsék az egyházban, mind az apostolok és mind a próféták elismerték, hogy az egyház szegletköve a názáreti Jézus, az ószövetségi írásokban megjövendölt Krisztus (Ef 2:20), bizonyágtevésük tartalma és lényege. Apostolként Pál Jézus Szentírás-értelmezési módját követte (Lk 24:27), amely Őrá, eljövetelére és munkásságára mutatott (lásd Lk 24:25–27). Mivel Jézus a szegletkő, az épület szerkezete tökéletes „Őbenne”, „az egész épület szép renddel rakattatván... szent templommá az Úrban... Isten hajlékáva” (Ef 2:20–20).

Negyedsorban, Pálnak az Izrael és az egyház közötti kapcsolatra vonatkozó perspektívája felfedi Isten azonosságát és jellemét. Izrael Istene nem az ő nemzeti Istenük, hanem az egész világegyetemé. Habár földi lakhelye talán Jeruzsálemben van, hatásköre nem korlátozódik Júdeára és környékére. Ellenben a keresztények Istenének trónja a mennyben, a mennyei szentélyben van; a menny Urának hatalma van az ég és a föld minden erői felett (Mt 6:10; 28:18; Ef 1:21), mivel Ő a világ Teremtője és Megváltója. Ezért hívja Isten az egész világot, hogy térjen vissza hozzá, fogadja el kegyelmét és éljen az Ő országában.

Alkalmazás

- 1 Az emberek szeretik a titkokat. Kérd meg a csoportod tagjait, hogy elmélkedjenek az alábbi kérdések felett: Keresztényként éltél-e úgy, mint aki nagy, dicsőséges titok őrzője, titok, mely örökre megváltotta az életedet, s amely – amint megérti – a világot is végérvényesen megváltoztatja a lehető legpozitívabb módon? Ha igen, részletezd a válaszodat. Hirdetted-e úgy az evangéliumot, mintha nagy és csodálatos titok lenne? Beszélgetsetek erről a csoportban!
- 2 Efézus 3:10 versében Pál azt állítja, hogy az egyház az az eszköz, amely által Isten kinyilatkoztatja a bölcsességét a „mennyei fejedelemségeknek és hatalmasságoknak” (Ef 3:10). Tedd fel csoportod tagjainak a következő kérdéseket: Felfogásotok szerint az egyház Isten megváltási tervének kinyilatkoztatója az egész világegyetem előtt? Ha igen, hogyan?

Az egyház egysége Krisztusban, a zsidók és a pogányok közötti egység, a családok és a társadalom egysége hogyan lehet lényeges része Isten kegyelme és ereje üdvözítő kinyilatkoztatásának? Beszéljétek meg a válaszokat a csoport keretében!

- 3** Kolossé 1:27 versében (amely tartalmi szempontból Efézus 3. fejezetével párhuzamos szöveg) Pál kijelenti, hogy az Isten által az egyház „szentjei” előtt felfedett titok ez: „Krisztus ti köztetek van, a dicsőségnek ama reménysége”. Kérd meg csoportod tagjait, hogy mondják el, hogyan magyaráznák meg ezt a kifejezést egy nem keresztény személynek. Mit akar mondani Pál apostol azzal, hogy „Krisztus ti köztetek van”? Hogyan viszonyul ez a kifejezés a „dicsőség reménységéhez”? Hogyan érinti ez a „titok” a mindennapi életedet? Beszéljétek meg a válaszokat!

Krisztus testének egysége

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Zsoltárok 68:19; Ézsaiás 5:4; Apostolok cselekedetei 2; 1Korinthus 12:4-11, 27-30; Efézus 4:1-16; Filippi 2:3

Alapige: „És Ő adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétákul, némelyeket evangélistákul, némelyeket pedig pásztorokul és tanítókul: A szentek tökéletesbbítése céljából szolgálat munkájára, a Krisztus testének építésére” (Ef 4:11-12).

Ezópusz egyik meséje „A gyomor és a lábak” címet viseli. Így szól: „A gyomor és a lábak azon vitatkoztak, hogy melyikük a fontosabb. Amikor a lábak azt hajtogatták, hogy ők sokkal erősebbek, mivel ők cipelik a gyomrot, a gyomor így felelt: »De drága barátaim, ha nem vennék magamhoz ételt, semmit sem tudnátok elhordozni«” (Lloyd W. Daly: *Aesop Without Morals*. New York, 1961, Thomas Yoseloff, 148. o.)!

Pál az emberi testtel lelki tanulságot akart érzékeltetni. A test – és Krisztus teste, az egyház – külön részekből áll, amelyek mind eltérő képességekkel bírnak. Mindnek össze kell dolgozni a test egészségéért. Ef 4:1-16 szakaszában az apostol újra használja ezt a metaforát, amit korábban is hatásosan alkalmazott (Róm 12:3-8; 1Kor 12:12-31). Krisztus a Fej, Ő biztosít tehetséges embereket a test számára, akik segítenek egyesíteni azt, és minden testrész – minden gyülekezeti tag – a képessége szerint hozzájárul az egészhez.

Pálnak az egészséges, egységes testről felvázolt képe segít megérteni, mi Isten célja ránk nézve: hogy részei legyünk a Krisztusban eggyé vált, gyümölcsöt termő egyháznak.

1 Olvassuk el Ef 4:1-16 szakaszát! Hogyan bátorítja Pál a hívőket az egyház egységének erősítésére?

Pál az egységre történő felszólítással két részletben kezdi az Efézusi levél második felét (4-6. fejezetek). Ef 4:1-6 szakaszában először is arra kéri a hívőket, hogy az egységet építő jellemvonásokkal őrizzék „a Lélek egységét” (Ef 4:1-3). Ezt olyan költői felsorolással támasztja alá, ami hét „egy”-ről szól (Ef 4:4-6). Másodszer, Ef 4:7-16 verseiben úgy mutatja be a győztes, felmagasztalt Jézust, mint aki a kegyelem Forrása azokban, akik vezető szerepet vállalnak az evangélium hirdetésében (Ef 4:7-10). Leírja, hogyan járulhatnak ők hozzá minden gyülekezeti taggal együtt Krisztus testének egészségéhez, növekedéséhez és egységéhez (Ef 4:11-16).

Az apostol a fejezet elején kéri a keresztényeket: *„Járjatok úgy, mint illik elhívásokhoz, mellyel elhívattatok”* (Ef 4:1). A *járni* igét itt *viselkedni*, avagy *élni* értelemben használja (lásd Ef 2:2, 10; 4:17; 5:2, 8, 15). Az *elhívással* a keresztény hitre való elhívásukra utal (Ef 1:18; 2:4-6, 13). Bátorítja a hívőket, hogy egységben éljenek, amivel az Úr legfőbb tervét tükrözik (Ef 4:9-10). Felszólítással kezd, hogy gyakorolják az egységre vezető értékeket (Ef 4:1-3), így az alázatot, a szelídséget és a türelmet.

Vizsgáljuk meg mindegyik fogalmat!

Pál másutt magyarázza el, mit ért *alázat* alatt Ef 4:2 versében: *„egy-mást különbnek tartva magatoknál”* (Fil 2:3, ÚRK), amit ezek alapján nem önmagunk leértékelésének negatív fényében (lásd Kol 2:18, 23), hanem a másik értékének és szolgálatának pozitív megerősítéseként kell értelmezni. A *szelídség* (Ef 4:2) az a „tulajdonság, amikor valakit nem kábít el önnön fontossága”, továbbá „udvariasság, figyelmesség, illetve kedvesség” (Frederick Danker, szerk.: *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*. 3. kiad. Chicago, 2000, University of Chicago Press, 861. o.). Végül pedig a *türelem* (ÚRK; vö. *hosszútűrés* KAR) azt jelenti, hogy az ember képes kitartani, még ha provokálják vagy próbára is teszik. Ezek a jellemtulajdonságok tehát mind az önteltségtől való elfordulás témája körül csoportosulnak, amikor az ember inkább mások értékére összpontosít.

Alázat, szelídség, türelem. Gondoljuk végig, hogyan egyesítenek bennünket ezek a jellemtulajdonságok! Mivel erősíthetjük magunkban ezeket az értékeket?

2 Mi az a hét „egy”, amire hivatkozik Pál az egyház egységének gondolatát alátámasztva (Ef 4:4-6)?

A hét „egy” felsorolása költői jellegű, és talán az Efézusban megszóított hitelesítő ének visszhangzik benne. A lista úgy kezdődik, hogy egyszerre két „egy”-et említ: „*Egy a test*” (ami az egyházra mint Krisztus testére utal: Ef 1:23; 4:12, 16; 5:23, 29-30) „*és egy a Lélek*” (Ef 4:4). A harmadik pedig, hogy „*egy reménységre kaptatok elhívást*” (Ef 4:4, ÚRK; vö. 4:1).

A felsorolás ezek után három másik elemet említ: „*egy az Úr*” (utalás Krisztusra), „*egy a hit*” (ami a keresztények hitére vonatkozik: Gal 1:23; Ef 4:13; Kol 1:23; 2:7; 1Tim 4:1, 6) és „*egy a keresztség*” (vö. Ef 5:26). Majd Istent jellemzi hosszabban, amivel le is zárja a szakaszt: „*Egy az Isten és mindenknek Atyja, aki mindenknek felette van és mindenk által és mindnyájatokban munkálkodik*” (Ef 4:6).

Mit közöl Pál a költői leírással az Atya Istenről? Ő a Teremtő Isten, mivel Ő „*az Atyja mindenknek*”. A mondat többi része bemutatja, hogy miután az Úr megalkotta a világot, gondot visel mindenről. Az apostol nem játszadozik sem a panteizmus (ami a természettel azonosítja Istent), sem a panenteizmus (ami szerint a világ Isten része, bár nem korlátozza le arra a személyét) eretnkségével, hanem Isten természetfeletti létét hirdeti („*mindenknek felette van*”), valamint tevékeny uralmát („*mindenk által*”) és tapasztalható jelenlétét („*mindenkben*”).

Figyeljünk fel két dologra az egység gondolatával kapcsolatban (Ef 4:1-6)! Először is ez lelki kérdés, ami a hét „egy”-ben gyökerezik és öröme ad okot (Ef 4:4-6). Másodszer az egységet szorgalmasan védeni és erősíteni kell (Ef 4:3). Gyakran lesz okunk a sírásra, amikor nem sikerül elérni, ugyanakkor bármilyen kudarcot éljünk is át, mindig örülhetünk Isten Krisztusban elvégzett munkájának, amivel egyesíti az egyházat, örüljünk a Lélek egysége teológiai valóságának! Így erőt kapunk, hogy visszatérjünk az egység továbbvitelének kemény munkájához. Ezt pedig azzal a friss meggyőződéssel tehetjük, hogy az Úr művéhez járulunk hozzá.

Olvassuk el ismét Ef 4:4-6 szakaszát! Mit érzünk ezzel kapcsolatban? Mit kellene éreznünk, tudva, amit ez az Istenben és az Istennel való egységünkéről mond?

3 „A kegyelem pedig mindegyikünknek a Krisztus ajándékának mértéke szerint adatott. Ezért mondja az Írás: »Felment a magasságba, foglyokat vitt magával, ajándékot adott az embereknek.« Az pedig, hogy »felment«, mi mászt jelent, mint azt, hogy le is szállt erre a földre. Aki leszállt, az »fel is ment«, feljebb minden égnél, hogy betöltse a mindenséget” (Ef 4:7-10, RÚF). Mi történik itt? Mit akar Pál közölni ezekben a versekben?

Az apostol itt Zsolt 68:19 versét idézi, ami így szól: „Fölmentél a magas hegyre, foglyokat ejtettél, embereket kaptál ajándéku, mégpedig lázadókat.” A zsoltár úgy mutatja be az Urat, Jahvét, mint aki legyőzte ellenfeleit, felment a hegyre, amire a fővárosa épült, és mögötte vonult a hadifoglyok sora (lásd Zsolt 68:2-3). Majd pedig sarcot kapott („kaptál ajándéku”) a legyőzött ellenségeitől (megjegyezzük, Pál úgy változtat ezen a képvilágon, összhangban a zsoltár tágabb értelmével, hogy a felmagasztalt Krisztus adja az ajándékokat, lásd Zsolt 68:36).

Zsolt 68:19 sorrendjét követve előbb jön a *felmenetel* – Krisztus mennybemenetele (Ef 1:21-23) –, amit a *leszállás* követ, amikor a fel-támadt, felmagasztalt Jézus ajándékokat ad és megtölt mindent. Pál ezzel jelképezi a Szentlélek pünkösdi kitöltését (lásd *Az apostolok cselekedetei* 2. fejezet). Ezt Ef 4:11-12 versei is megerősítik: a felmagasztalt Krisztustól kapott *ajándékok* a Lélek ajándékai.

„Krisztus felment a magasba a foglyok élén, és ajándékokat adott az embereknek. A mennybemenetele után eljött a megígért Szentlélek, mint süvítő és hatalmas szél, betöltötte azt a helyet, ahol a tanítványok összegyűltek, és ennek mi lett a hatása? Ezrek tértek meg egy nap alatt” (Ellen G. White: *Ye Shall Receive Power*. 158. o.).

Igen mély tartalmú ez a néhány vers a levélben. Hogyan tanulhatunk meg vigaszt találni abban, amit Krisztus már megtett és még meg fog tenni értünk, főként amikor „teljessé tesz mindent” (Ef 1:23, RÚF) önmagával?

4 **Zsolt 68:19** verse alapján Pál úgy jellemezte a feltámadt, felmagasztalt és győztes Jézust, mint aki a mennyekből hozott ajándékokat a népének. Milyen „ajándékokat” (ÚRK) adott a felmagasztalt Krisztus (Ef 4:11-13), és milyen célból?

Pál négy „megajándékozott” csoportot nevez meg, akik részei az ajándékoknak, amiket a felmagasztalt Jézus adott egyházának: 1) az apostolok; 2) a próféták; 3) az evangélisták; 4) illetve a pásztorok és tanítók (a görög fordulat szerkezete arra enged következtetni, hogy ez egyetlen csoport). Krisztus fontos munka elvégzése céljából adja ezeket az ajándékokat: „*hogy felkészítse a szenteket a szolgálat munkájára, a Krisztus testének építésére*” (Ef 4:12, ÚRK), továbbá „*míg mindnyájan eljutunk a hitnek és az Isten Fia megismerésének az egységére, az érett férfiúságra, a Krisztus teljessége szerinti gyakorúságra*” (Ef 4:13, ÚRK).

Ez az utolsó pont különös jelentőséggel bírt az első adventisták számára, amikor Ellen G. White lelki ajándékairól gondolkodtak. Vajon a Biblia szerint csak az apostolok idejében volt érvényes a próféta-ság ajándéka az egyházban? Vagy megmarad egészen Krisztus eljövételéig? A korai adventisták Ef 4:13 versében találták meg a kérdésükre a választ, amit egy hajóskapitány történetével példáztak, akinek követnie kellett az útra vonatkozó utasításokat. Amikor a hajó közeledett a kikötőhöz, a kapitány azt olvasta az utasításban, hogy egy révkalauz érkezik a hajó fedélzetére, aki majd segít a kormányzásban. Fel kell engednie a fedélzetre, és követnie kell az utasításait. Így járhat el az eredetileg kapott útmutatás szerint. „Kik azok, akik a könyv eredeti útmutatásait követik? Akik elutasítják a révkalauzt, vagy akik elfogadják, ahogy a könyv tanácsolja? Ti ítéltétek meg” (Uriah Smith cikke: *Do We Discard the Bible by Endorsing the Visions? Review and Herald*. 1863. január 13. 52. o.)!

Legyünk óvatosak, amikor azt nézzük, kik a „pásztorok” (vagy „lelkészek”), „tanítók” és „evangélisták”! Ugyanis e tisztségekre a saját helyzetünk és időnk összefüggésében gondolunk. Azonban Pál korában ők mind laikus vezetők voltak, akik Efézus házi gyülekezeteiben szolgáltak (vö. ApCsel 2:46; 12:12; 1Pt 2:9).

Olvassuk el Ézs 5:4 versét! „Mit kellett volna még tennem szőlőmmel, amit nem tettem meg velem” (ÚRK)? Gondoljunk erre a versre annak összefüggésében, amit Ellen G. White szolgálatán keresztül adott nekünk Isten!

5 Milyen veszély fenyegeti az egyház krisztusi érettségét (Ef 4:14)?

Pál olyan környezetet lát, amiben a hívőket a miénkhez hasonlóan különféle gondolatok rázzák meg – „bármiféle tanítás szele” és „a tévelygés ravaszsága” (ÚRK). Három képpel festi le az efféle csapongó teológia veszélyeit: 1) a gyerekkor éretlensége, „*hogy többé ne legyünk kis-korúak*” (ÚRK); 2) a háborgó tenger veszélyei, „*akiket ide-oda dobál és hajt bármiféle tanítás szele*” (ÚRK); és 3) amikor megtévesztenek másokat ravasz emberek, akik úgy csálnak, mint a hamiskártyások. Az apostol jelképes értelemben használja a görög *kübeia* („dobókockás szerencsejáték”) szót a ravaszságra (ÚRK) vagy az álnokságra (KAR).

Pál hiszi, hogy a megosztottság a tévedés fontos jele: ami a testet táplálja, erősíti és összetartja, az jó, ami pedig kimeríti és megosztja, az rossz. Ha eltávolodunk a megosztó tanítástól, és a kipróbált, megbízható tanítók felé fordulunk (Ef 4:11), tovább haladhatunk az igaz keresztyén érettség felé, sikeresen végezhetjük a munkánkat Krisztus testében (Ef 4:12-13; vö. 4:15-16).

6 Hogyan hasonlít az egészséges egyház működése az egészséges testére (Ef 4:15-16)?

Ef 4:1-16 szakaszában az apostol az egyház egysége mellett érvel, a hallgatóságot pedig arra szólítja, hogy ezt aktívan támogassa. Bár az egység teológiaiilag biztos tény (Ef 4:4-6), mégis keményen kell érte dolgozni (Ef 4:3). Úgy is elősegíthetjük, ha tevékeny „tagjaivá” válunk Krisztus testének (Ef 4:7-16). Mindannyian a test részei vagyunk, és hozzá kell járulnunk annak egészségéhez és növekedéséhez (Ef 4:7, 16). Fontos, hogy mindannyiunknak hasznára legyen az apostolok, a próféták, az evangélisták és a pásztor-tanítók munkája (Ef 4:11). Egyesítő szerepük van, hasonlóan az inszalagokhoz, inakhoz és a test minden „kapcsához” (Ef 4:16), amivel segítenek, hogy együtt növekedhessünk Krisztusban, aki a Fej (Ef 4:13, 15).

A tanításnak miféle „szelei” fújják ma az egyházunkat? Hogyan állhatunk meg rendületlenül azokkal szemben? Beszéljük meg válaszainkat szombaton az osztályban!

Két megjegyzés bővíti az Ef 4:7-10 szakaszáról szóló tanulmányunkat:

Ef 4:9 versének fordítása. Egyes fordítások úgy jelzik, hogy a *lejövetel a felmenetel* előtt történik (pl. „előbb le is szállott”, KAR, ÚRK). Más fordítások sokkal szorosabban követik a görög szöveget, és nyitva hagyják a felmenetel és lemenetel időzítésének kérdését (pl. „Az pedig, hogy »felment«, mi mást jelent, mint azt, hogy le is szállt erre a földre”, RÚF). Az utóbbi fordítás a keddi részben jelzett nézettel együtt lehetővé teszi Zsolt 68:19 sorrendjének követését. Abban Krisztus mennybéli felmagasztalása (a „felmenetel”) történt meg először, amit a Lélekben történő „lejövetele” követett.

Foglyokat vitt magával. Pál a görög Ószövetségből, a Septuagintából (az Ószövetség egyik ógörög fordításából) idézte Zsolt 68:19 versét. Az Ef 4:8 versében használt kifejezés szó szerint így hangzik: „foglyokat vitt fogva” (KAR, ÚRK) vagy „foglyokat vitt magával” (RÚF). A heted-napi adventisták gyakran úgy értelmezték ezt a szakaszt, hogy mennybemenetelekor Krisztus magával vitte azokat, akik feltámadtak az Ő feltámadása idején (Mt 27:51-53). Ők jelképezik az „első zsenget” a megváltottak közül, amit Jézus bemutatott az Atyának a mennyei trónterembe való visszatérésekor (lásd Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 740. o.; vö. 692–693. o.). Kol 2:15 versével összhangban pedig úgy értelmezhető másképpen ez az igeszakasz, hogy Krisztus győz az ellenségei – Sátán és gonosz angyalai – fölött, akik legyőzött hadifoglyokként jelennek meg.

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 85–91;

Ellen G. White: Az imádság, 29. fejezet, az utolsó tizenhat bekezdés

1. Ki jár Isten lépteinek útján? _____
2. Mit kért Dávid az Úrtól, hogy az ellenségei megszégyenüljenek?

3. Mit jelent ezer esztendő Isten számára? _____
4. Ki mondja ezt az Úrról: „Én oltalmam, váram, Istenem; Őbenne bízom!”? _____
5. Mi történik azzal a személlyel, aki csak imádkozik, és semmi mást nem tesz?

Általános áttekintés

Egészen eddig Pál Isten üdvösségének erejét magyarázta, ahogyan a világ történelme során működött, új közösségbe egyesítve Krisztusban a zsidókat és a népeket. Efézus 4:1–17 szakaszában az apostol folytatja az egység témáját, és nyomatékosítja: az egység az egyház elengedhetetlen tulajdonsága, megkülönböztető jele. Az egység Isten üdvözítő munkájának eredménye, ugyanakkor Isten eszköze egyházáért és egyháza által végzett küldetése teljesítésében. Ezen okból kifolyólag Pál továbbmegy a zsidók és a pogányok közötti egység témáján, hogy az egyház gyakorlati életben és küldetésben tanúsított belső egységére összpontosíthasson. **Krisztusban nincs többé zsidó és pogány: mind egyek vagyunk Krisztusban, függetlenül faji eredetünktől.** Ebből az alapállásból indul ki Pál, amikor minden keresztény egységéről beszél: egységben ugyanabban a testben, Krisztus testében és küldetésében.

Az egyház egysége a következőképpen valósulhat meg:

1. Krisztusban, alázatos, szelíd és türelmes magatartás gyakorlása által;
2. Az egyház számára létező legmagasabb példakép – az Atya, a Fiú és a Szentlélek, valamint az e három személyben megnyilatkozó Istenség teremtő és megváltó munkájának – szemlélése által;
3. Egy reménység, egy hit és egy kereszttség által, amely Jézus eszköze az üdvösség egységének megteremtésére;
4. A lelki ajándékok által, melyek segítségével Isten megáldja az egyházat, hogy növekedjen és egyesüljön Krisztusban, s így teljesíthesse küldetését a világban.

A tanulmány témái:

- 1 Az egység lényeges az egyház azonossága, élete és küldetése szempontjából.
- 2 Az egyház egysége akkor valósul meg, ha az egyház az Istenség háromszemélyűségét szemléli, és magáénak vallja értékeit, magatartását: az Istenség három személye különböző, mégis tökéletes egységben él és cselekszik.
- 3 A lelki ajándékok lényegesek az egyház egysége, élete és küldetése szempontjából.

Amikor Pál megemlíti Efézus 1:22 versében, hogy az egyház Krisztus teste, nem azt akarja mondani, hogy az egyház önmagában isteni vagy természetfeletti. A megváltási tervben Isten volt az, aki emberi testet öltött, nem az ember volt valamely istenítési folyamat tárgya. Az egyház abban az értelemben a Krisztus teste, hogy ő az új, a testet öltött Krisztus által megmentett emberiség képviselője. Az egyház a Teremtő, Üdvözítő és Úr Jézus Krisztus által újonnan alkotott, üdvözített és vezetett emberiség, következésképpen nincs isteni eredete, inkább úgy fogalmazhatnánk, hogy az egyház Isten népe, a nép, amelyet Isten alkotott, és most visszavezetett az Ő országába. Ebben az értelemben az egyház „az Ő teste, teljessége Őneki, aki mindeneket betölt mindenekkel” (Ef 1:23).

Az egyház létezésének és egységének modellje

Az egyház egysége nagy fontossággal bír Pál egyházra vonatkozó doktrínája szempontjából, de ezt az egységet nem a Római Birodalom vagy bármely más emberi intézmény adminisztratív, politikai, gazdasági vagy hadászati egységéről modellezte le.

Pál az egyház egységének alapjait a keresztyény, háromszemélyű Isten természetébe helyezi. Tulajdonképpen az Efézusiakhoz írt levélben számos utalás van az Istenség különböző személyeire, mely utalások feltárják az olvasók előtt Pálnak az egyház egységéért dolgozó Istenség három Személyéről alkotott nézetét.

Akárcsak Efézus 1:1–14 verseiben, ahol Pál az Istenség tagjait az üdvösségünkért végzett munka közben éri tetten, Efézus 1:15–23 szakaszában az Atya és a Fiú az egyház megeremtését, áldását és megerősítését végzi. Ezért zárja ezt a fejezetet az apostol azzal, hogy az egyházat Krisztus „testének” és az Atya „teljességének” nevezi (Ef 1:23; lásd Ef 4:6). Efézus 2:19–22 verseiben az Istenség minden tagja részt vesz az egyház létrehozásában: az egyház az Atya „szent temploma”, mely Jézus Krisztusra építettett, s amely által az egyház tagjai „együtt építettek Isten hajlékává a Lélek által”. A 3. részben Pál az Atya kegyelme eredményének látja az egyházat (Ef 3:2), amelyet a Lélek nyilatkoztatott ki „a szent apostoloknak és prófétáknak” (Ef 3:5) „Krisztus titkaként” (Ef 3:4), vagy „Krisztus végére mehetetlen gazdagságaként” (Ef 3:5). Továbbá az Atya megerősíti az egyházat „az Ő Lelke által... hogy lakozzék a Krisztus által a ti szívetekben” (Ef 3:16–17), és „megérthesse” Krisztus „minden ismeretet felül haladó szeretetét” (Ef 3:19), s így beteljesedjen „az Isten egész

teljességéig” (Ef 3:19). Az egyházat Isten teremti, az egysége is Őbenne valósul meg, mert Isten az Atya, „akiről nevezetik minden nemzetség, mennyen és földön” (Ef 3:14–15). A világegyetem minden lénye az Ő nevét viseli, mivel Ő teremtett mindannyiunkat, Őbenne alkotunk családot. Isten egyetemes gyülekezetében rokoni szálak fűznek egymáshoz, és nemcsak az egyház többi tagjához, hanem a világegyetem teljes népességéhez (lásd Zsid 12:22–23). Habár Pál a földi egyházra és annak üdvösségére összpontosít, vigyáz arra, hogy megőrizze a kozmikus perspektívát, amelyet már az első fejezetben megnyitott az olvasói előtt, amikor a mennyei helyekről írt.

Efézus 4. részében Pál az egyház doktrínájának kifejtésekor kimondja a lényegét: az egyházat az Istenség alkotta meg és tartja egységben; az egyház egysége tulajdonképpen „a Lélek egysége” (Ef 4:3), az apostol lényegében a költői nyelvezet eszközeivel fogalmazza meg az igazságot, miszerint az egyház egysége az Istenség Személyeihez fűződik. „Egy a test és egy a Lélek, miképpen elhívásokatoknak egy reménységében hívatatok el” (Ef 4:4). Hasonlóképpen, „egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség” (Ef 4:5), és végül „egy az Isten és mindeneknek Atyja, aki mindeneknek felette van és mindenek által és mindnyájatokban munkálkodik” (Ef 4:6). Az egyház tehát azért van, mert Isten megteremtett és elhívott minket. Továbbá azért létezik egységes testként az egyház, mert Isten, aki megalkotta és elhívta a szolgálatra, egy Isten, három Személyben. Az egyház nem létezhet Isten nélkül; nem létezhet, ha nem „egységes”, és nem lehet „egységes”, ha nem ugyanannak a háromszemélyű Istennek a bibliai tanításában gyökerezik.

A lelki ajándékok és az egyház létezése, egysége és küldetése

Miután lefekteti az egyház háromszemélyű Istenben gyökerező létezésének és egységének teológiai alapjait, Pál Efézusi levele 4. részében a gyakorlatiasság felől megközelítve magyarázza el, hogy az egyház Krisztus teste, és a Szentlélek ennek egységében munkálkodik. Ezt hangsúlyozandó, az apostol visszatér több, az első fejezetben tárgyalt témához: Krisztus mennybemenetele és az Atya jobbán való elhelyezkedése (Ef 1:20), Krisztus magasztalása (Ő az anyaszentegyház „Feje”: Ef 1:21–22), Krisztus teste (Ef 1:22–23), valamint Krisztus egyházának „minden lelki áldással” való elárasztása (Ef 1:3). Ezek az áldások Isten kegyelmének áldásai a Krisztusban megvalósuló üdvösség érdekében: „váltásunk az Ő vére által, a bűnöknek bocsánata” (Ef 1:7), Krisztus evangéliumának felfedezése (Ef 1:7–13), és a hit (Ef 1:13, 15).

Efézus 4. fejezetében az apostol hasonló mintát követ, amikor Krisztus mennybemeneteléről és felmagasztalásáról ír (Ef 4:8, 10). Lévén, hogy Ő az egyház – azaz a test – Feje (Ef 4:15), Krisztus „ajándékokat adott az embereknek” (Ef 4:8). Krisztus ajándékai lévén, szintén kapcsolatban állnak a kegyelemmel: „Mindenikünknek pedig adatott a kegyelem a Krisztustól osztott ajándék mértéke szerint” (Ef 4:7). Ezek az ajándékok azonban nem a bűnösök megváltását szolgáló áldások, hanem olyan lelki adományok, amelyek az egyház rendjét, egységét és küldetését hivatottak erősíteni. Pál azonosítja ezeket az ajándékokat: „És Ő adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétákul, némelyeket evangélistákul, némelyeket pedig pásztorokul és tanítókul” (Ef 4:11). Egy másik helyen „kegyelmi ajándékoknak” (*charismata*, Róm 12:6–8; 1Kor 12:4) vagy a Lélek ajándékainak (*pneumatikois*, 1Kor 12:1) nevezi ezeket, amelyeket a Szentlélek oszt szét Krisztus teste tagjainak (1Kor 12:4, 7–13).

Jóllehet Pál Efézus 1. és 4. fejezetében nagyon hasonló tematikai mintát használ, az egyház különböző szempontjait közelíti meg. Míg az 1. részben az emberek megváltásáról ír, a 4. fejezetben az egyház létezésének, egységének és küldetésének kérdését boncolgatja. Ezért ajánlja fel Efézus 4-ben a feltámadt és mennybement Úr Jézus (Ef 4:8–10) az egyház minden tagjának „a kegyelmet a Krisztustól osztott ajándéknak mértéke szerint” (Ef 4:7).

Az ajándék vagy a kegyelem feladat (Ef 4:11), nem pedig a megváltás vagy megbocsátás ajándéka. A tökéletesség ajándéka „a szentek tökéletesbbitése céljából szolgálat munkájára, a Krisztus testének építésére” (Ef 4:12).

Az egyházat megmentett emberek alkotják, de megmentett voltuk csupán a kezdete annak az életnek, amelyet Isten az Ő egyháza számára eltervezett. Isten egy új emberiséget hoz létre, amely az Ő népe, és ezt az új közösséget a Lélek építi, „kegyelem” által (*charisma*; Ef 4:7). E *charismaták* vagy ajándékok által a Lélek egészen addig dolgozik az egyházban, „míg eljutunk mindnyájan az Isten Fiában való hitnek és az Ő megismerésének egységére” (Ef 4:13), vagy más szavakkal, „a Krisztus teljességével ékeskedő kornak mértékére” (Ef 4:13), Krisztus lévén az egyház Feje (Ef 4:15).

Van néhány fontos következtetés, amit levonhatunk Pál teológiájából Efézus 4. fejezetének alapján:

Mindenekelőtt, az egyház nem ember alkotta és fenntartotta szervezet, amelynek emberi céljai vannak. Az egyházat maga Isten alkotta, óvja és vezeti céljai elérésének küldetésében.

Másodsorban, a háromszemélyű Istent szemlélve, az egyház egységes, egységesnek kell lennie. Főpapi imájában ekképpen fohászzkodott Jézus mennyei Atyjához: „Hogy mindnyájan egyik legyenek; amint te énbenem, Atyám, és én tebenned, hogy ők is egyik legyenek mi bennünk: hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem” (Jn 17:21).

Harmadsorban, ez az egység nem az emberi akarat vagy bölcsesség terméke, hanem az Atyának, Jézus Krisztusnak és a Szentléleknek az egyházban és az egyház által végzett munkájának az eredménye.

Negyedsorban, a háromszemélyű Isten a lelki ajándékok által megalapítja az egyház egységét és elősegíti a növekedését. Következésképpen a lelki ajándékok nem opcionális programjai az egyháznak, amely lehetőségekkel akkor élnek az egyház tagjai, amikor megítélésük szerint szükség van rájuk. A lelki ajándékok azok az utak, amelyek mentén Isten megalapítja, fenntartja és vezeti az egyházat. Fontos megjegyeznünk, hogy amikor az egyház lényegéről és egységéről beszél, Pál nem egy hierarchikus, szentségi struktúrát javasol az egyház vezetésére. Jóllehet az egyház alapos megszervezése mellett száll síkra, az egyház egzisztenciájának, egységének és küldetésének forrásaként a háromszemélyű Istent azonosítja, aki az egyház és a kiárasztott lelki ajándékok Feje. Fejként van jelen az egyház életében, Fejként vezeti annak küldetését.

Ötödsorban, a bibliai teológia szempontjából rendkívül fontos az Istenség és a lelki ajándékok kérdése, melyet a hetednapos adventisták hitnyilatkozatuk számos pontjában érintenek. Az Istenség témájával öt hitalapelvünk foglalkozik: a második („A Szentháromság”), a harmadik („Az Atya Isten”), a negyedik („A Fiú”), az ötödik („A Szentlélek”) és a tizedik („A megváltás élménye”). Az egyházzal szóló tanításunkat hét alapelvünk fogalmazza meg: a tizenkettedik („Az egyház”), a tizenharmadik („A maradék és küldetése”), a tizennegyedik („Krisztus testének egysége”), a tizenötödik („A keresztség”), a tizenhatodik („Az úrvacsora”), a tizenhetedik („Lelki ajándékok és szolgálatok”) és a tizennyolcadik („A prófétaság ajándéka”).

Alkalmazás

- 1 Bármely gyülekezet életének egyik legtragikusabb fordulata a szakadás, az egység megbomlása. Efézus 4:1–16 szakaszának tanulmányozása alapján vezesd csoportod tagjait egy olyan háromlépcsős stratégia kidolgozásában, amely segíthet megőrizni a gyülekezet egységét, és egyben hozzájárulhat a közösség fejlődéséhez is.

- 2 Csoportod tagjainak felfogása szerint mi a kapcsolat valakinek a megtérése, gyülekezeti tagsága és a lelki ajándékok között?
- 3 Beszélgetsetek a csoportodban a következő kérdések kapcsán: Mikor gondoltál utoljára magadra, családotra, barátaidra vagy a gyülekezetre a lelki ajándékokkal kapcsolatban? A szombatiskolai csoport vagy a gyülekezet maga hogyan segíthet annak a gondolatnak az elfogadásában, hogy a lelki ajándékok a Szentlélek munkáját segítik a gyülekezetben? Kérd meg a csoportod tagjait, hogy azonosítsanak három módszert, amelynek segítségével a gyülekezeti vagy egyházi választások támogatják a lelki ajándékok érvényesülését az egyház növekedésének, egységének és küldetésének terén.
- 4 Nehéz lenne olyan műszert előállítani, amelynek segítségével mérhető lenne az alázat, a szelídség és a türelem. De ha mégis létezne egy ilyen készülék, milyen értékeket mérne az életünkben, a barátaink vagy az egyház életében? Kérd meg a csoportod tagjait, hogy gondolkodjanak három olyan lehetőségen, amely által támogathatják az igazi bibliai értékeket – az alázatot és a türelmet – a saját és a gyülekezetük életében, hogy ezáltal is erősödjön a közösség egysége.
- 5 Milyen missziós terveket tudnátok átültetni a gyakorlatba a lelkészetekkel és az egyházterülettel közösen az egyház és hívei épülése érdekében? A gyakorlatban hogyan érvényesíthetjük a hitben és a szolgálatban tanúsított egységet az adventista világmisszió minden területén?

Krisztus által formált élet és Lélek-ihlette beszéd

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Ézsaiás 63:10; Zakariás 3:3-5; 8:16; Róma 8:16, 26-27; Efézus 4:17-32; Kolossé 3:1-17

Alapige: „Hogy levetkezzétek ama régi élet szerint való ó embert, mely meg van romolva a csalárdtság kívánságai miatt; megújuljatok pedig a ti elméteknek lelke szerint, és felöltözzétek amaz új embert, mely Isten szerint teremtett igazságban és valóságos szentségben” (Ef 4:22-24).

José Antonio évekig hajléktalanként élt a spanyolországi Palma utcáin. Elhanyagolt ősz hajával és szakállával idősebbnek tűnt ötvenhét évesnél. Egyik nap Salva Garcia, egy fodrászüzlet tulajdonosa odament hozzá és felajánlotta neki, hogy teljesen átalakítja a kinézetét.

José a fodrászszékben ült, a csapat pedig vágta, festette és formázta a kusza haj- és szakállcsomókat, majd a férfi új, divatos ruhát is kapott. Ezek után megmutatták neki a végeredményt. Patakozott a könyryei, amikor a tükörbe nézett. „Ez én volnék? Egészen másként nézek ki! Senki nem fog rám ismerni!” Később hozzátette: „Nemcsak a külsőm újult meg, hanem az életem is!”

Ef 4:17-32 szakaszában Pál azzal érvel, hogy a hívők teljes átalakulást tapasztaltak. Levetették régi énjükét, és új személyazonosságot vettek fel. Hasonlóan José átváltozásához ez nem csupán külső átalakulást jelent. Az is része, hogy megújulunk „lélekben” és gondolkozásban (Ef 4:23, ÚRK) és „igazságos és valóságos szentségben” (Ef 4:24, ÚRK). Ez az igazi változás!

1 Hasonlítsuk össze Ef 4:17-32 és Kol 3:1-17 részét! Mit mond Pál a hívőknek, hogyan erősítsék az egyház egységét az életükkel?

Az előzőekben, Ef 4:1-16 részében Pál az egyház egységéről beszélt. Amikor összevetjük Ef 4:1 és 17. verseit, felismerjük, hogy ez a két buzdítás arról szól, hogyan *járjunk*, vagyis hogyan éljünk. A hasonlóság arra enged következtetni, hogy Pál ugyanarról a témáról beszél – az egységről és az azt támogató életmódról –, ám új és eleinte negatívabb szögből közelítve.

Ef 4:17-24 szakaszában az apostol szembeállítja az egységet aláásó pogány életmódot (Ef 4:17-19) az egységet segítő keresztény életformával (Ef 4:20-24). A züllött, pogány életre vonatkozó éles bírálatát olvasva fel kell idézzük azt is, miszerint meggyőződése, hogy Isten pogányokat is megvált Krisztus által, ők is teljes jogú tagjai lehetnek a népének (Ef 2:11-22; 3:1-13). Ef 4:17-19 szakaszában tehát korlátozott és negatív leírást ad azokról, akik „*test szerint... pogányok*” (Ef 2:11, ÚRK) voltak.

Pált nem csupán a pogányok bizonyos bűnei vagy viselkedési formái aggasztják. Olyan viselkedésmintát lát, ami egyre lejjebb húzza őket a bűn örvényében. Ef 4:17-19 szakaszának középpontjában az érzékenységet elvesztett lelkiség portréját látjuk: „...*elméjük hiábavalóságában [vannak]. Értelmükre sötétség borult, és tudatlanságukban elidegenedtek az Isten szerinti lélettől*” (Ef 4:17-18, ÚRK). Az eltompult lelkiség a forrása a tudatlanságnak, amire az igeszakasz eleje utal („*amely szívük keménysége miatt van bennük, akiknek az erkölcsi érzékük eltompult*”, Ef 4:18-19, ÚRK), illetve az elfajult nemi szokásoknak, amiket a szakasz vége emel ki („*bujálkodásra adták magukat, és nyereségvágyból mindenféle tisztátalan dolgot elkövetnek*” Ef 4:19, ÚRK). Elidegenedtek Istentől és eltávolodtak üdvözítő kegyelmétől, nem tudják, hogyan éljenek, egyre lejjebb sodródnak a bűn és a züllöttség örvényében.

A bűn mind inkább magával ragadja az embert a mélységbe, egyre több bűnbe sodorja. Milyen tapasztalatod volt már a bűn hatalmát illetően?

2 Pál újból elmondja a hallgatósága megtérési történetét. Mi az a fő gondolat, amit közöl (Ef 4:20-24)?

Miután az apostol bemutatta a pogányok korábbi életét (Ef 4:17-19), nem azt mondja, hogy „nem így tanultatok Krisztusról”, hanem: „nem így tanultatok a Krisztust” (Ef 4:20). Megjegyzi a címzettekéről: „őt [Krisztust] meghallottátok” és „benne megtanultatok” (Ef 4:21, ÚRK). A következő fordulattal pedig arra buzdítja őket, hogy tegyék magukévá a Krisztus által formált életet: „amint az igazság [van] a Jézusban” (Ef 4:21). Pál szerint a megtérés a Krisztussal való személyes kapcsolatra összpontosít, ami olyan élénk és valós, hogy így lehet jellemezni: „tanultatok a Krisztust”. Tudomásul vesszük, hogy a feltámadt és felmagasztalt Krisztus él és velünk van. Az Ő tanítása és példája formál bennünket, hozzá, élő Urunkhoz vagyunk hűségesek. Kitarjuk az életünket a Szentlélek és az Ige általi cselekvő vezetése előtt.

Pál elmondja, hogy a Krisztus által formált élet elfogadásához három folyamatra van szükség, amit a ruházattal kapcsolatos képvilággal közöl: 1) a régi életmód levetkőzése, avagy az attól való elfordulás (Ef 4:22); 2) a belső megújulás tapasztalata (Ef 4:23); 3) az új, isteni élet felöltése (Ef 4:24). Az apostol metaforája azt tükrözi, hogy az Ószövetségben a ruha a bűnösség (pl. Zsolt 73:6; Zak 3:3-4; Mal 2:16) és az üdvösség (pl. Ézs 61:10; Ez 16:8; Zak 3:4-5) jelképe is volt.

A férfiak az ókorban térdig érő tunikát hordtak alsóruhaként, és köppennyel vagy palásttal védekeztek a nap ellen. Hasonlóképpen a nők is tunikát és köpenyt viseltek. A bibliai kultúrák idején az emberek a megélhetésért küzdöttek. A ruhák értékesnek, drágának számítottak, tehát sokáig megtartották azokat. Egy embernek nem nagyon volt egynél több öltözete, aminek a minősége, stílusa mutatta viselője kilétét és társadalmi rangját. Rendkívüli és jelentős eseménynek számított, amikor valaki kicserélte a ruháját egy másikra (ami ma számos kultúrában csekélységnek számít). Pál maga előtt látja, hogy olyan észrevehető lesz a változás az életünkben, mint az 1. században a ruhaváltás volt.

Mi a különbség, az alapvető különbség a Krisztusról való tanulás és Krisztus megismerése között?

3 Pálnak a hívők beszédére vonatkozó tanácsai közül melyik a legfontosabb a számodra most (Ef 4:25-29)? Miért?

Ef 4:25-32 szakaszában Pál visszatérően használ egy érdekes szerkezetet, amit a 25. vers példáz: egy negatív paranccsal kezdi („*vessétek el a hazugságot*” ÚRK), amit egy pozitív parancs („*mondjon mindenki igazat a felebarátjának*” ÚRK), majd végül egy indoklás követ („*mert egymásnak tagjai vagyunk*” ÚRK, ami úgy tűnik, azt jelenti: „mert egy testnek vagyunk a tagjai, így annak tagjaiként viszonyuljunk egymáshoz”). Amikor az apostol igazmondásra buzdít, nem azt mondja, hogy a tények tapintatlan közlésével szálljunk szembe a gyülekezet más tagjaival. Valójában Zak 8:16 versére utal, ami szerint az igazmondás békességet teremt.

Mivel Ef 4:31 versében Pál tiltja a haragot, a haragos beszédet, szavai a 26. versben nem adnak engedélyt a gyülekezeten belüli haragos megnyilvánulásoknak. Az apostol elismeri a harag lehetőségét, miközben korlátozza annak kifejezését: „Amennyiben mérgesek lesztek, ne engedjétek, hogy haragotok kiteljesedve bűnként gyümölcsöt teremjen!”

Úgy tűnik, az apostol megszakítja a beszéddel kapcsolatos gondolatát a tolvajokra vonatkozó tiltással: „*Aki idáig lopott, többé ne lopjon, hanem inkább dolgozzék, hasznos munkát végezzen a kezével*” (Ef 4:28, ÚRK; lásd még 1Kor 4:12; 1Thessz 4:11). Ezt így indokolja: „*hogy legyen mit adnia a szűkölködőknek*” (Ef 4:28, ÚRK). Talán Pál azért illeszti ide a tolvajokra vonatkozó gondolatot, mert kapcsolat van a lopás és a megtevesztő beszéd között, amint azt Anániás és Szafira története példázza ApCsel 5:1-11 részében. Olyan erősen hisz Krisztus átformaló erejében, hogy szinte látja, amint a tolvajokból jötevők lesznek.

Majd Pál megparancsolja: „*Semmiféle rothadt beszéd ne jöjjön ki a szátokból*” (Ef 4:29, ÚRK). Ezzel a képpel ábrázolja, hogy a pusztító szó szinte feltartóztathatatlanul halad az ajkak felé, ártó munkájára készen. Azt is látja maga előtt, hogy nemcsak vége szakad a negatív megnyilvánulásoknak, hanem azok helyett olyan kijelentések hangzanak el, amelyeknek három jellemzője van: 1) „jó... és építő”, 2) „alkalomhoz illő” és 3) „áldásos... a hallgatóknak” (Ef 4:29, ÚRK). Bárcsak ilyenek lennének a szavaink!

4 Pál a beszéddel kapcsolatos bűnöket taglalja a keresztény közösségen belül. Mire figyelmezteti a hívőket azzal kapcsolatban, hogy a Szentlélek jelen van az életükben (Ef 4:30)?

Pál ijesztő figyelmeztetést és szívmengető ígéretet is közöl egyszerre. Nem apró kihágásnak számító, jelentéktelen következménnyel bíró bűnök azok, amelyeket az egyházban egymás ellen követünk el: megszorítja a Szentlelket, ha mások ártalmára használjuk a beszéd Istentől kapott ajándékát (Ef 4:25-27, 29, 31-32)! Ezt a komoly figyelmeztetést támasztja alá, hogy az apostol Ézs 63:10 versét visszhangozza: „*Ők azonban engedetlenek voltak, és megszorították szent lelkét. Ezért ellen-ségükké lett, és harcolt ellenük*” (ÚRK).

Biztató ígéretében Pál megerősíti, hogy a Szentlélek attól a naptól fogva elpecsételi a hívőket, hogy elfogadják Krisztust (Ef 1:13-14), aminek a hatálya kiterjed „a megváltás napjáig” (Ef 4:30, ÚRK). Nem törekeny, hanem tartós a Szentlélek kapcsolata a hívővel. Amikor nem törődve a Szentlélek benne lakozó erejével a keresztény fegyverként használja a beszéd Istentől kapott ajándékát, a Lélek nem *eltávozik*, hanem *megszomorodik*. A hívőben akar maradni, hogy Krisztus visszajöveteléig Isten védett tulajdonaként jelölje meg.

Az apostol kiemeli a Szentlélek istenségét: „*az Isten Szentlelkét*” (ÚRK), továbbá amikor *szomorkodva* mutatja be Őt, hangsúlyozza, hogy a Lélek *személy* (lásd még Róm 8:16, 26-27; 1Kor 2:10, 13; 12:11; Gal 5:17-18).

Óvatosnak kell lennünk, amikor a Szentháromság titkáról beszélünk! A Szentlélek egyszerre egy az Atyával és a Fiúval, ugyanakkor különálló személy is. „A Szentléleknek megvan a saját akarata, és az alapján hoz döntéseket. Előfordul, hogy megszorítják és káromolják. Az efféle kifejezések nem illenek egy erőre vagy befolyásra, hanem személyre vonatkoznak. Vajon a Lélek olyan személy lenne, mint amilyenek mi vagyunk? Nem! Véges emberi kifejezéssel próbáljuk Istent bemutatni, de a Lélek olyan, mint amilyen az ember soha nem lehet” (Paul Petersen: *God in 3 Persons – In the New Testament*. Silver Spring, MD, 2015, Biblical Research Institute, 20. o.).

Isten Szentlelke bensőséges kapcsolatban él velünk, a tetteink hatnak rá. Együtt élünk a Szentháromság egyik tagjával, aki tartósan elkötelezett irántunk, *elpecsétel* bennünket a vég idejéig. Hogyan válaszoljunk hittel erre a csodálatos igazságra?

Amikor Pál „*a megváltás napjára*” (Ef 4:30, ÚRK) utal, arra hívja az olvasóit, hogy Krisztus második eljövetele fényében fontolják meg a beszédüket. Ef 4:31-32 szakaszát tehát úgy értelmezhetjük, mint ami a beszédre vonatkozik, miközben közeledünk a hatalmas eseményhez.

5 Krisztus visszajövetele fényében a beszédet illetően milyen hozzáállástól és magatartástól kell megszabadulnunk? Milyen legyen a hozzáállásunk, a magatartásunk (Ef 4:31-32)?

Ef 4:17-32 részének utolsó intésében Pál ismét tiltást fogalmaz meg, megnevezi azt a hat hibát, amit ki kell vetnünk magunkból (Ef 4:31), majd felszólít a kedvességre, az irgalmasságra, illetve az egymásnak való megbocsátásra (Ef 4:32), amihez indoklást is fűz. A hívőknek úgy kell megbocsátaniuk egymásnak, „*ahogyan Isten is megbocsátott nektek Krisztusban*” (Ef 4:32, ÚRK). A hat bűn felsorolása egy általános, átfogó kifejezéssel kezdődik és végződik: „*minden mérgesség*” és „*minden gonoszság*” (Ef 4:31), köztük pedig négy másik szó található: „*fölgerjedés*”, „*harag*”, „*lárma*” és „*káromkodás*” (Ef 4:31).

Ezek közül az utolsó a görög *blaszphémia* szó fordítása, amit a magyarban az Istent becsmérlő beszédre alkalmazunk. A görög kifejezés viszont az Istent, de akár embereket sértő, „*rágalmazó*” vagy „*rosszindulatú*” beszédre is vonatkozik. A felsorolásban az ember hozzáállása (mérgesség, fölgerjedés, harag) mintha haragos beszédbe fordulna át (lárma, cáromkodás). Pál lényegében lefegyverzi a keresztény beszédet. A hívó „*fegyvertárából*” ki kell vetni a haragos beszédet fűtő indulatokat, illetve azokat a beszédbeli fordulatokat, amelyek azokra épülnek. Így vi-rágozni fog és egységes lesz az a közösség (vö. Ef 4:1-16), ahol félreteszik az ilyesmit.

A gonosz beszédet nem visszafojtani kell, hanem fel kell cserélni valamivel! Nem szabad, hogy Krisztus családján belül – és azon kívül – haragból fakadjanak a beszélgetéseink és a tetteink, hanem kedvességből, irgalomból és megbocsátásból, ami a legmagasabb mércén alapszik: Istennek Krisztus által felkínált bocsánatán (Ef 4:32). Pál a „*függőleges megbocsátást*” (amit az Úr nekünk kínál) állítja elénk a „*vízszintes megbocsátás*” mércéjeként (amit mi kínálunk egymásnak; vö. Mt 6:12, 14-15; Kol 3:13).

Gondoljunk a szavaink erejére! Hogyan emelhetjük fel, bátoríthatjuk egymást, a hitet erősítve?

„Legyen a beszédünk olyan, hogy ne kelljen bűnbocsánatot kérnünk miatta! »*És meg ne szomorítsátok az Isten Szentlelkét, aki által megpecsételtetek a megváltás napjára*«... Ha szeretet van a szívünkben, akkor meg akarjuk erősíteni, építeni akarjuk a testvérünket a legszentebb hitben. Amikor olyan szó hangzik el, ami árt a barátunknak vagy a testvérünknek, ne bátorítsuk a gonosz beszédet! Az az ellenség műve. Kedvesen emlékeztessük a beszélőt arra, hogy Isten szava megtiltja az ilyen beszédet” (Ellen G. White: *Advent Review and Herald*. 1888. június 5.)!

Hogyan változna meg a gyülekezeti közösségünk, ha minden egyes tag a következő fogadalmat tenné és aszerint élne?

- 1) Azt kívánom, hogy a Hetednap Adventista Egyház családján belüli és azon kívüli befolyásom pozitív irányú, felemelő, hiterősítő és lelkesítő legyen (Ef 4:29)!
- 2) Szem előtt tartom, hogy Krisztus egységre és szeretetre hívott el engem! Több erőt fordítok azok megerősítésére, akik olyat tesznek és mondanak, amit helyesnek tartok, ahelyett, hogy azok kudarcaira mutatnék rá, akik szerintem rosszul járnak el (Jn 13:34-35; 17:20-23; Ef 4:1-6; 1Thessz 5:9-11)!
- 3) Amikor nem értek valakivel egyet, akkor is kinyilvánítom hívő testvérem iránti tiszteletemet. Abból az előfeltételezésből indulok ki, hogy becsületes és elkötelezett Krisztus iránt. Kedvesen, nem durván fejezem ki az ellenvéleményemet (Ef 4:31-32)!
- 4) Örömmel fogok élni, és mindig keresem a lehetőséget arra, hogy építsem és erősítsem a hittestvéreimet, miközben Krisztus visszajövetelére várok (Ef 4:29-30; Gal 6:2; Zsid 10:24-25)!

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 92–98;

Ellen G. White: Az imádság, 30. fejj., „Jöjjön el a te országod!” alfejezetig

1. Mi az, ami felségesebb a nagy vizek zúgásánál? _____
2. Milyen ember az, akit megfedd az Úr? _____
3. Kit szólít fel a zsoltáros, hogy énekeljen az Úrnak? _____
4. Mi erősíti az Úr királyi székét? _____
5. **Hogyan fogjuk elvégezni az embertársaink jólétét elősegítő legalázatosabb cselekedeteket?**

Általános áttekintés

Miután elmagyarázta az efézusiaknak, hogy létezik egy a Szentlélekben és Krisztusban gyökerezett keresztény közösség, Pál gyakorlati szempontból is szemlélteti kijelentését. Az emberi öltözet, ruházat viselésének metaforáját használja az identitás megváltozásának illusztrálásához. Ez a változás akkor következik be, amikor Krisztus az emberben lakozó Szentlélek által megváltoztatja az egyén életét. A kereszténységhez csatlakozás hasonlít ahhoz, amikor levetjük régi ruháinkat – régi azonosságunkat –, és magunkra öltjük az új ruhát, amely azt a benyomást kelti másokban, hogy új személyekké váltunk. A kereszténnyé válás nem ugyanaz, mint a régi ruhák ideiglenes, egy éjszakára történő levetése, hogy másnap reggel újra felvegyék. Pál a régi ruhák levetésén azt értette, hogy végleg meg kell szabadulni a használt ruháktól.

Ily módon „kárnak” ítélnünk mindent „Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága miatt” (Fil 3:7–8), és elhagyjuk bűnös múltunkat, életmódunkat, világnézetünket. Ezek helyett új azonosságot kapunk, új „honpolgárságot” és „személyazonossági igazolványt”, amely egyben útlevél is Isten országába. Új „személyazonosságunk” azonban több, mint egyszerű „igazolvány”: őszinte átalakulásunkat tanúsítja, hogy megváltozott a világnézetünk, az életmódunk, a jellemünk és a kapcsolatunk az egyház és a társadalom többi tagjával. Ez az új élet nem valamely emberi filozófián vagy ideológián alapuló megújulási projekt (Jn 1:12–13), az új azonosság minőségi szempontból jelent új életet, ami egyedül akkor valósulhat meg, ha az ember találkozik a Szentlélekkel, és megengedi, hogy dolgozzon a szívében.

A tanulmány témái:

- 1 Az új keresztény élet minőségi szempontból ellentétben áll a régi, világi élettel.
- 2 Az élet és az azonosság megváltozása egyedül Krisztus és a Szentlélek által következhet be.
- 3 A Szentlélek jelenléte az életünkben világról alkotott nézetünk, azonosságunk, életmódunk, magatartásunk, beszélgetéseink és kapcsolataink megváltozását eredményezi.

A jelenkori társadalom nagy értéket tulajdonít az elfogadásnak, a különböző kultúrák, életmódok és világnézetek védelmének és támogatásának. A „régí vágású” misszionáriusokat egyrészt bírálják, mivel nem veszik figyelembe a helyi-nemzeti vagy törzsi kulturális jellegzetességeket, másrészt pedig a gyülekezeteket a „nyugat” kereszténységről alkotott interpretációja és életstílusa szerint formálják. Habár kétségkívül szükség van a kritikus kontextualizációra a misszióban, feltevődik két rendkívül fontos kérdés: A helyi kultúra mely elemei őrizhetők meg, és melyek képezik „az ó ember” életének részét, s mint ilyenek, elvetendőek, mivel „e világ gondjai” közé tartozó, bűnös elemek?

Néhány gondolatot aláhúzhatunk, válaszként ezekre a kérdésekre. Elsősorban, Efézus 4:17–32 szakaszában Pál szembeállítja egymással a bűn, hiábavalóság, tudatlanság, sötétség, tisztátalanság, harag, rágalmazás és csalás világát (Ef 4:17–22, 25, 31) Isten kegyelmének, feddhetetlenségének, ismeretének, világosságának, tisztaságának, őszinteségének, jóságának, együttérzésének, megbocsátásának és igazságának világával (Ef 4:25–29, 32). Végző soron egy bizonyos kultúra vagy életmód értékelési elve nem valamely ideológia vagy filozófia – mint például a racionalizmus, az empirizmus, a modernizmus, a pragmatizmus, az utilitarizmus vagy a posztmodernizmus – része. Bármely kultúra vagy életmód felmérésének bibliai elve a következő: „Meg ne szomorítsátok az Istennek ama Szentlelkét, aki által megpecsételtetek a teljes váltságnak napjára” (Ef 4:30). Ez az elv Isten irántunk való szeretetét és a mi Isten iránt érzett szeretetünket tanúsítja, és feltárja előttünk Isten feddhetetlenségét.

Másodsorban és a fentiekből következően el kell mondanunk, hogy Pál itt nem a világ örökségének megőrzéséről beszél, nem a világ kultúráinak osztályozására vállalkozik. Sokkal inkább arról van szó, hogy felhívást fogalmaz meg abból a célból, hogy az összes kultúrát – a zsidó kultúrát és a népek kultúráját – Jézus Krisztus evangéliumának, a mennyország életmódjának világossága ítélje meg. Leveleiben Pál szóvát teszi, hogy a zsidó kultúrában is sok a feddni való, és megtérésre buzdítja nemzetársait. Megszólítja a népek képviselőit is, akiket viszont biztosít, hogy Isten örömmel befogadja őket országába, szövetségébe, egyházába. Azt azonban megjegyzi, hogy a népek életmódja és politeista, mitológiai, filozófiai világlátása sivár és bűnös (lásd Ef 4:18–19). Következésképpen, ha az evangélium rávilágít az egyház tagjainak kulturálisan determinált bűneire, meg kell vallaniuk és el kell hagyniuk azokat a bűnöket. Ha ezt

nem teszik meg, kulturálisan igazolják a bűnös életmóddal szembeni toleranciát.

Tény, hogy úgy járulunk Isten elé, ahogy vagyunk, bűntől piszkos ruhában, de ha már megjelentünk Isten előtt, azért tettük, hogy megszabaduljunk régi ruházatunktól, tiszta ruhát öltünk magunkra, „és új életben járjunk” (Róm 6:4). E nélkül az átalakulás nélkül a kereszténység erejét veszti, üdvösségre buzdító üzenete értelmetlenné válik. A kereszténység mint vallás nem támogatja az ember bűnös útjait. A Biblia üzenete felhívást intéz a világ minden népéhez, nemzetéhez, nyelvéhez és kultúrájához, hogy értékelje önmagát a Szentírás fényében, és fogadja el Isten tisztító munkáját, ne álljon ellen a Szentlélek megújulásra indító befolyásának. Pál evangéliumának értelmében nem engedhetjük meg, hogy bűnöket takargassunk az életünkben, azzal indokolva mindezt, hogy szellemi örökségünk, kulturálisan determinált világnézetünk részét képezi. Végső soron minden bűn önrombolásba torkoll. A bűn kultúrát, nemzeteket semmisít meg, ahelyett hogy felemelné, építené őket.

Harmadsorban, Isten örvend a változatosságnak és azoknak a kulturális elemeknek, amelyek összhangban vannak országának evangéliumával. Az evangélium tehát nem kulturális uniformizáltságra szólít fel. Ha egy kultúra a krisztusi értékekből és életmódból táplálkozik, virágba borul, és még gazdagabbá válik.

Børge Schantz, híres hetednapi adventista missziológus (1931–2014) egy a *Ministry* c. folyóiratban megjelent cikkében három kontextualizációs vezérelvet fogalmazott meg a különböző kultúrákon átívelő misszió kérdésének hetednapi adventista megközelítéséhez:

Elsősorban, az interkulturális misszionáriusnak a Szentírás történeteit eredeti, bibliai kontextusukban kell értelmezniük.

Másodsorban, az interkulturális misszionáriusnak egyértelműen különbséget kell tennie az egyetemes bibliai tanítások és saját kulturális értékei és tapasztalatai között.

Harmadsorban, az interkulturális misszionárius őszintén, mélyen kell, hogy érdeklődjön azoknak a népeknek a kultúrája iránt, amelyek keretében szolgálatát végzi.

Ha ezek az elemek figyelembe vannak véve, a legfontosabb kontextualizációs elvet a következőképpen fogalmazhatjuk meg: miközben érzékenységet mutatnak a helyi kultúra bizonyos elemei iránt, a misszionáriusoknak mindent meg kell tenniük, hogy a bibliai abszolútumok határozzák meg a megtértek új tanításait és hitgyakorlatát.

Schantz figyelmezteti a hetednapos adventista misszió és evangelizáció vezetőit: „A keresztény egyházak számára nagy kísértés, hogy elveszítse a tiszta hitelvek és objektív etika talaját, amikor elbírálás nélkül elfogadják, hogy Isten Igéje mindig és mindenhol kulturális és történelmi vonatkozású. A kontextualizáció folyamata kétségkívül felvet néhány problémát. A bibliai tanításoknak a világ kultúráihoz való adaptációja a közlőt hamis, rossz, sőt, démoni elemekkel hozza kapcsolatba. A túlzások szomorú eredménye egy káros szinkretizmus, mely a világi kultúra elemeit és a vele ellentétes vallásos elemeket együttélésre kényszeríti”. Schantz levonja a következtetést: „Az összes kultúrában, így a miénkben is, számos, az evangélium által elítélt szokás van, s amit a Szentírás elvet, azt a misszionáriusoknak és a vallási vezetőknek is el kell vetniük.”

Mindazonáltal, ez az elv ne tegyen minket érzéketlenekké a különböző népek ártatlan kultúrájával szemben. Cikkében Schantz azért imádkozik, hogy „küldetésünk Ura adjon bölcsességet különbséget tenni a világ minden táján hirdetendő egyetemes elvek és a nyugati kultúrák opcionális, változó tényezői között” (*One Message – Many Cultures: How Do We Cope?*, Ministry, 1992. június, 11. o.).

Új emberek

A történelem során filozófusok, ideológusok és politikai hatalmasságok állították, hogy képesek gyökeresen megváltoztatni a világot. Ilyen ideológia volt a marxizmus, főként annak Szovjetunióban alkalmazott változata. Az 1970-es évek optimizmusától fellelkesülve, a szovjetek azt hangoztatták, hogy nagyot léptek az emberiség evolúciójában, s az ember fejlődése egy újabb szakaszába lépett. A szovjet nép levetkőzte vallásos múltját, megtagadta a tőkés ideológiát, és létrejött az új, marxista ember. Amint azt a történelem is bizonyítja: a szovjet projekt teljes csőddel ért véget. Ahelyett, hogy egy jobb embertípus jelent volna meg a történelem színpadán, a *homo sovieticus* pejoratív értelemmel épült be a világ köztudatába.

A XX. század második felében a teista evolucionisták – köztük Pierre Teilhard de Chardin – az új, lelki ember megjelenését hirdették. Habár de Chardin szerint az ember csakugyan az állatból fejlődött ki, hitt abban, hogy lesz a jövőben egy Omega-pillanat, amikor az ember maga mögött hagyja ragadozó magatartását, és új emberré változik, akit globális tudatosság és egyetemes szeretet jellemez.

Ez csupán két példa olyan ideológiára, amely megpróbálta gyökeresen a bűnös embert „új emberré” változtatni. Habár ezek radikális filozó-

fiáknak tűnnek, tulajdonképpen mindenik, vagy legalábbis a többségük a szerint a feltételezés szerint működik, hogy hatalmukban áll átalakítani az emberi társadalmat. Ez a hipotézis legkevesebb két dologra hívja fel a figyelmünket. Egyrészt mindezek a mozgalmak kidomborítják az emberek azon vágyát, hogy egy új emberiség jöjjön létre, másrészt pedig az összes ilyen ideológia megbukott, a kezdeti lelkesedés és remélt siker ellenére. A jelenség utolsó megnyilatkozása a modernizmust bíráló posztmodernizmus, amelyben hitt a világ, s amely felől meg volt győződve, hogy válasszal szolgál az ember és a teljes világmindenség eredetét, fejlődését és sorsát illetően. Habár a posztmodernizmus megpróbál egy új embert alkotni, az emberiség egyre inkább meg van arról győződve, hogy ez az ideológia sem adja meg az olyannyira keresett válaszokat. Az emberiség ezúttal is kudarcot vall önújáteremtő kísérleteiben, s a sikertelenségre a magyarázat, hogy hiányzik számára a példakép, ami szerint létrejöhetne az új emberiség, ahogy az erő is, hogy ezt a változást megvalósítsa. A bibliai kereszténységnek azonban mindkettőre van megoldása: Jézus a Példakép az új emberiség létrejöttéhez, és az erőt is Ő adja a változáshoz, a dicsőséggel teljes képe és hasonlatossága szerinti megújuláshoz (Jn 1:12–13).

Alkalmazás

- 1 Kérd meg csoportod tagjait, hogy elemezzék az életüket, hogy jobban láthassák, miként érinti az „új élet” tapasztalata életük minden aspektusát. Vizsgálják meg, például, a beszédüket. Hányszor használják az „én” személyes névmást egy beszélgetésük alatt? Milyen mértékben összpontosítanak magukra és nem a beszélgetőpartnerükre? Milyen gyakran sajátítják ki a társalgásaikat? Biztasd őket, hogy azonosítják életük azon területeit, ahol szükségük van a Szentlélek kegyelemteljes átalakító erejére!
- 2 Egyesek kételkednek az ember megváltozásának lehetőségében. Habár Pál tudatában volt a bűn erejének, mely rabokká tesz és megakadályoz a változásban, ő az evangélium mély átalakító erejének legelszántabb híve. Az apostol bízott ebben a változásban, mivel tudta, mire képes a Szentlélek. Kérd meg a csoportod tagjait, hogy azonosítsanak három gyakorlati lépést, amelyet olyan személyekkel is megoszthatnak, akik szintén változásra, bűnös múltjuk elhagyására vágyanak, és szeretnének új életet kezdeni Krisztussal, viszont nem bíznak eléggé abban, hogy képesek megváltozni, vagy hogy kitarthatnak a megújult életük mellett.
- 3 A negatív érzések és magatartásbeli megnyilvánulások féken tartására nagy figyelmet szentelnek a modern világban. Az emberek különleges,

önkontrollt elősegítő gyakorlatokat végeznek, lélektani tanácsadásra, klinikai kezelésre járnak, hogy segítséget kapjanak érzéseik és magaviseletük ellenőrzéséhez. Habár a pszichoterápiának és a klinikai kezelésnek is megvan a maga szerepe bizonyos esetekben, mit tudunk meg az Efézusi levél és általában a Szentírás tanulmányozása során az érzések, a magatartás és az életmód megváltozására vonatkozóan? Kérd meg a csoportod tagjait, hogy nevezzenek meg három életváltató elvet, melyet az Efézusi levélben fedeztek fel.

- 4 Keres információkat a „10/40-es ablak” területén szolgáló hetednapi adventista misszionáriusokról, és ossz meg néhányat a tapasztalataik közül! Forrásanyagként szolgálhat az idéntől román nyelven is megjelenő *Adventist Frontiers* c. folyóirat.

Bölcsen élni

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Példabeszédek 20:1; 23:29-35;
Apostolok cselekedetei 16:25; 1Korinthus 5:1-11;
Efézus 5:1-20; Kolossé 4:5; Jelenések 16:1-16

Alapige: „Meglássátok annakokáért, hogy mimódon okkal járjatok, nem mint bolondok, hanem mint bölcsek: Áron is megvegyétek az alkalmatlóságot, mert a napok gonoszok. Annakokáért ne legyetek esztelenek, hanem megértsetek, mi legyen az Úrnak akarata” (Ef 5:15-17).

Az Egyesült Királyságban nemrég árverésre bocsátottak egy kristálykancsót. Az aukciós ház alkalmazottai úgy mutatták be, hogy egy „19. századi francia vörösboros kancsó”, aminek a becsült értéke 200 dollár. Egy élesszemű licitáló felismerte, hogy a tárgy egy kifejezetten ritka iszlám füles vizeskancsó. Vajon mi volt a valódi becsült értéke? 5 millió font (körülbelül 6,5 millió dollár)! Miért csinálhatott a vevő ilyen jó vásárt? Mert tudta, amit az árverező nem, hogy mennyi a darab igazi értéke.

Ef 5:1-20 szakaszában Pál szembeállítja a pogányok és a hívők hitét. A pogányok a trágárságot (Ef 5:4), a részegeskedést, a kicsapongást (Ef 5:18) és a züllött nemi életet (Ef 5:3, 5) tartották az élet nagy kincseinek. A hívők viszont tudták, hogy jön a számadás napja, amikor nyilvánvalóvá lesz mindennek a valódi értéke (Ef 5:5-6). Ahelyett, hogy a tobzódásra és a részegeskedésre költötték volna a pénzüket, Krisztust értékelték mindenek felett, „*minden jóságban és igazságban és valóságban*” (Ef 5:9). Az apostol tehát bátorítja a hívőket, hogy ragadják meg a lehetőségeket, amelyeket Krisztusban találnak, mivel az örökkévalóság küszöbén élnek (ahogy az ránk is igaz) (Ef 5:15-17).

1 Milyen értelemben szeretné Pál, hogy a hívők „Isten követői” legyenek (lásd Ef 5:1-2, ÚRK)?

Pál arra buzdítja az efézusi hívőket, hogy járjanak szeretetben, ami igen fontos felszólítás ebben a szakaszban (lásd Ef 5:8, 15). A szeretetben való járáshoz (lásd Ef 5:2) Krisztusnak irántunk tanúsított szeretetét kell alapul vennünk (vö. Ef 4:32), amit értünk vállalt engesztelő áldozatával fejezett ki. Az apostol négy dolgot hangsúlyoz az áldozattal kapcsolatban: **1)** az Atya Isten (Ef 5:1) és maga Krisztus szeretetén (Ef 5:2) alapszik egyszerre; **2)** helyettesítő jellegű, mivel Jézus helyettünk halt meg, ráadásul nem tétlen áldozatként, hanem odaadta önmagát értünk; **3)** az Ószövetség szentélyszolgálatának képvilága értelmében Krisztus halála Istennek bemutatott áldozat is egyben; **4)** az Úr ezt jó illatú áldozatként elfogadta (Ef 5:2; vö. 2Móz 29:18; 3Móz 2:9; Fil 4:18).

Ef 5:3-5 része ezután a nemi erkölcsre összpontosít. Az efézusi új hívőket fenyegette, hogy a keresztény életvitelből visszaesnek a parázna szokásokba, és ez hatástalanítaná bizonyágtételüket (vö. 1Kor 5:1-11; 6:12-20; 2Kor 12:21).

Az 1. század görög-római világának erkölcsileg romlott, züllött szokásairól másutt is szót ejtett az Újszövetség (lásd 1Kor 6:9; Gal 5:19; Ef 4:17-19; Kol 3:5). Például a gazdagok lakomáin rendszeres volt az, amiről Ef 5:3-14 szakaszában szól Pál: részegeskedés, durva beszéd, szemérmetlen, erkölcstelen mulatozás. Ráadásul a városokra jellemző névtelenség és megengedő légkör kedvező körülményt teremtett a nemi erkölcstelenséghez. A társadalomban azonban sokan erényes életet éltek, és a szigorú erkölcsiséget képviselték. Amikor az Újszövetség felsorolja az erényeket és a bűnöket, illetve a családi életre vonatkozó szabályokat (pl. Ef 5:21-6:9; Kol 3:18-4:1), a görög-római világ szélesebb köreiből ismert témákat mutat be. Ez az egyszerre züllött és erényes világ magyarázza Pál intéseit, hogy a hívők tartózkodjanak a pogányok erkölcstelen szokásaitól, és legyenek körültekintőek a viselkedésüket illetően, így szegezzenek jó hírnevet a kívülállók szemében.

Hogyan alkalmazhatjuk a mi kultúránkban Pálnak a nemiségre vonatkozó szavait?

Pál azt írja: *„Senki titeket be ne csapjon üres beszédekkel, mert ezek miatt jön el Isten haragja a hitetlenség fiaira”* (Ef 5:6, ÚRK).

Az apostol megnevezi azokat, akik minden szégyen vagy megbánás nélkül követnek el különböző bűnöket: paráznák, tisztátalanok, kapzsik (lásd Ef 5:5, ÚRK). Nyíltan kimondja, hogy akik Krisztusban vannak és jövőendő országa részesei szeretnének lenni, nem viselkedhetnek úgy, mint akik nem arra törekszenek (Ef 5:5). Majd az „üres” beszédek hatása miatt aggódik. A hívőket esetleg megtéveszthetik olyan beszéddel, hogy a paráznaság nem tiltott dolog, illetve még rá is vehetik őket efféle bűnökre (Ef 5:6). Figyelmeztet, hogy ezzel az ember Isten végidei ítéletének teszi ki magát, *„mert ezek miatt jön el Isten haragja a hitetlenség fiaira”* (Ef 5:6, ÚRK).

Nem könnyű értelmezni az „*Isten haragja*” (ÚRK) kifejezést. *Isten haragja* vagy mérge nem olyan, mint az általunk ismert hangulatfüggő, emberi harag (vö. Ef 4:31), hanem a hosszan tűrő és igazságos Úr jogos válasza a makacs, eltökélt gonoszságra, nem egy kisebb kihágás miatti eszement, kirobbanó reakció. Az *isteni haragról* legtöbbször az Úr közelgő ítéletére utaló ihletett bibliai figyelmeztetések ejtenek szót (pl. Jel 6:12-17; 16:1-16; 19:11-16). Isten kegyelemmel figyelmeztet a közelgő ítéleteire, mivel az emberek *„természet szerint haragnak fiai”* (Ef 2:3), így kiterjed rájuk az ítélet.

2 Miért figyelmezteti Pál a hívőket, hogy ne legyenek a bűnösök „részesei” avagy társai (Ef 5:7-10)?

Az apostol így buzdít: *„Mint világosságnak fiai úgy járjatok”* (Ef 5:8), majd egy újabb paranccsal folytatja: *„Vizsgáljátok meg, hogy mi kedves az Úrnak”* (Ef 5:10, ÚRK). A pogányok *„paráznaság... és bármiféle tisztátalanság vagy kapzsóság”* (Ef 5:3, ÚRK) útján hajszolják az élvezetet. A hívő célja pedig gyökeresen más, mert nem a saját kedvét keresi, hanem Istenét (vö. Róm 12:1; 2Kor 5:9; Zsid 13:21, ezekben ugyanaz a görög szó szerepel: *euaresztosz*, „kedvében jár” vagy „elfogadható”). A hívő Krisztus önfeláldozását igyekszik tükrözni (*„járjatok szeretetben, amint Krisztus is szeretett minket és önmagát adta értünk”*, Ef 5:2, ÚRK).

Milyen „üres” beszédre kell felfigyelnünk manapság, amitől óvakodnunk kell?

3 Olvassuk el Ef 5:11-14 részét! Milyen határozott figyelmeztetést közöl itt Pál? Hogyan alkalmazható jelen helyzetünkre?

Jobban megértjük Ef 5:11-14 szakaszát, ha megfigyeljük, hogy Pál két buzdítást mond ismétlődően és váltakozva: **1)** éljünk istenfélő életet, mint a „világosság gyermekei” (Ef 5:8, ÚRK; 5:1-2, 4, 9-11, 13-14); **2)** ne kövessük a parázna, Isten ellen lázadó életformát, ami bővelkedik a „sötétség gyümölcstelen cselekedeteiben” (Ef 5:11, ÚRK; lásd még 5:3-8, 12)!

Ef 5:8-10 részének párhuzamos intéseit is kutathatjuk, hogy jobban megértsük a 11. verset. A hívők úgy éljenek a nem hívők között, mint akik „világosság az Úrban... a világosság gyermekei” (Ef 5:8, ÚRK). Ennek a lényege, hogy láthatóvá és egyértelművé váljon „a világosság gyümölcse minden jóságban, igazságban és valóságban” (Ef 5:9, ÚRK). Pál tehát amellet a stratégia mellett érvel, hogy tetteinkkel mutassuk be Isten jóságát. A hívőknek azzal kell leleplezniük a sötétség gyümölcstelen munkáit, hogy mindenki szeme láttára bemutadják annak alternatíváját, az igaz életet.

Eközben úgy is vehetjük a 13-14. vers felszólító, költői nyelvezetét, mint az apostol merész állítását, hogy ha a hívők a világosság gyümölcset mutatják be (Ef 5:9), megnyerhetik a világiakat a Krisztusban való hit számára: „Mindaz pedig, amit a világosság leleplez, napvilágra jön, mert minden, ami napvilágra jön, világosság” (Ef 5:13-14, ÚRK). Amikor a romlott életre fény vetül, a világiak észrevehetik, hogy valójában hogyan is viselkednek („napvilágra jön”, ÚRK), tetteiknek mennyire nincs jövője, sőt haragot von maga után (Ef 5:5-6). Ezért megtérhetnek a sötétségből a világosságba („mert minden, ami napvilágra jön, világosság”, ÚRK). Ezt az átváltozást már Pál efézusi olvasói is átérték (Ef 5:8).

Hogyan értsük azt a verset vagy himnuszt Ef 5:14 versében, aminek a nyelvezete a halottak végidei feltámadására utal (vö. Ef 2:1, 5), ezzel ébresztgetve az embereket a lelki álomból, hogy tapasztalhassák Krisztus átformáló jelenlétét? Ézs 60:1-3 szakasza Izrael népének szól. Úgy tűnik, Pál ezt visszahangozza. Tehát arra gondolhatunk, hogy Ef 5:14 verse második részének himnuszával/költeményével rá akarja ébreszteni a keresztény hívőket misszionáriusi szerepükre, hogy tovább sugározzák Krisztus világosságát az elsötétedett világban (vö. Mt 5:16; Fil 2:14-16).

Hogyan élhetünk úgy, hogy leleplezzük a gonoszság tevékenységét?

Ef 5:1-20 szakaszának zárásaként, amelyben a szexuális tisztaság kérdését is tárgyalja Pál, két sor buzdítást ír a 15-17. és 18-20. versekben. Az első felszólítással kezdődik: „*Jól gondoljátok meg azért, hogyan járjatok: nem mint esztelenek, hanem mint bölcssek*” (Ef 5:15, ÚRK). Ezt aztán újból megerősíti: „*Azért ne legyetek esztelenek, hanem értsétek meg, hogy mi az Úr akarata*” (Ef 5:17, ÚRK). A kettő között figyelmeztet, hogy használjuk ki „*az alkalmas időt*” (Ef 5:16, RÚF).

4 Fontoljuk meg Pál buzdítását, hogy az életünk az imádkozó lelkületről, bölcsességről tegyen bizonyosságot (Ef 5:15-17)! Mit jelent „bölcsen”, nem „esztelenül” járni? Mit jelent „megvenni az alkalmat”?

Az Efézusi levélben Pál többször használja a „járás” ószövetségi hasonlatát az életmódra (Ef 2:2, 10; 4:1, 17; 5:2, 8). Itt ez a kifejezés a tudatos tanítványságra bátorít. „A lábunk elé kell néznünk”, amikor egyetlen vagy sötét úton járunk, hasonlóképpen a hívőknek meg kell gondolniuk, hogyan járnak (Ef 5:15). Mivel Ef 5:15 verse párhuzamos a 17. verssel, ott kereshetjük annak meghatározását, hogy mit jelent bölcsen élni. Nem magunkba tekintünk a bölcsességért. Bölcsnek lenni azt jelenti, hogy önmagunkon túl nézünk, így értjük meg, „*mi az Úr akarata*” (Ef 5:17, ÚRK).

Az apostol továbbá egy erőteljes képpel bátorít a szándékos tanítványságra. Az *exagoradzo* igét használja az „*áron is megvegyétek az alkalmat*” (Ef 5:16, ÚRK; vö. „váltátok meg az időt” az egyik angol fordításban) kifejezésben (vö. Kol 4:5). A szó a piaci szóhasználatból származik, a „megvenni” ige egy fokozott alakja, és azt jelenti, hogy „megragadni a jó ajánlatot”, miközben Krisztus visszajövetelére várunk. Az „alkalom” itt a görög *kairosz* szó fordítása, ami a lehetőség pillanatát írja le. A vég idejéig meglevő „alkalom” olyan periódus, amit teljes mértékben ki kell használni. Ez ugyanakkor kihívásokkal teli időszak, ugyanis „*a napok gonoszok*” (Ef 5:16; vö. Gal 1:4; Ef 6:13), illetve „*e világ folyása*” a „*levegőbeli hatalmasság fejedelme*” akarata szerint történik (Ef 2:2).

A hívők nehéz időben élnek Krisztus visszatérésére várva. Ezt Pál egy kockázatos, ámde jutalmakkal kecsegtető piactérrel érzékelteti. Annyira oda kell figyelni az idő kihasználására, mint amikor az ember jó vásárt akar kötni egy rövid akció idején. A hasonlat megállja a helyét, még úgy is, hogy az üdvösségünket nem vehetjük meg, de ragadjuk meg azt, amit Isten Krisztusban felkínál nekünk!

5 Ef 5:18-20 szakaszában Pál lelki szemei előtt látja, amint a keresztények istentiszteletre gyűlnek össze. Mit tesznek ekkor?

Ef 5:1-20 utolsó érvével az apostol buzdítja a hívőket, hogy forduljanak el az értelmet eltompító borfogyasztástól, és inkább tapasztalják a Szentlélek jelenlétét és erejét. Tiltja a részegeskedést (talán a görög Ószövetségből idézve Péld 23:31 versét), ami arra enged következtetni, hogy a bölcesség-irodalomnak az alkoholfogyasztás elleni rendelkezéseire gondol (Péld 20:1; 23:29-35). A részegeskedésből sok rossz fakad: durva, trágár beszéd, meggondolatlanság, erkölcstelenség és bálványimádás (Ef 5:3-14). Ezeket fel kell váltani Isten tudatos, Lélek-ihlette tisztetével. Olyan fontos Pál buzdítása – miszerint be kell telnünk Szentlélekkel –, hogy Ef 5:19-21 verseiben egy sor igével tovább fokozza („beszélgetsetek”, „énekeljetek”, „hálát adva”, „engedelmesskedjetek”, ÚRK).

Az apostol itt az egész közösségre alkalmazza a „*teljesedjétek be Lélekkel*” (Ef 5:18, ÚRK) kifejezést. Elképzeletti, hogy a hívők olyan Lélek-ihlette áhítatra gyűlnek össze, ami táplálja az egységet (Efézusi levél 4. fejezete), és ellentétben áll az én-központú pogány hozzáállással, szertartásokkal (Ef 5:1-18). A korai keresztény istentiszteletnek ebben az ábrázolásában a zenés dicsőítés a legnagyobb szerep. Ez az igeszakasz Kol 3:16 versével együtt támasztja alá ezt a kijelentést (vö. ApCsel 16:25; Jak 5:13).

A dicsőítésnek van „vízszintes” vetülete, mivel a gyülekezeti tagok az énekléssel bizonyos értelemben egymással beszélgetnek (Ef 5:19). Ugyanakkor a zenei dicsőítés tárgya az Úr, Ef 5:20 verse alapján „*a mi Urunk Jézus Krisztus*” (ÚRK; vö. Kol 3:16). Ef 5:20 versének hálaadása párhuzamban áll a 19. versben található zenei dicsőítéssel, amit „*a mi Urunk Jézus Krisztus nevében az Istennek és Atyának*” (ÚRK) kínálunk fel. A „*lelki*” énekek kifejezésben a „lelki” melléknév (görögül *pneumatikosz*) fényt vet a Szentléleknek az istentiszteletben betöltött szerepére, mivel a fordulat ihletett vagy Lélekkel teli énekeket ír le. Tehát Pál azt vázolja fel, hogy a korai keresztény áhítatokban a Szentháromság mindhárom tagja tevékenyen részt vett.

Hogyan fokozhatjuk az istentiszteletünk élményét a zenével?

Visszatekintve Ef 5:1-20 szakaszának egészére azt látjuk, hogy Pál határozottan állást foglal a bűn és a gonoszság, kiváltképp a paráznaság és a durva beszéd ellen. Nem hajlandó megtérni Isten népe sorai között a romlott viselkedést. Felszólítja az efézusi hívőket: viselkedésükkel tartásuk magukat a magas mércéhez, illetve fogadják el, hogy „szeretett gyermekek” és „szentek” (Ef 5:1-10). Mer hinni abban, hogy amikor a keresztyén közösség világosságot áraszt a sötétségbe, illetőleg segít másoknak is megszabadulni az önpusztító szokásoktól, Isten kegyelme és igazsága felé fordítja az embereket (Ef 5:11-14). Az apostol lelki szemei előtt látja, hogy az egyház felélénkül, amikor elkötelezik magukat és úgy kezdenek el járni, „mint a világosság gyermekei” (Ef 5:8, ÚRK; lásd még 5:15-16), miközben Krisztus visszajövetelére várnak. Így gyűlnek istentiszteletre Krisztus áldott jelenlétében (Ef 5:14). Megtelnek Szentlélekkel (Ef 5:18), áthatja őket, hogy ők Isten szeretett gyermekei, akikért Krisztus meghalt (Ef 5:1-2). Közös áhítatukat életerő és öröm jellemzi, amikor énekekben együtt dicsőítik az Urat, Jézus Krisztust és az Atya Istent. Erősen kapaszkodnak a mennyei valóságokba, így ünneplik a jövőbe mutató reményüket, ami abban a történetben gyökerezik, hogy Isten mit vitt véghez, mit tesz most és mit fog még megtenni Jézus Krisztus által (Ef 5:18-20). Amennyiben ezt az igeszakaszt így értjük, több lesz a keresztyén életre vonatkozó, egymással össze nem függő parancsok soránál. Próféta felhívás, hogy a keresztyének tudják, kik is ők valójában, elkötelezettek legyenek, közösséget alkossanak és imádják Istent az utolsó napokban. Pátosszal szólít fel bennünket, hogy ragadjuk meg a lehetőséget, ami Krisztus visszajöveteléig érhető el (Ef 5:16).

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 99–105;

Ellen G. White: Az imádság, 30. fejezet, a „Jöjjön el a te országod!” alfejezettől a „Ne vígy minket kísértésbe...” alfejezetig

1. Isten mely tulajdonsága szerepel a legtöbbször a 99. zsoltárban?
2. Mely madarakhoz hasonlít a szomorúság miatt nyomorgó ember?
3. Mi teszi fényesebbé az ember arcát az olajnál?
4. Mit adott az Úr az Egyiptomból kivonuló Izraelnek, válaszul az ő kérésére?
5. Mire utal a „Miatyánk” imádság első fele?

Általános áttekintés

A világnézet és az identitás meghatározza az értékrendet és a gondolkodást. A pogány szellemiség egy bizonyos értékkészlet, gondolkodásmód és bölcsesség kialakulását segíti elő, amitől merőben különbözik Isten országának és világszemléletének értékrendje és bölcsessége. Ezért figyelmezteti Pál a keresztény testvéreit, hogy az erényes élet gyakorlására tett erőfeszítéseik során ne karolják fel a mérsékelt filozófiai iskolák tanításait, és ne azonosuljanak a görög-római büszkeséget kiváltó lelkülettel. Az apostol szemlélete szerint a keresztény bölcsesség az áldozatra kész szeretetben, Krisztus világosságában és a tiszta erkölcsiségben gyökerezik. A bölcs keresztény menekül a világi bölcsességtől, amely felemészítő szexuális kicsapongásba, öndicsőítésbe és borivásba torkoll. A józan, őszinte keresztény felébred a világ „álmából”, megvilágítja Krisztus fénye, megerősíti a Szentlélek jelenléte, megragadja az üdvösség pillanatát, és Istent imádja.

A világi bölcsesség és az Isten bölcsessége közötti különbség az imádat tárgyában áll: Kit imádunk? Önmagunkat vagy Istent? Ki áll életünk középpontjában: önmagunk vagy Isten?

A tanulmány témái:

- 1 A keresztény bölcsesség Isten kinyilatkoztatásában, Krisztus világosságában gyökerezik.
- 2 A keresztény bölcsesség nem értelmes szavak gyűjteménye az életről, hanem életmód, a krisztusi példa szerinti járás, melyet a Szentlélek vezet.
- 3 A keresztény bölcsesség az üdvösséget és az imádatot szolgálja.

Magyarázat

A fentről kapott bölcsesség

Szinte lehetetlen úgy gondolni Pálra, mint aki anélkül ír a keresztény élet gyakorlati kérdéseiről, hogy nem ejt szót a bölcsességről is. Az ókori világot foglalkoztatta ez a kérdés. Néhány századdal Pál előtt a görögök „feltalálták” a filozófiát, azaz a bölcsesség szeretetét. A filozófia fellázadt a mitológiai bölcsesség ellen, amelyben Zeus, Métisz (Zeusz felesége), Pallasz Athéné (a lányuk) és Apolló különböző módon kapcsolódtak a bölcsességhez. Az emberek kikérték ezeknek az isteneknek a véleményét, akik különböző városok, közösségek protektorai lettek. Például, a bölcsességet az élet különböző mozzanataiban kereső emberekről azt hitték,

hogy képesek kapcsolatba lépni Apolló értelmével Püthia, Apolló templomának papnője révén, akit a delphoi orákulumként is ismerünk. De a bölcsesség Püthiánál történő keresésén kívül, Apolló templomának látogatóját bölcs – a delphoi bölcsességet képviselő – mondások fogadták és nevelték, ezek közül a legismertebb három a következő: „Ismerd meg tenmagad!”, „Tarts mértéket!” és „A bizonyosság romba dönt.” A többi bölcs mondás a görög életmódra tanított, az istenek tiszteletétől és az erkölcsös élettől a hazáért való önfeláldozásig.

Habár a filozófusok, vagy „a bölcsesség szeretői” elvetették vallásuk mitológiai szempontjait, a delphoi orákulum szellemi örökösei voltak. Egyrészt állították, hogy Püthia Szókratészt a Görög Birodalom legbölcsebb emberének tartotta, másrészt viszont a delphoi bölcsességből merítették ihletet, főként az első bölcs mondást tartották nagy becsben („Ismerd meg tenmagad!”).

Levonhatjuk a következtetést: a görög filozófia a későbbiekben meghatározta és formálta a nyugati gondolkodásmódot, amely a bölcsesség keresésében nagy hangsúlyt fektetett az emberi értelemre. Az emberi ráció képezte a görög etika és életmód alapját is. A keleti filozófiák is ugyanerre az alapra építettek. A buddhizmus által javasolt életmód, például, az emberi tapasztalatra és lélektanra fókuszál. A számos filozófiai iskola ellenére, mind a nyugati, mind a keleti bölcseseteknek egy a közös nevezőjük: az önismeret elve. Ez a princípium rámutat arra, hogy ezek a filozófiák emberközpontú erőfeszítések az élet legmagasabb megértésére, következőképpen önvizsgálatra és emberi értelemre alapozó életmódot, magatartást és döntéshozást feltételeznek. Ezzel magyarázható, hogy mind a nyugati, mind a keleti világi bölcsesség elvetette az isteni kinyilatkoztatást.

A bibliai bölcsesség alaptulajdonsága viszont, hogy az isteni kinyilatkoztatásra épül. Pál is, Jakab is megemlíti néhányat a más filozófusok által képviselt bölcsességek jellemzői közül: nyugalom, kiegyensúlyozottság, megfontoltság, igazságosság, stb. Mindazonáltal Jakab a keresztény bölcsességet felülről valóként, és nem földiként, testiként és ördögiként jellemzi (Jak 3:15, 17). Pál is kifejti a keresztény és a világi bölcsesség közötti ellentétet, amit a világosság és a sötétség közötti kontraszttal szemléltet, és figyelmezteti az efézusiakat, hogy ne hagyják magukat becsapni „az üres beszédek” (Ef 5:6) és „a sötétség gyümölcstelen cselekedetei” által (Ef 5:11). Nem bölcs dolog ezek csapdájába esni!

Miért látja Pál ennyire sötéten a világ bölcsességét? Nem adtak jó tanácsokat is a filozófusok a világnak, nem buzdították az embereket igaz-

ságon és kölcsönös tiszteleten alapuló életmódra? De igen, sokan közülük ezt tették. Mégis, bármennyire is lenne nemes az emberi filozófia által meghatározott életstílus, mindig is hiányos lesz, részleges és téves motiváción alapuló, mely kizárja az isteni kinyilatkoztatás lehetőségét. A világi bölcséleti rendszerekkel a gond nem az, hogy mit jelentenek ki, hanem hogy mit utasítanak el vagy tagadnak. Egy filozófus részben helyesen értelmezheti az élet valamely aspektusát, ellenben az isteni reveláció és közbelépés lehetőségének kizárásával azt éri el, hogy semmi haszna nincs az életben és az Isten országára való felkészülés tekintetében. A nemi feslettség, például, nem minősült problematikus kérdésnek a legtöbb bölcselő erkölcsi rendszerében. Igaz, hogy voltak filozófusok, akik a nemi önmegtartóztatást hirdették, az okok viszont, amelyekért tették, tévesek voltak.

Ellen G. White megjegyzi: „Számos tettünk, melyeket jó cselekedetnek, sőt bőkezűségnek tartunk, ha alaposan szemügyre vesszük, helytelen indítékok gyümölcseinek bizonyulnak. Sokakat oly erényekért tapsolnak meg, melyekkel nem rendelkeznek. A szívek Kutatója megvizsgál minden indítékot, s a lelkesen megtapsolt tettek gyakran mint önző okokból és alantas szenteskedésből fakadók kerülnek az Úr feljegyzéseibe. Életünk minden tettét, akár kitűnő és dicséretre méltó, akár megrovást érdemel, a szívek Vizsgálója ítéli meg, az indítékok alapján” (*Bizonyságtételek*, 2. köt., 512. o.).

Szavaik üresek, mivel bölcséletükből hiányzik a kegyelem, a megváltás és a megbocsátás ereje, a Szentlélek átalakító befolyása, mely megőrzi lépteinket az Isten útján. Ellen G. White egyik levelében a motiváció és a kinyilatkoztatás fontosságáról ír az igazság és a filozófia vonatkozásában: „A hazugságban való hit nem gyakorolhat megszentelő befolyást az életre és a jellemre. A hazugság maga sem tehető igazsággá annak ismételtetése vagy az abban való hit által. Az őszinteség egyetlen lelket sem menthet meg a hazugságban való hit következményeitől. Lehetek tökéletesen őszinte, miközben rossz irányba haladok, de attól az még nem válik a helyes irányná, nem vezet el a kívánt célhoz. Az Úr nem akarja, hogy vak hiszékenységbe essünk, és ezt a hiszékenységet megszentelő hitnek nevezzük. Az igazság megszentelő alapelv, ezért van szükség annak megismerésére. Össze kell vetnünk a lelkieket a lelkiekkel. Mindent meg kell vizsgálnunk, és csak azt megtartanunk, ami jó, ami az isteni névjegyet hordozza, és ami elénk tárja azokat az indítékokat és alapelveket, melyek alapján cselekednünk kell” (*Szemelvények*, 2. köt., 56. o.).

Ezen okból kifolyólag a Pál által felvállalt keresztény életmód Isten Jézus Krisztusban való kinyilatkoztatásán alapszik. Egyedül a Biblia Istene, aki megteremtett minket, nyilatkoztathatja ki számunkra, hogy ki Ő, kik vagyunk mi, és hogyan éljünk, hogy boldogok legyünk. Csakis Isten adhat nekünk kegyelmet és erőt akarata szerint élnünk az Ő országában.

„Mint világosságnak fiai”

Az Efézusi levél 5. fejezetében Pál nem azt írja, hogy az efézusiak sötétségben voltak, hanem hogy ők maguk voltak a sötétség (Ef 5:8). Most azonban világossággá lettek az Úrban, ezért szólítja fel őket az apostol, hogy „*mint világosságnak fiai, úgy járjanak*” (Ef 5:8). Pál értelmezésében a világosságban járás „gyümölcse minden jóságban és igazságban és valóságban van” (Ef 5:9). Úgy éljünk, hogy meggondoljuk, mi az, ami kedves az Úrnak (Ef 5:10), járjunk Krisztus világosságában, maga Krisztus világítsa meg életünk útját (Ef 5:13–14)! Világosság vagyunk az Úrban, mert felragyog nekünk a Krisztus.

Az életmód adventista teológiája

Adventistákként az életmód kérdését beleszórtuk hitelveinket összefoglaló nyilatkozatunkba. Pál nyomdokain járva, számunkra az életmód nem mellékes, hanem központi kérdése kereszténységünknek. Két hitpontunkban foglalkozunk a keresztény életmód bibliai tanításával: a 19. („Isten törvénye”) és a 22. pontban („A keresztény magatartás”). A megváltozott életforma lényeges keresztény tapasztalatunk szempontjából, ami tükröződik is egyházunk fegyvelmezési eljárásaiban és megújulásra szólító ismételt felhívásaiban.

Alkalmazás

- 1** Kérd meg a csoportod tagjait, hogy emlékezzenek vissza, hogyan értelmezték a bölcsesség fogalmát, mielőtt keresztények lettek volna. Mi volt számukra a bölcsesség akkor, és mi most?
- 2** Válaszoljátok meg a csoportban az alábbi kérdéseket, majd beszéljétek meg a válaszokat! Mit jelent a helyi, szekularizált kontextusban „megvilágosodni” és „világosságban járni”, és hogyan viszonyulnak ezek a fogalmak a bibliai „megvilágosodás” és világosságban járás fogalmához? Mit jelentenek ezek a gondolatok neked, személyesen?
- 3** A keresztényeket néha az a vád éri, hogy elfojtják a bölcsességet, akadályozzák az emberi ismeretek gyarapodását. Egyesek arrogánsaknak,

lenézőknek tartják őket a világi bölcsességgel szemben. Hetednapi adventistákként hogyan értékelhetjük a világ bölcsesség utáni vágyát, és miként tanulhatunk az emberi bölcsesség és tudás örökségéből? Egyrészt hogyan tanúsíthatunk alázatot saját, Istentől kapott bölcsességünket illetően, másrészt pedig hirdessük Istent mint az igazi bölcsesség egyedüli forrását?

4 Jelen vagy a „tanítók óráján”? Gyülekezeted szombatiskola-vezetőjével karöltve vegyél részt e közösségápoló és tanulmányozó missziócsoportheti találkozónak megszervezésében! A „tanítók órájának” záró részében készítsetek missziós terveket!

augusztus 26 – szeptember 1.

Férj és feleség – együtt a keresztnél

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 1Mózes 2:15-25; Ezékiel 16:1-14; 2Korinthus 11:1-4; Efézus 5:21-33; Filippi 2:3-4

Alapige: „Ti férfiak, szeressétek a ti feleségeteket, miképpen a Krisztus is szerette az egyházat, és Önmagát adta azért; hogy azt megszentelje, megtisztítván a víznek feredőjével az Ige által, hogy majd Önmaga elébe állítsa dicsőségben az egyházat, úgy hogy azon ne legyen szeplő, vagy sömörögözés, vagy valami afféle; hanem hogy legyen szent és feddhetetlen” (Ef 5:25-27).

Ef 5:21-33 szakaszában Pál arra a gondolatra épít, hogy a hívők alárendelik magukat egymásnak (Ef 5:21). Ezután a keresztyén feleségeknek (Ef 5:22-24) és férjeknek ajánl tanácsokat (Ef 5:25-32), majd mindkét félnek szóló szavait összegezve zárja a szakaszt (Ef 5:33).

A Biblia kutatói ma a feltámadt Krisztus hangját hallhatják ki ebből a tanácsból, aki a kapcsolatainkról szól. Akkor látjuk így a helyzetet, ha megértjük, hogy az apostol Ef 5:21–6:9 szakaszában aktualizálja a levél fő témáját, ami az egység, ekkor azonban a keresztyén otthonra alkalmazva. Az ó ember hibás társadalmi rendszereinek erős bírálóat fogalmazza meg (lásd Ef 4:22), ugyanakkor dicséri az új ember megteremtését (lásd Ef 2:15), beleágyazódva az emberiség szélesebb körének helytelen társadalmi rendszereibe. A hívők ezeken a kereteken belül tesznek bizonyosságot arról, hogy egy új erő, a Szentlélek (Ef 2:22; 3:16; 5:18-21; 6:17-18), valamint a Krisztusról mintázott új etika kezdte meg működését (Ef 4:13, 15, 20-24, 32; 5:2, 10, 17, 21-33), ami előremutat Istennek a népéért és a világeért végzett munkája végső beteljesedésére.

Szeptember 2. – **A nevelés napja**

Pál egy kapocsként szolgáló szakasszal, Ef 5:21 versével indít, összekötve 5:1-20 részét 5:22-33 verseivel. Amellett érvel, hogy a gyülekezeti tagok engedelmeskedjenek egymásnak (vö. Mk 10:42-45; Róm 12:10; Fil 2:3-4). A hívőknek „*Krisztus félelmében*” (Ef 5:21, ÚRK) kell így tenniük. Ez az egyik első alkalom, amikor Pál a Krisztussal való kapcsolatot mutatja be a legfontosabbnak és a legmeghatározóbbnak a hívők életében.

1 Mire gondol az apostol, amikor buzdítja a gyülekezeti tagokat, hogy engedelmeskedjenek egymásnak? Hogyan értsük ezt (Ef 5:21)?

Az apostol kéri a keresztény feleségeket, hogy úgy „*engedelmeskedjenek saját férjüknek, mint az Úrnak*” (Ef 5:22, ÚRK). Egyértelművé teszi, hogy minden feleség a saját férjének engedelmeskedjen (lásd még 1Pt 3:1, 5). Vajon azt érti ezen, hogy a feleség úgy engedelmeskedjen a férjének, mintha ő lenne Krisztus? Vagy inkább azt gondolja, hogy a nőnek végeredményben, igazából Krisztusnak kell engedelmeskednie?

Tekintettel Ef 6:7 versére – ahol a szolgálókat kéri, hogy úgy szolgáljanak, „*mint akik az Úrnak szolgálnak és nem embereknek*” – és Kol 3:18 versére – ahol a feleségektől azt kéri, hogy úgy engedelmeskedjenek a férjüknek, „*amiképpen illik az Úrban*” –, az utóbbi nézetet kell előnyben részesítenünk. A feleségek maguk is hívők, akiknek végső soron Krisztust kell tisztelniük a férjük előtt.

Efézus és Kolossé levelei egyaránt Krisztust – egyedül Krisztust – nevezik az egyház, azaz a test Fejének (Ef 1:22; 5:23; Kol 1:18): „*Krisztus is feje az egyháznak, és ugyanő megtartója a testnek*” (Ef 5:23). A hasonlat szerint a férj „*feje a feleségének*” (Ef 5:23), az egyház számára pedig a Krisztushoz való hűség tekintetében példaként szolgál a feleség hűsége a férje iránt. Ez a szakasz a szerető, gondoskodó, nem pedig a boldogtalan házasság képét feltételezi. Nem szabad ezt a verset semminemű családon belüli erőszak igazolására használni!

Az imént olvasottak fényében miért olyan fontos emlékezni arra, hogy e tanács szerint járjunk el? „Ha a férj nyers, durva, féktelen, önző, érdes, bászakodó férfi, akkor soha ne ejtse ki azt a mondatot, hogy »a férj feje a feleségének«, és hogy »a feleségnek mindenben engedelmeskednie kell az ő férjének«, mivel nem ő az Úr. Az ilyen férfi a szó valódi értelmében nem igazi férj” (Ellen G. White: *Boldog otthon*. Budapest, 1998, Advent Kiadó, 100. o.).

2 Vessük össze Ef 5:25-27, 29 szakaszát Ez 16:1-14 részében a lelenc gyermek történetével! Pál mely elemeit idézi példának?

Az apostol Ef 5:25-27, 29 verseiben az esküvő-házasság metaforáját alkalmazza az egyházra és annak Krisztussal való kapcsolatára, eközben pedig találékonyan merít az ókori esküvői szokásokból és szerepekből. Az egyháznak mint menyasszonynak Krisztus a mennyei vőlegénye, aki:

- 1) *Úgy szereti az egyházat, mint menyasszonyát* (Ef 5:25). Sosem szabad elfelednünk, hogy ez Jézus szívéből fakad! Szeret bennünket.
- 2) *Váltságul adja magát a menyasszonyért*. Az ókori házasságok fényében a vőlegény „megvette” a menyasszonyt egy bizonyos „váltásdíj” fejében, ami az esetek többségében drága értéktárgyak mellett egy jelentősebb pénzösszeg volt, olyan nagy, hogy egész falvak gazdasága függött ettől a szokástól. Testet öltésekor és a kereszten Krisztus megfizette menyasszonya, az egyház váltásdíját, *„Önmagát adta azért”* (Ef 5:25).
- 3) *Megfürdeti a menyasszonyát*. A menyasszony előkészületei fontos részét képezték az ókori esküvői ünnepségeknek. A menyasszonyt ma is a nőrokonai és a koszorúslányok készítik fel a szertartásra. Pál viszont úgy képzei, hogy a Vőlegény készíti fel menyasszonyát az esküvőre. Ő az, aki megszenteli és megtisztítja *„a víz fürdőjével”* (Ef 5:26, ÚRK), ami valószínűleg a keresztségre utal.
- 4) *Ígéreteket tesz*. A tisztítást *„az ige által”* (Ef 5:26, ÚRK) végzi, ez utalás a fogadalomra, amit az isteni Vőlegény tesz menyasszonyának, talán az eljegyzés szertartásakor (vö. Ef 1:3-14; 2:1-10, ami megjegyzi, hogy Isten mit ígért megtérésükkor a hívőknek). A mai eljegyzés ókori változata volt a lánykérés, aminek igen komoly tárgylások képezték a részét, ennek keretében írásban állapodtak meg a menyasszony megváltásának díjáról (a férj részéről) és a hozományról (a menyasszony családjának a házassághoz való hozzájárulásáról).
- 5) *A menyasszony felkészítése és felékesítése*. A menyasszony csodaszép, káprázatosan ragyog, amikor végre megjelenik Vőlegénye előtt (Ef 5:27). Krisztus nem csupán megfürdeti a menyasszonyt, hanem fel is készíti és ékesíti.

Hogyan segítenek ezek a versek megérteni, hogy mit érez irántunk Krisztus? Miért olyan vigasztaló ez a tudat?

3 Hogyan használja fel Pál az ókori esküvő egyes elemeit, amikor megszólítja a korinthusi keresztényeket? Mikor jelenik meg a menyasszony a Vőlegény előtt (2Kor 11:1-4)?

Az apostol Ef 5:25-27 szakaszában az ókori esküvők egy utolsó elemével úgy mutatja be Krisztust, mint aki:

- 6) *(Önmaga) elé állítja a menyasszonyt.* Annak idején a vőfély, a vőfélyek vagy a menyasszony édesapja adta a menyasszonyt a vőlegényhez, semmiféleképpen sem a vőlegény! Itt viszont Pál úgy válaszolja fel, hogy Jézus maga elé állítja az egyházat menyasszonyaként.

Pál a házassági szokásokkal és szerepekkel világít rá Krisztusnak az egyházzal való kapcsolatára, méghozzá úgy, mint ami időrendben bontakozik ki: 1) *Eljegyzés.* Jézus odaigérte önmagát az egyháznak („a menyasszony váltságdíjaként”), ezzel jegyezte el (Ef 5:25). 2) *Előkészület az esküvői szertartásra.* A Vőlegény tovább fáradozik a menyasszony megszentelésén és megtisztításán (Ef 5:26). 3) *Maga az esküvő.* Krisztus jelenleg a menyasszony esküvői megjelenésére figyel (Ef 5:27). Ez a rész előretekint a visszajövelekor sorra kerülő nagy menyegzői ünnepségre, amikor a Vőlegény magához veszi az egyházat mint menyasszonyát, maga elé állítja (Ef 5:27; vö. 2Kor 11:1-2; Kol 1:21-23, 28).

Az ókori esküvők gyakran éjszakai felvonulással kezdődtek (lásd Mt 25:1-13). A vőlegény és kísérete a vőlegény házánál – a pár új otthonánál – találkozott, majd nagy szertartással megindultak együtt. Fáklyákat gyújtottak, és boldog, lendületes zenére, vigadozva haladtak a menyasszony apjának háza felé. Ott csatlakozott hozzájuk a menyasszony, esetleg útközben találtak a menyasszony menetével, a tömeg pedig az új otthonához kísérte a párt. A vendégek ott egy egész hétig tartó lakodalmomba kezdtek, ami az esküvői szertartással végződött, akkor állították a menyasszonyt a vőlegény elé.

Pál erre a felvonulásra és pillanatra utal azzal, hogy Krisztus maga elé állítja az egyházat. Dinamikus képet mutat visszajöveteléről, amit egy jövőbeli esküvőhöz hasonlít, akkor teljesedik be Krisztus és egyháza hosszú eljegyzési időszaka, és megtartják az esküvőt.

Milyen üzenetet szűrünk le ebből a pozitív, boldog és reményteljes képviselővilágból?

4 Milyen új érvet hoz fel Pál a férjek bátorítására, hogy gyengéden szeressék a feleségüket (Ef 5:28-30)?

Pálnak a keresztény otthonra vonatkozó szabályai (Ef 5:21-6:9) kihívásokkal teli társadalmi környezetet mutatnak be. Ef 5:28-30 szakaszában az apostol olyan férjekhez szól, akik az akkoriban túl gyakori mintát követték: gyűlölték a „saját testüket” (lásd Ef 5:28-29), vagyis bántalmazták, verték a feleségüket. A görög-római világban a családapa (latinul *pater familias*) jogi hatalma igen kiterjedt volt. Keményen megbüntethette, akár meg is ölhette a feleségét, a gyerekeit és a szolgáit, miközben a jog keretei között maradhatott (bár a hatalom ilyen szélsőséges gyakorlását egyre inkább visszaszorította a közvélemény).

Az apostol Ef 5:25-27 verseiben bemutatja a szeretet legnagyobb példáját: Krisztusnak az egyház iránti szeretetét, amivel gyökeresen eltérő mintát kínál a férjeknek. Mielőtt kifejtené az érvet, ismét a nagy Példáképre mutat. Arra kéri a keresztény férjeket, hogy úgy viselkedjenek, mint Jézus (Ef 5:28), aki „*Önmagát adta*” a menyasszonyáért, az egyházért, és minden szükségletére odafigyelt (Ef 5:25-27). Pál felszólítja a férjeket, hogy hagyjanak fel koruk bevett viselkedési formájával, és inkább Krisztus gyengéd szeretetét igyekezzenek mintául venni.

Ef 5:28-30 verseiben Pál új érvel – önmaguk szeretetével – támasztja alá, hogy miért szeressék a férjek a feleségüket. A következő, alapvető igazságot mondja: „*Mert a saját testét soha senki nem gyűlölte*” (Ef 5:29, ÚRK) – legalábbis, aki tisztán gondolkodott. A férjek nem ártnak maguknak, nem verik a saját testüket, inkább táplálják és ápolják (Ef 5:29). Hogy megszüntesse a keresztény feleségek elleni durvaságot és erőszakot, Pál arra hívja a férjeket, hogy azonosítsák magukat a feleségükkel. Az érvelése szerint annyira egyek, hogy a nők bántalmazása felér az önsanyargatással, amit józanul gondolkodók nem tesznek.

Jézus példájára visszatérve az apostol úgy érvel, hogy Krisztus is szeretettel gondoskodik magáról, amikor „*az Ő testének*” tagjaival bánik (Ef 5:29-30). Azt mondja a férjeknek, hogy bánjanak úgy a feleségükkel, mint saját magukkal és ahogy Jézus bánik velük!

Pál Jézus példáját idézi úgy a feleségeknek, mint a férjeknek. Mit tanulhatunk Krisztustól a családtagjaink iránti szeretetről?

5 Tanulmányozzuk **1Móz 2:15-25** szakaszából a teremtés történetét! Mi történt, mielőtt a férjről és a feleségről elhangzott, hogy „egy testté” (**1Móz 2:24**) lettek?

A feleségekre és a férjekre vonatkozó tanács kulcsa, hogy amikor Ef 5:31 versében Pál idézi 1Móz 2:24 versét, annak kiteljesedéseként értelmezi azt. *Mózes első könyvének* teremtéstörténete alapján elgondolkodik a keresztyén gyülekezetek szükségleteiről és a családi kapcsolatok egészségéről. Hallja, amint 1Móz 2:24 versének üzenete visszhangzik a korszakokon át. Az isteni terv szerint a házasság „egy test” kapcsolata, amiben a testi egységet az érzelmi és lelki egység tükrözi, illetve amiben az érzelmi és lelki egység tartalommal tölti meg a szexuális kapcsolatot.

1Móz 2:24 versét idézve Pál olyan kijelentést választ a házasságról, ami még a bűnbeesés előtt hangzott el, azt alkalmazza a keresztyén férjekre és feleségekre! Bűnbeesés utáni világunk vadul visszaél a férfi és nő közötti nemi kapcsolattal, ami mutatja, mennyire mélyen gyökerezik a mai kultúrában az a gondolat, miszerint az egyesülés a nő alávetettségét jelképezi. Az apostol úgy érvel, hogy *Mózes első könyvében* a nemi kapcsolat nem az alávetettségről, hanem az egységről szól. Nem jelképezi, nem testesíti meg a férfi uralmát, hanem a férj és a feleség egységét jelenti, ami olyan teljes, hogy „egy testté” lesznek. Tehát 1Móz 2:24 és Ef 5:21-33 verseihez fordulhatunk a házasságra és a nemi életre vonatkozó fontos, a kultúrával ellentétes és azt helyreigazító teológiáért.

A következő versben Pál ugyanebben az összefüggésben szól a „nagy” titokról (lásd Ef 5:32). Itt megtalálható az eddig tárgyalt kettős metafora mindkét oldala: a keresztyén házasság értelmezése Krisztusnak az egyházával való viszonya fényében és Krisztusnak az egyházzal való kapcsolata, amit a keresztyén házasság fényében határoz meg (Ef 5:32).

A Krisztus és az egyház közötti kapcsolat hasonlata a keresztyén házasság értékét nemesíti. Továbbá ha az egyháznak a Krisztussal való kapcsolatára a gondoskodó keresztyén házasság lencséin keresztül tekintünk, akkor a hívők tisztábban látják a Krisztushoz fűződő közös kapcsolatukat.

Ef 5:33 verse hogyan összegzi tömören Pál **Ef 5:21-32** szakaszában közölt tanácsát? A párok hogyan alkalmazhatják még teljesebben ezeket az elveket a házasságukban?

További tanulmányozásra: Ellen G. White, *Boldog otthon*, „Kölcsönös kötelezettségek” c. fejezet

Ellen G. White következetesen bátorítja a házastársakat, hogy tartózkodjanak a másik irányításától: „Ne próbáld kényszeríteni a másikat, hogy engedjen kívánságodnak! Ezt nem tehetitek meg, ha meg akarjátok tartani egymás szeretetét. Legyetek kedvesek, türelmesek, elnézők, belátók és előzékenyek” (i. m. 101. o.)!

Közvetlenül utal Kol 3:18 (és Ef 5:22-24) verse értelmezésére és alkalmazására: „Gyakran teszik fel a kérdést: »A feleségnek ne legyen saját akarata?« A Szentírás világosan kijelenti, hogy a férj a család feje. »Ti asszonyok engedelmeskedjete a ti férjetekek...« Ha e parancs itt végződne, akkor elmondhatnánk, hogy a feleségek helyzete nem irigylésre méltó. Nagyon sok esetben ez nagyon nehéz és próbára tevő helyzet, és jobb lenne, ha minél kevesebb házasságot kötnének. Nagyon sok férj megáll e szavaknál: »Ti asszonyok engedelmeskedjete...«, de olvassuk el ugyanennek a parancsnak a végét is: »...amiképpen illik az Úrban« (Kol 3:18)” (i. m. 99. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 106–112;

Ellen G. White: *Az imádság*, 30. fejezet, a „Ne vígy minket kísértésbe...” alfejezettől a fejezet végéig

1. Mi tulajdonítottatott igazságul nemzedékről nemzedékre?

2. Mit kér Dávid imában az ellenségeire?

3. Kinek van jó belátása, és kinek a dicsérete marad meg mindvégig?

4. Ki nem fél a rossz hírektől?

5. Miről gondoskodik saját hatáskörében a menny Ura?

Általános áttekintés

Az egység visszatérő téma Pál Efézusbeliekhez írt levelében, és nemcsak a zsidók és a népek egyházban megvalósuló egységére vonatkozik (Ef 2). Pál a teljes levélben arról értekezik, hogy miként valósítható meg ez az egység a háromszemélyű Isten, az üdvösség, a keresztség, a hit, a lelki ajándékok, a Szentlélek bennünk lakozása, életünknek a krisztusi modell szerint való átalakulása és a keresztyén bölcsesség által.

Végsősoron Pál számára a minden szempontot figyelembe vevő egység egyedül Krisztusban érhető el. A családnak fontos szerepet szán az egyház egységéről szóló vitában. Ha valaha volt modell az egységre, az kétségtől a család; igazi egysége csakis Krisztus által létezhet, ahogy a zsidók és a népek is egyedül Krisztusban lehetnek egységben az egyházban, Krisztus testében. A családban a feleség engedelmeskedik a férjének Krisztusban, a férj pedig szereti a feleségét az Úrban. A házassági kapcsolat isteni szempontja arra kötelez, hogy úgy tekintsünk a családra, ahogyan Isten. A családnak be kell töltenie azon szerepét és célját, amelyet Isten adott neki a teremtéskor: „egy test”, feloszthatatlan egység. A két fél egy, és nemcsak a kölcsönös előnyök szempontjából, hanem azért, mert Isten teremtette őket így, Isten parancsának köszönhetően ilyen a férj és a feleség. A család egységének több jelentése van, ahogy az egyház egysége is a háromszemélyű Isten egységét és az emberiséggel való kapcsolatát fejezi ki.

A tanulmány témái:

- 1 Az egység témája ezúttal a keresztyén család kérdését érinti, amint az a férj és a feleség közötti kapcsolatban megnyilvánul.
- 2 Az egyetlen út, amely által a keresztyén család megőrizheti egységét, az „Úrban élés”: a család tagjai alávetik magukat egymásnak, úgy, ahogyan azt az Úr a teremtéskor elrendelte, és amint azt Jézus áldozatkész szeretete igazolta.
- 3 Abban a családban, amely igazán „az Úrban él”, nincs jelen az elnyomás és a visszaélés, a házasságtörés és az erőszak, mivel mind a férj, mind a feleség megtanulta tisztelni és szeretni „az Úrban” a másikat.

Efézus 5:21–23 mély krisztológiai és ekkleziológiai elemzés. Mint egyéb leveleiben, Pál itt is a gyakorlati megjegyzései közé szolid teológiai analízist sző (Krisztus és az egyház doktrínája). Az apostol véleménye szerint a bibliai teológia célja nemcsak az, hogy általa szép és koherens intellektuális rendszert építsünk ki; Pál gyakorlati üzenetének alapjául mindig a bibliai teológia szolgál.

Az apostol a család témájával nem mint marginális kérdéssel foglalkozik, melyet az általános emberi bölcsesség, a pszichológia vagy a szociológia megoldhatna. Családra vonatkozó elemzését a keresztény alapelvek kontextusában mutatja be (Isten, a teremtés, az üdvösség és az egyház). Pál tulajdonképpen nem ezeknek a doktrínáknak a bemutatásához használja a család témáját, hanem inkább ezeket a hitalapelveket használja fel a keresztény család szemléltetéséhez.

Akárcsak az egyház esetében, Pál ezúttal sem fogadja el, hogy a keresztény család témájának megközelítése a bukott emberi természet és társadalom kapcsolatainak függvénye lenne. Ellenben Jézus a „kezdetből fogva” interpellációs elvet használja („*de kezdetből fogva* nem így volt”, Mt 19:8), amely segíti a keresztény egyházat és annak teológiáját az isteni eszmények helyreállítása felé fordulni, ami éles ellentéte a bűnös világ értékei igazolásának. A keresztény család nem képezheti megalkuvás tárgyát, ezt támasztja alá az is, hogy Pál a család kérdését a keresztény hitalapelvek kontextusában elemzi.

Engedelmesek legyetek és szeressetek!

Pálnak a férj és a feleség közötti kapcsolatra utaló szavai – „Engedelmesek legyetek!” és „Szeressetek!” – sok vitát gerjesztettek, ennek köszönhetően címkézte azt időnként nőgyűlölő diskurzusnak a keresztény értelmezésirodalom. Ezek a reakciók azonban Pál üzenetének félreértéséből születtek.

Az alábbi gondolatok segítenek jobban megértenünk ezt a bibliai szakaszt:

1. Mind a férj, mind a feleség magatartása a kölcsönös engedelmesség kontextusában gyökerezik (Ef 5:21), annak eredményeként, hogy mindketten telve vannak Szentlélekkel (Ef 5:18).

2. A feleség engedelmeskedik az ő férjének, de nem úgy, mint a főnökének, hanem mint Krisztusnak, Megváltójának és Oltalmazójának.

A feleség alávetettségén itt azt kell értenünk, hogy tisztelettel, elismeréssel és értékeléssel tartozik a férjének mint védelmezőjének. A Biblia sehol sem utal arra, hogy a feleség alsóbbrendű lenne a férjéhez képest, Pál azonban helyes magatartásként minősíti a férj iránti alázatot és tiszteletet. A keresztény életszemlélet értelmében a méltóság tekintetében a férfi és a nő egyenlő Krisztusban, egyik fél sem léphet fel a másikkal szemben arrogáns, felsőbbbségi magatartást tanúsítva. A feleségnek szeretnie, bátorítania kell az ő férjét.

3. A férjnek a maga során nem szabad megfélemednie arról, hogy a felesége a szeretet kiteljesedését az oltalmazásában és a védelmében éli meg. A férjnek a felesége iránti szeretete olyan, akár az Úrnak az egyház iránti áldozatkész szeretete. Pál arra ösztönzi a férfit, hogy alázatosan, értékelő lelkülettel szeresse feleségét.

4. Pál látásmódjában a feleség férje iránti engedelmessége az egyház Krisztus iránti engedelmességét szemlélteti, a férj felesége iránti szeretete pedig Krisztus egyháza iránti szeretetét. Pál itt nem légből kapott, teológiai elveket is magába foglaló összehasonlítást oszt meg az olvasóival, amelyek a férfi és a nő közötti hierarchikus kapcsolatot igazolnák. Ellenkezőleg, azonnal megfelelő keretbe helyezi az összehasonlítását, és nagy odafigyeléssel megmagyarázza, hogy mit ért ez alatt, és melyek az összevetési pontok ebben az allegóriában. Aranyszájú Szent János (347–407), a konstantinápolyi egyház híres pátriárkája legjobb homiletikai tudását felhasználva ekképpen írt a férj felesége iránti szeretetéről:

„Szeretnél olyan feleséget, aki úgy engedelmeskedik neked, mint az egyház Krisztusnak? Ha igen, vigyázz rá úgy, ahogy Krisztus is vigyáz az egyházra! Akkor is, ha az életedet kellene feláldoznod érte, ha tízezerszer is darabokra tépnének szét! Vállalj el érte minden szenvedést! S ha mindezeket megtennéd a feleségedért, még mindig nem tettél érte semmit, ha azt vesszük, hogy mi mindent tett Krisztus az Ó egyházáért. Hiszen te olyasvalakiért hozol áldozatot, akivel összekötöted az életedet, míg Krisztus olyanért, aki hátat fordított neki és gyűlölte Őt. Krisztus a lábai elé helyezte azt, aki hátat fordított neki, megvetette, gyűlölte és kigúnyolta Őt, és tette mindezt nem fenyegetések, erőszak vagy félelemkeltés, hanem fáradhatatlan szeretete által. Nos, te is hasonlóképpen bánj a feleségeddel! Még hogyha azt is tapasztalnád, hogy felsőbbrendűséggel és megvetéssel viszonyul hozzád, gondoskodásoddal, szereteteddel és jószággal a lábad elé helyezheted őt. Egy szolgát ugyan magadhoz láncolhatsz, ha megfélemlíted, de még őt sem, hisz sarkon fordul, és magadra hagy. Feleségedet, gyermekeid anyját, életed legszebb örömei-

nek okát azonban nem félelemmel és fenyegetéssel, hanem csakis szeretettel és szép magaviselettel láncolhatod magadhoz. Hisz milyen házassági egység az, amelyben a feleség reszket a férjétől való félelem miatt? Mi öröme származhat a férjnek, ha olyan feleséggel él együtt, aki rabszolgának, és nem szabad asszonynak érzi magát? Nem kellene szenvedned miatta, de ha mégis, ne fedd meg őt, hisz Krisztus sem tette” (*Homilies of St. John Chrysostom, Archbishop of Constantinople, on the Epistle of St. Paul the Apostle to the Ephesians*, in Philip Schaff, ed., *Saint Chrysostom: Homilies on Galatians, Ephesians, Philippians, Colossians, Thessalonians, Timothy, Titus, and Philemon* [Grand Rapids, MI: Eerdmans Printing Company, 1983], 13. köt., 144. o.).

A házasságra és a családra vonatkozó adventista hitalapelv

A családra vonatkozó teológia annyira fontos, hogy egyes keresztény egyházak a hitalapelveikbe foglalták (lásd a Westminsteri hitvallást [XXIV. cikkely]). Sajnos egyes egyházak – mint a Római Katolikus, a Keleti Ortodox és az Anglikán – mindezt túlzásba vitték: szentségnek tartják a házasságot és a családot.

A Hetednapí Adventista Egyház családról vallott nézetét, amely főként a férj és a feleség kapcsolatára összpontosít, a 23. hitalapelv fogalmazza meg: „A házasságot, mely a férfi és nő között életre szóló egység szeretetkapcsolatban, Isten alkotta az Édenben és Jézus megerősítette. Mivel a keresztény számára a házasság Isten és a házastárs felé elkötelezettség, ezért csak azonos hitű társak között köttessen. E kapcsolat a kölcsönös szeretetre, megbecsülésre, tiszteletre és felelősségre épül, mely Krisztus és egyháza közötti szeretet, szentség, meghittség és állandóság kapcsolatát tükrözi... Noha nem minden családi kapcsolat eszményi, a Szentlélek vezetésével és a gyülekezet gondozásával a házaselek között szeretetközösség jöhet létre, ha teljesen alárendelik magukat egymásnak Krisztusban. Isten megáldja a családot, és azt akarja, hogy a családtagok a teljes érettségre segítsék egymást. A szülők tanítsák meg gyermekeiket Isten szeretetére és a neki való engedelmességre. Példájukkal, szavaikkal, tanítsák őket arra, hogy Krisztus szerető, nevelő, örökké gyengéd és gondoskodó, aki azt akarja, hogy az Ő testének – Isten családjának – tagjaivá legyenek. A család növekvő összetartása az utolsó idők evangéliumi üzenetének egyik ismertetőjele.”

Az Adventista Egyház több hivatalos közleményben is foglalkozik a család témájával. Ilyen például az 1996-ban kiadott, „A házasságról”

c. nyilatkozata (lásd lejjebb), amely egyértelműen utal Efézus 5. fejezetére, noha bibliai referenciák nem szerepelnek ebben a hivatalos, a házasság és a család kérdésének teológiai fontosságát hangsúlyozó közleményben.

A szóban forgó nyilatkozat elsősorban összekapcsolja a házasság témáját a Biblia szent és háromszemélyű Istenének természetével: „A férfi és női nem közötti különbségekből kiindulva, a házasság egysége a háromszemélyű Istenség egységét szemlélteti.”

Másodsorban, a házasság az Isten és az emberiség közti kapcsolatot jelképezi: „A Szentírásban a heteroszexuális házastársak egysége az Istenség és az emberiség közti kapcsolat szimbóluma. Emberi bizonygató, mely Isten önfeláldozó szeretetét, népével kötött szövetségét szemlélteti. A férfi és a nő közötti harmonikus, házasságban megvalósuló kötelék a társadalmi egység mikrovilága, melyet az idő a stabil társadalom lényeges elemeként igazolt.”

Harmadsorban, a nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a családok a bűn állapotában szenvednek, és szükségük van a Jézus Krisztus és a Szentlélek általi helyreállításra: „Mivel a házasságot lealacsonyította a bűn, tisztaságát és szépségét vissza kell állítani eredeti állapotába. A házasság eredeti célja, valamint a férj és feleség által a házassági szövetség keretében megélt elragadó, egészséges tapasztalata Krisztus megváltó áldozata és a Szentléleknek az emberek életében végzett munkája által helyreállítható” (A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciája Bizottságának házasságról szóló hivatalos nyilatkozata, 1996. április 23. Angol nyelven elolvasható itt: <https://www.adventist.org/official-statements/marriage/>).

Az Adventista Egyház hivatalos nyilatkozatokban ítéli el a családon belüli visszaéléseket és erőszakot (A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának Bizottsága, „Nyilatkozat a családon belüli visszaélésekről és erőszakról”, kiadta Robert S. Folkenberg elnöki irodája, a Generál Konferencia 1995. június 29–július 8-i ülészaka alkalmával, Utrecht, Hollandia); illetve támogatja a nehéz családi helyzetbe kerülőket (A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának Bizottsága, „Nyilatkozat a családon belüli visszaélések áldozatául esett nők helyzetéről”, kiadta Robert S. Folkenberg elnöki irodája, a Generál Konferencia 1995. június 29–július 8-i ülészaka alkalmával, Utrecht, Hollandia).

Alkalmazás

- 1 Elmélkedjétek a csoportban arról, hogy a tagok családjai miként működhetnének házastársi megbékélési központként, ahol a férjek és feleségek újra megtalálhatnák az utat egymás felé.
- 2 Kérd meg a csoportod tagjait, hogy képzeljék el, amint ezt a tanulmányt egy házastársi tanácsadáson adják elő. Mi lenne az a három téma, amit kiválasztanának, és milyen elemeket tartalmaznának a kiválasztott témák?
- 3 Kérd meg a csoporttársaidat, hogy azonosítsák és magyarázzák meg azokat a különbségeket (legkevesebb hármat), amelyek a férj és a feleség közti viszony bibliai és világi megítélése között léteznek. Hogyan javíthatnának saját családi kapcsolataikon, hogy a férj és a feleség viszonya a bibliai modellt kövesse?
- 4 Van-e tudomásotok olyan, az otthonotok közelében élő keresztény családról, amelynek súlyos gondjai lennének? Imában kérjétek Isten ihlető tanácsát, és szánjatok időt az előttetek álló héten arra, hogy segítsetek ennek a családnak!

szeptember 2–8.

Maradéktalan hűség Krisztus iránt

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Márk 10:13-16; 2Korinthus 5:10; Efézus 6:1-9;
Kolossé 3:21, 24-25; 1Péter 2:18-25

Alapige: „Ti is, urak, ugyanazt cselekedjétek ő velük, elhagyván a fenyegetést; tudván, hogy a ti Uratok is mennyben van, és személyválogatás nincsen Ő nála” (Ef 6:9).

2018-ban a washingtoni Bibliamúzeumban sokak figyelmét felkeltette egy kiállítási tárgy. Egy rövidített Biblia volt, ami a hit lényeges részét volt hivatott tanítani, ugyanakkor kihagyták belőle mindazokat a szakaszokat, amelyek talán a szolgákat lázadásra uszíthatták volna. Az 1808-as kiadás szövegéből nem csak itt-ott húztak ki néhány szakaszt. Az Ószövetség 90%-a és az Újszövetség fele hiányzik belőle. A Biblia ezerszáznyolcvankilenc fejezetéből csupán kétszázharminckettőt tartottak meg.

Teljes mértékben sértetlenül maradtak azok az igeszakaszok, amelyekről úgy tűnt – különösen a Biblia egészének „jó híre” hiányában –, hogy megerősítik a rabszolgaság intézményét. Ez és hasonló, gyakran félreértelmezett szakaszok megmaradtak: *„Ti szolgák, engedelmesek legyetek a ti test szerint való uraitoknak félelemmel és rettegéssel, szíveteknek egyenességében, mint a Krisztusnak”* (Ef 6:5).

A mai korban és kultúrában az a nagy kihívás áll előttünk, hogy Ef 6:1-9 szakaszát az egész Bibliából kirajzolódó, teljes üdvtörténet összefüggésében olvassuk. Mi a tanulság számunkra, miközben Pált figyeljük, aki az evangélium értékeit kora hibás társadalmi szerkezetére alkalmazta?

Szeptember 9. – A szombatiskolát látogatók napja

1 Milyen tanácsot ad Pál a gyerekeknek? Hogyan támasztja ezt alá az Ószövetségből (Ef 6:1-3; lásd még Mt 18:1-5; Mk 10:13-16)?

Hogy jobban értékeljük Pál gyerekeknek szóló tanácsát, el kell képelnünk, amint azt hangosan felolvassák Efézus nyüzsgő metropoliszának házi gyülekezeteiben. A „gyermek” szó (görögül *ta tekna*) több életkorra is utalhat, mivel a gyerek az apa fennhatósága alatt maradt, amíg az apa hatvanéves nem lett (görög szokás szerint) vagy meg nem halt (a római rend szerint). Az itt említett gyerekek elég fiatalok ahhoz, hogy még a szülők neveljék őket (Ef 6:4), ugyanakkor már elég idősök ahhoz, hogy maguk is tanítványok lehessenek.

Pál a keresztény gyülekezetek gyermekeihez szól, és kéri, hogy engedelmeskedjenek a szüleiknek, tiszteljék őket „az *Urban*”, azaz, Krisztusban (vö. Ef 5:22; 6:4-5, 7-9). Azt is kéri, hogy tiszteljék a gyerekeket, mint akik szintén Jézus tanítványai, vonjuk be őket az istentiszteletbe tevékeny résztvevőkként. Ez a szakasz alapvetően fontos úgy a gyermeknevelés, mint a gyerekek között végzett szolgálat szempontjából.

Nem abszolút érvényű az apostol engedelmességre történő felszólítása. Amikor a szülők parancsai „ellenkeznek Krisztus követelményeivel, akkor bármily fájdalmas is lehet, Istennek kell inkább engedelmeskedniük, a következményeket pedig rá kell bízniuk” (Ellen G. White: *Boldog otthon*. Budapest, 1998, Advent Kiadó, 249. o.).

Pál az ötödik parancsolat idézésével zárja a gyerekeknek szóló buzdítását, amivel tanúsítja, milyen nagy értéket tulajdonít a Tízparancsolatnak a keresztény hívők életvezetése tekintetében (ami egyértelmű része Ef 4:1–6:9 szakaszának, főként 4:25, 28; 5:3-14 részének). Megkezdi az idézetet („*Tiszteld a te atyádat és a te anyádat*”, Ef 6:2), hozzáfűz egy szerkesztői megjegyzést („*ami az első parancsolat ígérettel*”, Ef 6:2), majd folytatja és befejezi az idézetet („*hogy jól legyen nálad dolgod, és hosszú életű légy e földön*”, Ef 6:3). Az ötödik parancsolat rávilágít, hogy a szülők tisztelete részét képezi a sikeres emberi életre vonatkozó isteni tervnek. A tisztelet a szülők iránt, még ha nem is tökéletesek, hozzájárul az egészséghöz és a jóléthez.

Hogyan támasztják alá ezek a versek a családi kapcsolatok fontosságát?

2 Vessük össze Ef 6:4 és Kol 3:21 versét! Mivel indokolja Kol 3:21 verse, hogy a szülők ne ingereljék a gyerekeiket?

Sirák fia könyve, egy Pál idejében is elérhető zsidó irat a következőt tanácsolja az apáknak a fiukkal való bánásmódot illetően: „Aki szereti a fiát, gyakran megkorbácsolja őt... Dédelgesd a gyermeket, és pokollá teszi az életed; játssz vele, és megszorít... Fegyelmezd meg a fiadat, tedd nehezzé az igáját, hogy ne bosszantson téged a szégyentelensége” (*Sirák fia könyve* 30:1, 9, 13).

Pál tanácsa igen eltérő hangnemet üt meg. Először egy tiltó parancsot mond az apáknak: „*Ne ingereljétek a gyermekeiteket*”, majd pozitív hangnemben folytatja: „*hanem neveljétek azokat az Úr tanítása és intése szerint*” (Ef 6:4). Pál idejében a jog szerint az apák teljes körű hatalommal rendelkeztek a gyermekeik fölött, akiket tulajdonuként kezeltek. Az apának jogában állt erőszakos módon, akár halállal is büntetni a gyerekeit. Bizonyos szempontból a gyermekek fölötti hatalma túlment a gazdák hatalmán a szolgák felett. Az apostol nem támogatja az efféle uralmat, hanem bátran világossá teszi és átformálja a családi kapcsolatokat. Arra szólítja a keresztyény apákat, hogy a Krisztus iránti, mindent meghaladó hűség keretében gondoljanak a hatalmukra a gyerekeik fölött, mert ha haragra gerjesztik őket, a fiaik nem tanúsítanak majd tiszteletet „*az Úr tanítása és intése*” (Ef 6:4) iránt.

„Édesapák és édesanyák, otthon nektek kell bemutatni Isten lelkületét! Nem dörgedelmes szavakkal, hanem kedves, szerető hozzáállással várjátok az engedelmességet ...

Legyetek kellemesek a családi körben! Ne mondjatok olyan szavakat, amelyek szentségtelen indulatot válthatnak ki! »*Ti is atyák ne ingereljétek gyermekeiteket*«. Ez Istentől jövő felszólítás...

Isten Igéje nem jogosít fel a szülői zordságra vagy elnyomásra, sem a gyerekek engedetlenségére. Isten törvénye a családi életben és a nemzetek kormányzása körében is a végtelen szeretet szívéből fakad” (Ellen G. White: *Child Guidance*. 259. o.).

A szövegkörnyezet itt a szülőkre és a gyerekekre összpontosít. Milyen elveket szűrhetünk le ezekből az igeszakaszokból, amelyek befolyásolhatják azt, ahogyan másokkal bánunk?

3 Olvassuk el a szolgáknak és gazdáknak szóló tanácsokat a következő szakaszokból: **1Kor 7:20-24; Ef 6:5-9; Kol 3:22-4:1; 1Tim 6:1-2; 1Pt 2:18-25!** Hogyan összegeznénk ezeket?

Miközben elképzeljük, amint a keresztény szolgák és urak együtt ülnek az efézusi házi gyülekezetekben, elgondolkodtató, ahogy Pál a keresztény gazdákhhoz szól. A görög-római világban a rabszolgaság több mindenben különbözött az új világbeli, későbbi változattól. Nem egy adott etnikai csoportra korlátozódott. A városi, házi rabszolgáknak időnként felkínálták a tanulás lehetőségét, majd építészként, orvosként és filozófusként is dolgozhattak. Alkalmanként a háztartásban élő rabszolgák számára megvolt az esély, hogy a szolgálat bizonyos ideje után felszabadulhattak, bár a legtöbben sosem nyerték el a szabadságot. Néhány újabb angol bibliafordítás az Ef 6:5-8 szakaszában található görög *dulosz* („szolga”) kifejezést úgy fordítja, hogy „jobbágy”. Nem mindenütt bántak egyformán a rabszolgákkal, a vidéken élőknek gyakran kellett kemény munkát végezniük. Viszont bárhol szolgáltak, a gazdáik szinte korlátlan hatalma és uralma alatt álltak, akik birtokolták őket, a feleségüket és a gyermekeiket is. Publilius Syrus, a volt rabszolga kiáltása szívbemarkoló: „Szebb meghalni, minthogy rabszolgává alacsonyítsanak!” Mindezek alapján inkább az tűnik helyénvalónak, ha a *dulosz* szót úgy fordítjuk, hogy „szolga”, főleg mivel a gazdáik fenyegetése alatt kellett élniük (Ef 6:9).

A rabszolgaság mindenütt jelen volt Pál világában. Az apostol nem társadalmi forradalmárként állt a kérdéshez, hanem pásztorként, aki tanácsolta a hívőket, hogyan birkózzanak meg az adott helyzettel. A hívő személyének átalakulására összpontosító új képet vázolt fel előttük, aminek később szélesebb körű hatása lehet általánosságban a társadalomra: „Az ő elképzelése nem a *Római Birodalom rabszolgáinak felszabadítása volt*. Nem a *törvényes felszabadítást* látta maga előtt, hanem az *Isten gyermekeivé való örökbefogadásból fakadó testvéri alapú közösség új teremtését*... Pál szerint az egyházban, Krisztus testében, helyi szinten, a keresztény házigyülekezetekben és otthonokban kellett a társadalmi forradalomnak végbemennie” (Scott McKnight: *The Letter to Philemon*. Grand Rapids, MI., 2017, Eerdmans Publishing Company, 10-11. o.).

A keresztény történelem egyik nagy szegényfoltja az, ahogyan a rabszolgasággal kapcsolatos igeszakaszokat felhasználták a gyakorlat igazolására. Miért félelmetes üzenet ez azzal kapcsolatban, hogy mennyire körültekintően kell értelmeznünk Isten Igéjét?

4 Mit vár el Pál a keresztény szolgálótól a nekik szóló részletes utasításaiban (Ef 6:5-8)?

Pál kéri a keresztény szolgálókat, hogy engedelmeskedjenek a gazdáiknak, és szeretetből fakadó, kiváló szolgálatot biztosítsanak. Itt meg kell említeni, hogy többször utal arra a nagy helyettesítésre, amire kéri őket. Nem az a dolguk, hogy Krisztus helyére emeljék a gazdájukat, és olyan hűséget tanúsítsanak iránta, ami egyedül Krisztust illeti meg. Inkább a szívből fakadó, kiváló szolgálókat motiváló elkötelezettséggel és hűséggel Krisztust, az Urat állítsák a gazdájuk helyére. Pál ezzel a fontos cserével a gazda-szolga kapcsolat átértelmezett keresztény szemléletét kínálja.

Figyeljük meg, hányféleképpen ajánlja figyelmükbe Pál ezt a cserét:

- 1) A gazdák hatalmát kisebbíti az apostol, amikor „**test szerint való**” uraknak nevezi őket, és rámutat a valódi menyeyi Úrra (Ef 6:5).
- 2) „**Félelemmel és rettegéssel engedelmeskedjétek... tiszta szívvel, mint Krisztusnak**” (Ef 6:5, ÚRK).
- 3) Pál akkor említi a legvilágosabban a helyettesítést, amikor azzal érvel, hogy a keresztény szolgáló hűségesen végezzék a feladatukat, nem úgy, mint a gazdák szolgái, hanem „**mint Krisztus szolgálói**” (Ef 6:6).
- 4) „**Lélekből cselekedjétek Isten akaratát**”, Istennek szolgálva (Ef 6:6).
- 5) Pozitív lelkületből fakadó szolgálókat kér, hogy úgy járjanak el, „**mint akik az Úrnak szolgálnak és nem embereknek**” (Ef 6:7).

A szolgáló Krisztus visszatérésekor teljes jutalomra számíthatnak szívből fakadó szolgálókatukért. Érte végezték a munkájukat, és tőle számíthatnak jutalomra. Ez kifejezetten vonzó gondolat a rabszolgáknak, akik nem kaptak fizetést, akik azt érezhették, hogy földi gazdájuk nem értékelte őket, vagy esetleg ennél is rosszabb történt velük (vö. 1Pt 2:19-20). A hívő szolgálóknak viszont olyan Ura van, aki figyelmes, észreveszi, „**ha valaki jót tesz**” (Ef 6:8, ÚRK), és biztos jutalmat ígér.

Bármennyire is várnánk, hogy a Szentírás nyíltan elítéli a rabszolgaságot, nem teszi. Viszont milyen elveket szűrhetünk le Pál szavaiból azzal kapcsolatban, hogy hogyan viszonyuljunk azokhoz, akikkel együtt dolgozunk?

Ezek voltak Pál utolsó szavai a szolgálkhoz: „*akár szolga, akár szabad*” (Ef 6:8, ÚRK). A „*szabad*” szó a gazdákra utal, amivel rájuk tereli a figyelmét, míg elképzeli, hogy a szolgálk és a gazdák az ítélet alatt egymás mellett, egy szinten állnak Krisztus előtt (vö. 2Kor 5:10; Kol 3:24-25).

5 **Tegyük fel, hogy keresztény gazdák vagyunk, és hallgatjuk, amint a házi gyülekezetünkben felolvassák az Efézusi levelet! Hogyan vennénk a szolgálkaink jelenlétében elhangzó tanácsokat (Ef 6:9)?**

Pál ebben az intésében az *urakat*, a rabszolgatartókat szólítja meg, éles ellentétbe állítva az „urakat” (görögül *hoi kúrioi*) – akiknek szokása volt a szolgálk fenyegtetése – „az Úrral” (*ho kúriosz*), Krisztussal, akiben nincs „*személyválogatás*”.

Az apostol kéri az urakat: „*Ugyanazt cselekedjétek*” a szolgálkkal – ami megdöbbenő lehetett az 1. századbéli rabszolgatulajdonosoknak. Jóindulattal kellett a szolgálkhoz viszonyulniuk, amire a Krisztus iránti hűség indította őket, összhangban azzal, amit Pál a szolgálktól kért (Ef 6:5-8). Azt mondja nekik, hogy ne fenyegetse a szolgálkakat, ami akkoriban általános gyakorlat volt. A büntetések széles körét szabták ki a szolgálkra, így megverették (1Pt 2:20), szexuálisan bántalmazták, eladták (és ezzel elszakították őket szeretteiktől), kíméletlenül dolgoztatták, éhez-tették, megbilincseltek, megbélyegezték és akár meg is ölték őket.

Az apostol két indokkal támasztja alá az urakhoz intézett felszólítását, hogy tekintsenek túl a görög-római világ társadalmi rendszerén: 1) Mint az állítólagos szolgálk, ők is szolgálk az egy Úrnak („*hiszen tudjátok, hogy nekik is, nektek is van Uratok a mennyben*”, ÚRK; vö. Kol 4:1); 2) a mennyei Úr mindenkit személyválogatás nélkül ítél. Mivel az Úr velük egyenlő szinten állókként bánik azokkal, akiket rabszolgálknak tartanak, így nekik is így kell hozzájuk viszonyulni (vö. Filem 1:15-16).

Az Efézusi levélben Pál nyelvezetének nagy része különösen reményt kelthetett a keresztény szolgálkban, amikor a következőkről szólt: fiúvá fogadás (Ef 1:5), megváltás (Ef 1:7), örökbefogadás (Ef 1:11, 14; 3:6), Jézussal a trónon (Ef 2:6), polgártársak és „*az Isten háza népe*” (Ef 2:19, ÚRK; vö. 3:14-15), illetve az, hogy Krisztus testének szerves részei lehetnek (lásd Ef 3:6; 4:1-16). Ef 6:5-9 szakasza a levél tanításának minden részét érinti, ami a szolgálk és urak közötti kapcsolathoz tartozik, így a beszédre (Ef 4:25-32) és a nemi erkölcsre (Ef 5:1-14) vonatkozó tanácsot is.

Pál tisztelete a gyerekek mint hívótársaink (Ef 6:1-3) iránt jobban ráirányítja a figyelmet arra, hogyan bánnak velük a mai világban. Az apákhoz intézett szavai (Ef 6:4) arra szólítanak, hogy vegyük komolyan a szülői kötelezettségeket. A rabszolgákra (Ef 6:5-8) és különösen a rabszolgatartókra (Ef 6:9) vonatkozó tanácsainak a mi helyzetünkre való alkalmazása nehezebb, mivel sokunk számára távoli ez a társadalmi felállítás, illetve mivel tudjuk azt is, hogy a szolgaság *bármely formája* erkölcsi szempontból a legnagyobb gonoszságok egyike. Mégis, mivel Isten ihlette ezeket a szavakat, részét képezik a Szentírásnak, mérlegelnünk kell, hogyan tudjuk alkalmazni ezeket ma. Az 1. századi efézusi hívőkkel együtt nekünk is kiváltságunk és kötelességünk, hogy a kapcsolatainkban alkalmazzuk az evangélium értékeit.

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 113–119;

Ellen G. White: Az imádság, 31. fejezet, az első huszonegy bekezdés

1. Mik szökdelték, mint a kosok és a juhoknak bányái?

2. Kik nem dicsérik az Urat?

3. Kik mennek be az Úr kapuján?

4. Mire építi Isten a tanításait?

5. Csakis mikor kaphatjuk meg Isten megígért ajándékait?

Általános áttekintés

A családon belüli egység témájának megmagyarázása után Pál az egység egyik legvitatottabb és legnehezebb típusát – a nemzedékek és a különböző társadalmi csoportok és osztályok közötti egységet – értelmezi. Az apostolnak ezekre a szituációkra is ugyanaz a megoldása: az Úrban való egység.

Pál tanácsolja a gyermekeket, hogy tiszteljék szüleiket az Úrban. Ez a kifejezés a keresztény család és társadalom fogalmi színterére helyezi a gyermekeket, amelyben ők is a család tagjainak számítanak az Úrban. Az apostol szülőkhöz intézett tanácsa is ugyanezt a lelkületet közvetíti: Bánjatok szépen gyermekeitekkel, tudván, hogy ők az Úr gyermekei. Ez az elv nyilván nem zárja ki annak lehetőségét, sőt kötelességét, hogy neveljék gyermekeiket. A szülőknek azonban úgy kell fegyelmezniük gyermekeiket, ahogy Isten is tenné a helyükben.

A Biblia bírálóinak egyes kijelentéseivel ellentétben Pál nem támogatta a rabszolgatartás rettenetes intézményét, csupán lelkészi perspektívából – stratégiai szempontokat figyelembe véve – közelítette meg a témát. Jézus az üldözés és elnyomás problémáját nem forradalmi-katonai módszerrel kívánta megoldani, Pétert is megfeddte, amikor az kardot rántott.

Az Üdvözítő nyomdokain járva, Pál ennek a társadalmi gondnak a megoldását is Krisztusban látja megvalósulni. A rabszolgáknak tudniuk kell magukról, hogy Krisztus szolgálói, ahogyan Pál is látta önmagát, és szorgalmasan együtt kell dolgozniuk az Úr Jézusért. Másfelől a rabszolgák tekintsenek úgy a gazdáikra, mint egyszerű emberekre, akiknek szintén szükségük van üdvösségre, mint bármely bűnös embernek; és a rabszolgatartók is úgy viszonyuljanak a szolgálóikhoz, mint akik velük egyenlő jogú polgártársai a mennynek, önmagukra pedig tekintsenek úgy, mint akik a mennyei Gazda szolgálói. A rabszolgatartó és a rabszolga közötti társadalmi feszültséget az oldja meg, hogy az egyházban egyik is, másik is meghívást kap Krisztustól, elfogadja őket a Megváltó, és vele együtt magasztaltatnak fel a mennyei helyeken. Ugyanezt az Istent és Üdvözítőt imádják, és meghívást kapnak, hogy a Szentlélek bennük lakozása által megváltoztassák életüket, Isten Krisztusban megnyilatkozó kép-
mására.

A tanulmány témái:

- 1 A nemzedékek közötti egység kérdése: a gyermekek és szüleik csak akkor lehetnek igazán egységben, ha az Úrban élve viszonyulnak egymáshoz.
- 2 A társadalmi osztályok közötti egység kérdése: a rabszolgatartók és a rabszolgák csak az Úrban lehetnek egymással egységben, ha úgy tekintenek egymásra, mint akik egyenlőek az Úrban: együtt polgártársai Isten országának és a Krisztusban megvalósuló új életnek.

Magyarázat

Egységben a gyermekek és a szülők, a rabszolgák és a rabszolgatartók

Efézus 6:1–9 verseiben Pál folytatja az egység témájának elemzését. Az egységet Isten biztosítja az emberiség számára Jézus Krisztus által. Az apostol ezúttal két – egy családi és egy társadalmi – kérdést boncolgat az egység kapcsán: a nemzedékek közötti kapcsolat, valamint a rabszolgák és rabszolgatartók közötti viszony kérdését. A gyermekek tudára adja, hogy szót kell fogadniuk a szüleiknek „az Úrban, mert ez az igaz” (Ef 6:1). Azért van ez így rendjén, mert ez Isten parancsa, olyan rendelkezés, amelyhez ígéret is jár: az áldás és jólét ígérete (Ef 6:2–3). Másfelől Pál a szülőket is inti: ne ingereljék gyermekeiket azzal, hogy kényük-kedvük szerint parancsolgatnak nekik. A szülők feladata nevelni gyermekeiket, de „az Úr tanítása és intése”, nem pedig a saját bölcsességük szerint (Ef 6:4). A gyermekeknek szükségük van a nevelésre, hogy ők is érett kapcsolatot ápolhassanak az Úrral. Nem hagyhatók ki a házimunkák végzéséből, hiszen a munka a nevelés egyik eszköze.

A szülők és a gyermekek közötti kapcsolat alapvető fontosságú a társadalom számára. Sajnos a történelem során, különböző társadalmi rendszerekben jellemző volt, hogy a szülők elnyomták a gyermekeiket, vagy fordítva, de olyan is volt, hogy kölcsönösen sanyargatta egymást az idős és az ifjú nemzedék. Pál biztos abban, hogy ez a bűn gerjesztette, generációk közötti feszültség megoldható az egyházban, de csakis Jézus Krisztusban.

Pál azt tanácsolja a keresztény rabszolgáknak, hogy félelemmel, rettegéssel és szívük egyenességével engedelmeskedjenek test szerinti uraiknak, mint Krisztusnak (Ef 6:5). Ezzel Pál nem azt akarta mondani, hogy a rabszolgatartó rendszer – ami egyértelműen rossz társadalmi berendezkedés – Isten jóváhagyását élvezzi, nem is hasonlítja össze egymással a földi urakat és a menny Urát, Krisztust. Pál a hangsúlyt a szolgák és uraik megtérésének hitelességére helyezi.

Bármilyen helyzetbe kerülünk, legyünk jó keresztények! Ebben a bűnös világban gyakran bekövetkezhet, hogy egyesek betegség miatt képtelenek lesznek a munkavégzésre, másoknak a halállal kell szembenézniük. Természetesen, ilyen körülmények között a Szentírás arra tanít, hogy erőnk szerint mindent megtegyünk a körülményeink javításáért, megváltoztatásáért. Ez a stratégia azonban nem mindig kivitelezhető. Ilyenkor az a legfontosabb, hogy a keresztény őszinte hittel Krisztusba kapaszkodjon.

Pál közli az efézusi rabszolgákkal: ha az egyiptomi rabságba száműzött Józsefhez hasonlóan raboskodtok, és nem tudtok változtatni ezen a rettenetes helyzeten (1Kor 7:21–23), jusson eszetekbe az evangélium titka, Krisztus áldásai a mennyei helyeken, s emlékezzünk arra a tiszteletre, amit Ő ad nekünk azzal, hogy magával vitt minket Isten kegyelmi trónjához. Jusson eszetekbe, hogy mind kövek vagyunk Isten templomában, tagok az Ő testében, és megtapasztaltuk szívünk, életmódunk és magatartásunk mélységes megváltozását, a Szentlélek erejét, mely bennünk dolgozik, és e hihetetlen változások előmozdítója.

Következésképpen az Egyiptomban fogva tartott Józsefhez hasonlóan dolgozotok földi uraitokért, gazdagítsátok a házát, ahogy Krisztusért tennétek (Ef 6:6). Ezzel nem bálványozzátok őket, nem hízelegtek nekik, még csak nem is áztatjátok magatokat, nem ápoltok semmiféle szolgai mentalitást. Ez a kapcsolatokban tanúsított magatartás sokkal inkább a hiteles keresztény személyiségének lényege. Bármilyen társadalmi körülményben vagy rendszerben a keresztény számára a legfontosabb a megtérése, amely nyomán őszinte, szorgalmas, tökéletességre törekvő életmódot fog kialakítani (Ef 6:6–8).

Ami pedig a rabszolgatartókat illeti, Pál arra kéri őket, hogy „ugyanazt cselekedjék” a szolgálókkal: Jézushoz hasonló urakként viselkedjenek velük (Ef 6:9). A földi rabszolgatartók, vagy a gazdag, hatalommal bíró emberek tudják, hogy Jézus az ő Uruk. Pál tehát nem a rabszolgatartó rendszert támogatja, hanem ellenkezőleg: ennek az elnyomó struktúrának a fundamentumát rombolja le, és lefekteti annak a keresztény elvnek az alapjait, amely szerint mindenkinek – szolgának és gazdának – egy Ura van a mennyben: Jézus Krisztus. Az összes társadalmi és gazdasági kapcsolatnak Krisztushoz kell viszonyulnia. A rabszolgák életét és munkáját elsősorban annak kell meghatározni, hogy kapcsolatban állnak Jézussal mint Urukkal. Az uraknak is úgy kell viszonyulniuk a szolgálókhöz, ahogy Jézus, a Gazdájuk viszonyul hozzájuk. Istennél nincs sze-

mélyválogatás (Ef 6:9). Ura, Jézus nyomdokaiban járva, Pál hitte, hogy a Krisztusban megvalósuló egység evangéliumának hirdetése által a gonosz rabszolgatartó rendszer magától összeomlik.

A Hetednap Adventista Egyház gyermekekre vonatkozó teológiája

A hetednap adventisták számára a család, a házasság és a gyermekek nagy értéket képviselnek, ami a 23. hitalapelvben is kifejezésre jut: „Isten megáldja a családot, és azt akarja, hogy a családtagok a teljes érettségre segítsék egymást. A szülők tanítsák meg gyermekeiket Isten szeretetére és a neki való engedelmességre. Példájukkal, szavaikkal, tanítsák őket arra, hogy Krisztus szerető, nevelő, örökké gyengéd és gondoskodó, aki azt akarja, hogy az Ő testének – Isten családjának – tagjaivá legyenek. A család növekvő összetartása az utolsó idők evangéliumi üzenetének egyik ismertetőjele.”

A gyermekek értéke a Hetednap Adventista Egyház további hivatalos nyilatkozataiban is kifejezésre jut. Többek között Efézus 6:4 versére utalva, „A gyermekek nevelése és védelme” c. nyilatkozat Isten értékes ajándékaiként említi a gyermekeket, akik a szülők, a család, a hitközösség és általában a társadalom gondjaira vannak bízva, és felszólít, hogy védelmezzük őket mindenfajta visszaélés vagy erőszak ellen. „Sok gyermek kegyetlen büntetést szenved el a bibliai nevelési módszer nevében. A szigorú, büntetéssel, diktatórikus irányítással súlyosbított korrekció gyakran lázadást szül a gyermekben. Kemény fegyelmezés mellett mindig fennáll a gyermekek testi és lelki sérülésének veszélye, és nagy valószínűséggel szülőkként majd ezek a gyermekek is erőszakhoz fognak folyamodni, amikor problémáik adódnak másokkal. Ellenben a bibliai példák – ahogy számos tanulmány is – igazolják az enyhébb fegyelmezési formák alkalmazását, amelyek által a gyermekek megérthetik és megtapasztalhatják személyes válaszaik következményeit. Bebizonyosodott, hogy a mérsékelt fegyelmezési módszereknek köszönhetően a gyermekek majdan szülőkként szintén életigenlő korrekciós eszközöket fognak alkalmazni, átvéve szüleik értékrendjét” (A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának Végrehajtó Bizottsága, 2010. június 23.).

Hasonló gyakorlati ajánlásokat tartalmaz egyházunk 1997-ben és 2000-ben kiadott hivatalos nyilatkozata is („Szexuális visszaélések a gyermekek ellen”, a Generál Konferencia Végrehajtó Bizottsága, 1997, Loma Linda, Kalifornia; „Gyermekeink értéke és boldogsága”, a Generál Konferencia Végrehajtó Bizottsága, 2000, Torontó, Kanada).

Érdemes megjegyeznünk, hogy az Adventista Egyház több osztálya is foglalkozik a család szükségleteivel: a Családi Élet, a Gyermekszolgálatok, a Nők Szolgálata és az Ifjúsági Osztály.

A Hetednap Adventista Egyház rabszolgaságra vonatkozó teológiája

Hitelveink több jelentős társadalmi problémával is foglalkoznak, mint például a rasszizmussal vagy a rabszolgatartó rendszerrel, illetve egyéb társadalmi-gazdasági diszkrepanciával, ahogyan Pál is beágyazta ezeket a jelenségeket Efézusi levelében kifejtett teológiájába. A „Krisztus testének egysége” c. 14. hitalapelvünk kijelenti, hogy „Krisztusban új teremtés vagyunk. Az egyházat nem oszthatja meg faji, kulturális, műveltségbeli és nemzetiségi, valamint alacsony és magasabb rendű, szegény és gazdag, férfi és nő szerinti megkülönböztetés. Krisztusban mindannyian egyenlők vagyunk, akiket Vele és egymással egy Lélek tart közösségben. Azért vagyunk, hogy részrehajlás és fenntartás nélkül szolgáljunk és szolgáljanak nekünk.”

Noha egyházunk nem adott ki közvetlenül a rabszolgaságra vonatkozó hivatalos nyilatkozatot, ezzel a súlyos társadalmi kérdéssel összefüggő, az emberi szegénységgel és az emberközi kapcsolatokkal foglalkozó nyilatkozatunk már volt: „A hajléktalanság és a szegénység” (a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciája, Indianapolis, Indiana, 1990. július 5., Neal C. Wilson elnök beszéde); „Globális szegénység” (a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának Végrehajtó Bizottsága, Atlanta, Georgia, 2010 június-júliusa); „Egy emberiség: nyilatkozat az emberi kapcsolatokról, rasszizmusról, kasztokról, törzsiségről és etnocentrizmusról (a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának Adminisztratív Bizottsága, Silver Spring, Maryland, 2020. szeptember 15.)

Alkalmazás

Olvassátok fel majd beszéljétek meg a csoportban az alábbi kérdéseket!

- 1** Lehet, hogy rosszul bántak veled a szüleid, vagy akár bántalmaztak is. Még ha így is történt, melyek azok a gondolatok Efézus 5. és 6. fejezetében, amelyek vezérelvként működhetnek gyermekeid nevelésének tekintetében? Hogyan segíthetnek ezek az elvek elfelejteni a múlt sérelmeit?
- 2** Lehet, hogy Isten Igéje (Efézus 6. fejezete) felnyitja a szemed, és tudatára ébredsz, hogy visszaélsz élettársad bizalmával, erőszakoskodsz vele,

bántalmazod a gyermekeidet. Efézus 5. és 6. fejezetének tanulmányozása során határozz meg egy háromlépcsős tervet, amely által kikerülhetsz ebből a szituációból. Tételezzük fel, hogy te nem vagy ilyen helyzetben, viszont van ismerősöd, aki igen. Hogyan segíthetnél neki?

3 Ha ennek a tanulmánynak a fényében tudatosan benned, hogy engedetlen életet éltél és megvetted a szüleidet, hogyan orvosolhatnád a helyzetet? Legalább három módot vázolj fel a csoporttársaid előtt!

4 Úgy tűnik, szoros kapcsolat van egyfelől a családon belüli erőszak és a gyülekezeti visszaélések, másfelől pedig a fiatalok egyházból való távozása között. Családként és/vagy gyülekezetként mit tehetünk e tekintetben? Egyrészt fegyelmelnünk kell a fiatalokat, másrészt viszont éreztetnünk kell velük, hogy szeretjük őket. Hogyan őrizhető meg az egyensúly e között a két feladat között?

5 Malakiás megjövendölte Illés próféta visszatérését Isten népéhez a nemzedékek közötti megbékélés üzenetével (Mal 4:5–6). Saját üdvösségünk tulajdonképpen az a megbékélés, amit Isten visz véghez közöttünk, bűnös gyermekei között, valamint köztünk és Ő közte mint mennyei Atya között (2Kor 5:18–21). Az Efézusi levélben Pál ugyanerről a „függőleges” megbékéléstről ír, amely családi és társadalmi életünkben is tükröződik. Említsetek három módszert, amely által a gyülekezetetek a nemzedékek közötti megbékélés központja lehetne.

6 Keressetek fel egy olyan családot, amely egy ideje nem látogatja a gyülekezetet, és hívjátok meg őket a szombatiskolába!

szeptember 9–15.

Álljatok meg!

Szombat délután

E heti tanulmányunk: 5Mózes 20:2-4; Róma 13:11-14;
1Korinthus 15:23-24; Efézus 6:10-20; 1Thesszalонika 5:6-8

Alapige: „Végezetre, atyámfiak, legyetek erősek az Úrban és az ő hatalmas erejében. Öltözzétek föl az Isten minden fegyverét, hogy megállhassatok az ördögnek minden ravaszágával szemben” (Ef 6:10-11)!

A szolga álmos szemmel támo­lygott ki a szobájából, amikor megdöb­bentő jelenet tanúja lett: hatalmas, jól felszerelt ellenséges sereg vette körbe a várost, lovakkal és harci szekerekkel. A szolga dadogva vitte a hírt Elizeus prófétának, majd nyugtalanul kérdezte: „*Jaj, jaj, édes uram, mit csináljunk?*”

Elizeus így felelt: „*Ne félj, mert többen vannak velünk, mint ővelük.*” A válasz mit sem változtatott a szolga arckifejezésén. Elizeus közelebb húzta magához, és imádkozni kezdett érte: „*Ó, Uram! Nyisd meg, kérlek, a szemét, hogy lásson!*” A próféta imája azonnal válaszra talált. A szolga ismét fellépett a várfalra, ám ekkor fellebbent a látható és láthatatlan közötti fátyol. Nem egy, hanem két sereget látott. „*Erre megnyitotta az Úr a szolga szemét, és azt látta, hogy íme, a hegy tele van tüzes lovakkal és harci szekerekkel Elizeus körül*” (2Kir 6:15-17, ÚRK).

Pál azért imádkozott Ef 6:10-20 részének megírása közben, hogy a hívők tisztább képet kapjanak, és meglássák a nagy küzdelem teljes valóságát, illetve reményt meríthessenek abból, amit az bemutat nekik.

1 Tanulmányozzuk Ef 6:10-20 szakaszát, Pál levelének hangzatos lezárását! Csatakiáltása mit jelent nekünk ma a nagy küzdelemben?

Pál harcra szólít az Efézusi levél végén. Bátorítja a hívőket, hogy vegyék ki a részüket az egyház küzdelmében a gonosz ellen (Ef 6:10-20). Átfogó buzdítással kezd: „*Legyetek erősek az Úrban*” (Ef 6:10). Ezt ismétli meg, amikor felhívja a hívőket, hogy „*öltözzétek föl az Isten minden fegyverét*” (Ef 6:11). Felhívását egy határozott cél kiemelésével (hogy meg tudjanak állni az ördög ravaszágaival szemben, Ef 6:11) és egy magyarázattal támasztja alá: a csatát a gonosz hatalmas, lelki seregei ellen vívják (Ef 6:12). Az apostol ezek után újból harcra hív. A hívőknek fel kell öltetniük „*az Istennek minden fegyverét*” (Ef 6:13), tehát az övet, a mellvértet, a sarut, a pajzsot, a sisakot és a kardot is, mert csak így állhatnak meg szilárdan a csatában (Ef 6:14-17). Felszólítja a már teljes felszerelésben lévő, csatára kész hívőket, hogy tegyenek úgy, mint a katonák az ókori csatatéren – imádkozzanak (Ef 6:18-20).

Az apostol a katonai összetűzés és a fegyverek szókészletével érzékelteti az egyház küldetését. Az Ószövetség harcra szólító buzdításait, csata előtti beszédeit visszhangozza. Ezt jelzi az első, átfogó parancsban: „*Legyetek erősek az Úrban és az ő hatalmas erejében*” (Ef 6:10).

Az Ószövetség harcra hívó beszédei (lásd pl. 5Móz 20:2-4; Bír 7:15-18; 2Krn 20:13-20; 32:6-8; Neh 4:14, 19-20) azt támasztják alá, hogy Izrael katonai sikere nem a fegyverei nagyobb erejében, vagy seregének létszámában rejlik. A győzelem kizárólag Isten jelenlététől és erejétől függ. A siker kulcsa nem az önmagukban való, hanem az Úr erejébe és gondviselésébe vetett szilárd bizalom volt. Pál bátran említi ezeket a témákat, hogy buzdítsa a hívőket: 1) tevékenyen vegyenek részt az egyház küldetésében; 2) figyeljenek a láthatatlan dimenziókra, amelyek hatással vannak az életükre és a bizonyágtételükre; 3) tudatosítsák magukban, hogy a siker érdekében szükségük van az isteni közbelépésre; 4) tartsák mindig szem előtt, mennyire fontos a hívők közötti egység és összetartás!

Pál figyelmeztet, hogy a harcunkat nem test és vér ellen, hanem természetfeletti ellenségekkel vívjuk. Ezek szerint egyedül miben reménykedhetünk a győzelmet illetően?

Pál erős harci kiáltással fejezi be a levelét, összefűzve azokat a témákat és gondolatokat, amelyek az egész levélben fontosak. Azzal kezdi, hogy bejelenti a levele összefoglalásának fő témáját, méghozzá a parancsnok csatakiáltásának hangnemében: „*Végezetre, atyámfiai, legyetek erősek az Úrban és az ő hatalmas erejében*” (Ef 6:10). Ef 6:11-20 szakasza pedig ennek a gondolatát színesíti és bontja ki.

- 2** Olvassuk el ismét Ef 6:10-20 szakaszát! Hogyan vesszük észre a természetfeletti erőket is felvonultató nagy küzdelem valóságát, ami Pál mondanivalójának központi része? Miért igen fontos szem előtt tartani ezt a meghatározó igazságot az Istennel való mindennapi kapcsolatunkban?

Az apostol a következő fordulattal Krisztust nevezi meg a hívők erejének Forrásaként: „*Legyetek erősek az Úrban és az ő hatalmas erejében*” (Ef 6:10). Az „Úr” itt Jézusra utal, ami következetesen így van az Efézusi levélben (Ef 2:21; 4:1, 17; 5:8; 6:1, 21). „Az egyház ereje a feltámadt Úr mindenható hatalmában rejlik, Ő a seregének Parancsnoka” (G. G. Findlay: *The Epistle to the Ephesians*. New York, 1931, Ray Long & Richard R. Smith, 398. o.).

Ef 6:10 versében Pál az *erő* szó ismétlésével a következő gondolatot hangsúlyozza: az egyház által kifejtett erő nem velejáró tulajdonsága a hívőknek, hanem azt kívülről, az Úrtól kapják, Krisztustól származik. Az apostol itt összegzi levele egyik fontos témáját: Isten megosztja a hatalmát a hívőkkel (Ef 1:19-22; 2:4-6; 3:16-17). A hívők a feltámadt és felmagasztalt Krisztusban találhatnak erőt minden jelenlegi és jövőbeli konfliktusuk során.

Bár az első parancs kijelenti, hogy Jézus az, aki erőt ad a hívőknek (Ef 6:10), a Szentháromság mindhárom tagja támogat a gonosz elleni küzdelemben. Isten (az Atya) a saját fegyvereit bocsátja a rendelkezésünkre (Ef 6:11, 13; vö. Ézs 59:17). Korábban Pál már elmondta imájában a Szentlélekről, hogy Ő „*adja meg nektek dicsőségének gazdagsága szerint, hogy hatalmasan megerősödjetek az ő Lelke által a belső emberben*” (Ef 3:16, ÚRK). Itt a Lélek a kardot adja a kezükbe: „*a Léleknek kardját, amely az Isten beszéde*” (Ef 6:17). A hívőknek ráadásul „*minden alkalommal*” (Ef 6:18, ÚRK) a Szentlélek által kell imádkozniuk. Az apostol szeretné, ha a hallgatósága megértené: a Szentháromság mindegyik tagja teljes mértékben kiveszi részét abban, hogy felkészítsen a gonosz hatalmak elleni csatára.

3 Olvassuk el Róm 13:11-14, 2Kor 10:3-6 és 1Thessz 5:6-8 szakaszait! Mennyiben hasonlítanak ezek a versek Ef 6:10-20 részéhez? Miért ezt a képvilágot használja Pál?

Leveleiben az apostol gyakran használ katonai nyelvezetet és hasonlatokat, amivel arra szólítja a hívőket, hogy viselkedésükben kövessék a katonák példáját. Ef 6:10-20 szakaszában található ennek leghosszabb és legkoncentráltabb példája, de a katonai nyelvezet Pál egyik fő motívuma arra, hogy az evangélium történetét értelmezze. Krisztus a keresztnél lefegyverezte a „*fejedelemségeket és hatalmasságokat*” (Kol 2:15). A felmagasztalása óta pedig úrrá lett minden hatalom fölött (Fil 2:9-11), ekként végzi a munkáját. A követőit az egyetemes háborúra gyűjti össze, a világgosszág seregét a győzelem nagy napja felé vezeti (Róm 16:20; 1Kor 15:54-58; 2Thessz 2:8). Összegezve Pál katonai hasonlatait elmondhatjuk, hogy tisztán látja: a jó és a rossz közötti küzdelem „egy hosszan tartó kozmikus háború, amiben két szembenálló sereg összecsapásai során hol az egyik, hol a másik kerekedik felül, amíg az idők végén majd az egyik arat teljes győzelmet” (Peter W. Macky: *St. Paul's Cosmic War Myth: A Military Version of the Gospel*. New York, 1998, Peter Lang Publishing, 1. o.).

Az Efézusi levél szövegében is gyakran előbukkan a kozmikus háború témája. Amikor Pál felfegyverkezésre szólít (Ef 6:10-20), összevonja a küzdelem elemeit, amelyekre már korábban utalást tett: Isten óriási „hatalommal” ruházza fel a hívőket (Ef 1:18-20; 3:16, 20); Krisztus győzelmet aratott, és Isten minden hatalom fölé magasztalta Őt (Ef 1:20-23); a hívők serege azokból áll, akik egykor halottak voltak, de feltámadtak és erőt nyernek, ha a felmagasztalt Krisztusban találják meg az identitásukat, aminek köszönhetően képesek felvenni a harcot korábbi sötét mesterükkel (Ef 2:1-10); az egyháznak az is szerepe, hogy rámutasson a gonosz erők közelgő vesztére (Ef 3:10); Zsolt 68:19 versével a diadalmas, isteni Harcosként mutatja be Krisztust (Ef 4:7-11); illetve, felszólítja a hívőket, hogy „vegyék fel” az evangélium öltözetét (lásd Ef 4:20-24). Isten „*minden fegyverét*” felöltve megérthetjük a nagy küzdelem központi szerepét, és szilárdan ki is tartunk abban a tudatban, hogy részesek leszünk Krisztus végső győzelmében.

Hogyan éltük meg a kozmikus háborút, valamint a Jézusban elérhető győzelem valóságát? Miért fontos a saját reménységünk és tapasztalatunk szempontjából, hogy helyesen értelmezzük az Ő győzelmét?

- 4 **Olvassuk át Ef 6:10-20 részét! Figyeljünk fel minden alkalomra, amikor Pál a megállni ige valamely alakját használja! Miért olyan fontos számára ez a gondolat?**

Az ókori csataterék összefüggésében kell értenünk Pál katonai hasonlatát. Mit jelentett az, hogy „megállni” (Ef 6:11, 13-14)? Vajon az ige csak a védekező alapállásra enged következtetni? Thuküdidész, az egyik legnagyobb ókori haditörténész írásaiban megörökített, harcra buzdító beszédek három egymást követő lépést hangsúlyoznak ki, amelyeket meg kell tenni, ha a sereg győzni akar: 1) a katonáknak „meg kell közelíteniük az ellenséget”, ami azt jelenti, hogy oda kell menniük az ellenfeleikhez; 2) majd meg kell ütközniük és „erősen meg kell állniuk”, vagyis „helyt kell állniuk” a közelharcban; 3) végül „vissza kell verniük az ellenséget” (lásd Thucydides: *The Peloponnesian War*. New York, 1910, E. P. Dutton, 4.10.1-5).

A három pont közül a második volt az ókori csaták kulcsmozzanata, amikor a két szemben álló falanx összecsapott „az egymásba fúródó réz, fa és hús szörnyű hangzavarában”, amire Xenophón, az ókori író „»borzalmas összecsapásként«” utalt (Victor David Hanson: *The Western Way of War*. New York, 1989, Oxford University Press, 152–153. o.). Az ókori csaták stratégiai fontosságú kérdése és nagy kihívása volt az, hogy a katonák megálljanak a helyükön. A soron következő közelharcban mindkét oldal lendületet keresett ahhoz, hogy „előre nyomulhasson.” Pál fegyverbe hívása olyan küzdelemre utal, amikor a katonák „egymásnak feszültek, és a közelharcban ütések százait mérték és kapták” (i. m. 152. o.). Ezzel összecseng, hogy az apostol birkózásként ábrázolja az egyház és ellenfelei csatáját (Ef 6:12; lásd a csütörtöki tanulmányt). A 13. versben aztán a „megállni” ige nyomatékosabb formáját használja: „**hogy ellenállhassatok azon a gonosz napon**” (ÚRK).

Ez nem ellazult helyzet! „Megállni” azt jelenti, hogy a csata közepében vagyunk, és minden fegyvert bevetünk a közelharcban. Ezt szűrhetjük le Pál korábbi buzdításaiból is: „*Megálltok egy lélekben, egy szívvel küzdve az evangélium hitéért*” (Fil 1:27, ÚRK).

Olvassuk el Zsid 12:4 versét! Hogyan segít ez a rész megérteni, hogy mit jelent megállni az Úrban? Mit jelent ez közösségi értelemben?

5 Vajon miért sorolja fel Pál a gonosz lelki hatalmak több címét is Ef 1:21, 3:10 és 6:10-20 verseiben?

Pál a „*tusakodás*” (Ef 6:12) gondolatát a birkózók versengésére használt görög szóval (*palé*) fejezi ki. Mivel úgy tartották, hogy a birkózással kiválóan fel lehet készülni a harcra, ezért helyénvaló leírása ez a fegyveres és pusztakezes küzdelemnek, amire a seregek összecsapásakor kerül sor. Az apostol hangsúlyozza a hívők küzdelmének valóságát a gonosz erőkkel szemben.

A következő címetek adja:

Ef 1:21	Ef 3:10	Ef 6:12
minden fejedelemség	fejedelemségek	fejedelemségek
(minden) hatalmasság	hatalmasságok	hatalmasságok
(minden) erő		a sötétség világának urai
(minden) uraság		a gonoszság lelkei, amelyek az ég magasságában vannak
minden név		

Ezekkel a jellemzésekkel („*minden néven, amelyet valaki kap*”, Ef 1:21, ÚRK; „*a gonoszság lelkei ellen, amelyek az ég magasságában vannak*”, Ef 6:12, ÚRK) megerősíti, hogy minden természetfeletti hatalom alárendelt Krisztusnak (Ef 1:21). Ugyanakkor egyetlen csatában sem jó stratégia alábecsülni az ellenfél erejét. Pál figyelmeztet, hogy nemcsak emberek ellen küzdünk, hanem „*a gonoszság lelkei ellen, amelyek az ég magasságában vannak*” (Ef 6:12, ÚRK), őket pedig egy ravasz tábornok, az ördög vezeti (Ef 6:11). Ébernek kell lennünk erős ellenfeleinkkel szemben, de nem szabad megrémülnünk tőlük! Isten velünk van a csatában (Ef 6:10), és a legkiválóbb fegyverekkel, a saját fegyverzetével szerelt fel bennünket (Ef 6:11; vö. Ézs 59:15-17). Az Ő igazságát, igazságosságát, békességét, hitét, üdvösségét, illetve Szentlelkét bocsátotta a rendelkezésünkre (Ef 6:13-17). Nem vallhatunk kudarcot, ha az Úr megy előttünk, és az Ő páncélját öltjük magunkra tetőtől talpig (Róm 16:20; 1Kor 15:23-24; 2Thessz 2:8)!

A természetfeletti gonosz erőkkel szemben mi teljesen védtelenek vagyunk. Miért kell tehát az Úr Jézusba kapaszkodnunk, aki nem csupán hatalmasabb ezeknél, hanem már le is győzte őket?

„Térnyerő munka a miénk. Jézus hű katonáiként be kell vinnünk a vér-
áztatta zászlót az ellenség erődítményeibe. »*Mert nem vér és test ellen van
nekünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok
ellen, a sötétség világának urai ellen, a gonoszság lelkei ellen, amelyek
az ég magasságában vannak.*« Ha letesszük a fegyvert, leeresztjük a vér-
áztatta zászlót, hogy Sátán foglyai és szolgálói legyünk, akkor talán kiszaba-
dulhatnánk a küzdelemből és a szenvedésből, a békét viszont csak Krisz-
tus és a menny elvesztése árán szerezhethetjük meg. Ilyen feltételek mellett
nem fogadhatjuk el a békét! Legyen hát háború! Harcoljunk a világ törté-
nelmének végéig ahelyett, hogy a hitehagyás és a bűn békéjében éljünk”
(Ellen G. White: *The Review and Herald*. 1888. május 8.)!

Hogyan kapcsolódik Ef 6:10-20 szakasza *A jelenések könyvéhez*? Ez
a szakasz alapvetően ugyanazt a nézetet vallja az utolsó napok eseménye-
iről, az eszkatológiáról, mint *A jelenések könyvében* a csatamotívum (lásd
Jelenések 12. fejezet; 16:12-16; 19:17-21; 20:7-10). Isten népét mindket-
tőben olyan ellenség támadja, aki „*az ég magasságában*” van, és „*a mai
korban fejt ki tevékenységét, erejét.*” Isten népét mindkettőben „*az eljő-
vendő korok képe*” lelkesíti. Továbbá „*mindkét helyzet egyértelműen utal
a végső csatára, amikor az ellenséget egyszer és mindenkorra legyőzik,
majd Isten örökre megalapítja az új korszakot*”. Ekkor nyilvánvalóvá lesz
„*Isten népének végső, dicsőséges állapota*”, illetve „*az ellenség örök kárho-
zata*” (lásd Yordan Kalev Zhekov: *Eschatology of Ephesians*. Eszék, Hor-
vátország, 2005, Evangelical Theological Seminary, 217, 233–235. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 120–126;

Ellen G. White: Az imádság, 31. fejezet, az utolsó huszonegy bekezdés

1. Merre tekint a zsoltáríró, amikor Isten segítségét várja?

2. Hol vannak az ítélőszékek, Dávid házának székei? _____

3. Kik nyeltek volna el minket elevenen? _____

4. Mit tesz az Úr az Ő népével mostantól fogva mindörökké?

5. Mit ne tegyünk, amikor nehézségekbe ütközünk?

Általános áttekintés

Eddig Pál felsorakoztatott néhány alapvető igazságot az evangéliumról: az Úr helyreállította a zsidók és a népek, a férfiek és feleségek, a gyermekek és szülők, valamint a szolgák és urak közti egységet; életünk megváltozott, Krisztussal együtt feltámadunk és felmagasztaltatunk; Isten ajándékokkal és áldásokkal halmozott el minket; és nem utolsó sorban: Isten egyházának része lettünk, egységben az Úrral. Mindezek azt jelentenék, hogy az üdvtörténet befejeződött, és nincs több tennivalónk? Semmi esetre sem!

Levele utolsó fejezetében Pál apostol emlékezteti az efézusiakat (ahogyan minket is), hogy a keresztények nem egyszerűen a Jézus nyájába gyűjtött, üdvösséget nyert emberek. Ellenkezőleg, Pál kitartóan nyomatékosítja, hogy amint a keresztények csatlakoznak Isten országához, részt is vesznek annak védelmében és támogatásában: Isten országának katonái – de nem abban az értelemben, ahogy a Római Birodalmat védő katonákra tekintünk. Felfegyverzett lázadók csoportjának sem tekinthetők. Lelki ellenséggel állnak szemben, és a fegyverzetük is lelki értelemben tekintendő. Kozmikus harcról van szó, amelyet a mennyben indítottak Lucifer és a sötétség urai, a gonoszság lelkei Isten trónja ellen (Ef 6:11–12).

A keresztények erejének forrása nem testük felépítésében, izomzatában, fegyverzetében, harci képességeiben, stratégiáiban keresendő. Erejük egyetlen forrása az Úr Jézus Krisztus. Úgy harcolnak, akárcsak Jézus, és a szeretet és igazság keresztről sugárzó erejével győznek a gonosz és a világ hatalmasságai felett. A kereszt azonban nem az övék, a kereszt az Úré. Az Úr győzött a gonosz erői felett a Golgotán, az Úr támadt fel és ment fel a mennybe. E győzelem értelmében az Úr Jézus felajánlja egyházának a feltámadást, az életet és az áldásokat (Ef 1), az ajándékokat (Ef 4) és most már a fegyverzetét is (Ef 6). A keresztények „Isten minden fegyverével” harcolnak abban az összecsapásban, amelyet Krisztus már megnyert számunkra.

A tanulmány témái:

- 1 Azzal, hogy csatlakozik az egyházhoz, a keresztény elkötelezi magát Isten mellett a kozmikus méretű lelki küzdelemben.
- 2 A kereszténynek azonban nem kell aggódnia: ereje és „minden fegyvere” az Úrtól származik. Nem kell mást tennie, mint az Úr rendelkezésére állni.

A „végezetre” szóval (Ef 6:10) Pál nem azt akarja közölni olvasóival, hogy csökkenne a keresztény életről alkotott szemléletének intenzitása, hiszen a levelét harcra buzdítással fejezi be. Pál evangéliuma valóban a béke üzenete, de csak azért, mert egy folyamatos, a magas mennyben uralkodó Istentől a föld utolsó emberéig mindenkit magába foglaló küzdelem hevéből hangzik el. És nem utolsó sorban azért, mert Isten már kivívta a győzelmet ebben a küzdelemben.

Jóllehet a győzelem már megvan, a háború még folytatódik. Az igazi keresztények Isten táborát választják, s ez a szövetség még hevesebbé teszi számukra a küzdelmet. De nem kell félniük. Ellenkezőleg: tudván, hogy a jó utat, a győztes táborot választották, annak is tudatában kell lenniük, hogy nincsenek magukra hagyva, megkapták az erőt és a szükséges fegyverzetet, hogy győztesekként kerüljenek ki ebből a háborúból. Az egyedüli dolog, amire szükségük van: foglaljanak állást, döntsenek Isten mellett! Annyira fontos ez a választás, hogy Pál Efézus 6. fejezetében háromszor ismétli meg a keresztény hittársaihoz intézett felhívását (Ef 6:11, 13–14).

Itt állok

1521-ben Luther Márton (1483–1546) a reformáció vezéralakja lett. A Szentírást eredeti nyelvén tanulmányozó Ágoston-rendi szerzetes, a Wittenbergi Egyetem teológiai professzora két fontos következtetésre jutott, és mindkettőt alátámasztja Pál teológiája. Az első: a bűnös megigazulása Isten kegyelmén alapszik, a bűnös a megigazulást hit által fogadja el. Ezt a két igazságot a reformáció a *Sola gratia* és a *Sola fide* elvével juttatta kifejezésre. A második: a Szentírás képezi Isten teljes és elégséges kinyilatkoztatását; és a Biblia jelenti a hit egyetlen szabályát és tekintélyét az egyházban, nem pedig az egyház, a zsinatok vagy a pápa. Ez a gondolat a *Sola Scriptura* elvben öltött formát.

Habár ezek a tézisek folyamatosan fogalmazódtak meg Lutherben, a bűnbocsátó cédulák árulása Wittenberg közelében arra ihlette a nagy reformátort, hogy határozottan fellépjen az egyházban garázdálkodó visszaélések ellen, és 1517. október 31-én megírja és a wittenbergi vártemplom kapujára tűzze 95 tételét. Tettét követően sokan támadták és megpróbálták elhallgattatni. Az 1918-as augsburgi országgyűlésen Luther már a Szentírást tekintette a hit, az erkölcsiség és a teológia egyedüli alapjának. Noha népszerűsége egyre nőtt Németországban, ahogy

a pápaság részéről ránehezedő nyomás is, Luther beleegyezett abba, hogy nem publikálja a nézeteit, amennyiben az ellenfelei sem támadják.

1520-ban azonban, amikor ismételt támadások érték, Luther elhatározta, hogy nyilvánosan reformra szólítja fel az egyházat. Megírta pápaellenes gúnyiratait, amelyekben leleplezte egyrészt a pápaság egyház és világ feletti uralkodási követeléseit, másrészt pedig támadta az egyházat amiatt, hogy a szentségek és a papság által ellenőrzése alá akarja vonni Isten kegyelmét. Luther szerint az egyháznak vissza kell térnie a minden hívek papságának elvéhez, melynek értelmében minden hívő ember – a hite által – közvetlenül kapcsolatban állhat Istennel és az Ő kegyelmével.

A Római Egyház válaszolt Luther támadásaira. X. Leó pápa *Exsurge Domine* c. bullájában Luther 41 úgynevezett teológiai tévedésére hívta fel a figyelmet. A reformátort még abban az évben kiközösítették, és parancsba foglalták a könyvei elégetését. Luther válasza az volt, hogy amint kézbesítették 1520 decemberében, nyilvánosan elégette a pápai dokumentumot. A helyzet rendkívül feszültté vált, nyílt háborúba torokollott. V. Károly, az új császár megpróbált rendet teremteni a birodalomban: 1521 tavaszán a wormszi birodalmi gyűlésre rendelte Luthert, ahol a reformátornak számot kellett adnia cselekedeteiért. Luther Bölcs Frigyesnek, a Wittenbergi Egyetem alapítójának védelmét élvezve érkezett Wormsba. Indulása előtt ekképpen adott hangot elszántságának: „Krisztus zászlaja alatt lépek be Wormsba, és megküzdök a pokol erőivel” (Roland H. Bainton: *Here I Stand: A Life of Martin Luther* [Nashville: Abingdon-Cokesbury, 1950], 179. o.).

Luther 1521. április 16-án érkezett Wormsba, ahol tudomására hozták, hogy másnap délután 4 órakor meg kell jelennie a birodalmi gyűlésen. Április 17-én ez meg is történt. Az országgyűlés elnöke rögtön rátért a napirend legfontosabb témájára, és megkérdezte a reformátort, hogy az asztalra felsorakoztatott könyvek az övéi, és kész-e visszavonni a benne foglaltakat. Luther gondolkodási időt kért, mivel tisztában volt a pillanat fontosságával, és felmérte, hogy válaszától függ az evangélium jövője. Eleget tettek kérésének, április 18-án délután 6 órára halasztották a meghallgatás időpontját.

Luther megjelenése és hangja megváltozott: nyugodt volt, beszéde magabiztos és jól érthető. Miután beismerte, hogy ő írta az elé kitett könyveket, elmondta, hogy semmit sem vonhat vissza belőlük, mivel azok a gondolatok bibliai igazságokat fogalmaznak meg, amelyekről nem mondhat le. Érveléseit három téma köré csoportosította: (1) az általános keresz-

tény tanítások hirdetése; (2) a pápaság német nemzetet elnyomó visszaéléseinek leleplezése; (3) a megvesztegethető papok és korrupt cselekedeteik megnevezése. Luther arra kérte a jelenlévőket, hogy a Szentírás és nem egyházi határozatok segítségével mutassanak rá teológiai „tévedéseire”.

A birodalmi gyűlés elnöke megfeddte Luthert, mivel vallási kérdésekben a Szentírást nevezte meg a legmagasabb tekintélynek, amiből nyilvánvalóan az következett, hogy az egyháznak – amennyiben bebizonyosodik, hogy rossz úton jár – van miért szégyenkeznie. Ezért szólította fel a házelnök azonnali, közvetlen válaszra a reformátort: elhatárolódik vagy sem a könyveitől és tanításaitól? Luther ekkor megfogalmazta híressé vált válaszát: „Mivel császári felséged és ti, kegyelmes urak világos, egyszerű és pontos választ kívántok, megadom. Ez a válaszom: Hitemet nem rendelhetem alá sem a pápának, sem a tanácsoknak, mivel a napnál is világosabb, hogy a pápa és a zsinatok sokszor tévednek és egymásnak ellentmondanak. Ezért hacsak a Szentírásból vett bizonyítékokkal, vagy a legvilágosabb érvekkel, és az általam idézett szakaszok alkalmazásával meg nem győznek, és így fel nem szabadítják Isten szavának elkötelezett lelkiismeretemet, nem tudom és nem is akarom visszavonni tanaimat, mert a keresztény ember számára veszélyes dolog a lelkiismeretével ellentétesen szólni. Itt állok, másként nem tehetek, Isten engem úgy segítjen! Ámen!” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*, 160. o.).

A történészek észrevették, hogy az „Itt állok, másként nem tehetek!” mondat nem szerepel a birodalmi gyűlés jegyzőkönyvében, viszont a lutheri beszéd első nyomtatott változataiban már megjelenik (Roland H. Baiton: *Here I Stand: A Life of Martin Luther*, 185. o.). Sokan úgy vélik, hogy Luther valóban megtette ezt a kijelentést, csak hogy a jegyzőt annyira lenyűgözte a reformátor beszéde, hogy elmulasztotta lejegyezni. Bárhogy is volt, egyértelmű, hogy Luther állásfoglalása a wormszi birodalmi gyűlésen bátor cselekedet volt: kiállt az igazság, az evangélium és az emberiség üdvösségének ügye mellett.

Ha az őszinte, elkötelezett, Szentlélekkel betöltekezett keresztény állást foglal Krisztus mellett, az egész világ megváltozik körülötte. Luther nem hangoskodva érvelt, megnyilvánulása természetes volt. Egyszerűen kifejtette őszinte meggyőződéseit. Nem saját erejét demonstrálta, nem önnön terveiről beszélt. Halálra ítéltként jelent meg Wormsban, aki Krisztus Isten minden fegyverével felvértezett katonájaként tett bizonyosságot az országgyűlés előtt. Nem a saját háborúját vívta ott meg, hanem az Istenét. Nem kellett mást tennie, mint kijelenteni: „Itt állok,

másként nem tehetek!”, és Isten örökre megváltoztatta a nagy küzdelem menetét.

Alkalmazás

- 1** Kérd meg csoportod tagjait, hogy elmélkedjenek az alábbiakon: Habár Pál arra kér, hogy erősen álljunk az Úrban, időnként megbotlunk és elesünk. Emlékezz vissza, hányszor estél el a „harctéren”. Talán sokszor megtörtént. Írj listát legemlékezetesebb bukásaidról! Elemezd kudarcaid okait. Fegyverzedet mely darabját nem öltötted magadra, vagy nem használtad helyesen, a megfelelő időben? Mit tehetnél a helyzet megoldásáért, az újra felállásért, lelki pozíciód visszanyeréséért, hogy családoddal és hittestvéreiddel együtt folytathasd a küzdelmet? Az utolsó kérdés megválaszolására válassz két önkéntest a csoportodból. Jusson eszedbe Isten bátorítása: „Mert ha hétszer elesik is az igaz, ugyan felkél azért” (Péld 24:16).
- 2** Pál buzdítja az efézusiakat, hogy legyenek erősek az Úrban (Ef 6:10). A „Benne”, az Úrban” kifejezések annyira gyakoriak Pál apostol szövegében, hogy egyértelművé válik számunkra: a levél és az evangélium központi témájának része (Ef 1:1,3–4, 7, 9–11, 13, 20; 2:6–8, 13, 15, 21–22; 3:6, 11, 21; 4:21, 32). E bibliaversek fényében kérd meg csoportod tagjait, hogy gondolkodjanak el az alábbi kérdéseken: Mit akart Pál üzeni az olvasóinak e kifejezések által („Benne”, „az Úrban”)? Miért használja Pál kitartóan ezeket a szavakat? Irányítsd úgy a beszélgetést, hogy csoportod tagjai János 15:4–8 verseire gondolva fogalmazzák meg a válaszukat!

szeptember 16–22.

Békeharcban

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Ézsaiás 52:8-10; 59:17; Efézus 6:10-20;
1Thesszalonika 5:16-18; 1Péter 4:1; 5:8

Alapige: „Mindezekhez fölvevén a hitnek pajzsát, amellyel ama gonosznak minden tüzes nyilát megolthatjátok; az idvesség sisakját is fölvegyétek, és a Léleknek kardját, amely az Isten beszéde” (Ef 6:16-17).

John Bunyan „*A zarándok útja*” című, börtönben írt híres vallásos regényében Keresztényt elvezetik egy kastély fegyvertárába, ahol megmutatják neki „mindazt a fegyverzetet, amit az Úr a zarándokoknak biztosított, így a kardot, a pajzsot, a sisakot, a mellvértet, az imádságot, illetve a sarut, ami sosem kopik el. Annyi fegyver volt ott, ami elég lenne az Úr szolgálatában álló minden ember felfegyverzésére, ahány csillag van az égen.” Mielőtt Keresztény útra kelne, ismét elkísérik a fegyvertárba, ahol „tetőtől talpig felfegyverezték vastag páncélba arra az esetre, ha az útja során rátámadnának.”

Bunyan 1678-ban írt könyve Pál apostolnak egy körülbelül ezerhat-száz évvel korábbi írását idézi, az Efézusi levelet, ami szintén börtönben keletkezett. A misszionárius apostol elképzeli, amint egy nagy sereg, az egyház belép Isten fegyvertárába, hogy felöltse az isteni *panopliá*-t, ami görögül a teljes embert befedő páncélzatra utal. Isten fegyvertárában van elegendő minőségi fegyver a seregének minden egyes katonája számára, hogy „tetőtől talpig nemesacélba öltözzenek”, és úgy küzdjenek az Ő nevében.

- 1** Olvassuk el Ef 6:10-20 szakaszát! Mit mond Pál az egyház harcáról? Vajon elsősorban a gonosz elleni egyéni lelki csatáról ír, vagy az egyház kollektív háborújáról a gonosz ellen?
-
-

A görög és római háborúkban a győzelem azon múlt, hogy az egyes katonai egységek tagjai mennyire tudtak együttműködni, mennyire támogatták egymást a csata hevében. A barbár harcosok jellemzőjének tekintették az egyéni akciókat a csatában, ami vereségre kárhoztatta őket.

Fontos okok támasztják alá a hadviselésnek az előbb ismertetett szemlélete mellett azt a gondolatot, miszerint Ef 6:10-20 szakaszában Pál elsősorban az egyház gonosz elleni *közös* harcára utal. **1)** Ez a rész az egyházzal szóló levél tetőfoka. Különös lenne, ha Pál a magányos keresztény katona képével zárná a levelét, aki egyedül küzd a sötétség erőivel. **2)** Az apostol a szakasz végén a keresztények bajtársiasságát emeli ki, amikor imádságra szólít *„minden szentekért”* (Ef 6:18-20). **3)** A legfontosabb pedig, hogy amikor a levél korábbi részében a gonosz erőivel foglalkozik, azokat az egyházzal, nem pedig az egyes hívőkkel helyezi szembe: *„Azért, hogy most az egyház által megismertethesse a mennyei fejedelemségekkel és hatalmasságokkal Isten sokféle bölcsességét”* (Ef 3:10, ÚRK).

Ef 6:10-20 szakasza tehát nem egy magányos katonát mutat be, aki egyedül száll szembe a sötétséggel. Mint egy tábornok, úgy szólítja meg az egyház hadseregét. Hív, hogy öltük magunkra a teljes fegyverzetünket, és egységes hadsereggé, lelkesen, együtt nyomuljunk előre a csatában. Az apostol egy utolsó metaforával zárja az egyházzal szóló részletes tárgyalást. Hosszasan jellemzi az egyházat mint Krisztus testét (Ef 1:22-23; 4:1-16), Isten hajlékát/templomát (Ef 2:19-22), Krisztus menyasszonyát (Ef 5:21-33) és végül mint az élő Isten hadseregét. Mivel közeledik az a gonosz nap (Ef 6:13), és a gonosz elleni hosszas küzdelem utolsó szakaszának nézünk elébe, nincs időnk a lazaságra az Isten iránti elkötelezettség vagy Krisztus többi katonája iránti lojalitás tekintetében.

A nagy küzdelemben hogyan működhetünk együtt, egy testként, hogy támogassuk egymást a gonosz elleni harcban, bármilyen formában is mutatkozzon meg?

2 Pál szerint hogyan kezdjék a hívők a felkészülést a gonosz elleni küzdelemre (Ef 6:14; lásd még Róm 8:37-39; 1Pt 4:1; 5:8)?

Az apostol figyelmeztetése a heves csatára (Ef 6:13) felkészíti az olvasót a végső felhívására (ez a sorban a negyedik, vö. Ef 6:11, 13), hogy álljanak meg, illetve a felfegyverkezés részletes leírását is adja (Ef 6:14-17). Azt írja, hogy „*övezétek körül derekatokat*” (Ef 6:14, ÚRK; vö. Ézs 11:5). Munka vagy csata előtt az ókori bő szabású ruhákat a deréknál kellett körülövezni (vö. Lk 12:35, 37; 17:8). Pál elképzeli, amint a hívő felölti magára a páncélt, mint egy római légionárius: először a katonai bőrövet teszi fel, annak díszes lapjaival és csatjával. Az övről több bőr pánt lógott, amiket fémlemez borítottak. Ezek együttesen olyan „kötényt” alkottak, ami látható rangjelzésként szolgált. Az öv összefűzte és összetartotta az egyenruha többi részét.

Az igazlelkőség nem a hívőké, hanem Isten ajándéka (vö. az üdvösséggel Ef 2:8 versében), de nem maradhat elvont, távoli jelenség, ami nem formálja át életüket vagy nem hat rá. Magukra kell „öltetniük” Isten igazlelkőségét, hogy tapasztalhassák és használhassák ezt az isteni ajándékot. Nem ők birtokolják az Úr igazlelkőségét, hanem az birtokolja őket.

Pál ezután bátorítja a hívőket, hogy vegyék fel „*az igazság páncélját*” (Ef 6:14, ÚRK; vö. 1Thessz 5:8). Az igazlelkőség övével együtt ez is isteni eredetű, része az isteni vitéz szerepében megjelenő Jahve páncéljának (Ézs 59:17). Az apostol idejében a katonák mellvértje láncvértből (egy-másba fűzött apró vaskarikákból), páncélingből (egymást fedő bronz- vagy vaslemezekből), vagy egymáshoz erősített és egymást fedő vasmekkből állt. Ez a páncél vagy mellvért az ellenség csapásaitól, szúrásaitól védte a viselője életfontosságú szerveit. A hívőknek az előbbi képpel összhangban tapasztalniuk kell azt a lelki védelmet, amit Isten igazságának ajándéka nyújt nekik. Pál az Efézusi levélben az *igazságot* a szentséggel és a jóssággal köti össze (Ef 4:24; 5:9). Értelmezése szerint azok segítségével igazságosan és jól bánunk másokkal, főként a gyülekezeti testvéreinkkel.

Hogyan tapasztaltuk már, hogy a jószág, a szentség és az igazság véd bennünket?

A csatára készülõ római harcos felkötötte a lábára a strapabíró katonai szandált. A többrétegû talpban bakancsszegek is voltak, azok segítettek neki „megállni”, egy helyben maradni (Ef 6:11:13-14). Ézs 52:7 versébõl vett nyelvezettel írja le Pál ezt a katonai lábbelit, annak a pillanatnak az örömét érzékeltetve, amikor a hírmondó a csata után üzenetet visz Jahve gyõzelmérõl, amit a hívókért aratott (Ézs 52:8-10), utána pedig beköszönt a béke: „*Milyen szépek a hegyeken az örömhírt mondó lábai, aki békeséget hirdet*” (Ézs 52:7, ÚRK).

3 Nézzük át azt a nyolc igeszakaszt, amelyben Pál kiemeli a *békesség* gondolatát! Miért merül bele részletesen a katonai metaforába, amikor a békeség gondolata foglalkoztatja (Ef 1:2; 2:14-15, 17; 4:3; 6:15, 23)?

Az apostol a békeséget Krisztus munkája eredményének tartja: „*õ a mi békességünk*”, aki békét hirdet a „*távolvalóknak és békeséget a közelvalóknak*” (Ef 2:14-17, ÚRK), hogy „*egy új emberré teremtse*” a zsidókat és a pogányokat (Ef 2:15). A hívók életben tartják Krisztus szabadításának örömhírét és békeséget teremtõ munkáját, illetve hirdetik múltbeli gyõzelmeit és várják a közelgõ diadalkiáltást, ezzel vetik meg a lábukat és állnak készen a csatára. Ézs 52:7 versének hírmondójához hasonlóan olyan üzenethordozók, akik Jézus gyõzelmérõl és békeségérõl beszélnek.

Pál nem szeretné, ha úgy értelmeznénk felfegyverkezésre hívó szavát, hogy ellenségeinkkel szemben fegyvert kell ragadnunk. Ezért mutatja be úgy a hívõket, mint akik „*a békesség*” evangéliumát (Ef 6:15) hirdetik. Nem kívánja azt sem, hogy ellenségesen viszonyuljanak másokhoz, hiszen az eddigiekben az egységet, az építõ beszédet és a szelídlelkúséget hangsúlyozta (lásd különösen Ef 4:25–5:2). Az egyháznak úgy kell „*békeharcot vívnia*”, hogy a keresztyén erények (alázat, türelem, megbocsátás stb.) és szokások (ima, áhítat) evangéliumi fegyvertárához fordulnak. Az efféle tettek stratégiai megfontolásból fakadnak, Isten nagy tervére mutatnak előre, ami szerint Krisztusban mindent egyesíteni fog (Ef 1:9-10).

Hogyan segít a következõ idézet megérteni, hogy mit jelent a hitéletünkben Pál katonai képvilága? „Isten arra hív bennünket, hogy vegyük magunkra a fegyverzetét! Nem Saul páncélját akarjuk, hanem az Úr teljes fegyverzetét! Ekkor krisztusi szelídséggel, együttérzéssel és szeretettel vághatunk bele a munkába” (Ellen G. White: [Australasian] Union Conference Record. 1899. július 28.).

4 A nagy küzdelem résztvevői mikor és hogyan használják a pajzsot, a sisakot és a kardot (Ef 6:16-17)?

A *pajzs*, amire Pál utal, a római légionáriusok nagyméretű, téglalap alakú pajzsa. Fából készült és bőrrrel vonták be, a széleit pedig befelé hajlították, hogy az oldalról érkező támadások ellen is védjen. A vízbe áztatott pajzsral kiolthatták a tüzes nyilakat (Ef 6:16), amiket szurokba mártottak és lángra gyújtottak. A hit pajzsának leírása azt tükrözi, ahogyan az Ószövetség használja a pajzsot – Isten jelképeként, aki védelmezi népét (1Móz 15:1; Zsolt 3:4). A hit pajzsának felvétele (Ef 6:16) azt jelenti, hogy az Istenbe vetett bizonyossággal vágunk bele a nagy küzdelembe. Tudjuk, hogy Ő a hívókért küzd (Ef 6:10), a legkiválóbb fegyvereket (Ef 6:11, 13) és a győzelmet biztosítja a számunkra.

A római sisak vasból vagy bronzból készült. A fejét védő sisakhoz hátulra olyan lemezt csatoltak, ami védte a nyakat, továbbá fülvédőket, szemöldökövet, illetve sarkos lemezeket is illesztettek hozzá, hogy az arcot védjék. A létfontosságú védelmet nyújtó sisakhoz hasonlóan az üdvösség sisakja (Ef 6:17) az üdvösséget jelképezi, amit a hívők a jelenben tapasztalnak, közösségben a feltámadt, mennybe ment és felmagasztalt Krisztussal (Ef 2:6-10). Az üdvösség sisakját felvéve felhagytak a lelki hatalmaktól való félelemmel, ami pedig gyakori volt abban a korban, és Krisztus mindenek feletti hatalmában bíztak (vö. Ef 1:15-23; 2:1-10).

A fegyvertár utolsó darabja a Lélek kardja, ami „*az Isten beszéde*” (Ef 6:17). Ez utalás a római légionáriusok rövid, kétélű kardjára. A szokásos harci taktika az volt, hogy először elhajítottak két dárdát (Pál erről nem tesz említést), majd utána rántottak kardot és rontottak az ellenségre. A rövid kardot szúrómozdulattal használták. A hívők esetében a Lélek kardját a Szentlélek bocsátja a rendelkezésünkre, ami „*az Isten beszéde*”. Az apostol tábornokként lép fel, és fegyverbe szólít mindenkit a mennyei Főparancsnoktól jövő reményteljes és győzelmet hirdető üzenettel. Ef 6:10-20 szakaszának ígéretei alkotják Isten beszédét, ami a gonosz elleni küzdelemben a fő fegyver. „*Isten beszéde*” tehát az evangélium azon nagyívű ígéreteire utal, amiket a Bibliában találunk meg.

Még ha nem is szeretjük a sok harci képet, mire tanítanak a nagy küzdelem valóságos voltát illetően? Mennyire vegyük komolyan ezt a küzdelmet?

Pál a harcba szólító beszéde végén kéri a hívőket, hogy katonákként folyamatosan imádkozzanak „*minden szentekért*” (Ef 6:18) és őerte, mint bebörtönzött követért (Ef 6:19-20). Az ókorban gyakran fordultak Istenhez (vagy az istenekhez) a csatatéren, így ezt az imádságra történő felszólítást is a katonai képviselő részeként lehet értelmezni. Hogy bibliai példát idézzünk: Jaházuel csatára buzdító beszéde után „*Júda és Jeruzsálem*” lakói Jósafát vezetésével együtt leborultak „*az Úr előtt, és imádták az Urat*” (2Krón 20:18). Az imádság ugyan nem a fegyverzet hetedik darabja, de fontos része Pál harci buzdításának és katonai metaforájának.

Az apostol két kéréséből az első arra vonatkozik, hogy a hívők vegyenek részt „*minden szentekért*” (Ef 6:18) való komoly, sürgető és kitartó imádságban. Amennyiben az egyház sikeres kíván lenni a gonosz hatalmak elleni küzdelemben, belé kell rögződnie, hogy Istentől függ, ebben segít a Lélek-ihlette ima.

Pál második imakérése saját magára utal: „*értem is*” (Ef 6:19, ÚRK). Azért kérte imára a hívőket, hogy Isten megadja neki a megfelelő üzenetet („*adassék nekem szó*”) a megfelelő időben („*ha megnyitom számat*”), amit a megfelelő módon közölhet („*bátran ismertessem meg az evangélium titkát*”), és elmondhassa a legfontosabb témát, „*az evangélium titkát*” (Ef 6:19, ÚRK). Ez az utolsó fordulat arra a „nyílt titokra” utal, hogy Krisztus által Isten közbelépett, és megváltotta a pogányokat a zsidókkal együtt (lásd Ef 3:1-13), „*egy új emberré*” (Ef 2:15; lásd még 2:11-22) vonva őket össze annak az egyetemes tervnek a részeként, ami szerint „*mindeneket*” Krisztusban fog egyesíteni (Ef 1:10).

5 Nézzük át a következő, imára való felszólításokat az Újszövetségben: **Lk 18:1-8; Fil 4:6; Kol 4:2; 1Thessz 5:16-18!** Melyiket találjuk a leginkább inspirálóknak? Miért?

Miért bátorítják a hívőket gyakran buzgó, kitartó imára? Pál katonai hasonlata két dologra enged következtetni: 1) veszélyes és valós annak a lelki csatának a fenyegetése, amit a lelki ellenség serege ellen vívunk; 2) Isten lelki erőt és győzelmet ígért, amit az apostol katonai nyelvezettel mutat be (Ef 6:10-17). A buzgó, kitartó imádság lehetőséget biztosít arra, hogy figyelmesen meghallgassuk ezeket az ígéreteket, örüljünk nekik, és hálát adjunk Istennek a kegyelmi ajándékaiért.

„A csatában a sereg összezavarodik és meggyengül, ha tagjai nem működnek összehangoltan. Amikor a katonák mind az egyéni ötleteik alapján cselekszenek, anélkül, hogy tekintettel lennének egymás helyzetére és tevékenységére, csupán független atomok gyűjteményei. Nem lennének képesek szervezetként, testként funkcionálni. Krisztus katonáinak összhangban kell cselekedniük! Ellenkező esetben ahelyett, hogy tökéletes harmóniában élnének, egységesen gondolkoznának, egy lenne a céljuk és egy nagy, szent közösséggé válnának, gyümölcstelennek találják erőfeszítéseiket, elpazarolják idejüket és képességeiket. Egységben az erő. Néhány összehangoltan cselekvő, egy nagy cél felé törekvő, egy fej alatt levő megtért lélek minden lépésnél sikert arat (Ellen G. White: *Spalding and Magan Collection*. 121. o.).

Mi a jelentősége annak, hogy Pál követnek nevezi magát, aki **„láncok között”** van (Ef 6:20)?

A követek szerepe gyakran kényes volt háborús időben, így az apostol önjellemzése beleillik a katonai metaforába. A követekkel olyan tisztelettel kellett bánni, ami az őket küldő személyt vagy országot illette meg. Tehát éles ellentét rejlik Pál státuszában abban a tekintetben, hogy ő a világegyetem legfőbb Uralkodójának a követe, mégis **láncok között** van, ami a mély megvetés jele. Ám mivel a nagykövetek a „hivataluk láncait” viselték, Pál „némi iróniával” említhette a „láncait”, mert „tiszteltreméltó megkülönböztető jelzésként” tekintett azokra (David J. Williams: *Paul's Metaphors: Their Context and Character*. Peabody, MA., 1999, Hendrickson, 152. o.).

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 127–133;

Ellen G. White: *Az imádság*, 32. fejezet, az első tizenkilenc bekezdés (egészen Kol 2:10 versének idézetéig)

1. Kik „szántottak” a zsoltáríró hátán, és „nyújtották hosszúra barázdáikat”? _____
2. Hogyan várja a zsoltáros lelke az Urat? _____
3. Ki mondta magáról, hogy olyan, mint „az elválasztott gyermek az anyjánál”? _____
4. Mit esküdött az Úr Dávidnak? _____
5. Egyedül mi számúzheti a félénk gyermek félelmét?

Általános áttekintés

Isten fegyverzete elemeinek (az igazlelkűség öve, az igazság mellvasa, a békesség evangéliumának sarui, a hit pajzsa, az üdvösség sisakja és a Lélek kardja) felsorolása által Pál nem egy magányos háború leírására törekszik. Ellenkezőleg, a görög igéket többszám második személyben használja, mintha egy egész hadsereghez szólna: (1) erősödjetek meg (Ef 6:10), (2) öltözzétek fel (Ef 6:11); (3) megállhassatok (6:11); (4) van nekünk tusakodásunk (Ef 6:12); (5) vegyétek fel Isten minden fegyverét (Ef 6:13); (6) megállhassatok (Ef 6:13). Tulajdonképpen a Pál által ebben a fejezetben használt igék zöme többszámú szerepel, következésképpen a pluralis alkalmazásával Pál lefesti előttünk Isten dicsőséges hadseregét, melyet bátor, állig „felfegyverzett” katonák alkotnak.

De mi ennek a hadseregnek a küldetése? Katonái viselik a fegyverzetüket, és készek hirdetni a világegyetemnek Isten üzenetét, mely békét hoz, békét az emberek között, a népek között, békét a gyülekezetekben, a családokban, a nemzedékek és a társadalmi osztályok között. Ez a béke azonban nem kompromisszum vagy valamiféle szinkretizmus (valláskeveredés) folytán jön létre, amelyben a konfliktusban résztvevő felek azal biztosítják az elfogadásukat, hogy a maguk során a mások értékeiből is elfogadnak. Sokkal inkább arról van szó, hogy Isten teremti meg ezt a békét azáltal, hogy a kereszten kinyilatkoztatta szeretetét és igazságát, megnyerve ily módon a küzdelmet vádlóival, ellenségeivel szemben. Amikor az emberek elfogadják, amit az Úr Jézus értük tett a kereszten, Isten örömmel megáldja őket Krisztus feddhetetlenségével. Ez a szeretet és feddhetetlenség az, ami békét teremt az emberek között, és Isten és az emberiség között. A népek, vallások, kultúrák, filozófiák, a lélektan és a tudományok története rámutat, hogy nincs egyetlen más módszer sem a béke megteremtéséhez. Léván, hogy a keresztények már megtapasztalták ezt a békét egyéni és családi életükben, valamint a gyülekezeti közösségben, az egész emberiség számára hirdethetik a béke üzenetét.

A tanulmány témái:

- 1 Az egyház részt vesz az egyetemes konfliktusban, és küldetése hirdetni a béke evangéliumát.
- 2 Nem egyedül harcolunk: velünk van az Úr, „az Úrban” küzdünk, „Isten minden fegyverével”.

- 3 Isten népének és hadseregének tagjai vagyunk, nem egyedül vívjuk meg ezt a küzdelmet.
- 4 Nem kétes kimenetelű háborúban harcolunk, amelyben bármi megtörténhet, hanem biztos végkifejletű küzdelemben: Isten győzött a kereszten a bűn, a gonosz, a halál és Sátán felett.

Magyarázat

Háború és béke

Pál Efézus 6:10–17 szakaszát az erőre történő hármassal utalással kezdi (Ef 6:10), és ehhez három különböző szót használ: az *endunamoó* igét („megerősít”), valamint két főnevet, a *kratosz*-t („erő”, „hatalom”) és az *iszkus*-t („erő”, „hatalom”, „képesség”). Az apostol ugyanezt a három szót használta – mindháromat főnévi formában – levele elején (Ef 1:19–21), amikor Isten Krisztusban megnyilatkozó erejéről és magasztosságáról írt. És most, a levél végén az efézusiak tudomására hozza, hogy ez az erő a rendelkezésükre áll. Szükség volt utalni az erő fogalmára, hiszen ezzel a konfliktus, a háború, a küzdelem és a győzelem témáját vezette be.

Sajnos, a keresztény élet szorosan összefügg a küzdelem fogalmával. A történelem, az összes vallás, bölcsélet, tudomány és irodalom, az áltudományos narrációk – mint az evolucionizmus, a marxizmus vagy a nemzetiszocializmus – küzdelemként, konfliktusként írja le az életet. Tulajdonképpen bárki, aki történetet akar eladni, valamiféle konfliktus köré kell azt felépítenie. A főhős valami vagy valaki ellen küzd: szuperhatalommal száll szembe, orvosolhatatlan helyzetet próbál megoldani, gyógyíthatatlan betegséggel néz farkasszemet.

A keresztény azonban elsősorban „az ördögnek minden ravaszságával” kell, hogy megküzdjön (Ef 6:11). A Pál által leírt háború „nem vér és test” elleni tusakodás, „hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmaságok ellen, az élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen” folyik, „melyek a magasságban vannak” (Ef 6:12; lásd Ef 1:19–21; 2:6; 3:10). Ennek a mennyben kirobbant lelki háborúnak a mi életünkre nézve is közvetlen és döntő kihatása van. Egyenesen érintettek vagyunk ebben a küzdelemben, és tábort kell választanunk. Pál végig a levelében azt magyarázza, hogy nem azért keveredtünk ebbe a konfliktusba, mert a mennyben két szuperhatalom közt nézeteltérés alakult ki, és mi vagyunk ennek a konfrontációnak az ártatlan járulékos áldozatai, akik akarattuk ellenére csöppentünk ebbe a küzdelembe.

Csakhogy éppen fordítva van. Isten az, aki áldozata ennek a küzdelemnek, a mi érdekünkben. Mi léptünk szövetségre a sötétség erőivel,

hogy Isten ellen harcoljunk, aki ahelyett, hogy elpusztított volna minket, felajánlotta, hogy harcolni fog az üdvösségünkért. Magára vette a mi bűneinket, és meghalt helyettünk, hogy békét hozzon a szívünkbe, s így visszaállítson jogszerű állapotunkba az Ő országában.

Ezért amikor keresztények leszünk, elfogadjuk és megtapasztaljuk Isten békeajánlatát, és vágyunk arra, hogy azokkal is megosszuk, akik még harcban állnak Istennel. Nem semleges pozícióból csatlakozunk Krisztushoz, hanem Isten ellenségeinek soraiból. Krisztus hadseregének katonáiként ki vagyunk téve az ördög támadásainak és a bennünk dolgozó gonosz erők ostromának. A védekezéshez szükségünk van Isten minden fegyverére, valamint a béke evangéliuma hirdetésének eszközeire. Gondolkodj el Ellen G. White alábbi sorain:

„Sokan úgy tekintik ezt a Krisztus és Sátán közti küzdelmet, mintha ennek nem lenne különösebb kihatása egyéni életükre, ezért kevésbé érdeklő őket. Pedig ez a küzdelem minden emberi szívben lejátszódik. Soha nem léphet ki senki a gonosz soraiból, hogy Istennek szolgáljon, anélkül, hogy ne találkozzék Sátán támadásaival. Krisztus ellenállt azoknak a csábításoknak, amelyek legyőzését mi oly nehéznek találjuk. Pedig a csábítások annyival jobban vonzották Őt, amennyivel jelleme a mienk fölött áll. Ránehezedett a világ bűneinek szörnyű súlya, így állta ki az étvágy, a világ szeretete és az elbizakodottsághoz vezető feltűnési vágy próbáját. Ezek voltak az Ádámot és Évát legyőző kísértések, ezek győznek le oly könnyen minket is” (*Jézus élete*, 116–117. o.).

A nagy küzdelem

Systematic Theology (Rendszeres teológia) c. nagy lélegzetvételű munkájában Norman Gulley kihangsúlyozza, hogy a keresztény teológia szem elől tévesztette az egyetemes konfliktus – a nagy küzdelem – témáját (Norman Gulley: *Systematic Theology: The Church and the Last Things* [Berrien Springs, MI, Andrews University Press, 2016], 4. köt., 478. o.). Miközben más keresztények számára a nagy küzdelem – az Isten és Sátán gonosz erői közötti egyetemes lelki konfliktus – teodiceával kapcsolatos részletkérdés, Ellen G. White és a hetednapos adventisták számára globális hitalapelv, amely az összes többi doktrínát magába foglalja, rendszeres és történeti szempontok szerint egyaránt. Továbbá a hetednapos adventisták számára a nagy küzdelem témája nem csupán hitalapelv-rendszer, hanem történet: Isten története, szeretetteljes teremtetői cselekedetének, ellene való lázadásunknak, irántunk tanúsított áldozatkész szeretetének története. Közvetlenül beavatkozott világunk

történelmébe azáltal, hogy testet öltött, meghalt értünk és helyettünk a kereszten, majd feltámadt és felment a mennybe. Vágyott arra, hogy helyreállítsa a köztünk és közte megromlott kapcsolatot. Az egyház által megteremtette az egységet, és megígérte, hogy véget vet a bűn és a gonosz történetének, s így részesei leszünk örökké tartó örömeinek és békéjének. Ezért foglalták hitalapelvei pontba az adventisták a nagy küzdelem témáját (8. hitalapelv), amelyet az 1980-as Generál Konferencia keretében szavaztak meg:

„Az egész emberiség belebonyolódott az Isten és Sátán közötti nagy küzdelembe, ami Isten jelleme, törvénye és a világmindenség fölötti uralom kérdése körül forog. A harc a mennyben kezdődött, amikor egy szabad akarátú teremtett lény önmagát felmagasztalva Isten ellenségévé, Sátánná vált, és az angyalok egy részét is fellázította. E világba is behozta a lázadás szellemét, amikor Ádámot és Évát bűnre vitte. Az ember bűne azt eredményezte, hogy az emberiség elvesztette istenképűségét, a teremtett világ rendje felbomlott, és a föld a vízözön idején elpusztult (1Móz 1–11). E világ az egyetemes küzdelem színtere lett, amit az egész univerzum figyelemmel kísér. De Isten szeretete végül is igazolódik. Krisztus, hogy segítse népét a harcban, elküldi Szentlelkét és a jó angyalokat, hogy az üdvösség útján vezessék, védelmezzék és oltalmazzák választottait” (8. adventista hitalapelv).

Herbert E. Douglass mesterien megmagyarázza, milyen szerepet játszik a nagy küzdelem témája a hetednapos adventista teológiában: „A hetednapos adventisták számára a nagy küzdelem kérdése az a központi fogalom, amely összekapcsolja az összes bibliai témát. Átível az évszázados nézeteltéréseken, amelyek századokon keresztül megosztották a keresztény egyházat. Egyetértést hoz a teológiai ellenfelek közé, akik hirtelen összhangban látnak minden olyan igazságot, amelyet addig különbözőképpen értelmeztek. Ebben rejlik az adventizmus egyedisége. Ez az egyediség nem valamilyen sajátos eleme az adventista teológiának, mint például a szentély tana. Az adventizmus megkülönböztető jellege abban ismerszik meg, hogy miként értelmezi a Biblia központi üzenetét és annak alap, irányadó elvét, a nagy küzdelem témáját” („The Great Controversy Theme: What It Means to Adventists”, Ministry, 2000 decembere, 5. o.).

Alkalmazás

Kérd meg csoportod tagjait, hogy olvassák el, majd beszéljék meg a következő kérdéseket:

- 1** Mindennapi életünk során a beszédünkben feltűnhetnek hadászati, harcászati fogalmak. Gondolj néhány ország himnuszára, amelyben harcias szavak szerepelnek, vagy költeményekre, akár bibliaversekre is. Heted-napi adventistákként lelki értelemben használjuk ezeket a szavakat, de ettől még tévesen értelmezhetik a körülöttünk élő emberek, akik a kereszténységet és az adventizmust a béke vallásának tekintik. Hogyan őrizhetjük meg a bibliai magatartásmintát a gonosszal vívott küzdelemben, miközben megpróbáljuk megértetni barátainkkal és a társadalommal általában, hogy egyházunk Isten szeretetének, kegyelmének és békéjének közössége? A válaszokat ne csak a csoportban, hanem az egész gyülekezet előtt beszéljétek meg!
- 2** Gyülekezeted fel van kérve, hogy szolgálatával hirdesse és támogassa a településén, a környékén vagy az országban a békét. Hogyan vehetne részt a hitközösséged ilyen társadalmi projektekben? Hogyan győződhet meg arról, hogy szerepvállalása nem politikai indíttatású, hanem Jézus és apostolai tanításain alapszik?
- 3** Mit tehetnél te személyesen gyülekezeted egységének és szombatiskolai csoportod közösségének erősítése érdekében?

szeptember 23–29.

Az Efézusi levél mondanivalója

Szombat délután

E heti tanulmányunk: Efézus 1-6

Alapige: „Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék. Mert az Ő alkotása vagyunk, teremtetvén Általa a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre, amelyeket előre elkészített az Isten, hogy azokban járjunk” (Ef 2:8-10).

A Londonba látogatók bezárlhatnak a London Eye óriáskerékbe, ahonnan több mint 130 méter magasságból mindent be lehet látni a Temze fölött: a Big Bent, a parlamentet, illetve a történelmi palotákat és a katedrális. Nicholas Thomas „Tom” Wright, újszövetséges teológus szerint „az Efézusi levél Pál többi leveléhez hasonlítva olyan, mint a London Eye. Nem a leghosszabb, nem is a legteljesebb írása, viszont lenyűgöző képet ad a teljes tájképről. Az óriáskerék forgása közben madártávlatból láthatóak a város részletei” (*Paul for Everyone: The Prison Letters*. London, 2004, S.P.C.K., 3. o.).

Az Efézusi levélben az apostol nem helyi jelentőségű kérdésekre összpontosít. Írásának olyan a hangvétele, mintha megszólítana minden hívőt, az összes keresztény gyülekezetet. A levél időtlen jellegével „lélegzet-elállító” betekintést enged a saját világunkba és gondolatainkba. Tartsuk észben a következő kérdést, miközben áttekintjük az egyes fejezeteket: Milyen fontos igazságot tartalmaz az Efézusi levél, aminek ma is tovább kell formálnia hívő életünket?

Valaki az Újszövetség Alpokjának nevezte az Efézusi levelet, aminek az 1. fejezetében hegyi vezetőnk, Pál meredek emelkedőre visz. Gyorsan kifulladásunk, de a csúcson gyönyörködhetünk a kilátásban.

1 Gondolkozzunk el az Efézusi levél 1. fejezetén! Mi az, ami kifejezetten inspirál benne? Milyen csúcsokat veszünk észre?

Ef 1:3-14 szakasza olyan, mint egy térkép a hegy tetején, ami bemutatja, hogy mely csúcsokat láthatjuk a horizonton. Pál feltárja, milyen áldott helyzetben vagyunk a megváltás tervének tágas vidékén. A táj átfogja az üdvösség teljes történetét, a múlt végtelenségétől kezdve Istennek a Krisztus tetteiben megmutatkozó kegyelmén át az örök jövőig. A megváltás Isten kezdeményezéseit tükrözi még „*a világ teremtése*” előtről (Ef 1:4, ÚRK), amelyek most teljeseznek ki az életünkben (lásd Ef 1:7-8, 13-14). A teremtés előtti stratégiai döntések az idők végén teljeseznek majd ki (Ef 1:9-10). Utána Isten „*mindeneket*” egybegyűjt vagy egyesít Krisztusban, mindent, ami „*a mennyben*” és „*a földön*” van, Istennek „*az idők teljességének rendjére*” vonatkozó terve pedig valóra fog válni (Ef 1:10, ÚRK). Akkor majd maradéktalanul tapasztaljuk az Úr titkos tervét (Ef 1:9). A jelenben biztosak lehetünk abban, hogy a Krisztus-központú üdvösség, amelyben állunk, fontos része Isten messze ható tervének, ami „*mindeneket*” meg fog váltani.

Hálaadásra készítet, ha felérünk a hegytetőre. Ef 1:15-19 részében az apostol hálát ad az Istennek, amikor azért imádkozik, hogy a hívők megtapasztalják az üdvösséget, amit a számukra eltervezett. Újból meredek emelkedőn találjuk magunkat, amikor tovább mutat a feltámadt, mennybe ment és felmagasztalt Krisztusra, aki uralkodik minden elképzelhető hatalom fölött (Ef 1:20-23).

Istennek a hegy tetején Krisztus Jézusban megmutatkozott kegyelméből élhetjük ma az életünket!

Ef 1:4 szerint Krisztus „kiválasztott minket őbenne a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk őelőtte” (ÚRK). Gondoljuk végig, hogy ez mit jelent! Már a világ létezése előtt kiválasztott bennünket! Minek a reményét kínálja ez azzal kapcsolatban, hogy Isten meg akar minket menteni?

2 Válaszoljunk a következő kérdésre, miközben az Efézusi levél 2. fejezetét olvassuk! Mit tett Isten értünk a Fia, Jézus Krisztus által?

„De... Isten” (ÚRK). Talán ez a két szó a legreményteljesebb az emberiség számára. Ef 2:1-10 szakaszában Pál leírja hallgatósága nyomasztó múltbeli élethelyzetét. Ki voltak téve az egész emberiséget sújtó csapásoknak, hajlottak az Isten elleni lázadásra, az életüket a bűn és Sátán uralta (Ef 2:1-3). „De az irgalomban gazdag Isten...” (ÚRK). Mit tett az Úr értünk és értünk? 1) Krisztussal együtt életre keltett bennünket – Jézus feltámadása a miénk is. 2) Magához emelt minket Krisztussal – Jézus mennybemenetelében is részünk lehet. 3) A mennyben Krisztus mellé ültetett – Jézus koronázásában is részesülünk (Ef 2:4-7). Nem csupán szemlélői vagyunk Krisztus világegyetemet megrengető tetteinek! Isten ezeket a lenyűgöző dolgokat nem a mi érdemeink miatt, hanem az Ő kegyelméből tette (Ef 2:8-9). Azt akarja, hogy a hívők Jézussal tartsanak össze, és jó dolgokat cselekedjenek (Ef 2:10).

Ef 2:1-10 szakasza arra tanít, hogy Jézussal összhangban éljünk, Ef 2:11-22 része pedig arra, hogy az egyházához tartozó többi emberrel is összhangban éljünk. Krisztus halálának függőleges síkon is van következménye, mert az alapozza meg a hívőknek az Istennel való kapcsolatát (Ef 2:1-10), vízszintes értelemben pedig megszilárdítja a másokkal való kapcsolatunkat (Ef 2:11-22). Keresztje által Jézus lerombol mindent, ami elválasztja a pogány hívőket a zsidóktól, így a törvény helytelen alkalmazását is, amivel tovább szélesítenék a két fél közti szakadékot (Ef 2:11-18). Jézus egy elképesztő épületet is épít – egy csodálatos új templomot a hívőkből. A templom szent helyeinek istentiszteleteiből egykor kirekesztett pogányok most egyesülhetnek a zsidó hívőkkel. Mi is részei lehetünk Isten egyházának, az Úr szent templomának (Ef 2:19-22). Isten kegyelméből előjogunk, hogy összhangban élhetünk Jézussal és a hittestvéreinkkel.

Ef 2:8-10 szakasza sokak megtérésében szerepet játszott. Luther Márton kegyelmet talált ezekben a versekben, ami megnyerte a szívét, és elvette a reformáció néhány központi meggyőződéséhez: az üdvösség egyedül hit által, egyedül kegyelem által, egyedül Krisztus által van, és egyedül Isten dicsőségét szolgálja. Wesley János 1738-ban, tizenhét nappal a megtérése után az Oxford Egyetemen prédikált, és „egy új mozgalom szívből szóló kiáltványát jelentette ki”. Mi volt az alapszövege? Ef 2:8 verse. (Lásd A. Skevington Wood: *Strangely Warmed: The Wesleys and the Evangelical Awakening*. *Christian History* [magazin], 5. köt. 1. sz. 1984!)

3 Miért egyszerre fontos és izgalmas, hogy részei lehetünk Isten egyházának (Efézus 3. fejezete)?

Bátorító azt hallani, hogy gyülekezeti tagok jót mondanak az egyházzal. Ám még közöttünk a leglelkesebbek sem érik utol Pálnak az egyházzal szóló túláradó bizonyágtételét a levél 3. fejezetében. Az efézusi hívőkért mondott imádságáról beszámolva kezdi (Ef 3:1; vö. 1:15-23), majd hamar rátér arra, hogy Isten hozta létre az egyházat (Ef 3:2-13), végül befejezi imádságát (Ef 3:14-21). Menet közben fontos dolgokat értünk meg az Úr „tervéről”, avagy „titkáról”:

- Isten az örökkévalóságban gondolta ki az egyház „titkát”, „tervét” (Ef 3:3-5, 9, 11).
- Jézus élete és halála által valósult meg a régóta elrejtett terv (Ef 3:11; vö. 2:11-22).
- Az apostol kijelentés által ismerte meg az egyház „titkát” és azt a lenyűgöző ténytet, hogy a pogányok annak teljes jogú tagjai (Ef 3:3-6).
- Pál kiveszi a részét a jó hír hirdetéséből a pogányok között, ami „*Krisztus kikutathatatlan*” gazdagságáról szól (Ef 3:8-9, ÚRK).
- Miután Krisztus sokakat megnyert magának, a zsidókból és pogányokból álló egyház megismerteti „*Isten sokféle bölcsességét*” „*a mennyei fejedelemségekkel és hatalmasságokkal*” (Ef 3:10), és beharangozza közelgő vesztüket (vö. Ef 6:10-20). A végrehajtás szakaszában van a terv, ami szerint Isten mindent egyesíteni fog Krisztusban (Ef 1:10), a gonoszság ideje pedig rövid.

Hívőkért való imádságra indítja Pált ez az értelmezés az egyházzal. Miért ne képzelnénk el, amint értünk mondja szívből Ef 3:14-21 szakaszának imáját? Miért ne képzelnénk el, hogy azt kéri, töltekezzünk be Isten teljességéig (Ef 3:19), és legyünk részesei annak, ahogyan az egységes egyház csodálatos titka kibontakozik?

Milyen falak vannak a gyülekezetünkben a hívők között, amelyeknek Pál írása fényében nem kellene ott lenniük? Hogyan segíthetünk eltávolítani azokat?

4 Az Efézusi levél 4. fejezetében Pál azt kéri a hívőktől, hogy egyes dolgokkal hagyjanak fel, másokat pedig mindenképpen tegyenek meg. Miket nevez meg?

A 4. fejezet azzal a felhívással kezdődik és végződik, hogy a gyülekezeti tagok gondoskodjanak egymásról (Ef 4:1-3, 32), közben pedig Pál erőteljesen érvel az egyház egységének támogatása mellett. Kezdeként hét „egy”-et sorol fel: egy a test, egy a Lélek, egy a reménység, egy az Úr (Jézus Krisztus), egy a hit, egy a keresztség, egy az Isten és az Atya (Ef 4:4-6). Ezek a lelki valóságok összekötnek minket, igazából egyek vagyunk.

Bár az egység teológiai értelemben biztos, mégis keményen meg kell dolgoznunk érte. Tehát mindig igyekeznünk kell *„megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékében”* (Ef 4:3, ÚRK). Ezt úgy is megtehetjük, hogy tevékeny „részeivé” válunk Krisztus testének (Ef 4:7-16). Minden tag adománnyal bíró része a testnek, és hozzá kell járulnia az egész jólétéhez (Ef 4:7, 16). Az apostolok, próféták, evangélisták, lelkészek és tanítók szolgálata által mindenkinek gyarapodnia kell (Ef 4:11-12), egységesítő, összetartó szerepük van, mint az inaknak, ínszalagoknak, hogy együtt nőjünk fel Krisztusban, aki a test Feje (Ef 4:13, 15).

Pál ugyanakkor azt is elmondta, hogy *„többé ne legyünk kiskorúak, akiket ide-oda dobál és hajt bármiféle tanítás szele az emberek megtévesztése és a tévelygés ravaszága és csalárdsága által”* (Ef 4:14, ÚRK). Szavai egyértelműen arra utalnak, hogy a korai egyházban belső küzdelmekhez vezetett bizonyos emberek megtévesztő tevékenysége. Az apostol tovább halad a végső kérése felé: *„Legyetek egymáshoz jóságosak, irgalmasok, és bocsássatok meg egymásnak”* (Ef 4:32). Kéri a hívőket, tartózkodjanak korábbi keményszívűségüktől (Ef 4:17-24), illetve a haragtól és a durva beszédétől, és inkább úgy beszéljenek, hogy az egymás építésére szolgáljon, gyakorolják a kegyelmet (Ef 4:25-31).

Könnyű az egységről szóló fejezetet olvasni akkor, amikor békesség van. Sokkal nehezebb – és fontosabb – akkor foglalkozni vele, amikor konfliktusba kerültünk! Gondolunk vajon arra, hogy ma is tapasztalunk kell Krisztus testének egységét, amiért Ő az életét adta?

Hogyan járulhatunk hozzá a helyi gyülekezetünk és világszéles egyházunk egységéhez? Miért igen fontos, hogy minden tőlünk telhetőt megtegyünk ezért?

5 Az Efézusi levél 5. fejezetét olvasva gondoljunk arra, hogyan kér Pál az evangélium megélésére az emberi kapcsolatainkban! Melyik tanácsa jelent kifejezetten sokat nekünk?

Ha az Efézusi levél 5. fejezetét az elejétől kezdjük olvasni, szem elől téveszthetjük egy fontos téma hatásának egészét. Kezdjük inkább Ef 4:32 versével, ahol Pál azt mondja az efézusiaknak, hogy *„Legyetek egymáshoz jóságosak, irgalmasok, és bocsátsatok meg egymásnak, ahogyan Isten is megbocsátott nektek Krisztusban”* (ÚRK). Isten arra szólít minket, hogy hívőkként ugyanolyan megbocsátással és kegyelemmel viseltessünk mások iránt, ahogyan az Úr viszonyul hozzánk. Isten példáját kell követnünk (vö. Mt 5:43-48)!

Pál a megszokott pogány megközelítéssel állítja szembe az Isten szeretetét követő életmódot. Sokan csupán nemi vágyaik kielégítésére használják a másikat, aztán dicsekszenek is vele (Ef 5:3-4) ahelyett, hogy Isten családjának tagjaiként értékelnék a testvéreiket. Pál figyelmeztet, hogy nincs jövője az ilyen szemléletnek az új világban, amit Isten tervez (Ef 5:5-7). A hívőknek inkább el kell fordulniuk sötét múltjuktól, úgy kell járniuk, *„mint a világosság gyermekei”* (Ef 5:8-10, ÚRK), akik az Atya szeretetét veszik például. Az apostol ismét a sötétség leleplezett cselekedeteitől óv bennünket (Ef 5:11-12), mondván, hogy inkább Krisztus világosságában kell élnünk (Ef 5:13-14). Áron is vegyük meg az alkalmat azaz, hogy hálát adunk Istennek a szeretetéért! Ne pazaroljuk el az életünket részegeskedéssel (lásd Ef 5:15-21)!

Pál kiterjeszti azt a gondolatot, hogy kövessük Isten szeretetének példáját, amikor a keresztyén férjekhez és feleségekhez fordul. Krisztusnak az egyház iránti önfeláldozó szeretete válik a keresztyén férjek mintájává (Ef 5:25-33), míg az egyház Krisztushoz való hűsége lesz a keresztyén feleségek példája (Ef 5:22-24). Ahelyett, hogy az emberi szexualitás ajándékával romlott és önző módon élnénk, a keresztyén férjek és feleségek értékeljék és becsüljék meg egymást, legyenek *„egy testté”* (Ef 5:28-33).

„Legyetek azért Isten követői, mint szeretett gyermekek” (Ef 5:1, ÚRK). Kegyelmeből Isten arra hív ma bennünket, hogy ezek szerint járjunk el emberi kapcsolatainkban.

Ef 5:2 verse kér, hogy *„járjatok szeretetben”*. Ennek fényében tehát mit ért Pál azon Ef 5:1 versében, hogy *„legyetek azért Isten követői”*?

Az Efézusi levél 6. fejezetén gondolkozva zárjuk a tanulmányt. Felismerjük, hogy egyházunk Isten békéért harcoló serege.

Levelében az apostol Krisztus testeként (Ef 1:22-23; 4:11-16), Isten templomaként (Ef 2:19-22) és Krisztus menyasszonyaként/feleségként (Ef 5:21-33) ábrázolja az egyházat, Ef 6:10-20 szakaszában pedig úgy mutatja be, mint az Úr hadserege, és lelkes, fegyverbe hívó beszédet mond. Olyan rész ez, ami sok jutalommal kecsegtet, de talán félre is érthető.

Akkor értelmezzük félre Pál szavait, ha úgy gondoljuk, hogy fegyvert kell fognunk, vagy harciasan kell másokhoz állnunk. Az eddigiekben az apostol ugyanakkor az egységet, az építő beszédet és a jószívúséget hangsúlyozta (lásd különösen Ef 4:25–5:2). Isten jó hírét a békesség evangéliumának nevezi (Ef 6:15). Az élénk katonai hasonlat szerint az egyháznak nem a hagyományos értelemben vett módon kell háborúznia. Inkább békeharcban kell állnunk a gonosz elleni lelki háborúban! Pál a nagy küzdelem csataterére lépve arra szólít, hogy mi is álljunk be Isten hadseregébe. Nem vallunk kudarcot, ha Isten meggy előttünk, és ha tetőtől talpig az Ő fegyverzetét viseljük! Garantált a győzelem!

Naponkénti tanulmányozásra: Zsolt 134–140;

Ellen G. White: Az imádság, 32. fejezet, Kol 2:10 versének idézetétől a fejezet végéig

1. Mit tesz az Úr az egekben és a földön, a vizekben és minden mélységben? _____
2. A 136. zsoltár hány bibliaversében ismétlődik az „örökkévaló az Ő kegyelme” kifejezés?

3. Hová függesztették az izraeliták a hárfáikat?

4. Milyen irányba fordult Dávid, amikor Istenhez imádkozott?

5. **Miért nem gyakorol nagyobb befolyást a Szentírás a fiatalok életére?**

Általános áttekintés

Ha az Efézusiakhoz írt levél a kulcs az összes többi páli episztola megértéséhez, e heti tanulmányunk a kulcsa az Efézusi levélről írt tanulmány magyarázatának.

A vasárnapi rész összefoglalja Pál csodálatos rálátását Isten teremtésről és megváltásról szóló örök tervére.

A hétfői rész kivonatolja Efézus 2. fejezetének tartalmát, amely megrajzolja a bűnbe esett és halálnak kitett, Krisztus és Isten nélkül reménytelen emberiség sötét állapotát. Pál szövegei – és a Biblia – azonban nem reménytelen végkifejlettel érnek véget. Az apostol részletesen elemzi az evangélium alapvető elemeit, Isten titkát, amely reménységet hoz az emberiségnek: Krisztusban és Krisztussal Isten feltámaszt és felemel menyeyei szentélyébe. Mi több, Krisztusban és Krisztussal Isten földi templomai leszünk. Ez az átalakulás kegyelem által megy végbe, a kegyelem pedig a keresztény hit, élet és misszió alapja.

A 3. fejezet, amelyet a keddi rész ismétél át, Isten egyházteremtő titkára világít rá.

A szerdai rész, amely Efézus 4. fejezetével foglalkozik, elmagyarázza, hogy hogyan teljesedik Isten kettős célja, amikor a gyermekei a világ minden részéről egyesülnek az igazi kegyességben, a lelki ajándékok használatában és a küldetésben. Ezért nem opcionális kérdés az egység az egyház életében.

Amint azt a csütörtöki rész hangsúlyozza (Efézus 5), nem lehet egységre jutni az önfelmagasztalás elhagyása nélkül. Csakis akkor valósulhat meg az egység, ha felvállaljuk új azonosságunkat, és Krisztusban járunk. Ez a Krisztusban megvalósuló mély átalakulás befolyással lesz földi életünk minden részletére, beleértve családjainkat (házastársunkat, gyermekeinket), társadalmunkat (embercsoportok, társadalmi osztályok) és személyes életünket.

A pénteki rész (Efézus 6) arra szólít, hogy egységes, dinamikus, jól felügyezett hadseregként lássuk az egyházat, amely végzi küldetését: hirdeti Isten békéjének evangéliumát. Egyedül Krisztus békéje biztosíthatja a sikert életünkben. Sikerünk attól függ, hogy valóban hiszünk-e Krisztus győzelmében, és ennek tudatában cselekszünk-e.

E heti tanulmányunk az Efézusiakhoz írt levél összegzése.

Pál Efézusiakhoz írt levele szívében úgy lüktet az apostol evangélium iránti csodálata, mintha egy új titok nyitját fedezte volna fel. Levele elején megünnepli, hogy Isten megismertette velünk „akarata titkát az Ő jó kedve szerint” (Ef 1:9), és ez a titok arról szól, hogy miként lettünk „örökösök” (Ef 1:11). Nem a kétségbeesett és sötét állapotunkról (Ef 2:1–4), vagy a bűn előidézte eltávolodásról, szakadásról és ellenségeskedésről beszél (Ef 2:11–12). A szakadás és ellenségeskedés oka egyáltalán nem titok számunkra, bűnös állapotban élők számára. A bűn és a halál problémáját képtelenek vagyunk megoldani, és ez sem titok (Ef 2:9; Jn 1:13). Amint azt történelmünk többször is igazolta, mindannyian fájdalmasan tudatában vagyunk annak, hogy semmilyen emberi terv nem emelhet ki bennünket a bűn gravitációs mezőjéből. A titok, amiről Pál beszél, Isten irántunk való szeretetének végtelen, felfoghatatlan csodája. Azt hittük, hogy Isten nem szeret minket, hogy megfélemezett rólunk, hogy a zsidókat részesíti előnyben, és a népek nem közeledhetnek hozzá. Majd azt hittük, a zsidók sorsa veszett ügy lett, midőn elutasították Jézust mint Messiást.

Nos, úgy tűnik, tévedtünk eme Istenre vonatkozó feltételezéseinkben. Amikor Isten felfedte Pál előtt az Ő titkait, az apostol sokkos állapotba került. A teljes levél több perspektívából is megközelíti ennek a titoknak a kérdését. Pál az episztola közepén úgy utal rá, mint „a titokra”, „ama titokra” (Ef 3:3, 9), a levél végén pedig mint „az evangélium titkára” (Ef 6:19). Ez a titok még értékesebbé vált, amikor tudatosult az akkor élő nemzedékben, hogy évszázadokon, évezredekken keresztül rejtve volt az emberek előtt, s Isten a Pál nemzedékét választotta, hogy átélje azt az egyedi, történelmi időt, amelyben a titkok titka teljesen feltárul előttük, hogy mindenki tudomást szerezzen róla (Ef 3:9; Róm 16:25; 1Kor 2:7; Kol 1:26–27; 2:2). Micsoda kiváltság, micsoda dicsőség!

Láthatjuk, hogyan ujjong Pál e nagy felfedezés láttán. Teljes lényé megváltozott, az igazság evangéliuma átalakította az életét. Akárcsak Jézusnak a talált kincsről szóló példázatában (Mt 13:44), Pál mindenét „eladta”, amije volt, hogy megszerezze ezt a titkos kincset, és a tulajdonosa lehessen (Fil 3:4–8). Ábrázata elárulta, hogy olyasmit tudott, amit mások nem. Mindezek ellenére, a kincsvadásztól eltérően (Mt 13:44), vagy a hűtlen szolgálóval ellentétben (Mt 25:18) Pál nem rejtette el a földbe titkos kincsét. Ellenkezőleg, amikor Isten feltárta előtte a titkát, Pál világlútra indult, hogy mindenkinek beszéljen hatalmas felfedezéséről.

Ez a titok Isten szeretetéről szól. Szeretetből alkotott minket, és meghalt helyettünk, feltámaszt minket, hogy vele együtt lakhassunk szent helyén, harcolt és majd visszatér értünk, mivel Ő a szeretet. Pál szavai szerint tehát a titok ez: „Krisztus ti köztetek van, a dicsőségnek ama reménysége” (Kol 1:27).

A nagy küzdelem véget ér

Egy napon vége szakad a bűn történelmének, Isten titka azonban sosem ér véget. A nagy küzdelem leírásakor Ellen G. White nyelvezete és ethosza tökéletes összhangban van Pál Efézusiakhoz írt levelében megnyilatkozó fennkölt lelkületével:

„A világegyetem minden kincse kutatásra tárul Isten megváltott gyermekei elé. A halandóság béklyóitól megszabadult ember fáradhatatlanul szárnyal távoli világok felé, amelyeknek lakói sirtak az emberi szenvedés láttán, de örömének csendült ajkukon már egyetlen ember megtérésének hírére is. E föld lakói kimondhatatlan élvezettel osztoznak az el nem bukott lények boldogságában és bölcsességében. Megismerik tudásuk kincseit, amelyeket a végtelen korszakokon át Isten keze munkájának szemlélésével gyűjtöttek. Tisztán látó szemmel nézik a természet dicsőségét – a napokat, csillagokat és naprendszereket –, amelyek kijelölt pályájukon keringenek Isten trónja körül. Mindenre – a legparányibbtól a legnagyobbig – a Teremtő neve van írva. Minden Isten végtelen hatalmát hirdeti.

És az évek, az örökkévalóság évei folyamán még káprázatosabb, még dicsőségesebb dolgok tárulnak fel Istenről és Krisztusról. Nő a szeretet, a tisztelet és a boldogság, miként a tudás is. Az ember minél többet megtud Istenről, annál jobban csodálja jellemét. Ahogy Jézus feltárja a megváltás kincseit és a Sátánnal vívott nagy küzdelem csodálatos eredményeit, a megváltottak szívét még nagyobb áhítat tölti be, és még mámorosabb örömmel pengetik aranyhárfaikat. Tízezerszer tízezer és ezerszer ezer hang cseng össze a dicsőítés hatalmas kórusában.

»Minden teremtmény a mennyben és a földön, a föld alatt és a tengerben, és minden, ami ezekben van, ezt mondja: A királyi széken ülőé, és a Báránnyé az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké« (Jel 5:13).

A nagy küzdelem véget ért. Nincs többé bűn, és nincsenek bűnösök. Az egész világegyetem megtisztult. A végtelen nagy teremtettséget tökéletes harmónia és boldogság tölti be. Tőle, aki mindent teremtett, árad az élet, a fény és az öröm a határtalan téren át. Élők és élettelenek – a leg-

parányibb atomtól a legnagyobb csillagig – tökéletes szépségükkel és felhőtlen boldogságukkal hirdetik, hogy Isten a szeretet” (*A nagy küzdelem*, 677–678. o.).

Alkalmazás

- 1** E heti tanulmányunk ismétlő jellegű. Bátorítsd csoportod tagjait, hogy foglalják össze maguk az Efézusi levelet, majd kivonatukat mutassák be a csoportban.
- 2** Melyik az a három fő téma, amely megtalálható Pál Efézusiakhoz írt levelében? Hogyan kapcsolódnak ezek a témák egymáshoz? Kérd meg csoportod tagjait, hogy nevezzék meg, szerintük melyik a legfontosabb téma ezek közül?
- 3** Kérd meg csoportod tagjait, hogy képzeljék el, felkérést kaptak gyülekezetalapításra egy fehér területen. Hogyan segíthetne Pál Efézusi levele felkészülni egy ilyen bátor feladatra? Melyek azok a témák az Efézusi levélben, amelyek evangelizációs üzenetként elhangozhatnának ezen az érintetlen területen? Milyen sorrendben mutatnák be ezeket a témákat? Továbbá kérd meg őket, hogy nevezzék meg azokat az elveket, amelyek alapján megalapíthatnának egy életteljes, a páli modellhez legközelebb álló gyülekezetet.
A csoporttagok által javasolt elveknek hasznosnak kellene bizonyulniuk egy az üdvösség örömeivel teljes gyülekezet megalapításakor. Milyen más elveket fogalmazhatnának meg a csoportod tagjai, amelyek segíthetnek az új tagoknak a Krisztussal és egymással való egyesülésben az egyház küldetésének végzésében? Milyen elvek ihletnék az egyházat, hogy a lelki ajándékok által teljesen átengedje a Szentléleknek a vezetését?
- 4** Irányítsd csoportod tagjait, hogy azonosítsák az Efézusi levélben azokat az elveket, amelyek segíthetnének nekik az evangéliummal összhangban lévő életmódot és boldog családi életet folytatni, különböző embercsoportokkal egészséges kapcsolatokat kiépíteni.

JÚLIUS

1. Szo. Kol 3:13
nny. MS 21:18, SM 21:30, AR 21:28
2. V. Eféz 6:4
3. H. Eféz 5:25
4. K. Zak 10:12
5. Sze. 1Kor 4:3-4
6. Cs. 2Pt 1:3-4
7. P. Jak 3:17
nny. MS 21:16, SM 21:28, AR 21:26
8. Szo. Jn 8:28
nny. MS 21:16, SM 21:27, AR 21:26
9. V. 2Móz 18:17-18
10. H. Jer 29:11
11. K. Dán 12:3
12. Sze. Zsolt 18:3
13. Cs. Jn 6:27
14. P. Mal 3:17
nny. MS 21:12, SM 21:24, AR 21:22
15. Szo. Lk 1:6
nny. MS 21:11, SM 21:23, AR 21:22
16. V. Lk 18:27
17. H. Péld 15:33
18. K. Zsid 4:9
19. Sze. 1Sám 30:6
20. Cs. 1Tim 4:12
21. P. Mt 19:14
nny. MS 21:06, SM 21:17, AR 21:16
22. Szo. Kol 3:23
nny. MS 21:05, SM 21:16, AR 21:15
23. V. Mt 4:4
24. H. 1Thes 5:16
25. K. Eféz 3:14-15
26. Sze. Mt 19:13-15
27. Cs. Eféz 3:20
28. P. Eféz 5:22,24; 6:1,4
nny. MS 20:58, SM 21:09, AR 21:09
29. Szo. Péld 3:33
nny. MS 20:57, SM 21:08, AR 21:07
30. V. 5Móz 6:6-9
31. H. 1Pt 3:8

AUGUSZTUS

1. K. Ésa 50:4 e.r.
2. Sze. Mt 6:20
3. Cs. Róm 12:10
4. P. Kol 3:12
nny. MS 20:49, SM 20:59, AR 20:59
5. Szo. 1Krón 19:13
nny. MS 20:47, SM 20:58, AR 20:58
6. V. 1Móz 33:4
7. H. Mt 16:27
8. K. Csel 20:35
9. Sze. Eféz 6:4
10. Cs. Péld 22:6
11. P. Jer 31:3
nny. MS 20:38, SM 20:48, AR 20:49
12. Szo. Jób 1:5
nny. MS 20:38, SM 20:48, AR 20:47
13. V. 1Pt 5:8
14. H. Péld 28:13
15. K. Jak 1:5
16. Sze. Péld 25:11
17. Cs. 1Móz 33:5
18. P. Bír 13:12
nny. MS 20:27, SM 20:36, AR 20:37
19. Szo. Zsolt 71:17
nny. MS 20:25, SM 20:34, AR 20:36
20. V. 5Móz 6:7
21. H. Eféz 4:32
22. K. 2Kir 5:3
23. Sze. 5Móz 4:9
24. Cs. Mt 25:40
25. P. Lk 10:33
nny. MS 20:14, SM 20:23, AR 20:25
26. Szo. Mt 18:20
nny. MS 20:12, SM 20:21, AR 20:23
27. V. Zsolt 24:1
28. H. 1Pt 4:8-10
29. K. Lk 2:46
30. Sze. 2Móz 22:21
31. Cs. 1Tim 5:8

SZEPTEMBER

1. P. Mt 15:32
nny. MS 20:01, SM 20:10, AR 20:12
2. Szo. 1Kor 9:25
nny. MS 19:59, SM 20:08, AR 20:10
3. V. Péld 31:28-29
4. H. 1Kor 7:23
5. K. 2Kor 2:14
6. Sze. Eféz 1:7
7. Cs. 1Kor 11:1
8. P. Fil 1:6
nny. MS 19:48, SM 19:56, AR 19:59
9. Szo. Lk 16:10
nny. MS 19:46, SM 19:54, AR 19:57
10. V. Dán 6:10
11. H. Lk 4:27
12. K. Fil 4:7
13. Sze. Kol 1:19
14. Cs. Péld 31:26,28
15. P. Péld 13:24
nny. MS 19:34, SM 19:41, AR 19:45
16. Szo. Péld 3:27
nny. MS 19:32, SM 19:39, AR 19:43
17. V. Róm 15:7
18. H. 2Kor 3:18
19. K. Mt 15:23
20. Sze. Jel 12:12
21. Cs. 1Móz 18:19
22. P. Mt 6:34
nny. MS 19:20, SM 19:27, AR 19:31
23. Szo. Mt 5:14
nny. MS 19:18, SM 19:25, AR 19:29
24. V. Róm 5:5
25. H. Mt 4:9
26. K. Ésa 6:8
27. Sze. 5Móz 4:19
28. Cs. Zsolt 19:11
29. P. 5Móz 1:30
nny. MS 19:06, SM 19:12, AR 19:17
30. Sz. Zsid 12:2
nny. MS 19:04, SM 19:10, AR 19:15

ELŐFIZETÉSEK 2024-RE

Kedves testvéreink az Úr szolgálatában!

Hálásak vagyunk Istennek, aki az egyre nagyobb nehézségek ellenére örök szeretetének karjain hordoz, és erőt ad tovább haladnunk az úton. Köszönettel tartozunk az Úrnak minden egyes kiadványunkért, amint lelkesedéseitekért és forró vágyatokért is, hogy megismerjétek Istent, és másoknak is hirdessétek szeretetét.

Örömmel jelentjük be, hogy kezdetét veszi egy újabb előfizetési időszak, amely az idén a szombatskolai tanulmányok esetében október 7-én, a folyóiratok esetében pedig november 4-én ér véget. A nehézségek ellenére hisszük, hogy Isten segíteni fog 2024-ben is folytatni a ránk bízott küldetést. Az infláció és a nyersanyagok, valamint a közműdíjak egyre növekvő ára miatt kénytelenek voltunk megemelni a bibliatanulmányok, folyóiratok és egyéb időszakos kiadványok előfizetési árát.

Újdonság a román nyelvű *Adventist Frontiers* c. folyóirat, amelyet néhányan közületek már ismertek: negyedévente fog megjelenni, és a felnőtt szombatskolai tanulmányokkal együtt juttatjuk el az olvasóinkhoz. A missziós hangvételű folyóirat rövid cikkeket és aktuális információkat tartalmaz az adventista misszió világából. A kiadványt az *Adventist Frontiers Missions Europe* csapata fordítja román nyelvre. A szervezet gyülekezetalapítással foglalkozik, és tevékenységi területe a világ azon részei, ahova a legnehezebb eljutni az evangélium üzenetével.

Változás lesz a misszióhírek terén. A negyedévente kiadott brosrák helyett 2024-ben egyetlen egy kötet fog megjelenni, amely tartalmazni fogja az adomány- és tizedfelolvasásokat is.

A gyermek-szombatskolai csoport számára 2024-ben is folytatjuk a tanulmányosorozatot, a tanítóknak szánt útmutatók pedig továbbra is ingyen a csoportvezetők rendelkezésére állnak majd a Viață și Sănătate Kiadó weboldalán, minden negyedév kezdetén.

Bátorítunk, hogy ne csak magatoknak fizessetek elő, hanem másoknak is! Ajándékozatok előfizetéseket barátaitoknak, ismerőseitek gyermekeinek, folyóiratokat, felnőtt- vagy gyermek-szombatskolai tanulmányokat, áhítatos könyveket! Hitbéli meggyőződésünk, hogy kiadványaink nemcsak nekünk, hanem a mellettünk élőknek is a mennyei áldás forrásai!

Szívből kívánjuk, hogy a Jó Isten gazdagon megáldjon élettel és egészséggel!

A Viață și Sănătate Kiadó munkaközössége

Ezt az oldalt ki kell tölteni, majd át kell adni a gyülekezet irodalomfelelősének.

A-TÍPUSÚ EGYÉNI SZELVÉNY – személyes megrendelés

A megrendelés leadásának határideje: 2023. október 7.

Név és keresztnév: _____ Telefonszám: _____

Kód	Bibliatanulmányok + egyéb kiadványok	Ár év/lej	Bérletek száma	Ár összesen
54152	Felnőtteknek szóló tanulmány, fehér-fekete	36		
54153	Felnőtteknek szóló tanulmány, tanítói melléklettel	50		
54154	Felnőtteknek szóló tanulmány + áhítatok (színes)	70		
54155	E. G. White idézetek a leckékhez	32		
54156	Misszióhírek (gyülekezetenként 1 példány)	32		
54157	Ifjúsági tanulmányok (9–12 osztályosok számára)	44		
54158	Serdülők (5–8 osztályosok számára)	40		
54159	Kisiskolások	40		
54160	Óvodások	40		
54161	Apró léptek	40		
54162	Imaheti felolvasások 2023 – (csak azok számára, akik nem fizettek elő az Adventszemlére)	8		
54163	Naponkénti áhítatok – 2024	30		
54164	Naponkénti áhítatok nőknek – 2024	30		
	Falínaptár – 2024	ingyenes		
	Könyvjelzők (maximum a gyülekezeti létszám)	ingyenes		
54165	Könyvjelzők (a gyülekezeti létszám felett)	0,2		
	Összesen:			

Megjegyzés: az „Ifjúsági tanulmányok”, „Serdülők”, „Kisiskolások”, „Óvodások” és „Apró léptek” leckefüzetekhez a tanítói mellékleteket a Kiadó ingyen ajánlja fel és teszi közzé a www.viatasisanata.ro és www.adventista.ro weboldalakon.

B-TÍPUSÚ ELŐFIZETÉSI SZELVÉNY – személyes megrendelés

A megrendelés leadásának határideje 2023. november 4.

Kód	Folyóiratok	Ár bérllet/év/lej	Előfizetési ajánlat augusztus 28. és november 6. között*	Bérletek száma	Ár összesen
54150	Adventszemle (12 szám/év)	95	80		
54151	Élet + Egészség (6 szám/év)	65	55		
54124	Semnele Timpului (12 szám/év, román nyelvű)	120	100		
59320	Adventist Frontiers** (4 szám/év, román nyelvű)	24	24		
	Összesen:				

* Az ajánlat a 2023. augusztus 28. és november 6. között iktatott és kifizetett bérletekre érvényes.

A MEGRENDELÉSEKET A FIZETÉS IGAZOLÁSA UTÁN IKTATJUK.

** Az **Adventist Frontiers** román nyelven megjelenő missziós folyóirat, és a bibliatanulmányokkal együtt juttatjuk el az olvasóinkhoz.